

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

HRVATSKA NARODNA BANKA

GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2021.

ZAGREB, LIPANJ 2022.

Knjižni blok ovog izvješća otisnut je na bezdrvnom EU Ecolabel certificiranom papiru Nautilus Classic,
a omot na recikliranom GOBI grey/grey papiru.

UVODNA RIJEČ

Prošlu 2021. godinu obilježili su postpandemijski oporavak gospodarske aktivnosti, rast zaposlenosti i smanjenje pandemijskih fiskalnih potpora poduzećima. Oporavila se domaća potražnja i izvoz robe, osobito izvoz usluga. Porasle su investicijska aktivnost, potrošnja kućanstava i potrošnja države. U uvjetima izrazito visoke likvidnosti nastavio se pad kamatnih stopa za sve namjene financiranja i stanovništva i poduzeća. Oporavak realne aktivnosti rezultirao je poboljšanjem salda proračuna opće države i smanjenjem omjera javnog duga i BDP-a.

Ipak, globalni oporavak potaknuo je rast cijena energije i ostalih sirovina, koji se već krajem godine počeo prelijevati u rast proizvođačkih i potrošačkih cijena. Povećanju ukupne inflacije pridonio je i rast cijena hrane zbog nepovoljnih vremenskih prilika koje su smanjile ponudu poljoprivrednih proizvoda i dovele do poremećaja lanaca opskrbe. Sada znamo da je ubrzo nakon toga uslijedila invazija Rusije na Ukrajinu koja je dodatno ubrzala inflaciju. No, tijekom 2021. inflatorni pritisci još su bili razmjerno prigušeni, pa je prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena iznosila 2,6%.

HNB je, kao i većina središnjih banaka, nastavio s ekspanzivnom monetarnom politikom, uglavnom putem otkupa deviza. Međunarodne pričuve ostvarile su najviši dosad zabilježen godišnji porast i krajem godine iznosile su nešto više od 25 mlrd. eura, što je, usporedbe radi, dovoljno za plaćanje gotovo 10 mjeseci uvoza robe i usluga. U uvjetima velikog viška kunske likvidnosti nije bilo potrebe za strukturnim operacijama, plasiranjem sredstava putem tjednih operacija ni za otkupom državnih obveznica.

Boris Vujčić,
guverner
Hrvatske
narodne
banke

U 2021. nastavilo se sudjelovanje hrvatske kune u tečajnom mehanizmu ERM II. Tečaj kune prema euru bio je vrlo stabilan, odnosno neznatno je fluktuirao oko utvrđenoga središnjeg pariteta. Podsjetimo, hrvatska je kuna uključena u tečajni mehanizam 10. srpnja 2020., pri čemu je utvrđen središnji paritet na razini od 7,53450 kuna za 1 euro. Ulasku u ERM II prethodilo je uspostavljanje bliske suradnje između Hrvatske narodne banke i Europske središnje banke, koja omogućuje ESB-u izravan nadzor nad značajnim kreditnim institucijama sa sjedištem u Hrvatskoj, a HNB-u sudjelovanje u bankovnoj uniji i procesu donošenja odluka koje se odnose na nadzor poslovanja europskih kreditnih institucija. Konačno, iz sadašnje perspektive znamo koliko je izravno sudjelovanje u jedinstvenom

sanacijskom mehanizmu bilo ključno za uspješno rješavanje krize likvidnosti u Sberbanku d.d.

Nastavljena je digitalizacija i unapređenje infrastrukture platnog prometa u skladu s potrebama suvremenoga gospodarstva. Platni sustavi, kojih je u Hrvatskoj pet, i u prošloj su godini osigurali kvalitetne i raznovrsne usluge obračuna i namire transakcija građanima i poduzećima. Pratimo potrebe potrošača i poduzeća za sve bržim i sigurnijim uslugama, uvijek pazeći na informiranost i zaštitu potrošača.

Intenzivirale su se aktivnosti vezane uz nabavu novčanica eura i proizvodnju kovanica eura s nacionalnom stranom i pritom se vodila briga o zaštiti potrošača. Ključni je operativni cilj da zamjena kune eurom građanima bude besplatna i jednostavna te da se izbjegnu troškovi za poslovne subjekte.

Učinili smo važne korake u pravcu uključivanja klimatskih promjena i brige o okolišnoj održivosti u različita područja svojeg djelovanja. Izdvojiti će ocjenu izloženosti hrvatskih banaka klimatskim rizicima, članstvo u Mreži za ozelenjivanje finansijskih sustava i objavu Klimatske deklaracije HNB-a.

Obilježili smo 30 godina djelovanja suvremene i samostalne središnje banke Republike Hrvatske, tijekom kojih smo neprekidno gradili i sustavno unapređivali instituciju, postigli i očuvali stabilnost cijena te jačali otpornost bankovnog sustava.

Ulazak u Europski sustav središnjih banaka, članstvo u bankovnoj uniji i skrašnje članstvo u Eurosustavu dodatno su osnažili naše uvjerenje da ćemo, kao središnja banka unutar europodručja, pridonositi razvoju hrvatskoga i zajedničkoga europskoga gospodarstva i društva.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read "Boris Vujčić".

SADRŽAJ

1. PRIPREME ZA UVOĐENJE EURA	1
Pripreme za uvođenje eura	3
2. MONETARNA POLITIKA, MAKROBONITETNA POLITIKA I UPRAVLJANJE PRIČUVAMA	7
Monetarna politika i gospodarska kretanja	9
Financijska stabilnost i makrobonitetna politika	19
Upravljanje međunarodnim pričuvama	24
3. BANKOVNA UNIJA	29
Supervizija	31
Sanacija	37
Poslovanje kreditnih institucija	41
4. STATISTIKA I ISTRAŽIVANJA	45
Statistika	47
Istraživanja	50
5. ZAŠTITA POTROŠAČA	55
Zaštita potrošača	57
6. PLATNI PROMET, POSLOVANJE TREZORA I MJENJAČI	63
Platni promet	65
Poslovanje trezora	73
Okvir 1. FinTech i centralnobankarski digitalni novac	78
Poslovanje ovlaštenih mjenjača	81
7. HNB U EU-u I MEĐUNARODNOM OKRUŽJU	83
Međunarodni odnosi	85
8. JAVNOST RADA	93
Javnost rada	95
Okvir 2. Doprinos HNB-a borbi protiv klimatskih promjena	99
9. LJUDSKI RESURSI, ORGANIZACIJA, ČLANOVI SAVJETA I USTROJ	105
Upravljanje ljudskim resursima i organizacija	107
Okvir 3. Etički kodeks	111
Članovi Savjeta i osobe na rukovodećim zanimanjima u Hrvatskoj narodnoj banci	115
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI	119
KRATICE I ZNAKOVNI	173

PRIPREME ZA UVOĐENJE EURA

U 2021. nastavljeno je sudjelovanje hrvatske kune u tečajnom mehanizmu ERM II. Intenzivirale su se pripreme za proizvodnju eurokovanica s hrvatskom stranom i izrada Nacrta prijedloga zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj. Zakon je izglasан u Saboru 13. svibnja 2022.

POGLED NA 2021. GODINU: PRIPREME ZA UVODENJE EURA

1

ODAZIV GRAĐANA NA
POZIV ZA OCJENU MOTIVA
50.000

U ocjenjivanju motiva za
nacionalne strane budućih
hrvatskih eurokovanica
sudjelovalo je gotovo 50 tisuća
građana.

[VIŠE NA STR. 5](#)

2

NAJBOLJE RANGIRANI
NACIONALNI MOTIVI

5

Prijedlozi motiva naličja
eurokovanica: hrvatska
šahovnica, geografska karta
Republike Hrvatske, životinja
kuna, Nikola Tesla i glagoljica

[VIŠE NA STR. 5](#)

3

PREDOPSKRBA BANAKA
EURIMA

-4 i -3

Četiri mjeseca prije dana
uvodenja eura banke će se
opskrbiti euronovčanicama,
a mjesec dana nakon toga
eurokovanicama.

[VIŠE NA STR. 4](#)

4

ZAMJENA GOTOVOG
NOVCA

+12

Banke, Financijska agencija
(Fina) i HP-Hrvatska pošta d.d.
prestaju mijenjati gotov novac
nakon dvanaest mjeseci od
dana uvođenja eura, a HNB
počinje mijenjati gotov novac
bez naknade.

[VIŠE NA STR. 5](#)

PRIPREME ZA UVOĐENJE EURA

Tijekom 2021. intenzivirale su se aktivnosti vezane uz provedbu Nacionalnog plana zamjene hrvatske kune eurom, a stručnjaci HNB-a, između ostalog, sudjelovali su u aktivnostima povezanim s pripremom zamjene gotovog novca i izradi Nacrtu prijedloga zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

Cilj pridruživanja europodručju jest bolje iskorištavanje svih prednosti jedinstvenog tržišta, čiji su temeljni stupovi slobodno kretanje ljudi, robe, usluga i kapitala. Sudjelovanje u europskoj ekonomskoj i monetarnoj uniji Hrvatskoj će pogodovati zbog njezine snažne trgovinske i finansijske povezanosti s europodručjem koja se ogleda i u visokoj uskladenosti poslovnih ciklusa Hrvatske i poslovnih ciklusa najvećih država europodručja. U takvim uvjetima očekuje se da će monetarna politika koju vodi Europska središnja banka odgovarati potrebama hrvatskoga gospodarstva. Euro će hrvatskim građanima i poduzećima donijeti niže transakcijske troškove, manji valutni rizik i povoljnije uvjete zaduživanja, što će se pozitivno odražavati na investicije, zaposlenost i gospodarski rast. Pripreme za uvođenje eura započele su 2017. analizom ekonomskih koristi i troškova prihvaćanja eura kao nacionalne valute, koja je pokazala da će koristi od uvođenja eura za Hrvatsku nedvojbeno znatno premašiti

očekivane troškove i nedostatke. Ti su zaključci predstavljeni u "Strategiji za uvođenje eura kao službene valute u Hrvatskoj^①" koju su zajednički izradili Vlada RH i HNB.

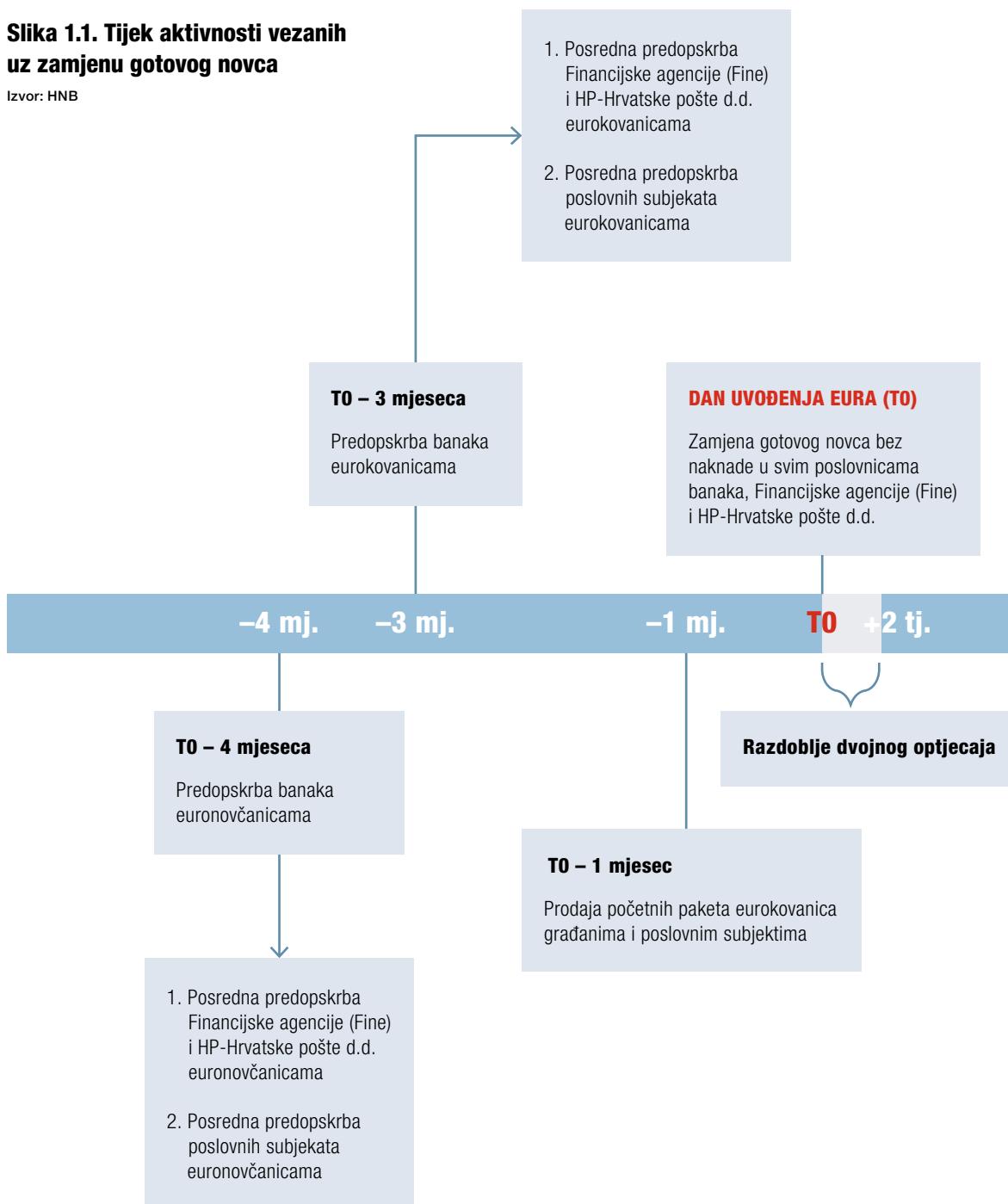
U 2021. nastavljeno je sudjelovanje hrvatske kune u tečajnom mehanizmu ERM II. Pritom je tečaj kune prema euru, u skladu s pravilima sudjelovanja u tečajnom mehanizmu, bio vrlo stabilan, odnosno tek je neznatno fluktuirao oko utvrđenoga središnjeg pariteta. Podsjetimo, hrvatska je kuna uključena u tečajni mehanizam 10. srpnja 2020., pri čemu je utvrđen središnji paritet na razini od 7,53450 kuna za 1 euro. Sudjelovanje hrvatske kune u tečajnom mehanizmu u trajanju od najmanje dvije godine i uz stabilan tečaj prema euru jedan je od četiriju kriterija nominalne konvergencije koje Hrvatska treba zadovoljiti da bi mogla uesti euro. Preostala tri kriterija odnose se na stabilnost cijena, stabilnost i održivost javnih financija te na konvergenciju dugoročnih kamatnih stopa.

POVEZNICA BR. ①

Slika 1.1. Tijek aktivnosti vezanih uz zamjenu gotovog novca

Izvor: HNB

Tijekom godine intenzivirale su se aktivnosti vezane uz provedbu **Nacionalnog plana zamjene hrvatske kune eurom^①** koji je Vlada Republike Hrvatske donijela u prosincu 2020. godine. Stručnjaci HNB-a aktivno su sudjelovali u radu svih šest koordinacijskih odbora – za zamjenu gotovog novca, za zakonodavne prilagodbe, za prilagodbu opće države, za prilagodbu

financijskog sustava, za prilagodbu gospodarstva i zaštitu potrošača i za komunikaciju. Kao što je bilo predviđeno Nacionalnim planom zamjene, svaki je od navedenih šest koordinacijskih odbora u prvoj polovini godine izradio akcijski plan u svojem području i nakon toga započeo s njegovom provedbom.

POVEZNICA BR. ①

Među aktivnostima u čiju su provedbu bili intenzivno uključeni stručnjaci HNB-a vrijedi istaknuti pripreme za proizvodnju eurokovаницa s hrvatskom stranom i sudjelovanje u izradi Nacrta prijedloga zakona o uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

U 2021. HNB je započeo aktivnosti usmjerenе na nabavu euronovčanica i proizvodnju eurokovаницa s nacionalnom stranom. Naime, svaka država članica europodručja ima pravo pustiti u optjecaj eurokovаницe na čijem su naličju prikazani nacionalni motivi države članice, a koje su prihvaćene kao zakonsko sredstvo plaćanja

geografska karta Republike Hrvatske, životinja kuna, svjetski poznati znanstvenik rodom iz Hrvatske Nikola Tesla i staro hrvatsko pismo glagoljica. Potom je, u kolovozu, objavljen i natječaj za izbor likovnog rješenja naličja kovanica u kojem su natjecatelji mogli predložiti vlastita likovna rješenja za odabrane motive.

T0 + 12 mjeseci

Banke, Financijska agencija (Fina) i HP-Hrvatska pošta d.d. prestaju mijenjati gotov novac

+12 mj.

T0 + 12 mjeseci

HNB počinje mijenjati gotov novac bez naknade

- kovanice do T0 + 3 g.
- novčanice do T0 + ∞

u cijelom europodručju. Za potrebe izrade prijedloga izgleda hrvatske strane eurokovаницa osnovano je privremeno stručno tijelo – Komisija za odabir prijedloga likovnog rješenja nacionalne strane Republike Hrvatske na optjecajnom kovanom novcu eura, u čijem su radu, uz predstavnike Vlade Republike Hrvatske i HNB-a, sudjelovali umjetnici, dizajneri, numizmatičari te stručnjaci iz drugih relevantnih područja. Nakon što je razmotrila prijedloge koje joj je ta Komisija dostavila, Komisija za novac HNB-a odlučila je nekoliko najbolje rangiranih prijedloga motiva predstaviti široj javnosti i organizirati njihovo ocjenjivanje. U ocjenjivanju prošedenom u prvoj polovini srpnja na internetu sudjelovalo je gotovo 50 tisuća građana, a svaki je sudionik mogao uz ocjenu ponuđenih prijedloga motiva dati i jedan vlastiti. Uzimajući u obzir rezultate ocjenjivanja, Komisija za novac HNB-a utvrdila je konačni prijedlog motiva za nacionalne strane budućih hrvatskih eurokovаницa, koji je podržalo i Nacionalno vijeće za uvođenje eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj, prema kojemu će se na naličju eurokovаницa različitim apoena nalaziti pet motiva: prepoznatljiva hrvatska šahovnica,

Kada je riječ o izradi Nacrta prijedloga zakona o uvođenju eura, stručnjaci HNB-a dali su znatan doprinos u dijelovima koji se odnose na područja iz nadležnosti HNB-a, kao što su zamjena gotovog novca, prilagodbe u platnom prometu, zaštita potrošača – korisnika bankovnih usluga, konverzija depozita i kredita te ostale prilagodbe u bankovnom sustavu. Pritom se vodilo računa da zamjena kune eurom za hrvatske građane bude besplatna i što je moguće jednostavnija i da se izbjegnu troškovi za poslovne subjekte. Tijek zamjene gotovog novca koja će biti regulirana Zakonom o uvođenju eura prikazan je na Slici 1.1.

MONETARNA POLITIKA, MAKROBONITETNA POLITIKA I UPRAVLJANJE PRIČUVAMA

Snažan oporavak realne aktivnosti u 2021. rezultirao je povećanjem zaposlenosti, uz još uvijek nisku inflaciju. Sistemski rizici ostali su viši u odnosu na razdoblje prije pandemije, čemu je u prvom redu pridonio snažan rast cijena stambenih nekretnina. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku, a međunarodne pričuve ostvarile su najveći dosad zabilježen godišnji porast i na kraju godine dosegnule razinu od 25 milijarda eura. Zarada ostvarena ulaganjem pričuva u 2021. iznosila je 70,8 milijuna eura, odnosno 532 milijuna kuna.

POGLED NA 2021. GODINU: MONETARNA POLITIKA, MAKROBONITETNA POLITIKA I UPRAVLJANJE PRIČUVAMA

1**RAST GODIŠnjEG BRUTO DRUŠTVENOG PROIZVODA****+10,4%**

Godišnji je realni bruto domaći proizvod, nakon snažnog pada gospodarske aktivnosti u 2020., porastao za 10,4% u 2021. i time premašio prekriznu razinu.

[VIŠE NA STR. 9](#)**2****UBRZAVANJE INFLACIJE POTROŠAČKIH CIJENA****2,6%**

Prosječna godišnja inflacija potrošačkih cijena ubrzala se u 2021. na 2,6%, najviše zbog jačanja uvezenih inflatornih pritisaka.

[VIŠE NA STR. 11](#)**3****VIŠAK NA TEKUĆEM RAČUNU****5,8%**

U prvom redu zbog oporavka prihoda od turizma, višak na tekućem i kapitalnom računu platne bilance snažno se povećao.

[VIŠE NA STR. 13](#)**4****CIJENE STAMBENIH NEKRETNINA****+7,3% i +40%**

Cijene stambenih nekretnina u 2021. porasle su na godišnjoj razini za 7,3%, uz male razlike među krajevinama Hrvatske i nešto veći porast cijena na Jadranu, a u posljednjih pet godina za oko 40%.

[VIŠE NA STR. 21](#)**5****PROTUCIKLIČKI SLOJ KAPITALA****0%**

HNB nije podizao stopu protucikličkog sloja kapitala koji će se primjenjivati u 2022. s razine od 0% kako bi podržao kreditnu aktivnost banaka tijekom oporavka od pandemijske krize.

[VIŠE NA STR. 23](#)**6****RAZINA MEĐUNARODNIH PRIČUVA****25 mlrd. EUR**

Na kraju godine međunarodne pričuve iznosile su 25.021,2 mil. EUR, što je za 32,1% više u odnosu na kraj 2020.

[VIŠE NA STR. 24](#)

MONETARNA POLITIKA I GOSPODARSKA KRETANJA

Realni bruto domaći proizvod u 2021. povećao se u odnosu na prethodnu godinu, kada je bilo zabilježeno rekordno smanjenje uzrokovano pandemijom koronavirusa. Prosječna se godišnja inflacija potrošačkih cijena ubrzala u 2021., potaknuta jačanjem uvezenih inflatornih pritisaka, odnosno porasta cijena sirovina i nekih intermedijarnih proizvoda na svjetskim tržištima. Oporavak prihoda od turizma najviše je pridonio povećanju viška na tekućem i kapitalnom računu platne bilance, a povoljna su kretanja ublažena povećanjem manjka u robnoj razmjeni i većom dobiti banaka i poduzeća u stranom vlasništvu. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku, no zbog stabilnih uvjeta na domaćim finansijskim tržištima nije bilo potrebe za iznimnim mjerama. Oporavak gospodarske aktivnosti rezultirao je poboljšanjem salda proračuna opće države te smanjenjem omjera javnog duga i BDP-a.

Snažan oporavak realne gospodarske aktivnosti u 2021. godini

Nakon oštrog pada gospodarske aktivnosti po izbijanju pandemije, u drugoj polovini 2020. započeo je oporavak koji se nastavio i u 2021. godini. Realni bruto domaći proizvod tako je nakon pada od 8,1% u 2020. porastao za 10,2% u 2021. godini i time premašio pretpandemijsku razinu gospodarske aktivnosti. Promatrano na tromjesečnoj razini, gospodarski oporavak bio je osobito izražen u prvom i trećem tromjesečju 2021., u potonjem pod utjecajem dobrih turističkih ostvarenja. S druge strane, novi valovi pandemije i poremećaji u globalnim opskrbnim lancima usporavali su oporavak u drugom i četvrtom tromjesečju.

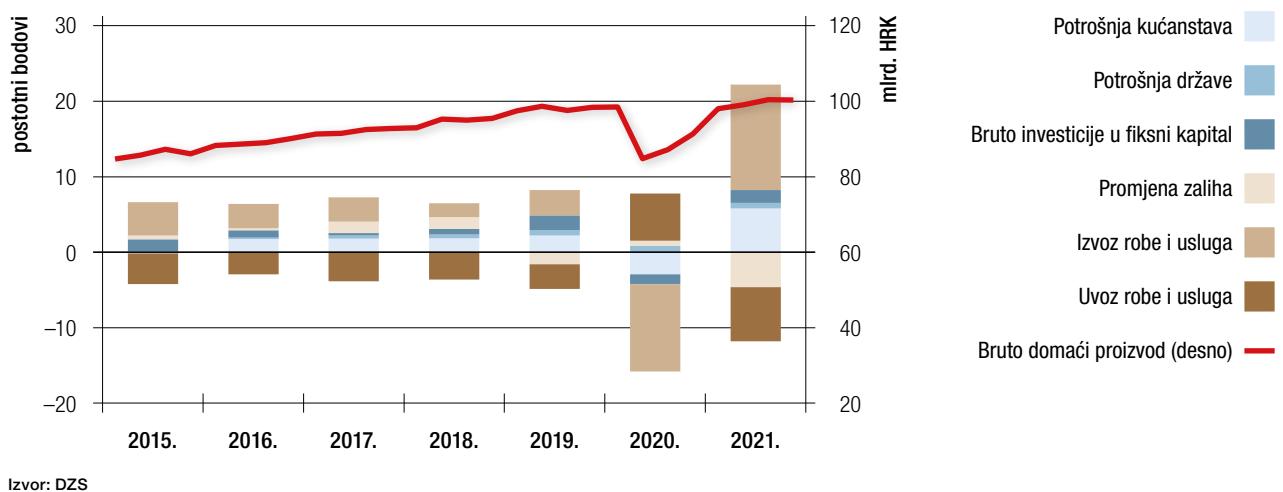
Uz postupno privikavanje na rad i poslovanje u uvjetima pandemije, na oporavak su djelovala i povoljna globalna kretanja, još uvijek prisutne fiskalne potpore kao i povoljni uvjeti financiranja koji su odražavali ekspanzivnu monetarnu politiku. U 2021. godini tako se oporavila

domaća potražnja, a osobito je bio izražen porast inozemne potražnje. Pritom je izvoz robe nadmašio razinu iz 2019., a dobra ostvarenja u turističkoj sezoni rezultirala su snažnim povećanjem izvoza usluga, koji još uvijek nije dostigao pretkriznu razinu. Potrošnja kućanstava povećala se zbog rasta zaposlenosti i plaća, iako je prema kraju 2021. njezina dinamika oslabljela pod utjecajem jačanja inflatornih pritisaka i pogoršanja potrošačkog optimizma. Investicijska aktivnost također je rasla, osobito na početku godine, a prema kraju se godine postupno usporavala. Porasla je i potrošnja države, poglavito zbog rasta rashoda vezanih uz ublažavanje negativnih učinaka pandemije. Oporavak inozemne i domaće potražnje potaknuo je rast uvoza, ali slabijeg intenziteta od rasta izvoza, pa je u 2021. neto inozemna potražnja dala visok pozitivan doprinos ukupnom gospodarskom rastu (Slika 2.1.).

Zaposlenost je u 2021. godini porasla za 2,2% (podaci HZMO-a) i tako nadmašila pretkriznu

Slika 2.1. Oporavak domaće i inozemne potražnje u 2021.

doprinosi po sastavnicama BDP-a i sezonski prilagođena razina realnog BDP-a

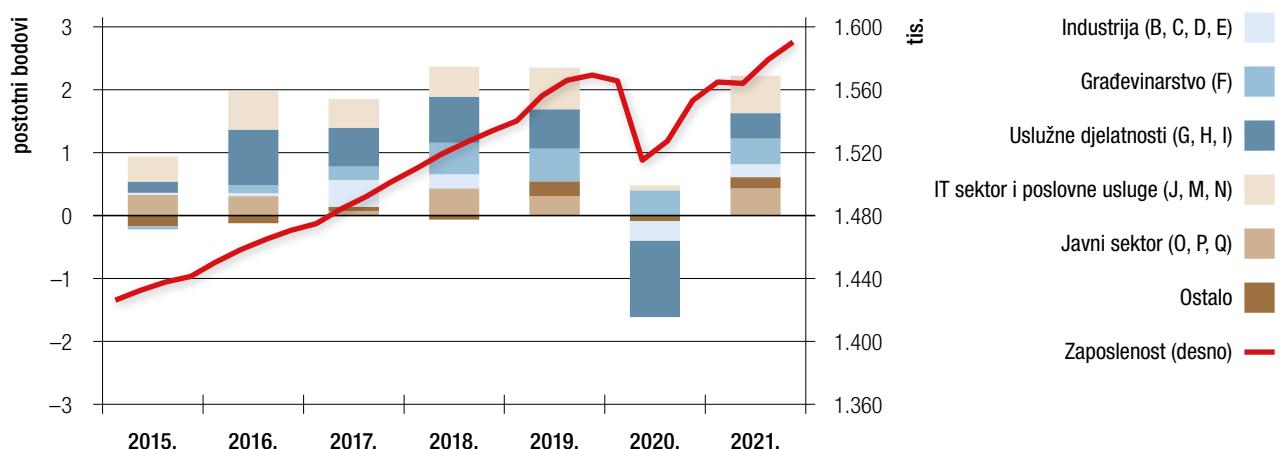
Izvor: DZS

razinu. Rastu ukupne zaposlenosti pridonijeli su svim sektorima gospodarstva uz najveći pojedinačni doprinos IT sektora i poslovnih usluga (Slika 2.2.) kao i zapošljavanje radnika iz trećih zemalja (izvan EU-a), koji se ponajprije zapošljavaju u građevinarstvu. Međunarodno usporedivo, anketna stopa nezaposlenosti iznosila je 7,6% radne snage i bila je tek neznatno iznad stope ostvarene u prethodnoj godini (7,5%). Istodobno,

administrativna stopa nezaposlenosti u 2021. smanjila se na 8,0% radne snage (8,9% u 2020.). Kada je riječ o kretanju plaća, tijekom 2021. ubrzao se rast nominalnih bruto plaća na 4,1% (2,5% u 2020.), što odražava više plaće u javnom sektoru, ali i u ostaku gospodarstva. Nominalne neto plaće porasle su po stopi od 5,4%, odnosno snažnije od bruto plaća zbog smanjenja poreznog opterećenja na dohodak od

Slika 2.2. Oporavak na tržištu rada praćen rastom plaća

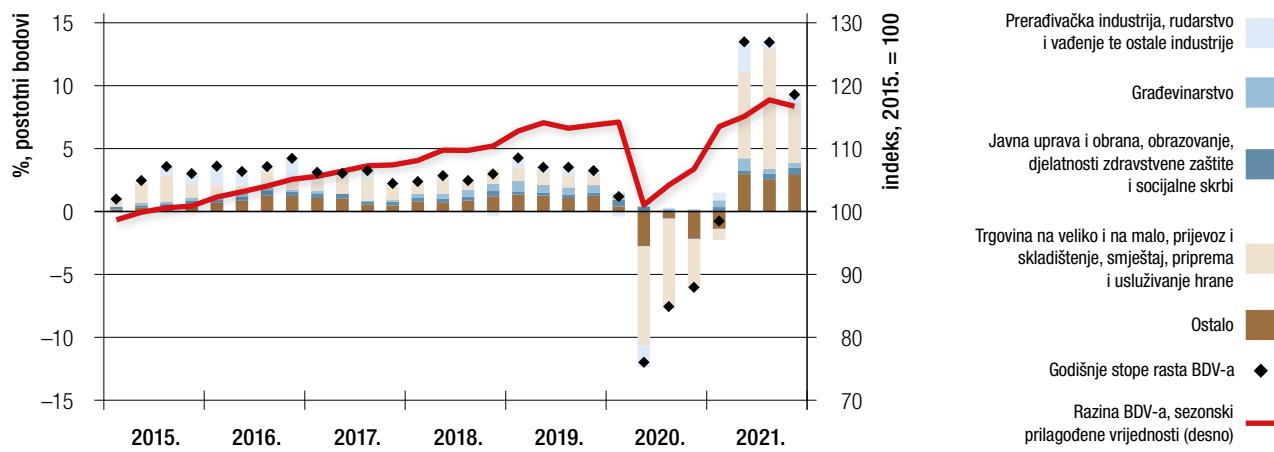
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi godišnjoj stopi promjene

Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2.3. Snažan i široko rasprostranjen rast realnog BDV-a

doprinosi po djelatnostima

Izvor: DZS

rada. Međutim, zbog povećanja stope inflacije, rast realnih neto plaća bio je nešto izraženiji nego u prethodnoj godini (2,7% u odnosu na 2,3% u 2020.).

Realna bruto dodana vrijednost porasla je nešto slabijim intenzitetom od ukupnog BDP-a. Pritom je najveći rast ostvaren u djelatnostima koje karakterizira blizak fizički kontakt tijekom poslovanja (trgovina na veliko i malo, prijevoz i skladištenje, smještaj, priprema i usluživanje hrane), a u kojima je pad tijekom 2020. bio najviše izražen. Pozitivan doprinos rastu ukupnog BDV-a dale su i ostale djelatnosti, osim poslovanja nekretninama (Slika 2.3.).

Ubrzanje inflacije zbog snažnog rasta cijena energije i hrane

Inflacija potrošačkih cijena tijekom 2021. u Hrvatskoj zamjetno se ubrzala, s prosječnih 0,1% u 2020. na 2,6% u 2021. Taj je porast tijekom godine bio kontinuiran pa se godišnja stopa inflacije povećala s -0,7% u prosincu

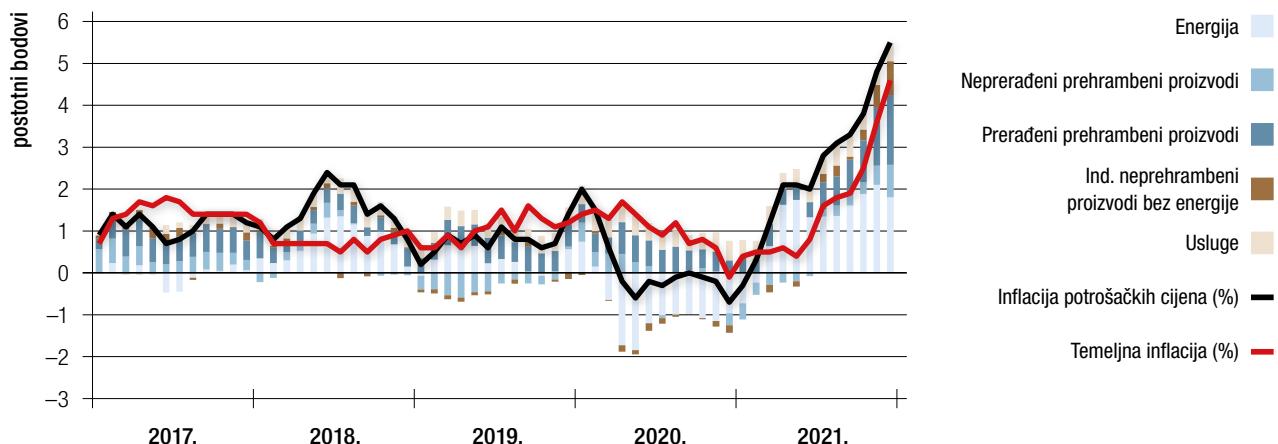
2020. na 5,5% u prosincu 2021. Inicijalni poticaj inflaciji dao je porast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, do kojega je došlo pod utjecajem oporavka potražnje u uvjetima ponovnog otvaranja gospodarstava diljem svijeta kao i dogovora zemalja članica OPEC+ o ograničavanju ponude. Godišnja stopa promjene cijena energije (poglavito naftnih derivata) povećala se tako s -5,7% u prosincu 2020. na 11,0% u prosincu 2021. (Slika 2.4.). Zbog viših cijena naftnih derivata povećale su se i cijene dobara u čijoj su proizvodnji oni značajna komponenta.

Na jačanje inflatornih pritisaka utjecao je i rast cijena drugih sirovina na svjetskom tržištu, kao i poteškoće u globalnim lancima opskrbe, zbog čega je dolazilo do nestasica određenih poluproizvoda i gotovih proizvoda. Uvezene inflatorne pritiske potaknuto je i rast vozarina u pomorskom prijevozu, pogotovo na linijama iz azijskih zemalja prema Europi, koji je bio rezultat manjka kontejnera i radne snage u lukama i

Inicijalni poticaj inflaciji dao je porast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, do kojega je došlo pod utjecajem oporavka potražnje zbog otvaranja gospodarstava diljem svijeta kao i dogovora zemalja članica OPEC+ o ograničavanju ponude.

Slika 2.4. Inflacija se potrošačkih cijena ubrzala

doprinosi godišnjoj inflaciji

Napomena: Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda, energije ni cijene proizvoda koje se administrativno reguliraju. Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

Izvor: DZS; izračun HNB-a

na brodovima, a zbog novih valova pandemije i potrebe ostanka radnika u izolaciji. Nadalje, vremenske su nepogode u Hrvatskoj utjecale na smanjenje uroda određenih poljoprivrednih kultura. Do povećanja inflacije tijekom 2021. došlo je i zbog statističkih razloga, odnosno činjenice da se tekuće cijene uspoređuju s cijenama godinu dana ranije, koje su bile smanjene zbog tržišnih poremećaja uzrokovanih pandemijom i zatvaranjem gospodarstava.

Poduzeća smanjenjem svojih profitnih marža u pravilu nastoje izbjegći učestali porast cijena svojih proizvoda nastao zbog porasta troškova kako ne bi poskupljenjima narušila poslovne odnose sa svojim kupcima, a to im olakšavaju i ugovori s dobavljačima koji se obično sklapaju na duže razdoblje. Kako se domaća potražnja oporavljala, a porast cijena sirovina i intermedijarnih dobara na svjetskom tržištu nije bio privremenoga karaktera, kako se isprva smatralo, domaća su poduzeća s određenim vremenskim pomakom ipak počela prelijevati povećane troškove na rast cijena svojih proizvoda.

Dok je ubrzavanje inflacije u prvoj polovini 2021. uglavnom bilo posljedica povećanja cijena energije, u drugoj polovini godine ubrzanju

inflacije, uz energiju, pridonijela je i hrana.

Pritom se godišnja stopa promjene cijena hrane (uključujući pića i duhan) povećala s 0,9% u lipnju na 7,5% u prosincu. To je uglavnom bilo rezultat prelijevanja uvezenih troškovnih pritisaka, odnosno porasta cijena prehrambenih sirovina, mineralnih gnojiva i energenata na svjetskom tržištu na potrošačke cijene. U prosincu 2021. tako je doprinos hrane (uključujući pića i duhan) ukupnoj inflaciji bio najveći (2,4 postotna boda), a doprinos energije iznosio je 2,0 postotna boda.

Tijekom 2021. nešto manje izraženo ubrzala se i godišnja stopa promjene cijena industrijskih proizvoda (bez hrane i energije) s -0,7% u prosincu 2020. na 3,1% u prosincu 2021., što je bilo posljedica prelijevanja povećanja cijena energije, industrijskih sirovina i intermedijarnih dobara na svjetskom tržištu na domaće cijene. Dok se potražnja brzo oporavljala od pandemijskog poremećaja, utjecaji na ponudu bili su znatno trajniji pa su poteškoće u funkcioniranju globalnih lanaca opskrbe uzrokovale nestašice određenih poluproizvoda (primjerice poluvodiča) i gotovih proizvoda u koje se oni ugrađuju, kao što su automobili i informatička oprema. Istodobno se, zbog promjena u navikama do kojih je došlo tijekom

pandemije, kao što su rad od kuće i izbjegavanje korištenja javnog prijevoza, povećala potražnja za informatičkom opremom i automobilima, što je dodatno potaknulo rast njihovih cijena.

U uvjetima oporavka potražnje i povećanih uvezenih troškovnih pritisaka godišnja stopa temeljne inflacije (koja ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda, energije ni cijene proizvoda koje se administrativno reguliraju) postupno se ubrzavala s -0,1% u prosincu 2020. na 4,6% u prosincu 2021. Tome je ponajviše pridonijelo povećanje doprinosu prehrambenih proizvoda (osim poljoprivrednih proizvoda), odjeće i obuće, motornih vozila te pokućstva i opreme za kućanstvo. Godišnja stopa rasta cijena usluga koje se formiraju na tržišnoj osnovi bila je tijekom 2021. relativno niska i stabilna i zadržavala se oko razine od 2,0%.

Rast viška na tekućem i kapitalnom računu platne bilance, uz zamjetno poboljšanje pokazatelja inozemnih obveza

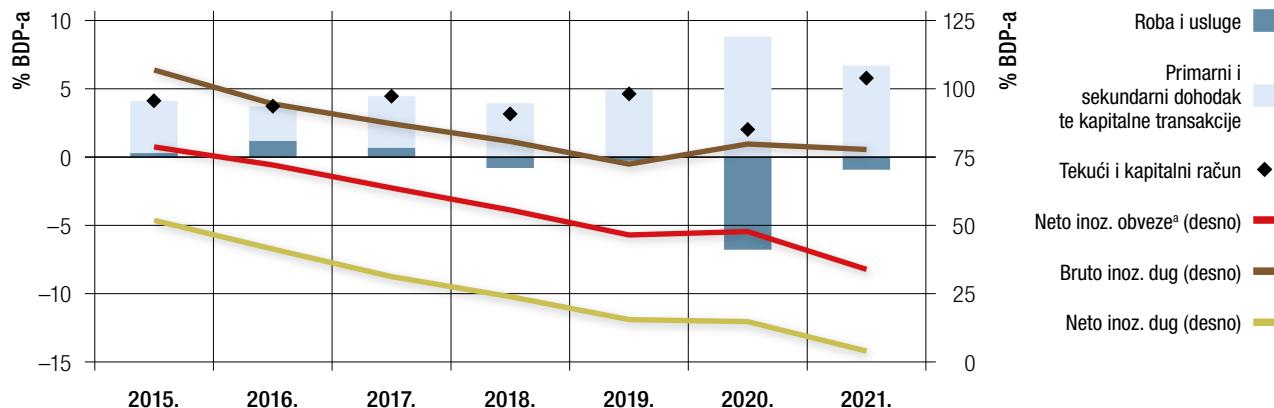
Oporavak prihoda od turističke potrošnje inozemnih gostiju najviše je pridonio snažnom povećanju viška na tekućem i kapitalnom računu platne bilance, koji je u 2021. iznosio 5,8% BDP-a, u usporedbi s 2,0% BDP-a u 2020.

godini (Slika 2.5.). Nakon što su se u 2020. zbog izbijanja pandemije i uvođenja pratećih restriktivnih mjera prihodi od turizma izrazito smanjili, njihov je oporavak u 2021. bio podržan razmjerno povoljnom epidemiološkom situacijom, napretkom u cijepljenju stanovništva u ključnim emitivnim tržištima i uvođenjem potvrda koje su olakšale turistička putovanja. Hrvatska je pritom ostvarila znatno bolje turističke rezultate u odnosu na druge mediteranske zemlje, čemu su pogodovali i strukturni činitelji hrvatskog turizma, poput izražene sezonalnosti, geografske blizine glavnih emitivnih tržišta i dominantnog oslanjanja putnika na cestovnu infrastrukturu kao i visokog udjela smještajnih jedinica u privatnom vlasništvu u ukupnim smještajnim kapacitetima. Iako manje izraženo, rastu viška na tekućem i kapitalnom računu pridonio je i veći neto izvoz drugih usluga, zatim rast neto prihoda od osobnih doznaka kao i jače korištenje sredstava iz fondova EU-a.

Oporavak domaće i inozemne potražnje, djelomično uspostavljanje dobavnih lanaca te snažniji oporavak prerađivačke industrije u odnosu na uslužni sektor potaknuli su rast robne razmjene, kao i znatno poskupljenje energetika na svjetskom tržištu, koje je najviše pridonijelo rastu ukupnog izvoza, uvoza i manjka. Robni

Slika 2.5. Rast viška na tekućem i kapitalnom računu u 2021.

tekući i kapitalni račun platne bilance i stanje inozemnih obveza

^a Neto inozemne obveze čini razlika između ukupnih inozemnih obveza (na osnovi dužničkih instrumenata, finansijskih izvedenica, vlasničkih ulaganja i ostalog) i istovrsne imovine, što odgovara negativnoj vrijednosti neto stanja međunarodnih ulaganja (na kraju 2021. iznosi -34,0% BDP-a).

izvoz tako se povećao za 29,5%, a uvoz za 25,2%, što je produbilo manjak u robnoj razmjeni s inozemstvom za 19,2% i ublažilo porast viška na tekućem i kapitalnom računu. Nepovoljno je na višak tekućeg i kapitalnog računa djelovao i rast dobiti domaćih banaka i poduzeća (prije svega u prerađivačkoj industriji, djelatnosti poslovanja nekretninama i trgovinom) u inozemnom vlasništvu.

U skladu s rastom viška na tekućem i kapitalnom računu na finansijskom je računu platne bilance ostvaren znatno veći neto odljev kapitala nego u prethodnoj godini, koji prije svega odražava rast međunarodnih pričuva. Uz HNB su i ostali sektori, osim države, nastavili smanjivati svoje neto dužničke obveze. Za razliku od neto dužničkih obveza, neto su se vlasničke obveze domaćih sektora povećale zahvaljujući zadržanoj dobiti domaćih banaka i poduzeća u stranom vlasništvu te novim izravnim vlasničkim ulaganjima u Hrvatsku, koja su bila viša nego u proteklih nekoliko godina.

Relativni pokazatelji inozemnih obveza primjetno su se poboljšali. Unatoč rastu bruto duga u

apsolutnom iznosu, snažan rast BDP-a rezultirao je poboljšanjem relativnog pokazatelja bruto inozemne zaduženosti na 77,9% BDP-a na kraju 2021., u usporedbi sa 79,8% BDP-a na kraju 2020. Time se nastavio višegodišnji trend poboljšavanja tog pokazatelja, koji je bio privremeno prekinut prethodne godine. Neto inozemni dug i stanje međunarodnih ulaganja poboljšali su se i u absolutnom i u relativnom iznosu. Tako se neto inozemni dug smanjio s 14,8% BDP-a na kraju 2020. na 4,0% BDP-a na kraju 2021., a stanje međunarodnih ulaganja s -47,7% BDP-a na -34,0% BDP-a.

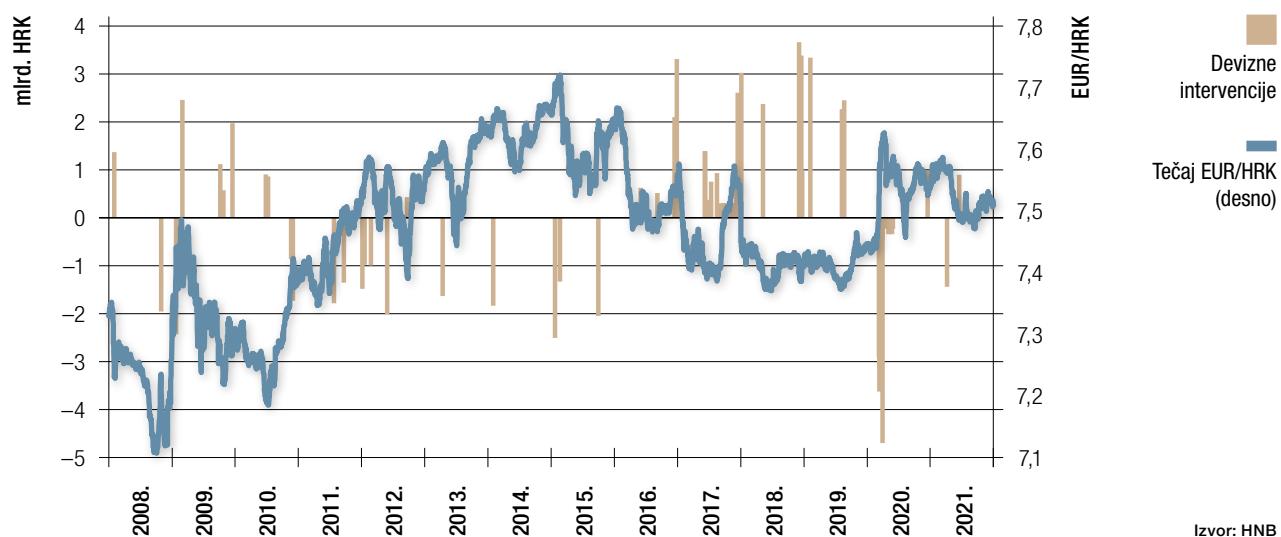
Nastavak provođenja ekspanzivne monetarne politike

HNB je u 2021. godini nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku uglavnom povećanjem međunarodnih pričuva putem otkupa deviza.

Tijekom 2021. nije bilo znatnijih pritisaka na deviznom tržištu, zbog čega je HNB intervenirao tek u rijetkim prigodama. Bankama je tako putem devizne intervencije početkom travnja prodao 190 mil. EUR, a polovinom lipnja otkupio 120 mil.

Slika 2.6. Tečaj kune prema euru bio je razmjerno stabilan, zbog čega se HNB samo rijetko uključivao na devizno tržište

iznosi deviznih intervencija i tečaj EUR/HRK

Dnevni tečaj kune prema euru kretao se u uskom rasponu oko središnjeg pariteta od 7,5345 kuna za jedan euro određenog u trenutku ulaska Hrvatske u europski tečajni mehanizam u srpnju 2020. godine.

EUR (Slika 2.6.). No, HNB je otkupio visok iznos deviza od Ministarstva financija, koji je uglavnom vezan uz priljeve sredstava iz fondova EU-a. Promatraju li se ukupne devizne transakcije, HNB je u 2021. neto otkupio 3,1 mln. EUR, odnosno kreirao je 23,5 mln. kuna primarnog novca. Dnevni tečaj kune prema euru pritom se kretao u uskom rasponu oko prosječno ostvarenog tečaja od 7,524 EUR/HRK, koji je bio tek neznatno niži od razine središnjeg pariteta od 7,5345 kuna za jedan euro određenog u trenutku ulaska Hrvatske u europski tečajni mehanizam u srpnju 2020. godine.

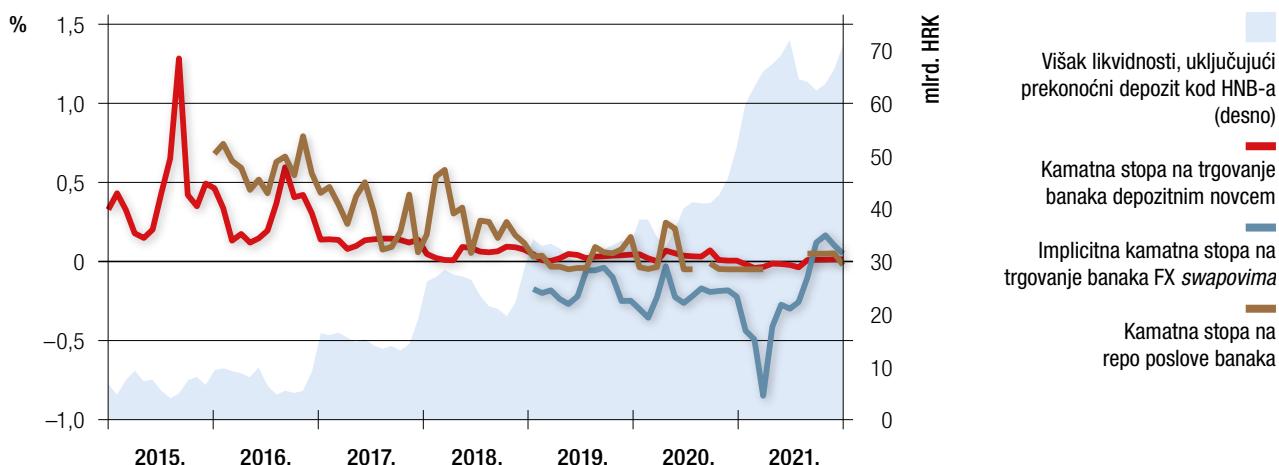
HNB je nastavio održavati redovite tjedne operacije uz fiksnu stopu od 0,05%. Međutim, zbog slabog interesa banaka u uvjetima izrazito velikog viška kunske likvidnosti, HNB u 2021. nije plasirao sredstva putem ovog instrumenta. Ni strukturnim operacijama nije kreirana dodatna

kunska likvidnost, a njihovo se stanje zbog prijevremenih otplata tijekom godine smanjilo za 1,5 mln. kuna. Tijekom 2021. nije bilo potrebe ni za otkupom državnih obveznica, čime je 2020. godine očuvana stabilnost tržišta državnih vrijednosnih papira, a dospijeća pojedinih državnih obveznica iz HNB-ovih portfelja smanjila su stanje ukupno upisanih obveznica RH za 1,5 mln. kuna, odnosno na 18,5 mln. kuna.

Otkupi deviza od države provedeni tijekom 2021. pridonijeli su porastu slobodnih novčanih sredstava banaka na dosad najviše zabilježene razine. Tako je kunska likvidnost u 2021. u prosjeku iznosila 65,9 mln. kuna, što je za 64% više od prosječnog viška likvidnosti u 2020. godini. To je ujedno pogodovalo smanjenju prekonočnih kamatnih stopa na novčanom tržištu na dosad najniže razine (Slika 2.7.).

Slika 2.7. Višak kunske likvidnosti dosegnuo dosad najviše razine

višak kunske likvidnosti i prekonočne kamatne stope na novčanom tržištu

Napomena: Kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem do kraja 2015. odnosi se na prekonočnu međubankovnu kamatnu stopu.

Izvor: HNB

Standardi odobravanja kredita stanovništvu kontinuirano su se ublažavali tijekom 2021. uz rast potražnje za kreditima i povoljne uvjete financiranja, podržane ekspanzivnom monetarnom politikom.

U uvjetima izrazito visoke likvidnosti, u 2021. nastavio se pad kamatnih stopa na zaduživanje domaćih sektora. Smanjili su se tako troškovi kratkoročnog zaduživanja države koji su blisko povezani s uvjetima na novčanom tržištu, a povoljni su ostali i troškovi dugoročnog financiranja države. Domaći uvjeti financiranja odražavali su i povoljne uvjete na međunarodnom tržištu pa je krajem veljače država na tržištu kapitala izdala dvije tranše euroobveznica uz razmjerno niske prinose, i to uz dospijeće od dvanaest i dvadeset godina. Time je ročnost euroobveznica prvi put produljena na dvadeset godina, čime je Hrvatska osigurala financiranje na naj dulji rok u svojoj povijesti zaduživanja na međunarodnom tržištu kapitala. Povoljni uvjeti financiranja odraz su niske i razmjerno stabilne premije osiguranja od kreditnog rizika (engl. *credit default swap*, CDS) za Hrvatsku. Povoljne uvjete financiranja države podupirao je i napredak u procesu uvođenja eura, zbog čega je u studenome 2021. agencija Fitch podignula kreditni rejting Hrvatske s BBB– na BBB uz pozitivne izglede, što je dvije razine iznad špekulativnog rejtinga.

Trend smanjivanja kamatnih stopa banaka na kredite poduzećima i stanovništvu uglavnom se nastavio i tijekom 2021. Tako se, primjerice, kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite poduzećima smanjila u prosincu 2021. na dosad najnižu razinu od 1,3%, s 2,2% koliko je iznosila godinu dana ranije. Smanjile su se kamatne stope za sve namjene financiranja i za poduzeća svih veličina. Ipak, najviše se smanjila kamatna stopa na kredite za obrtna sredstva i kamatna stopa za velika poduzeća, koja su u prosjeku manje rizična pa imaju i niže kamatne stope. Kada je riječ o stanovništvu, kamatna stopa na prvi put ugovorene kredite tom sektoru povećala se s 3,6% krajem 2020. na 3,9% krajem 2021. To je poglavito bilo rezultat strukture financiranja ovog sektora, odnosno visokih

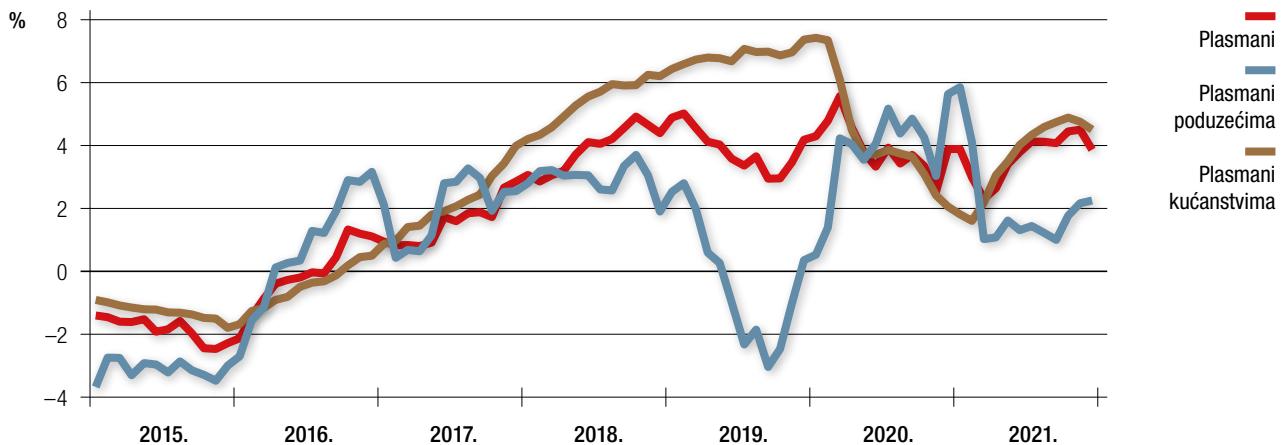
iznosa stambenih kredita odobrenih krajem 2020. u sklopu programa subvencioniranja stambenih kredita koji se odobravaju uz niže kamatne stope. Krajem 2021. izostao je učinak programa subvencioniranja na kamatne stope na stambene kredite budući da je održan samo jedan krug subvencioniranja, i to u prvoj polovini godine. Stoga su kamatne stope na stambene kredite krajem 2021. bile na nešto višoj razini nego u istom razdoblju 2020. Kamatne stope na gotovinske nenamjenske kredite smanjile su se, a pad su zabilježile i kamatne stope na ostalo financiranje.

Uvjeti financiranja uglavnom su se popravljali i u segmentu standarda odobravanja kredita poduzećima, nakon što su u prvom tromjesečju nešto pooštreni. Na to su ponajviše djelovale konkurenca među bankama i visoka likvidnost banaka koja je rezultat ekspanzivne monetarne politike. Uz povoljnije uvjete kreditiranja, banke su se suočile i s povećanom potražnjom poduzeća za kreditima, koja je rasla gotovo cijelu godinu osim prvog tromjesečja. Standardi odobravanja kredita stanovništvu kontinuirano su se ublažavali tijekom godine uz rast potražnje za kreditima. Posebno je izražen bio oporavak potražnje za potrošačkim i ostalim kreditima zbog oživljavanja potrošnje trajnih potrošnih dobara i oporavka pouzdanja potrošača. Potražnja za stambenim kreditima ostala je visoka i zbog potpore programa subvencioniranja.

Rast optimizma i povoljni finansijski uvjeti pogodovali su kreditnoj aktivnosti banaka, i to prije svega u segmentu kreditiranja stanovništva (Slika 2.8.). Na godišnjoj je razini rast ukupnih plasmana domaćim sektorima na kraju 2021. iznosio 3,9%, jednako koliko i na kraju 2020. Najviše su rasli krediti stanovništvu, pri čemu se njihova stopa rasta više nego udvostručila, s 2,1% na kraju 2020. na 4,5% na kraju 2021. Pritom se nastavilo višegodišnje ubrzavanje

Slika 2.8. Intenzivnije kreditiranje stanovništva u 2021.

godišnje stope promjene plasmana, izračunate na osnovi transakcija^a

^a Transakcije prikazuju promjene iz kojih su isključeni učinci promjene tečaja, reklassifikacija, cjenovnih prilagodbi vrijednosnih papira te otpisa plasmana, što uključuje i prodaje plasmana u visini ispravka njihove vrijednosti.

Izvor: HNB

rasta stambenih kredita, čemu je pridonio i novi krug programa subvencioniranja, a povećala se i potražnja za gotovinskim nenamjenskim kreditima. Nasuprot tome, zaduživanje poduzeća kod banaka bilo je prigušeno te se godišnji rast plasmana poduzećima usporio s 5,6% na kraju 2020. na 2,3% na kraju 2021., pri čemu je stopa rasta u 2020. bila povиšena zbog pojačanog zaduživanja nefinansijskih poduzeća na početku pandemije, kao i određenog refinanciranja inozemnog duga zaduživanjem kod domaćih kreditnih institucija. Porasla je potražnja poduzeća za investicijskim kreditima, dok su se krediti za obrtna sredstva i ostali krediti smanjili.

Tendencija rasta kunskoga kreditiranja nastavila se, ali sa smanjenim intenzitetom u odnosu na 2020. Razlog je tome porast stambenih kredita, koji se nešto češće odobravaju uz valutnu klauzulu od nenamjenskih gotovinskih kredita. Također, tijekom 2021. više su se odobravali kunski krediti poduzećima, za razliku

od prethodnih godina, kada su se poduzeća više financirala uz valutnu klauzulu. Kunskom kreditiranju i dalje pogoduje snažan rast kunskih izvora sredstava u pasivi banaka, posebice sredstava na transakcijskim računima.

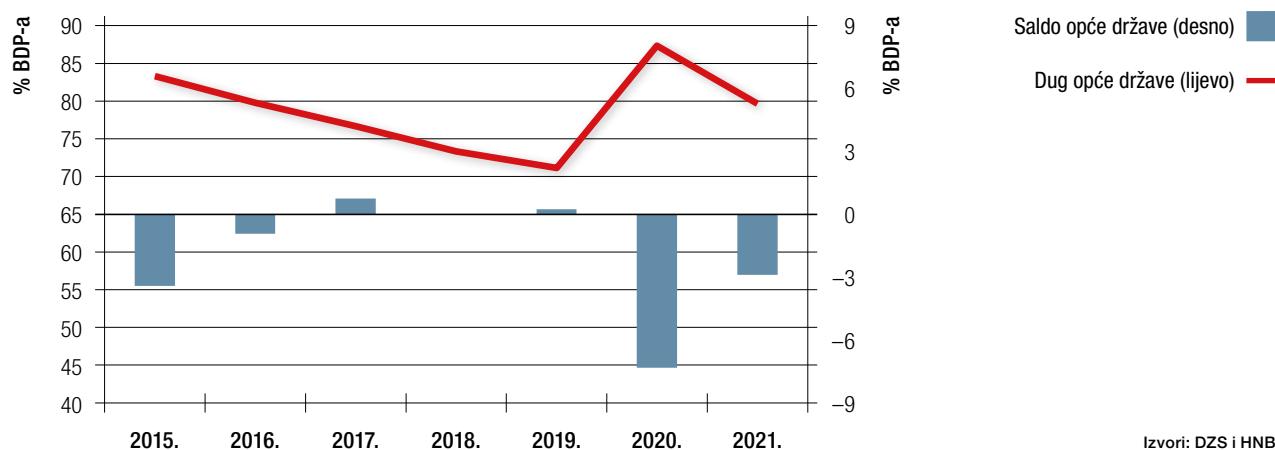
Oporavak gospodarske aktivnosti odrazio se povoljno na pokazatelje javnih financija

Fiskalni pokazatelji zabilježili su povoljna ostvarenja u 2021. zbog snažnog oporavka gospodarske aktivnosti. Prema međunarodno usporedivoj metodologiji Europskog sustava nacionalnih i regionalnih računa (ESA 2010) manjak opće države u 2021. smanjen je na 2,9% BDP-a, što je zamjetno poboljšanje u odnosu na 2020. godinu kada je ostvaren manjak iznos 7,3% BDP-a. Istodobno, znatno se smanjila i zaduženost opće države iskazana omjerom javnog duga i BDP-a, ali navedeni je pokazatelj i dalje ostao zamjetno iznad pretpandemijske razine.

Trend smanjivanja kamatnih stopa banaka na kredite poduzećima i stanovništvu uglavnom se nastavio i tijekom 2021., a smanjile su se kamatne stope za sve namjene financiranja i za poduzeća svih veličina.

Slika 2.9. Poboljšanje fiskalnih pokazatelja

Fiskalni pokazatelji u postocima BDP-a

Poboljšanje salda posljedica je ponajprije snažnog oporavka gospodarske aktivnosti, koji se povoljno odrazio na prihodnu stranu proračuna, te smanjenja fiskalnih potpora koje su uvedene u 2020. za ublažavanje negativnih učinaka pandemije. Kao posljedica toga, ukupni su prihodi u 2021. zabilježili znatan rast od 11,8% na godišnjoj razini, dok su ukupni rashodi rasli zamjetno sporije i zabilježili povećanje od 2,8%.

Snažan oporavak gospodarske aktivnosti i povoljna proračunska ostvarenja rezultirali su izraženim smanjenjem omjera javnog duga i BDP-a. Naime, relativni pokazatelj javnog duga na kraju 2021. godine smanjio se na 79,8% BDP-a s 87,3% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2020. godine.

FINANCIJSKA STABILNOST I MAKROBONITETNA POLITIKA

Tijekom 2021. godine rizici za finansijsku stabilnost postupno su se smanjivali zahvaljujući gospodarskom oporavku i dobroj prilagodbi poduzeća pandemijskim uvjetima. Rast dohotka stanovništva podržao je oporavak kreditne potražnje, a uz domaću potražnju i jačanje potražnje iz inozemstva cijene stambenih nekretnina nastavile su se povećavati.

Makrobonitetna politika HNB-a u 2021. bila je usmjerena na održavanje visoke kapitaliziranosti kreditnih institucija, kako bi se podržala njihova otpornost na moguće gubitke. Tako je početkom godine HNB kreditnim institucijama privremeno ograničio raspodjelu dobiti, a zaštitni slojevi kapitala zadržali su se na razini iz prethodne godine. HNB je detaljno analizirao rast stambenih kredita i upozorio na prekomjerno zaduživanje određenih skupina potrošača.

Opća ocjena glavnih rizika i izazova za finansijsku stabilnost

U uvjetima gospodarskog rasta u 2021. godini, koji je podržan postupnim ublažavanjem epidemioloških mjera i navikavanjem na suživot s virusom, smanjila se izloženost finansijskog sustava sistemskim rizicima¹. Ipak, ciklički su rizici i dalje bili povišeni u odnosu na razdoblje prije izbjivanja pandemije zbog neizvjesnosti glede njezina okončanja i sveukupnog učinka na gospodarstvo te rastuće neusklađenosti između cijena nekretnina i činitelja koji ih uobičajeno određuju, na što se krajem godine nadovezalo i ubrzanje inflacije potrošačkih cijena i pojava omikron-soja koronavirusa. Strukturne ranjivosti,

koje se prije svega ogledaju u relativno visokom udjelu javnog duga u BDP-u i velikoj izloženosti banaka prema javnom sektoru, nešto su se smanjile, iako su i dalje povišene.

Budući da su prihodi poduzeća u 2021. porasli i vratili se otprilike na pretpandemijsku razinu, rizici za poslovanje nefinansijskih poduzeća smanjeni su. To je, uz nastavak povoljnih uvjeta financiranja, omogućilo postupno smanjenje fiskalnih potpora i nastavak redovne otplate finansijskih obveza nakon isteka moratorija, što je podržalo i poboljšanje kvalitete kreditnog portfelja banaka. Nadalje, ulasci i izlasci poduzeća s tržišta vratili su se na uobičajene razine, nakon

¹ Sistemski rizik definira se kao rizik nastupanja događaja koji kroz različite kanale mogu onemogućiti obavljanje finansijskih usluga ili rezultirati porastom njihovih cijena i ugroziti neometano poslovanje većeg dijela finansijskog sustava, a stoga negativno djelovati i na realnu gospodarsku aktivnost. Sistemski rizik ima dvije komponente: strukturne ranjivosti koje sustav mogu činiti manje otpornim na moguće šokove i(l) pojačavati negativne posljedice tih šokova te cikličku komponentu koja se obično akumulira u razdoblju povoljnih gospodarskih kretanja, a izvire iz relativno blagih uvjeta financiranja i rasta zaduživanja.

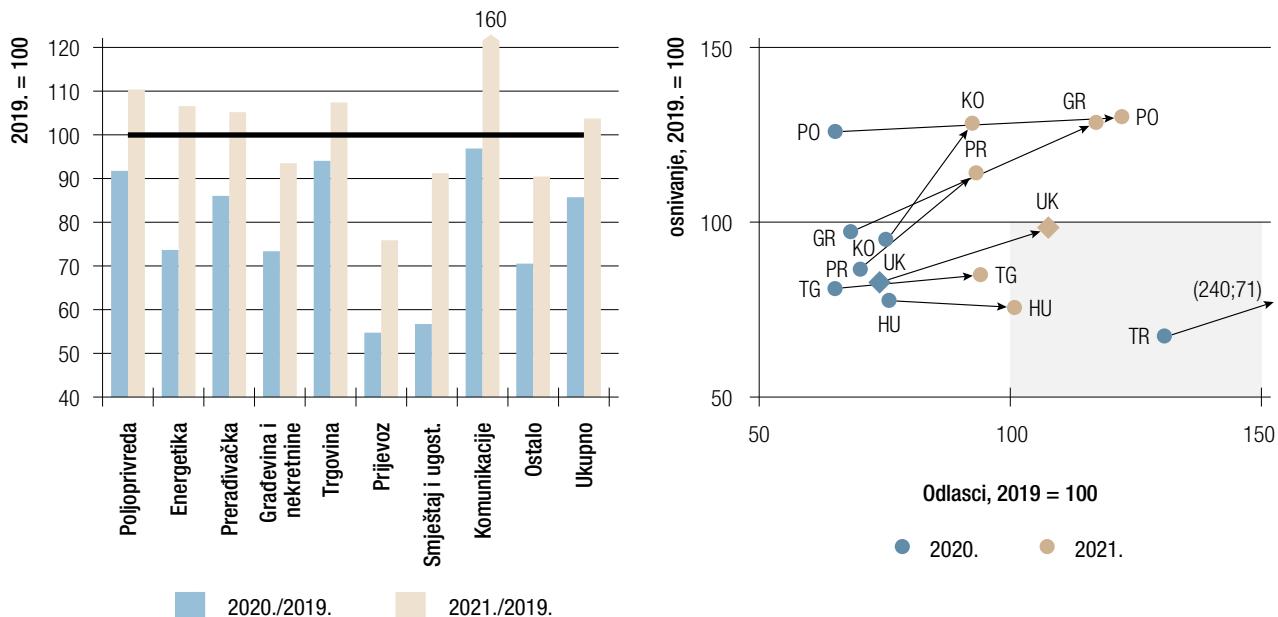
što je u 2020. godini veći broj poduzeća od uobičajenog opstajao na tržištu, poduprta izdašnim mjerama potpore za ublažavanje negativnih učinaka pandemije na poslovanje (Slika 2.10. desni panel). Ipak, kod djelatnosti koje zahtijevaju fizički kontakt (pružanje smještaja, ugostiteljstvo, prijevoz putnika i neke druge uslužne djelatnosti) oporavak prihoda bio je niži nego u ostalim djelatnostima (Slika 2.10. lijevi panel), nova poduzeća i dalje se sporije osnivaju, a postojeća brže odlaze s tržišta u odnosu na 2019. godinu.

U sektoru kućanstava oporavak dohotka smanjio je njihovu opterećenost dugom, što je pridonijelo smanjenju strukturnih rizika. S druge strane, jačanje novog zaduživanja, i to kod znatnog dijela potrošača uz povišene omjere zaduženosti, upućuje na početak razvoja cikličkih rizika. Polovina stambenih kredita tako se odobrava uz omjer otplata duga i dohotka viši od 40% te uz povišene omjere iznosa kredita prema vrijednosti nekretnine u zalagu (taj je omjer

osobito povišen u segmentu stambenih kredita odobrenih uz subvenciju APN-a). Istodobno su se kamatne stope nastavile smanjivati, što je dovelo do daljnog smanjenja tereta otplate za dužnike, unatoč porastu duga. U analizi rizika za finansijsku stabilnost posebna se pozornost posvećuje i praćenju pokazatelja zaduženosti i uvjeta financiranja na individualnoj razini jer su potrošači s povišenim pokazateljima zaduženosti osobito izloženi riziku otežanog servisiranja duga u slučaju nepovoljnog šoka dohotka ili drugih poremećaja proisteklih iz promjena u makroekonomskom okružju. Primjerice, očekivani porast referentnih kamatnih stopa vrlo bi se brzo nepovoljno odrazio na trećinu korisnika kredita, koji imaju kredite ugovorene s mogućnosti promjene kamatne stope u idućoj godini.

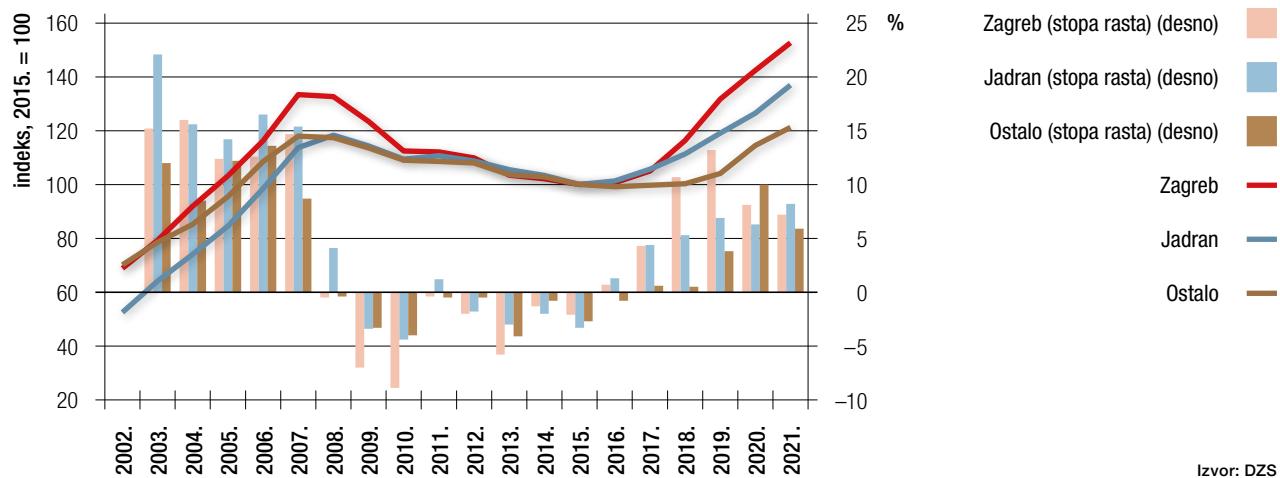
Povećanju cikličkih rizika osobito je pridonio nastavak rasta cijena stambenih nekretnina koje su u sve većem neskladu s njihovim ključnim ekonomskim odrednicama. Cijene stambenih

Slika 2.10. Prihod poduzeća (lijevi panel) te osnivanje i odlasci poduzeća (desni panel)

Napomena: EN: Energetika, GR: Građevina i nekretnine, KO: Komunikacije, PO: Poljoprivreda, PR: Prerađivačka, TR: Prijevoz, TG: Trgovina, HU: Smještaj i ugostiteljstvo, UK: Ukupno nefinansijska poduzeća; Odlasci su predstavljeni, stečajni i likvidacijski postupci te svojevoljno gašenje poduzeća bez likvidacijskog postupka. U djelatnosti Prijevoz odlasci u 2021. iznosi su 240% onih iz 2019.

Izvori: Registar trgovačkog suda; Porezna uprava; HNB

Slika 2.11. Cijene stambenih nekretnina

nekretnina u 2021. godini porasle su na godišnjoj razini za 7,3%, uz tek male razlike među krajevima Hrvatske i nešto veći porast cijena na Jadranu (Slika 2.11.). Nakon privremenog zastoja na početku pandemije oporavila se i likvidnost na tržištu. Cijene su u posljednjih pet godina porasle za oko 40%, a priuštivost nekretnina smanjila se zbog bržeg rasta cijena od dohodaka, dok je takva kretanja donekle ublažilo smanjenje kamatnih stopa i tereta otplate duga za kućanstva.

Na kretanja na tržištu nekretnina i dalje utječu mnogi činitelji. Potražnja nerezidenata za nekretninama posebno je snažna u priobalnim regijama Hrvatske, a potiču je negativne kamatne stope u zemljama europolodručja kao i sve raširenija praksa "rada na daljinu". Na domaću potražnju, osim povjesno niskih kamatnih stopa koje olakšavaju zaduživanje, znatno utječe i državni program subvencioniranja stambenih kredita. Iako rast potražnje prati i oporavak na strani ponude, građevinska aktivnost i broj završenih stanova još su uvijek znatno niži

nego prije globalne finansijske krize, kada je građevinska aktivnost bila iznimno snažna. Pritom su ubrzavanje rasta cijena sirovina i ograničena radna snaga u zemlji pridonijeli povećanju troškova gradnje, a time i cijena nekretnina.

U razdoblju ekonomskog oporavka tijekom 2021. postupni prestanak privremenih supervizorskih i ostalih ekonomskih mjera usmjerenih na ublažavanje posljedica pandemije nije doveo do pogoršanja kvalitete imovine kreditnih institucija, što je omogućilo i oporavak njihove profitabilnosti uz zadržavanje visoke kapitaliziranosti. U prvom polugodištu kada još nije bilo izvjesno da će oporavak gospodarstva i banaka biti toliko jak, kapitaliziranost sustava podržala je i makrobonitetna Odluka HNB-a o privremenom ograničenju raspodjela koja je bila na snazi od siječnja do listopada 2021., nakon usporedivoga mikrosupervizorskog naloga u prethodnoj godini. Tijekom cijele su se godine udjeli prihodujućih kredita s povećanjem kreditnog rizika i neprihodujućih kredita (krediti

Povećanju cikličkih rizika osobito je pridonio nastavak rasta cijena stambenih nekretnina koje su u sve većem neskladu s njihovim ključnim ekonomskim odrednicama.

u fazama 2 i 3), koji su bili porasli u 2020. godini, postupno smanjivali, čemu je najviše pridonijelo poboljšanje u portfelju kredita nefinancijskim poduzećima. Ipak, u skladu s razlikama u brzini oporavka poduzeća iz različitih djelatnosti, nepovoljna kretanja kvalitete zabilježena su kod kredita odobrenih poduzećima iz najpogodenijih djelatnosti (povezanih s prometom i turizmom). Osim toga, izazov za poslovanje banaka bio je rast udjela likvidne imovine i obujma balanca te nastavak pada kamatnih stopa, pa je unatoč oporavku zarada pod utjecajem pada troškova ispravaka vrijednosti prinos na kapital i imovinu bio malo niži u odnosu na 2019. godinu. Također, nastavak smanjivanja kamatnih stopa dovodi do sve nižih kamatnih marža koje predstavljaju značajno ograničenje za buduću profitabilnost banaka.

Makrobonitetne aktivnosti HNB-a u 2021.

Zbog neizvjesnosti u vezi s učinkom pandemije na finansijski sustav, u siječnju 2021. HNB je donio odluku o privremenom zaustavljanju raspodjele dobiti kreditnih institucija tijekom 2021. godine, koja je ukinuta 1. listopada. Redovne mjere makrobonitetne politike koje se odnose na zaštitne slojeve kapitala nisu se mijenjale. Također, nastavilo se upotpunjavanje analitičke podloge za ocjenu sistemskih rizika koji mogu proizći iz prezaduženosti potrošača.

a) Odluka o privremenom ograničenju raspodjele

HNB je sredinom siječnja 2021. donio makrobonitetnu Odluku o privremenom ograničenju raspodjele (u nastavku teksta: Odluka), kojom je kreditnim institucijama privremeno, do kraja 2021., bila zabranjena isplata dividende, stvaranje obvezne isplate dividende, otkup vlastitih dionica, dodjela varijabilnih primitaka zaposlenicima čije profesionalne aktivnosti imaju značajan utjecaj na profil rizičnosti institucije i drugi oblici raspodjele. Svrha Odluke bilo je očuvanje kapitaliziranosti kreditnih institucija u uvjetima visoke neizvjesnosti u vezi s učinkom pandemije

POVEZNICA BR. ①

na njihovo poslovanje, koje je bilo u znatnoj mjeri podržano i javnim potporama i privremenim regulatornim izmjenama. Donošenjem Odluke HNB je uskladio svoja postupanja i s odredbama Preporuke Europskog odbora za sistemske rizike (u nastavku teksta: ESRB) o ograničenju raspodjele tijekom pandemije bolesti COVID-19¹. Kako je Odluka donesena u izvanrednim zdravstvenim i gospodarskim okolnostima, u nju je bila ugrađena mogućnost ukidanja i prije isteka trajanja, ako HNB procijeni da su se te okolnosti u međuvremenu dovoljno ublažile. U skladu s tim HNB je, nakon preispitivanja provedenoga u rujnu, Odluku ukinuo prije njezina isteka, od 1. listopada 2021., kada je prestala vrijediti i spomenuta Preporuka ESRB-a.

b) Zaštitni slojevi kapitala

Tijekom 2021. godine HNB nije mijenjao zaštitne slojeve kapitala za kreditne institucije pa je kombinirani zaštitni sloj kapitala ostao na jednakoj razini kao i prethodne godine, odnosno između 4% i 6%, ovisno o sistemskoj važnosti svake kreditne institucije.

Uz zaštitni sloj za očuvanje kapitala u visini od 2,5% ukupnih izloženosti riziku, sve kreditne institucije bile su obvezne održavati i zaštitni sloj za strukturni sistemski rizik u visini od 1,5% ukupnih izloženosti riziku. Dodatno su one kreditne institucije za koje je HNB utvrdio da su sistemski važne bile obvezne održavati i zaštitni sloj kapitala za ostale sistemski važne (u nastavku: OSV) kreditne institucije. U RH je za 2021. utvrđeno sedam OSV kreditnih institucija^②, kojima je u skladu s njihovom sistemskom važnosti HNB odredio stopu zaštitnog sloja kapitala od 0,5% ili 2% ukupnog iznosa izloženosti riziku. Stvarna stopa koju su bile dužne održavati OSV kreditne institucije, čija je matična institucija OSV ili globalno sistemski važna institucija u EU-u, ovisi i o stopi zaštitnog sloja matične institucije, pa je za dvije OSV kreditne institucije ona iznosila manje od stope koju im je odredio HNB.

¹ Preporuke ESRB/2020/7 i ESRB/2020/15

HNB nije podizao stopu protucikličkog sloja kapitala kako bi podržao kreditiranje građana i poduzeća tijekom oporavka od pandemiske krize.

Iako je u drugoj polovini 2021. uočen početak faze kumulacije cikličkih sistemskih rizika povezanih s oporavkom gospodarstva, ubrzanjem kreditne aktivnosti i kretanjima na tržištu nekretnina, HNB nije podizao stopu protucikličkog sloja kapitala koji će se primjenjivati u 2022. s razine od 0% kako bi podržao kreditnu aktivnost banaka tijekom oporavka gospodarstva od pandemiske krize.

HNB je u lipnju 2021. proveo i redovito godišnje preispitivanje izloženosti kreditnih institucija prema trećim zemljama (državama izvan EU-a)². Kao materijalno značajne treće zemlje za bankovni sustav RH, zbog izloženosti koje domaće banke imaju prema tim zemljama, ponovno su utvrđene Bosna i Hercegovina te Crna Gora. Analizom dostupnih podataka o poslovanju banaka i kreditnoj aktivnosti u navedenim zemljama utvrđeno je da trenutačno ne postoji rizik prekomjernoga kreditnog rasta koji bi zahtijevao poduzimanje regulatornih mjer za hrvatske banke izložene tim tržištima.

c) Ostale makrobonitetne aktivnosti

HNB je u 2021. nastavio prikupljati pojedinačne podatke o uvjetima kreditiranja potrošača, što je započeo krajem 2020. s ciljem povećanja kvalitete analitičke podloge za procjenu rizika za finansijsku stabilnost. Prikupljanjem tih podataka ujedno se ispunjavaju zahtjevi iz Preporuke ESRB-a o zatvaranju praznina u podacima o nekretninama³. **Prve analize²** objavljene u redovitim publikacijama HNB-a upućuju na

postojanje skupina ranjivih potrošača s visokim teretom otplate duga i visokim iznosom kredita u odnosu na vrijednost nekretnine u zalagu. HNB nastavlja pratiti razvoj sistemskih rizika povezanih s uvjetima kreditiranja potrošača i, bude li potrebno, reagirat će makrobonitetnim mjerama iz svojih ovlasti.

Suradnja na području makroprudencijalne politike

Predstavnici HNB-a sudjelovali su u radu Vijeća za finansijsku stabilnost, koje je u 2021. pod predsjedanjem guvernera HNB-a održalo dvije sjednice. Na njima su predstavljene ocjene glavnih rizika i izazova za finansijsku stabilnost i aktivnosti vezane uz provođenje makrobonitetne politike, s posebnim osvrtom na porast sistemskih rizika povezanih s tržištem nekretnina. Predstavnici HNB-a sudjelovali su i u radu odbora i skupina ESRB-a, čiji je rad i u 2021. bio usmjerjen na analizu rizika povezanih s učincima pandemije i ranjivostima na tržištu nekretnina. U sklopu bliske suradnje s ESB-om, HNB je oblikovanje i provođenje mjera makrobonitetne politike koje su uređene harmoniziranim europskim regulativom provodio u suradnji i koordinaciji s Europskom središnjom bankom (ESB). Predstavnici HNB-a sudjelovali su u radu Odbora za finansijsku stabilnost (engl. *Financial Stability Committee*) u sastavu zemalja koje sudjeluju u SSM-u, i njegovih stalnih radnih skupina⁴, u kojima se raspravlja o rizicima za finansijsku stabilnost i nacionalnim mjerama makrobonitetne politike.

POVEZNICA BR. 2

POVEZNICA BR. 3

2 U skladu s [Preporukom ESRB/2015/1³](#)

3 Preporuke ESRB/2016/3 i ESRB/2019/3

4 Detaljnije vidi u [7. poglavlju HNB u EU-u i međunarodnom okružju](#).

UPRAVLJANJE MEĐUNARODNIM PRIČUVAMA

Međunarodne pričuve u 2021. ostvarile su snažan porast i dosegnule su najvišu razinu dosad. Osnovni zadaci pri upravljanju međunarodnim pričuvama – likvidnost i sigurnost ulaganja – bili su uspješno ispunjeni. Investicijskim i taktičkim odlukama osigurana je i odgovarajuća razina zarade, i to unatoč nepovoljnom okružju produljenog razdoblja niskih i negativnih priloga na finansijskim tržištima.

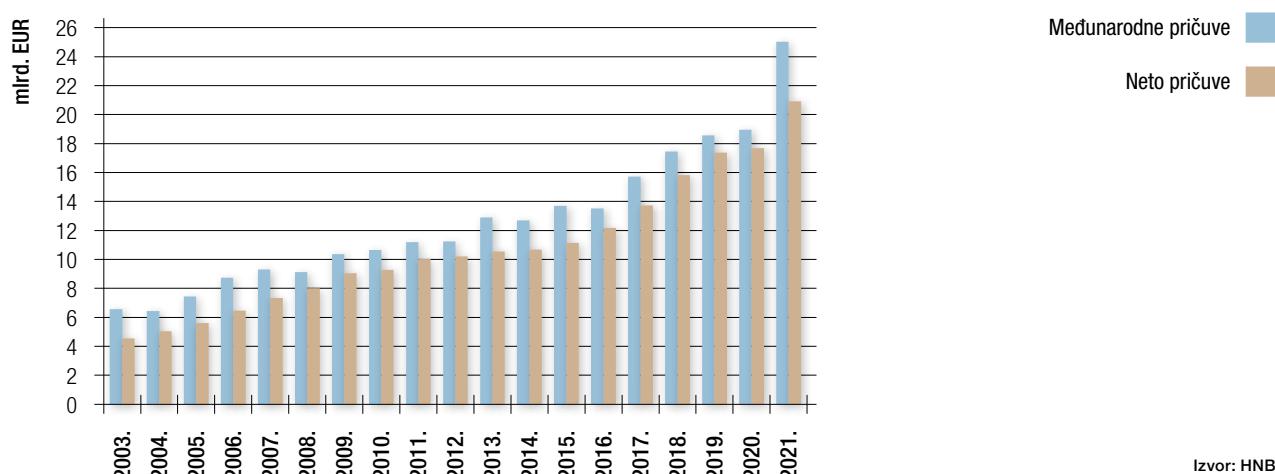
Međunarodne pričuve u 2021.

Međunarodne pričuve na kraju 2021. iznosile su 25.021,2 mil. EUR, što je bilo za 6.076,7 mil. EUR odnosno za 32,1% više u odnosu na kraj 2020. (Slika 2.12.). U istom su razdoblju neto pričuve,

u koje nisu uključena sredstva Ministarstva financija, Europske komisije, SDR-i kod MMF-a ni ulaganja u repo poslove, porasle za 3.218,4 mil. EUR, tj. za 18,2%, i dosegnule su 20.910,3 mil. EUR.

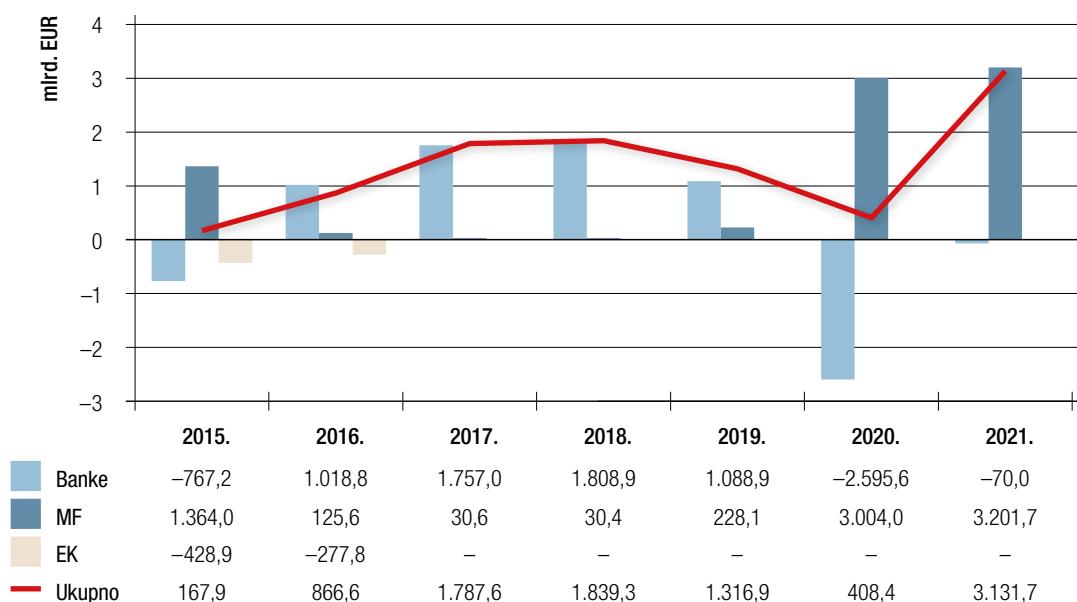
Slika 2.12. Najveći dosad zabilježen godišnji porast međunarodnih i neto pričuva

na kraju razdoblja, u milijunima eura

Slika 2.13. U 2021. drugu godinu zaredom zabilježen velik otkup deviza od MF-a

neto otkup deviza HNB-a, od 2015. do 2021., u milijunima eura

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje otkup, a negativna prodaju deviza HNB-a.

Izvor: HNB

Snažnom rastu međunarodnih pričuva u 2021. najviše je pridonio priljev deviza na račun Ministarstva financija, koji je najvećim dijelom HNB otkupio, a porastu pričuva pridonio je i priljev od MMF-ove opće alokacije SDR-a¹ zbog pandemije.

HNB je u 2021. od Ministarstva financija otkupio 3.201,7 mil. EUR, dok je u deviznim transakcijama s bankama zabilježena neto prodaja deviza od 70,0 mil. EUR. Tako je neto otkup deviza HNB-a u cijeloj godini iznosio 3.131,7 mil. EUR, čime je kreirano 23.512,7 mil. kuna.

Struktura ulaganja međunarodnih pričuva

Međunarodne pričuve kojima HNB upravlja samostalno i u skladu s vlastitim smjernicama sastoje se od portfelja za trgovanje, investicijskih portfelja, sredstava povjerenih na upravljanje međunarodnoj finansijskoj instituciji i efektivnoga

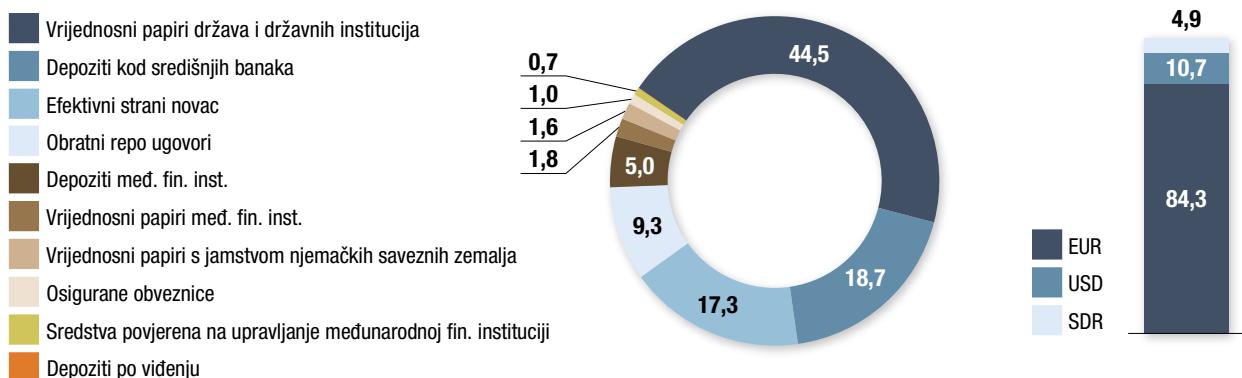
stranog novca u trezoru. U strukturi ulaganja međunarodnih pričuva najveći udio na kraju 2021. imali su vrijednosni papiri država i državnih institucija, zatim depoziti kod središnjih banaka te efektivni strani novac (Slika 2.14.). Dio međunarodnih pričuva odnosi se i na održiva tzv. ESG ulaganja (engl. *environmental, social, governance*) u zelene obveznice (engl. *green bonds*), socijalne obveznice (engl. *social bonds*) i održive obveznice (engl. *sustainability bonds*), a čiji je udio u pričuvama krajem 2021. iznosio 1,2%.

Sredstva međunarodnih pričuva ulažu se u instrumente investicijskoga kreditnog rejtinga, s tim da su ulaganja kod pojedinih finansijskih institucija i država i u pojedine instrumente ograničena, čime se kreditni rizik diversificira. Na kraju 2021. u najsigurnija ulaganja – instrumente izdavatelja unutar dva najviša ranga kreditnog rejtinga, instrumente BIS-a i efektivni strani

¹ Detaljnije vidi u 7. poglavlju HNB u EU-u i međunarodnom okružju.

Slika 2.14. U strukturi ulaganja međunarodnih pričuva najveći je udio ulaganja u najsigurnije instrumente (lijevi panel), a prema valutnoj strukturi u euro (desni panel)

udjeli u postocima, na kraju 2021.

Izvor: HNB

novac u trezoru HNB-a bilo je uloženo 70% međunarodnih pričuva.

Valutna struktura međunarodnih pričuva

U valutnoj strukturi međunarodnih pričuva najveći udio čine euri. Udio eura blago se smanjio u 2021., na 84,3% s 85,0% zabilježenih krajem 2020. Tomu su najviše pridonijeli porast udjela SDR-a zbog velikog priljeva po MMF-ovojo alokaciji i slabljenje eura u odnosu na američki dolar odnosno SDR. Udio američkog dolara također se smanjio, s 13,0% na 10,7%, između ostalog i zato jer se u uvjetima rasta neto pričuva nominalni iznos dolarskih ulaganja održavao stabilnim. Udio SDR-a u međunarodnim pričuvama porastao je s 1,9% na 4,9% zbog primljenih sredstava na osnovi opće alokacije u iznosu od 687,6 mil. SDR-a kao pomoć protiv pandemije i s namjerom dopune deviznih rezerva članica MMF-a.

Financijska tržišta i rezultat upravljanja međunarodnim pričuvama u 2020.

Kretanja na financijskim tržištima u 2021. obilježila je visoka kolebljivost zbog stalnih promjena u globalnoj borbi s pandemijom uzrokovanim bolešću COVID-19. Oporavak globalne potražnje bio je praćen problemima u svjetskim lancima opskrbe, što je zajedno sa snažnim porastom cijena energenata dovelo

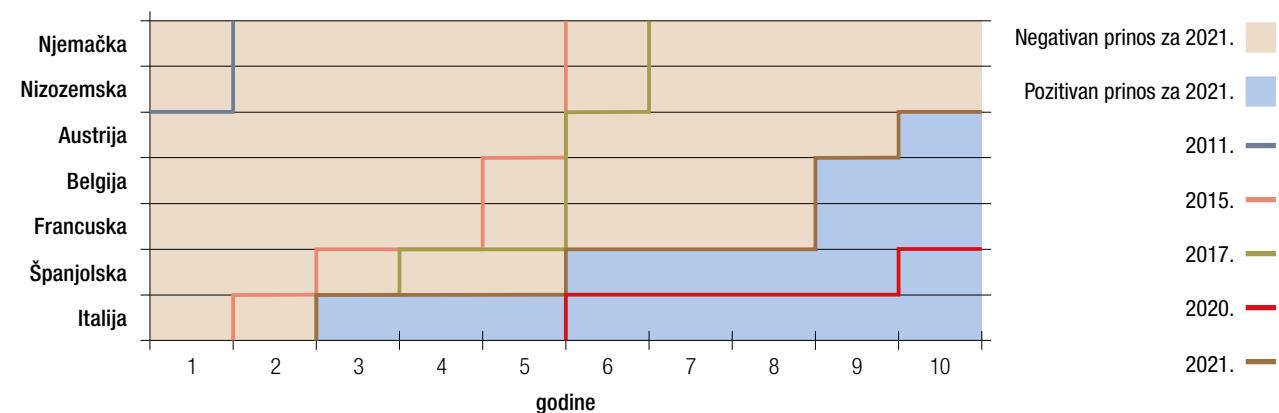
do najvećeg skoka inflacije u najrazvijenijim gospodarstvima u proteklih više desetljeća. Zbog toga su ojačala očekivanja glede smanjenja ekspanzivnosti monetarnih politika vodećih središnjih banaka, što je krajem godine i najavljenio. U takvim je uvjetima tijekom 2021. zabilježen porast pristupa na europske i posebice na američke državne obveznice. Američki dolar ojačao je u odnosu na euro, a većina vodećih dioničkih indeksa dosegnula je dosad najviše razine.

Prinosi europskih državnih vrijednosnih papira porasli su u 2021., i to najviše za dulja dospjeća. Međutim, krajem godine i dalje je 53% državnih vrijednosnih papira zemalja članica europodručja nosilo negativan prinos. Pritom je krajem 2021. njemačka krivulja pristupa bila u negativnom području i do četraestogodišnjeg dospjeća.

Američka krivulja pristupa do desetogodišnjeg dospjeća porasla je u 2021. u odnosu na kraj 2020. u prosjeku za 60 baznih bodova potaknuta očekivanjima o pooštravanju monetarne politike u uvjetima robusnog oporavka gospodarstva i iznimnog ubrzanja inflacije.

U opisanim uvjetima porasta pristupa, ali i dalje pretežito negativnih stopa na europskom tržištu državnih vrijednosnih papira, u 2021. ostvarena

Slika 2.15. Prinosi na eurske državne obveznice odabralih zemalja prema godinama dospijeća na dan 31. prosinca u razdoblju od 2011. do 2021.

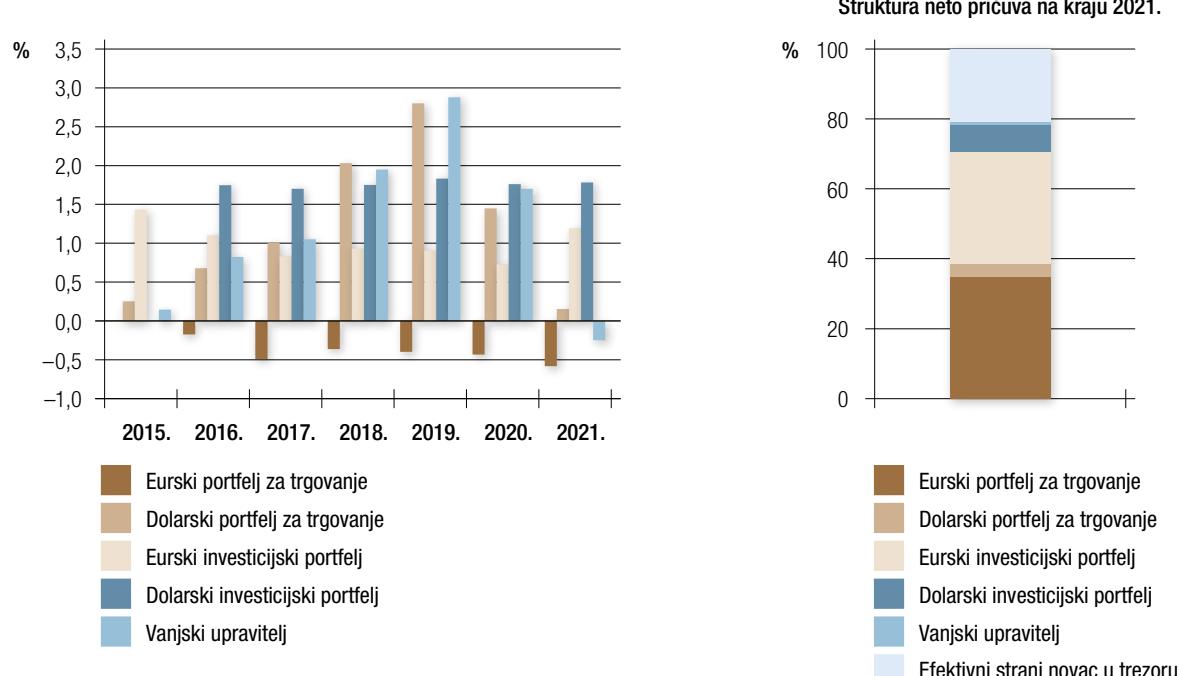
Izvor: Bloomberg

je odgovarajuća razina zarada od upravljanja međunarodnim pričuvama. Time se nastavio niz pozitivnih rezultata iz prethodnih godina, a

ostvaren prihod od ulaganja u 2021. iznosio je 70,8 mil. EUR ili 532,0 mil. kuna. Pozitivnim rezultatima pridonijele su investicijske i taktičke

Slika 2.16. Portfelji međunarodnih pričuva osiguravaju adekvatne stope povrata u produljenom razdoblju povijesno niskih prinosa (lijevi panel), unatoč značajnom udjelu portfelja za trgovanje (desni panel)

godišnje stope povrata, u postocima (lijevi panel); struktura u postocima (desni panel)

Izvor: HNB

odluke u 2021., ali i u prijašnjim godinama, pri čemu je osnovni zadatak upravljanja međunarodnim pričuvama – likvidnost i sigurnost – bio uspješno ispunjen.

Na cjelokupni eurski portfelj neto pričuva u 2021. ostvarena je stopa povrata od 0,24%, a stopa povrata za cjelokupni dolarski portfelj iznosila je 1,20%. Ako se promatraju zasebno trgovinski i investicijski portfelji, onda je eurskim portfeljem za trgovanje u 2021. ostvarena stopa povrata od -0,58%, dok je dolarski portfelj za trgovanje imao stopu povrata od 0,15%. Eurski investicijski portfelj u 2021. ostvario je povrat od 1,19%, a

dolarski od 1,78%. Dolarska sredstva povjerena na upravljanje međunarodnoj financijskoj instituciji ostvarila su u 2021. stopu povrata od -0,25% (Slika 2.16.).

U strukturi neto pričuva portfelji za trgovanje čine oko 39% i služe za održavanje devizne likvidnosti. Investicijski portfelji čine oko 40% neto pričuva, a, kao i posljednjih godina, osigurali su glavninu prihoda HNB-a, dok efektivni strani novac, s udjelom od 21% neto pričuva, služi za smanjivanje utjecaja negativnog prinosa eurskog portfelja za trgovanje na zaradu.

BANKOVNA UNIJA

U 2021., prvoj godini funkcioniranja supervizije u formatu bliske suradnje s ESB-om, postignuta je potpuna integracija supervizora HNB-a u zajedničke nadzorne timove i prvi je put proveden postupak nadzorne provjere i ocjene za značajne kreditne institucije prema metodologiji jedinstvenoga nadzornog mehanizma. Godina je obilježena i punopravnom zastupljenosti hrvatskih predstavnika u radu upravljačkih struktura Jedinstvenoga sanacijskog odbora. Snažna kapitaliziranost i visoka likvidnost bankovnog sustava osigurale su stabilno i nesmetano poslovanje kreditnih institucija.

POGLED NA 2021. GODINU: BANKOVNA UNIJA

1**BONITETNA
SUPERVIZIJA****149**

Inicirano je poduzimanje 149 supervizorskih mjera prema kreditnim institucijama s ciljem oticanja utvrđenih nezakonitosti.

VIŠE NA STR. 32**2****REGISTRIRANI
KIBERNETIČKI INCIDENTI****0**

Unatoč rastućem kibernetičkom riziku, nisu registrirani incidenti sa značajnijim negativnim posljedicama na informacijske sisteme banaka.

VIŠE NA STR. 33**3****PROCJENA RIZIČNOSTI
OD PN/FT-a****34**

Inicirano je poduzimanje 34 nadzorne mjere povezane s rizicima od pranja novca (PN) i financiranja terorizma (FT) u RH.

VIŠE NA STR. 34**4****DIMENZIJE PROVEDIVOSTI
SANACIJE****7**

Banke su dužne ispuniti niz aktivnosti s ciljem ostvarivanja jedne od sedam dimenzija provedivosti sanacije.

VIŠE NA STR. 39**5****BROJ KREDITNIH
INSTITUCIJA****23 + 1**

Na kraju 2021. u RH poslovalo su 23 kreditne institucije: 20 banaka i tri stambene štedionice i jedna podružnica kreditne institucije iz EU-a.

VIŠE NA STR. 41**6****IMOVINA KREDITNIH
INSTITUCIJA****500,8 mlrd. HRK**

Imovina kreditnih institucija porasla je u 2021. godini na rekordno visoku vrijednost od 500,8 mlrd. kuna.

VIŠE NA STR. 41

SUPERVIZIJA

Supervizija HNB-a nastavila je usmjeravati banke na daljnju prilagodbu izazovima u pandemijskom okružju s ciljem sigurnosti i stabilnosti te održavanja povjerenja u bankovni sustav. Glavna obilježja bankovnog sustava i nadalje su visoka kapitaliziranost i likvidnost te značajna otpornost na negativne šokove. Godina 2021. bila je prva godina funkcioniranja supervizije u formatu bliske suradnje s ESB-om. Postignuta je puna integracija supervizora HNB-a u zajedničke nadzorne timove i prvi je put proveden postupak nadzorne provjere i ocjene za značajne kreditne institucije u skladu s metodologijom jedinstvenoga nadzornog mehanizma.

Bonitetna regulativa

Tijekom 2021. izrađen je veliki broj podzakonskih propisa iz područja bonitetne regulative. Dio propisa trebalo je izmijeniti i dopuniti, a nekoliko i nanovo donijeti¹. Nastavljeno je usklađivanje s procedurama Europske središnje banke (ESB) u obavljanju supervizije nad kreditnim institucijama i sudjelovanje u radnim skupinama i aktivnostima Europske komisije i Vijeća EU-a.

Predstavnici HNB-a pri Europskoj nadzornoj agenciji za bankarstvo (EBA) aktivno su sudjelovali na sastancima radnih skupina na izradama izvještaja, smjernica i nacrtu tehničkih standarda iz područja EBA-e.

Za potrebe procjene adekvatnosti pravnih okvira u 2021. provedeno je nekoliko internih horizontalnih analiza, i to iz područja velikih

izloženosti, kriznog upravljanja, primjene definicije statusa neispunjavanja obveza, modela očekivanih rizika te upravljanja klimatskim i okolišnim rizicima. S pomoću niza izdanih okružnica HNB je u skladu sa Smjernicama EBA-e kreditnim institucijama izrazio svoja supervizorska očekivanja u područjima odobravanja i praćenja kredita, slučajeva premašivanja ograničenja velikih izloženosti, upravljanja klimatskim rizicima, primjeni definicije za malu i jednostavnu kreditnu instituciju, izvješćivanju o transakcijama financiranja vrijednosnih papira, procjene vjerojatnosti nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. *probability of default*, PD), procjene gubitka zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. *loss given default*, LGD) i tretmana izloženosti u statusu neispunjavanja obveza.

1 Dodatak 1. Izmjene i dopune te novi podzakonski propisi iz područja bonitetne regulative

Bonitetno modeliranje rizika

Stručnjaci za modeliranje rizika sudjelovali su, u suradnji s ESB-om, u prekograničnim nadzorima, a proveden je i neposredni nadzor jedine kreditne institucije koja ima odobrenje za primjenu IRB pristupa za izračun kapitalnih zahtjeva za kreditni rizik. Fokus bonitetnog modeliranja rizika bio je na kreditnim rizicima, što je uključivalo i rizike uzrokovane pandemijom bolesti COVID-19. Uz analizu modela izračuna očekivanih gubitaka po kreditima (tzv. *expected credit loss*, ECL modeli) i modela kojima se kreditne institucije koriste za potrebe izračuna internoga kapitala, dodatno su analizirani okviri upravljanja kvalitetom podataka i IT sustavi povezani s modeliranjem kreditnog rizika kod značajnih kreditnih institucija.

Stručnjaci za modeliranje rizika, u suradnji s drugim organizacijskim jedinicama zaduženima za superviziju, nastavili su sudjelovati u mjesecnom praćenju izloženosti kreditnih institucija na osnovi kredita klijentima čije je poslovanje pogodeno pandemijom, a sudjelovali su i u praćenju stanja i promjena gotovinskih nenamjenskih kredita odobrenih stanovništvu te praćenju odobrenih mjera klijentima koji trpe posljedice razornih potresa u RH. Provedene su i dvije *ad-hoc* analize, i to vezano uz strategije kreditnih institucija za neprihodujuće izloženosti te instrumente osiguranja kod odobravanja stambenih kredita.

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 2

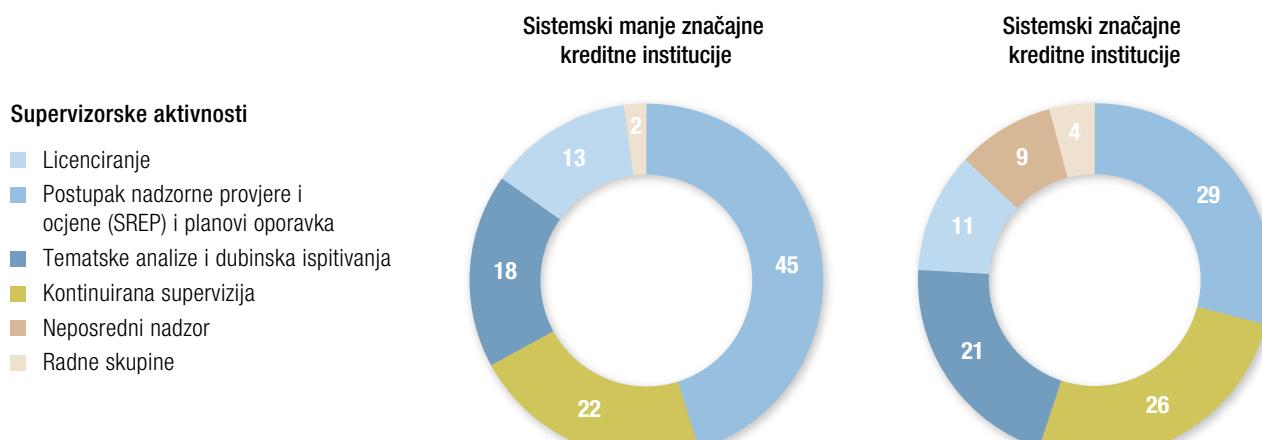

Bonitetni supervizorski timovi

Aktivnosti bonitetne supervizije i u 2021. bile su usmjerenе prema osiguravanju sigurnosti i stabilnosti bankovnog sustava. Supervizorske aktivnosti prvi su put bile usmjerenе strateškim smjernicama i **supervizorskim prioritetima jedinstvenoga nadzornog mehanizma**^① koji su na načelu materijalnosti rizika i proporcionalnosti ugrađeni u dnevni rad supervizije. Prva godina provedbe procesa bliske suradnje s ESB-om zahtjevala je značajan kontinuirani angažman u radu zajedničkih nadzornih timova za značajne kreditne institucije te suradnju s timovima ESB-a za nadzor provedbe supervizije za manje značajne kreditne institucije. Inicirano je poduzimanje 149 supervizorskih mjera prema kreditnim institucijama s ciljem otklanjanja utvrđenih nezakonitosti odnosno nedostataka u poslovanju. Sve kreditne institucije bile su obuhvaćene najmanje jednom od šest standardnih supervizorskih aktivnosti u 2021. (Slika 3.1.).

Zbog smirivanja pandemije, na razini europskih supervizora ocijenjeno je da su ispunjeni uvjeti za napuštanje pragmatičnog SREP pristupa i povratak na uobičajenu **SREP procjenu u 2021.**^②, koja se provodila u skladu s redovitim supervizorskim procedurama i rezultirala formalnim nalaganjem kapitalnih zahtjeva koje će kreditne institucije biti obvezne održavati

Slika 3.1. Aktivnosti bonitetne supervizije u 2021. prema sistemskom značenju kreditne institucije

Izvor: HNB

Aktivnosti bonitetne supervizije i u 2021. bile su usmjerene prema osiguravanju sigurnosti i stabilnosti bankovnog sustava.

od ožujka 2022. Bonitetna je supervizija SREP procesom u 2021. pokrila 21 kreditnu instituciju te naložila dodatni kapitalni zahtjev za svaku kreditnu instituciju, a za neke od njih izdane su i kvalitativne preporuke za unaprjeđenje procesa upravljanja rizicima. Povoljnija epidemiološka kretanja u 2021. i ukidanje makrobonitetne mјere ograničenja raspodjela u listopadu 2021. inicirale su kod znatnog broja europskih kreditnih institucija razmatranje značajnije raspodjele dobiti. I nadalje je, obzirom na još uvijek potencijalne osjetljivosti zarada i kapitala kreditnih institucija posebna pozornost bonitetne supervizije usmjerena praćenju kapitaliziranosti hrvatskoga bankovnog sustava i osiguravanju njezine adekvatne razine.

Posebno je provjerena i kvaliteta kreditnog portfelja te upravljanje kreditnim rizikom u kontekstu isteka moratorija, odobrenih radi ublažavanja utjecaja pandemije na klijente banaka. Provedena su dubinska ispitivanja usklađenosti kreditnih institucija sa smjernicama Europskog tijela za bankarstvo, prije svega u područjima koja se odnose na kreditni i kamatni rizik te je započeta tematska analiza uvjeta odobravanja stambenih kredita. U suradnji s ESB-om za manje značajne kreditne institucije provedene su tematske analize za pojedine segmente internog upravljanja, upravljanja kreditnim rizikom i likvidnosti.

U 2021. zaprimljen je 61 zahtjev za licenciranje, od čega se većina odnosila na licenciranje članova uprava i članova nadzornih odbora, a zahtjevi su bili ravnomjerno raspoređeni na kreditne institucije. Time su kreditnim institucijama naložene preporuke radi postizanja ili održavanja rodne raznolikosti, kontinuirane edukacije, izbjegavanja sukoba interesa i posvećenosti obavljanju funkcija.

Nastavilo se praćenje utjecaja potencijalnih tužbi korisnika kredita u švicarskim francima na poslovanje kreditnih institucija i primjerenosti sustava upravljanja tim rizikom. Za svih 17 kreditnih unija provedeno je redovito tromjesečno praćenje zakonskih ograničenja na temelju dostavljenih podataka.

Zaposlenici bonitetne supervizije u suradnji s ESB-om sudjelovali su u zajedničkim neposrednim nadzorima kreditnih institucija, a samostalni nadzor kvalitete upravljanja u dijelu kreditnog rizika proведен je za manje značajnu kreditnu instituciju.

Specijalistička supervizija IKT rizika

Procjena primjerenosti upravljanja kibernetičkim rizikom u bankovnom sustavu bila je fokus IKT¹ supervizije u 2021. U sklopu SREP procesa supervizori su procijenili IKT rizik (tzv. IT SREP) u 17 banaka u sustavu, pri čemu su se usredotočili na procjenu primjerenosti upravljanja kibernetičkim rizikom i IKT eksternalizacijom. Uz IT SREP, provedeni su i horizontalni pregledi – usporedba stanja u svim bankama i testiranja sigurnosti IKT sustava banaka, s ciljem stjecanja boljeg uvida u inherentni rizik, ali i u primjerenost uspostavljenoga kontrolnog okružja. Bankama koje su Zakonom o kibernetičkoj sigurnosti operatora ključnih usluga i davatelja digitalnih usluga određene kao operatori ključnih usluga u sektoru bankarstva izdano je devet mjera za unaprjeđenje stanja informacijskog sustava. Unatoč kontinuirano rastućem kibernetičkom riziku, u 2021. nisu registrirani incidenti s većim negativnim posljedicama za informacijske sustave banaka niti je bilo značajnijih prekida u pružanju ključnih usluga.

Praćenje i nadzor IKT rizika vezanih uz projekte prilagodbe IKT sustava banaka zbog uvođenja

¹ Informacijsko-komunikacijska tehnologija

era bit će ključna aktivnost za IKT supervizore u idućem razdoblju, te je HNB već u 2021. započeo s nadzornim aktivnostima vezanima uz taj rizik.

Uz nadzor IKT rizika u hrvatskim institucijama, IKT supervizori sudjeluju i u radu jedinstvenoga nadzornog mehanizma te u radu četiriju europskih i četiriju hrvatskih radnih skupina vezanih uz IKT rizike. Sudjelovali su i u izradi Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o digitalnoj operativnoj otpornosti za finansijski sektor čiji je cilj uspostava sveobuhvatnog i detaljnog okvira za digitalnu operativnu otpornost finansijskog sustava.

Specijalistički nadzor sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (SPNFT)

HNB je, među institucijama kojima je povjerena određena uloga u borbi protiv pranja novca i financiranja terorizma (PN/FT), zadužen provjeravati provode li subjekti pod njegovim nadzorom mјere koje su obvezni provoditi na osnovi Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma, a s ciljem sprječavanja korištenja finansijskog sustava za PN/FT. Sve kreditne institucije, institucije za elektronički novac i institucije za platni promet bile su predmetom procjene profila rizičnosti od PN/FT-a.

Nadzorne su aktivnosti HNB-a u području sprječavanja PN/FT-a i u 2021. bile usmjerene ka osiguravanju djelotvornog i učinkovitog sustava sprječavanja PN/FT-a kod subjekata nadzora, bilo na razini sektora ili na razini individualnih subjekata. Zbog epidemiološke situacije veći dio neposrednih nadzora u 2021. proveden je korištenjem videokonferencijskih alata s nadziranim subjektima.

Tijekom 2021. provedeno je ukupno sedam neposrednih nadzora, pri čemu je posebna pozornost bila usmjerena na primjerenost

upravljanja rizicima povezanimi s kaznenim djelima s visokom prijetnjom od PN/FT-a identificiranim u Nacionalnoj procjeni rizika od pranja novca i financiranja terorizma u RH. Slijedom nadzorom utvrđenih nepravilnosti i nezakonitosti HNB je u 2021. inicirao poduzimanje 34 nadzorne mјere prema subjektima nadzora. Rizici od PN/FT-a razmatrani su i u sklopu postupaka licenciranja.

Nastavljena je suradnja s drugim nadležnim tijelima, nacionalnim i međunarodnim, te sudjelovanje na forumima nadzornika i radnim skupinama za koordinaciju aktivnosti sprječavanja PN/FT-a.

HNB od 2021. aktivno sudjeluje u radu sedam uspostavljenih kolegija za sprječavanje PN/FT-a za finansijske institucije koje posluju na prekograničnoj osnovi. Nastavljeno je sudjelovanje u procesu evaluacije Odbora Vijeća Europe MONEYVAL, a HNB je sudjelovao i u procesu evaluacije usklađenosti nacionalnoga regulatornog okvira s Direktivom (EU) 2015/849 o sprječavanju korištenja finansijskog sustava u svrhu pranja novca ili financiranja terorizma, koji provodi Europska komisija.

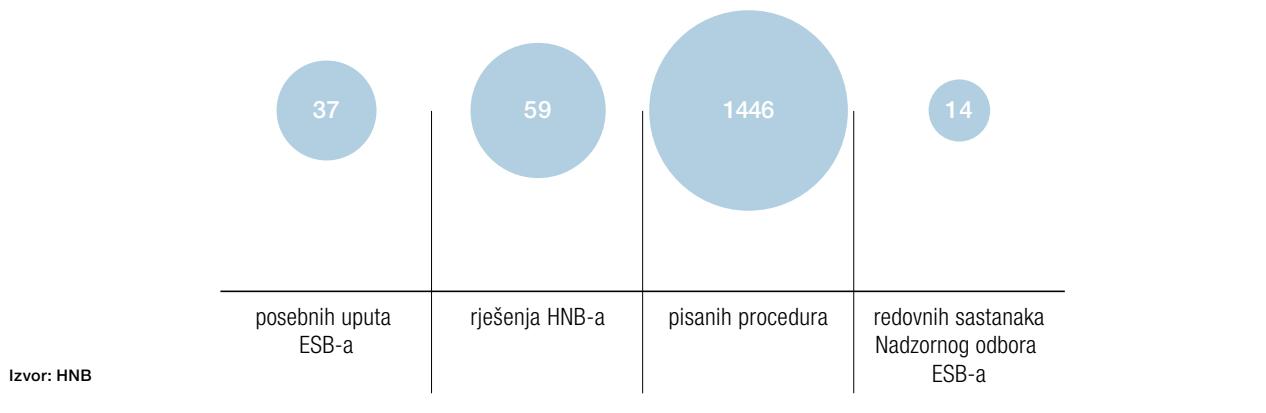
Bonitetna koordinacija

Supervizori HNB-a 2021. su godinu iskoristili za daljnju primjenu jedinstvene metodologije i supervizorskih alata jedinstvenoga nadzornog mehanizma te u suradnji s kolegama iz ESB-a postigli značajne sinergije u timskom radu i integriranoj superviziji. Ured za koordinaciju poslova bonitetne supervizije, nadzora i upravljanja rizicima svoje je aktivnosti u 2021. usmjerio na podršku odlučivanju u formatu bliske suradnje s ESB-om, upravljanje informacijama i koordinaciju te bilateralne i multilateralne sastanke sa stručnim tijelima ESB-a.

Organiziran je posjet predsjednika Nadzornog odbora ESB-a Andree Enrie HNB-u, u veljači

Unatoč kontinuirano rastućem kibernetičkom riziku, u 2021. nisu registrirani incidenti s većim negativnim posljedicama.

Slika 3.2. Poslovi tajništva za Nadzorni odbor ESB-a koje je obavio Ured za koordinaciju HNB-a

2021. Glavne teme posjeta bile su izazovi provedbe supervizije u okolnostima bolesti COVID-19, digitalizacija banaka, alokacija kapitala i funkcioniranje zajedničkih nadzornih timova. Sastanku su prisustvovali, uz rukovodstvo HNB-a, uprave značajnih kreditnih institucija.

Uspješno su svladani poslovi tajništva za Nadzorni odbor unutar jedinstvenoga nadzornog mehanizma (SSM) i provedena je potpuna integracija HNB-a u tijela odlučivanja ESB-a.

Ured je uključen u mrežu SSM koordinatora, sudjeluje u pripremi svih sastanaka Nadzornog odbora, održava velik broj bilateralnih sastanaka te je uspostavio dugoročnu suradnju sa SSM koordinatorima nekoliko nadležnih nacionalnih tijela.

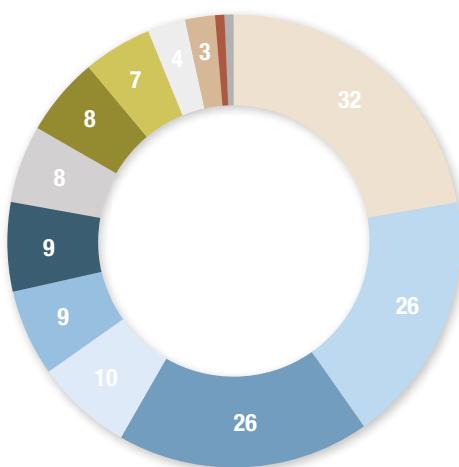
Posebno je usmjeren unaprjeđenju procesa i edukaciji supervizora unutar SSM-a te je sudjelovao u nekoliko strateških projekata SSM-a, kao što su SupTech Inovation

Slika 3.3. Teme sastanaka Nadzornog odbora ESB-a

Tema

- Postupak nadzorne provjere i ocjene (SREP)
- Testiranje otpornosti na stres
- Pojedinačne banke
- COVID-19
- Sporazumi o suradnji
- Neposredni nadzor i nadzor internih modela
- IT, kiber i digitalna agenda
- Licenciranje
- Upravne sankcije
- Bonitetna regulativa
- Metodologija supervizije
- Administracija
- Ostalo

Broj sastanaka, ukupno 144

Izvor: HNB

(projekt automatiziranog nadzora s pomoću tehnologije) i SSMnet. SSMnet je zajednička intranetska platforma unutar SSM-a koja služi kao portal za učenje, razmjenu informacija i supervizorskih zadataka, suradnju i povezivanje supervizora. Trenutačno se, prema svim ključnim pokazateljima, HNB nalazi među prva tri nacionalna nadzorna tijela u korištenju portala SSMnet, a 80 supervizora HNB-a sudjelovalo je u 275 programa edukacije ESB-a iz različitih područja supervizije.

Osim navedenog, Ured je koordinirao razmjenu informacija o operativnim i strateškim pitanjima s drugim nadzornim tijelima unutar RH i regije, uključujući i skupinu BSCEE (neprofitnu udrugu supervizora srednje i istočne Europe).

Uspostavljen je interni registar svih zaprimljenih uputa ESB-a i na osnovi tih uputa izdanih rješenja HNB-a te se redovito ažurirao interni registar o jedinstvenoj putovnici, odnosno popis kreditnih institucija koje neposredno pružaju usluge u RH, a imaju sjedište u drugoj državi članici.

Dodatak 1. Izmjene i dopune te novi podzakonski propisi iz područja bonitetne regulative

Izmjene i dopune podzakonskih propisa:

1. Odluka o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 izmijenjena je i dopunjena u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva i Odluke o pobližim uvjetima osnivanja, poslovanja, izvješćivanja i prestanka podružnice kreditne institucije iz treće zemlje u Republici Hrvatskoj
2. Odluka o sustavu upravljanja
3. Odluka o primicima radnika
4. Odluka o kupoprodaji plasmana kreditnih institucija

Nove odluke:

5. Odluka o procjeni primjerenosti predsjednika uprave, člana uprave, člana nadzornog odbora i nositelja ključne funkcije u kreditnoj instituciji
6. Odluka o načinu provedbe supervizije nad kreditnim institucijama i izricanju supervizorskih mjera
7. Odluka o postupku odobravanja metodologije za određivanje stupnja rizičnosti kreditnih institucija pri izračunu premija za osigurane depozite
8. Odluka o prestanku važenja Odluke o kontnom planu za kreditne institucije
9. Odluka o resekuritizaciji, objavi informacija o privatnim sekuritizacijama, mrežnim stranicama i o naknadama za nadzor

---

SANACIJA

Nakon sveobuhvatnih i opsežnih priprema koje su obilježile 2019. i početak 2020. godine, Republika Hrvatska od listopada 2020. sudjeluje u jedinstvenom sanacijskom mehanizmu preko predstavnika Hrvatske narodne banke. U 2021. hrvatski su predstavnici punopravno sudjelovali u radu upravljačkih struktura Jedinstvenoga sanacijskog odbora kao i u nizu radnih skupina te kontinuirano obavljali poslove sanacijskog planiranja za hrvatske banke. Ujedno, tijekom godine hrvatskim je bankama prvi put naloženo održavanje obvezujućih MREL zahtjeva s ciljem osiguravanja provođenja njihove sanacije u slučaju eventualne potrebe.

Djelovanje u jedinstvenom sanacijskom mehanizmu

Nakon sveobuhvatnih i opsežnih priprema koje su obilježile 2019. i početak 2020. godine, Republika Hrvatska se preko predstavnika Hrvatske narodne banke u listopadu 2020. pridružila jedinstvenom sanacijskom mehanizmu (engl. *Single Resolution Mechanism*). Jedinstveni sanacijski mehanizam jest skup jednoznačnih pravila te interakcije i zajedničkog djelovanja Jedinstvenoga sanacijskog odbora (engl. *Single Resolution Board*) i nacionalnih sanacijskih tijela u kojemu danas sudjeluje i HNB s ciljem primjene navedenih pravila i nad hrvatskim bankama. U tom smislu tijekom 2021. godine predstavnici HNB-a sudjelovali su u jedinstvenom sanacijskom mehanizmu kroz tri glavna smjera djelovanja:

- na najvišoj upravljačkoj razini – sudjelovanjem na izvršnim i plenarnim sjednicama Jedinstvenoga sanacijskog odbora

- na horizontalnoj razini – sudjelovanjem u brojnim radnim skupinama koje djeluju unutar Jedinstvenoga sanacijskog odbora i
- na vertikalnoj razini – sudjelovanjem u radu internih sanacijskih timova (engl. *Internal Resolution Team*).

Osim što su uspješno ažurirani i usvojeni sanacijski planovi za sve bankovne grupe unutar kojih poslju i hrvatske banke, a za koje je Jedinstveni sanacijski odbor izravno odgovoran, na taj su način hrvatski predstavnici aktivno sudjelovali i u izradi različitih politika i akata slijedom kojih će funkcionirati i poslovati sve banke koje poslju unutar bankovne unije.

Slijedom uključenosti Republike Hrvatske u jedinstveni sanacijski mehanizam, hrvatske banke sada izravno sudjeluju u ostvarivanju ciljeva i prioriteta koje na početku svakog 12-mjesečnoga sanacijskog ciklusa pred njih postavlja Jedinstveni sanacijski odbor. Ciklus

Slika 3.4. Očekivanja Jedinstvenoga sanacijskog odbora od banaka do 2024.

	2020.	2021.
Upravljanje		Sustav upravljanja koji podupire sanacijsku spremnost
Kapacitet za pokriće gubitaka i dokapitalizaciju	MREL:	Ispunjavanje prijelaznih MREL zahtjeva do 1. siječnja 2022.
	Operativni protokol o provođenju unutarnje sanacije	
Likvidnost i financiranje u sanaciji		Sposobnost procjene potrebne likvidnosti i financiranja u sanaciji
Kontinuitet poslovanja u sanaciji i pristup infrastrukturomu financijskog tržišta	Procjena rizika kontinuiteta poslovanja i radnji za ublažavanje rizika	Identifikacija, mapiranje, procjena međuvisnosti i
Informacijski sustavi i zahtjevi za podacima	Upravljački informacijski sustav za izvršenje unutarnje sanacije	Upravljački informacijski sustav za neovisnu procjenu
Komunikacije	Komunikacijski plan	
Odvojivost i restrukturiranje		Odvojivost i mjere reorganizacije poslovanja

Izvor: Prilagodba prema [SRB Multi-annual programme 2021-2023](#)

sanacijskog planiranja na razini Jedinstvenoga sanacijskog odbora kao i na razini nacionalnih sanacijskih tijela započinje svake kalendarske godine početkom drugog tromjesečja.

Krajem 2020. godine Jedinstveni sanacijski odbor donio je svoj *Višegodišnji program rada za razdoblje 2021. – 2023.* te je navedenim dokumentom, između ostalog, postavio pred sve banke u svojoj izravnoj nadležnosti važan cilj ostvarivanja provedivosti sanacije banaka do 1.

siječnja 2024. Od banaka i nadležnih sanacijskih tijela očekuje se da u navedenom razdoblju ulože dodatne napore u objedinjavanju i razrađivanju podataka i informacija u sanacijskim planovima kako bi se nad svim bankama koje su u izravnoj nadležnosti Jedinstvenoga sanacijskog odbora slijedom tako ažuriranih sanacijskih planova postupak sanacije mogao, u slučaju eventualne potrebe, i praktično provesti.

2022.	2023.	
Sustav upravljanja koji podupire sanacijsku spremnost		Upravljanje
	Ispunjavanje konačnih MREL zahtjeva do 1. siječnja 2024.	Kapacitet za pokriće gubitaka i dokapitalizaciju
Sposobnosti (1) mjerena, izvještavanja i projekcije likvidnosti u sanaciji (2), utvrđivanja i praćenja imovine (kolateralna) s ciljem osiguravanja financiranja u sanaciji		Likvidnost i financiranje u sanaciji
te mjere za poboljšanje spremnosti za provođenje sanacije		Kontinuitet poslovanja u sanaciji i pristup infrastrukturom finansijskog tržišta
rezervni plan pristupa infrastrukturom finansijskog tržišta		Informacijski sustavi i zahtjevi za podacima
Upravljački informacijski sustav za neovisnu procjenu		Komunikacije
Komunikacijski plan		Odvojivost i restrukturiranje
Odvojivost i mjere reorganizacije poslovanja		

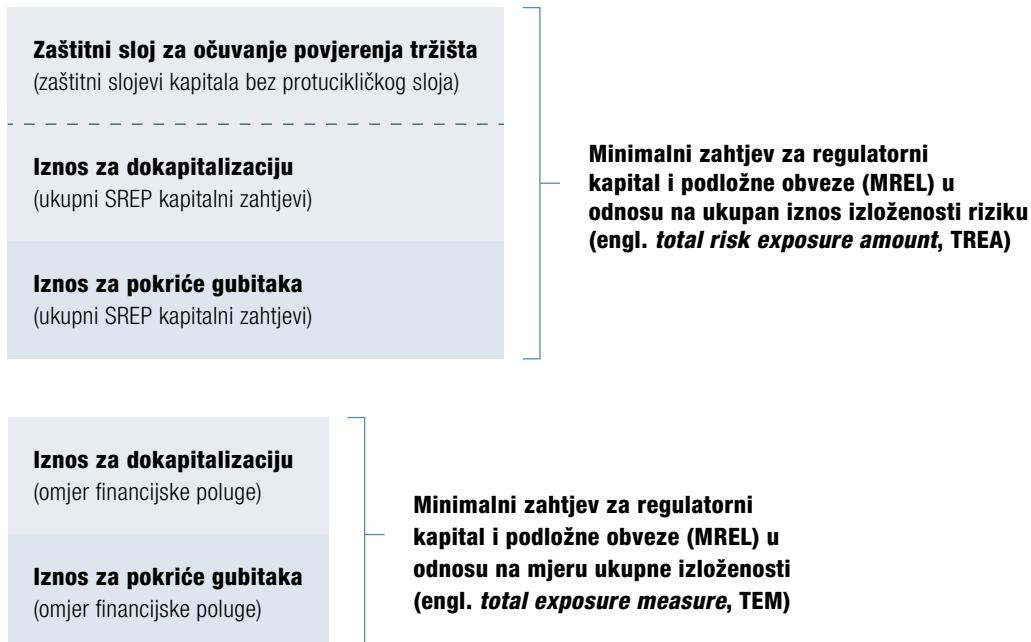
S namjerom ostvarenja navedenog cilja, već drugu godinu zaredom Jedinstveni sanacijski odbor objavljuje na početku sanacijskog ciklusa dokument *Očekivanja od banaka* u kojemu određuje cijeli niz aktivnosti koje su banke dužne ispuniti s ciljem ostvarivanja jedne od sedam dimenzija provedivosti sanacije. Te su dimenzije: 1) upravljanje, 2) kapacitet za pokriće gubitaka i dokapitalizaciju, 3) likvidnost i financiranje u sanaciji, 4) kontinuitet poslovanja u sanaciji i pristup infrastrukturi finansijskog tržišta,

5) informacijski sustavi i zahtjevi za podacima, 6) komunikacije i 7) odvojivost i restrukturiranje.

Izgradnja kapaciteta za pokriće gubitaka i dokapitalizaciju

Jedna od važnijih dimenzija provedivosti sanacije jest izgradnja kapaciteta za pokriće gubitaka i dokapitalizaciju svake pojedine banke za koju se u njezinu sanacijskom planu planira provođenje postupka sanacije u slučaju da dođe u ozbiljne finansijske poteškoće. U regulatornom smislu,

Slika 3.5.
Slojevi MREL zahtjeva

Izvor: HNB

potrebu za održavanjem takvoga kapaciteta uspostavila je svojim stupanjem na snagu BRRD direktiva¹ 2015. godine uvođenjem obveze održavanja tzv. minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i podložne obveze (u nastavku teksta: MREL zahtjev). Taj je koncept operativno zaživio u praksi tek 2019. godine.

Iste je godine i Jedinstveni sanacijski odbor, kao glavno sanacijsko tijelo u bankovnoj uniji, odredio prve obvezujuće MREL zahtjeve na konsolidiranoj osnovi za sve bankovne grupe koje su u njegovoj izravnoj nadležnosti, a prvi obvezujući MREL zahtjevi na pojedinačnoj osnovi naloženi su bankama tijekom 2020. Budući da se Republika

Hrvatska pridružila jedinstvenom sanacijskom mehanizmu tek krajem 2020., hrvatskim bankama za koje se u njihovim sanacijskim planovima planira sanacija kao postupak koji bi se provodio nad njima u slučaju da dođu u ozbiljne finansijske poteškoće, obvezno održavanje MREL zahtjeva prvi je put naloženo tek tijekom 2021. godine. Dok su pojedine banke već u tom trenutku imale dostatna sredstva za održavanje naloženog MREL zahtjeva s ciljem potpunog usklađenja u 2024. godini, nekim je bankama uvođenje novoga regulatornog zahtjeva nametnulo potrebu za pojačavanjem aktivnosti na tržištima kapitala.

¹ Direktiva 2014/59/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o uspostavi okvira za oporavak i sanaciju kreditnih institucija i investicijskih društava te o izmjeni Direktive Vijeća 82/891/EEZ i direktive 2001/24/EZ, 2002/47/EZ, 2004/25/EZ, 2005/56/EZ, 2007/36/EZ, 2011/35/EU, 2012/30/EU i 2013/36/EU te uredbi (EU) br. 1093/2010 i (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 173 12. 6. 2014.) sa svim izmjenama i dopunama (engl. *Bank Recovery and Resolution Directive*)

POSLOVANJE KREDITNIH INSTITUCIJA

Snažna kapitaliziranost i visoka likvidnost bankovnog sustava osigurale su stabilno i nesmetano poslovanje u drugoj godini pandemije bolesti COVID-19, a rezultati poslovanja u 2021. oporavili su se, nakon što su u 2020. bili opterećeni troškovima povećanoga kreditnog rizika vezanoga uz pandemiju.

Struktura sustava

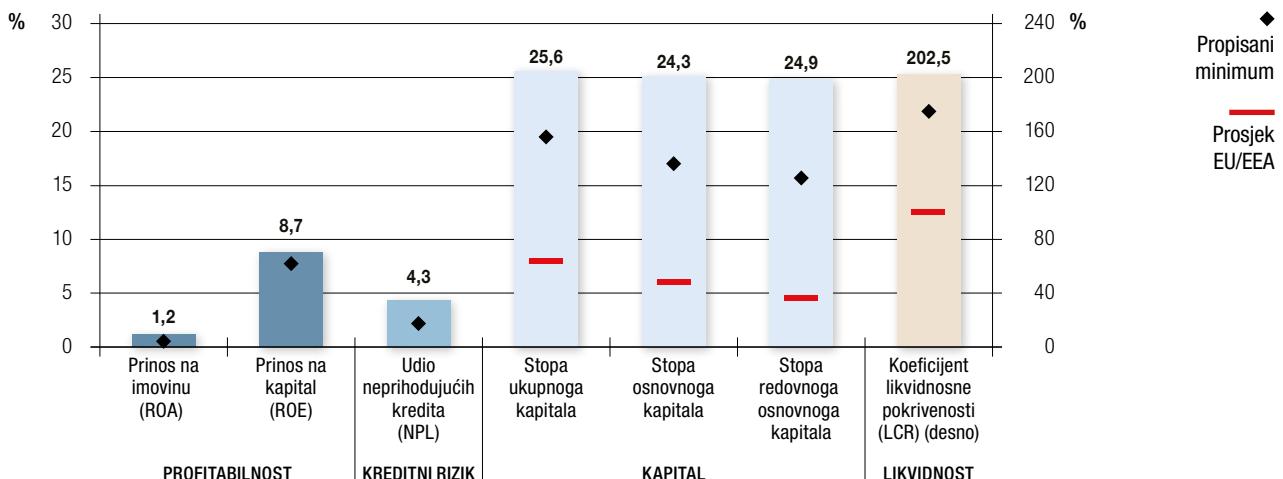
Na kraju 2021. u RH poslovale su 23 kreditne institucije: 20 banaka i tri stambene štedionice, jednako kao na kraju prethodnih dviju godina. Poslovala je također jedna podružnica kreditne institucije iz EU-a BKS Bank AG, Glavna podružnica Hrvatska, dok je oko 200 institucija iz EU-a i Europskoga gospodarskog prostora prijavilo HNB-u namjeru neposrednog pružanja uzajamno priznatih usluga na području RH.

Imovina banaka koncentrirana je u bankovnom sustavu; na nju se odnosilo 99,0% ukupne imovine kreditnih institucija, a udio imovine stambenih štedionica nastavio se smanjivati i iznosio je preostalih 1,0%. Dominantan je udio imovine kreditnih institucija u većinskom vlasništvu inozemnih dioničara, na koji se odnosilo 90,6% ukupne imovine bankovnog sustava.

Dugogodišnji umjereni pad broja zaposlenih nastavio se te je na kraju 2021. u sustavu kreditnih institucija bilo zaposленo 18.403 osobe.

Pokazatelji poslovanja kreditnih institucija

Imovina kreditnih institucija porasla je u 2021. godini na rekordno visoku vrijednost od 500,8 mlrd. kuna, a ključan izvor njezina rasta bilo je povećanje depozita na tekućim računima kućanstava i nefinancijskih društava. Neizvjesne okolnosti pandemije utjecale su na oprez kreditnih institucija pri preuzimanju dodatnih rizika, što se ogledalo u povećanju imovine u obliku visokolikvidnih novčanih sredstava. Jačanjem tih sredstava u ukupnoj imovini kreditnih institucija vrijednost pokazatelja kratkoročne likvidnosne pokrivenosti dodatno je porasla (engl. *Liquidity Coverage Ratio*, LCR), na razinu od 202,5%, dvostruko višu od propisanog minimuma od 100%. Povoljan je učinak tih sredstava bio i na poboljšanje kvalitete ukupne imovine, a pridonijela su i očuvanju stope ukupnoga kapitala svih kreditnih institucija u visini od 25,6%, među najvišima u usporedbi s ostalim državama članicama EU-a. Sve su kreditne institucije imale stopu ukupnoga kapitala veću od propisanog minimuma od 8%, a njih deset, na koje su se odnosile dvije trećine ukupne imovine

Slika 3.6. Ključni pokazatelji bankovnog sustava, na dan 31. prosinca 2021.

Izvor: HNB

sustava, imalo je stopu ukupnoga kapitala veću od 20%.

Kreditna je aktivnost u 2021. rezultirala porastom kredita od 2,3%. Povećanje kredita ponajviše je bilo usmjereni na kućanstva, osobito na financiranje stambenih kredita potpomognuto sudjelovanjem kreditnih institucija u državnom programu subvencioniranja tih kredita.

Kreditne institucije pojačano su ulagale u vrijednosne papire državnih jedinica, a nefinansijska društva podupirale su jamstvima i povećanim preuzimanjem (potencijalnih) obveza financiranja.

Kvaliteta imovine kreditnih institucija mjerena udjelom neprihodujućih kredita u ukupnim kreditima nastavila se poboljšavati (engl. *Non-performing loans ratio*, udio NPL-ova), premda je taj udio u visini od 4,3% i dalje nepovoljniji od prosjeka EU-a. Neprihodujući su se krediti smanjili kod nefinansijskih društava i kućanstava, pri čemu su poboljšanju kvalitete kredita tim sektorima djelomično pridonijele prodaje neprihodujućih potraživanja. Udio NPL-ova u ukupnim kreditima nefinansijskim društvima smanjio se na 9,9%, zahvaljujući povećanju

kvalitete kredita kod svih važnijih djelatnosti iz tog sektora, osim djelatnosti prijevoza i pružanja smještaja, osobito osjetljivih na trenutačne gospodarske poremećaje. Udio NPL-ova u ukupnim je kreditima kućanstvima iznosio 6,6%, a na vrijednost tog udjela ponajviše utječe otežana naplata gotovinskih nemamjenskih kredita.

Unatoč poboljšavanju situacije s NPL-ovima, ističe se da je u prihodnje dijelu kreditnog portfelja koji još nije u statusu neispunjena obveza razina kreditnog rizika ipak povećana u odnosu na razdoblje prije pandemije.

Poslovanje kreditnih institucija u 2021. rezultiralo je s dobiti u iznosu od 5,6 mlrd. kuna, što je dvostruko više od dobiti ostvarene u 2020. godini. Porasla je i vrijednost pokazatelja profitabilnosti – prinos na imovinu (engl. *Return on assets*, ROA) iznosio je 1,2%, a prinos na kapital (engl. *Return on equity*, ROE) iznosio je 8,7%. Osim što su u 2021. troškovi umanjenja vrijednosti imovine bili znatno manji nego u 2020., povoljan utjecaj na dobit imalo je i povećanje nekamatnih prihoda, osobito dividenda. Ključan izvor prihoda – kamatni prihod nastavio se smanjivati pod utjecajem niskih kamatnih

stopa, suzdržane kreditne aktivnosti i jačanja novčanih sredstava u imovini kreditnih institucija. Kreditne institucije ostvarile su uštede na općim troškovima, a to je, osim povećanju dobiti, pridonijelo i boljoj troškovnoj efikasnosti njihova poslovanja jer su za namirivanje tih troškova u prosjeku iskoristile manje od polovine ukupnoga neto prihoda.

Poslovanje kreditnih unija

Na kraju 2021. godine 17 kreditnih unija raspolagalo je imovinom od 620,4 mil. kuna. To je isti broj unija kao na kraju 2020. godine, a njihova ukupna imovina porasla je za 1,2%. Ukupna imovina kreditnih unija razmjerna je visini od 0,1% ukupne imovine kreditnih institucija.

STATISTIKA I ISTRAŽIVANJA

Tijekom 2021. unaprijeđeni su postojeći i razvijeni novi statistički alati i procesi koji su, s jedne strane, nužni za uspješno provođenje složene integracije statistike HNB-a u statističku funkciju Eurosustava, a s druge, korisni za daljnje približavanje rezultata statističkih istraživanja HNB-a općoj javnosti. U skladu s postpandemijskim oporavkom gospodarske aktivnosti, u 2021. istraživačke aktivnosti bile su usmjerene na analizu normalizacije monetarne politike i rastuće inflacije.

POGLED NA 2021. GODINU: STATISTIKA I ISTRAŽIVANJA

1**OBJAVE NOVIH
OBILJEŽJA KREDITA****3**

Novoobjavljeni statistički pokazatelji prikazuju podjelu kredita prema veličini, županiji sjedišta dužnika i njihovoj djelatnosti (NKD).

[VIŠE NA STR. 49](#)**2****OBJAVE NOVIH
PRIOPĆENJA****3**

Odnose se na javni dug, financijske obveze i imovinu institucionalnih sektora te na kamatne stope kreditnih institucija.

[VIŠE NA STR. 49](#)**3****ANKETA O FINANCIJAMA I
POTROŠNJI KUĆANSTAVA****2**

Drugi put provedena je Anketa o financijama i potrošnji kućanstava, u sklopu tzv. četvrtog vala tog istraživanja na razini EU-a.

[VIŠE NA STR. 49](#)**4****OBJAVLJENE NOVE
PUBLIKACIJE****7 + 4**

Tijekom 2021. objavljeno je sedam novih povremenih publikacija, od čega pet Istraživanja i dva Pregleda te četiri priloga u HNBlogu.

[VIŠE NA STR. 52](#)**5****ZNANSTVENE
KONFERENCIJE****2**

HNB je organizirao 27. Dubrovačku ekonomsku konferenciju i 4. Istraživačku konferenciju s temom 30 godina samostalne monetarne politike

[VIŠE NA STR. 52](#)

STATISTIKA

Sektor statistike HNB-a tijekom 2021. godine nastavio je intenzivne aktivnosti s ciljem potpunog usklađivanja statistike s budućim zahtjevima statističke funkcije HNB-a kao člana Eurosustava. Razvijeni su određeni novi statistički pokazatelji i izvješća i usklađivale su se međusobno povezane statistike. Nastavljena je objava novih rezultata statističkih istraživanja i započeta je objava detaljnijih statističkih pokazatelja u sklopu redovite objave statističkih podataka. Konačno, tijekom 2021. započela je objava sažetih statističkih priopćenja s komentarima kretanja odabranih statističkih pokazatelja kako bi se rezultati približili stručnoj i općoj javnosti.

Uloga Sektora statistike Hrvatske narodne banke

Hrvatska narodna banka drugi je najvažniji nositelj službene statistike RH, uz Državni zavod za statistiku, te kontinuirano unapređuje metode prikupljanja, obrade, analize i objave podataka. Sektor statistike HNB-a prikuplja podatke od obveznika statističkog izvješćivanja i vlasnika administrativnih podataka te ih obrađuje kako bi proizveo i objavio pokazatelje službene statistike RH iz svoje nadležnosti. Stoga su tijekom 2021. unaprijeđeni postojeći i razvijeni novi statistički alati i procesi koji su, s jedne strane, nužni za uspješno provođenje složene integracije statistike HNB-a u statističku funkciju Eurosustava, a, s druge, korisni za daljnje približavanje rezultata statističkih istraživanja HNB-a općoj javnosti u RH.

Razvoj novih i usklađivanje postojećih statistika

Sredinom 2021. HNB je započeo pripremu kreditnih institucija za novo izvještavanje o detaljima kreditnih odnosa koje one održavaju sa svojim klijentima pravnim osobama, u sklopu tzv. *AnaCredit* izvještajne obveze prema ESB-u, od 2023. godine. Iako su i dosad u dijelu statističkog i supervizorskog izvještavanja HNB-a kreditne institucije dostavljale vrlo detaljne podatke o kreditnoj izloženosti prema pravnim osobama, novo izvještavanje omogućit će HNB-u, ali i ESB-u, još precizniji i detaljniji uvid u kreditni rizik tih izloženosti.

Sektor statistike započeo je tijekom 2021. i s pripremnim aktivnostima s ciljem prikupljanja i statističke obrade podataka o društвima za

Tijekom 2021. unaprijeđeni su postojeći i razvijeni novi statistički alati i procesi, a započeta je priprema za novo izvještavanje o detaljima kreditnih odnosa *AnaCredit*.

osiguranje i mirovinskim fondovima koje u nadzorne svrhe već prikuplja Hrvatska agencija za nadzor finansijskih usluga, Hanfa. Iz tih će se podataka tijekom 2022. i 2023. početi proizvoditi, objavljivati i dostavljati ESB-u detaljna statistika društava za osiguranje i statistika mirovinskih fondova. Time će HNB ne samo ispuniti svoju novu obvezu koja proizlazi iz uključivanja HNB-a u Eurosustav, već će i znatno proširiti i unaprijediti postojeću statistiku finansijskog sektora, koja je dosad tradicionalno bila orijentirana ponajprije na podskup kreditnih institucija (banaka, štednih banaka i stambenih štedionica). U međuvremenu, s tim istim ciljem,

HNB je tijekom 2021. prvi put dostavio ESB-u povjesne serije podataka statistike tzv. ostalih finansijskih posrednika kao i statistike ulaganja u vrijednosne papire prema sektoru ulagatelja te je započeo s redovitim izvješćivanjem tih podataka.

Tijekom 2021. uskladišteni su određeni pokazatelji statistike odnosa s inozemstvom s jedne strane te statistike nacionalnih računa i statistike finansijskih računa s druge strane. Time su smanjene razlike u izvorima podataka i metodama procjene, osobito što se tiče procjena vrijednosti ulaganja u inozemstvo i iznosa sredstava primljenih iz fondova Europske unije.

Slika 4.1. Krediti kućanstvima i poduzećima u statistici HNB-a – tablice

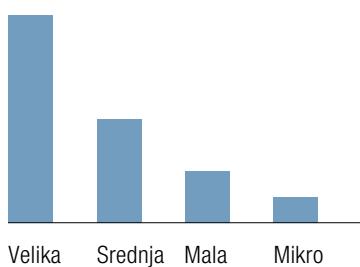
Sektori

Valuta

Veličina poduzeća

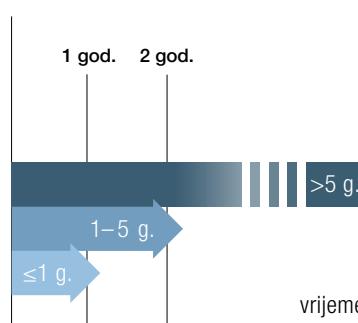

Novo u 2021.

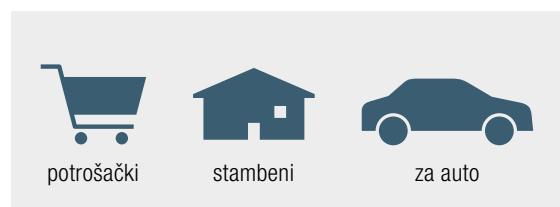
statistika kredita poduzećima prema veličini poduzeća i namjeni kredita

Dospijeće

Namjena kredita

Od 2021. statistika kredita poduzećima dostupna je i prema županiji u kojoj je sjedište poduzeća, prema djelatnosti te prema veličini.

Primjerice, prije usklađivanja vrijednost ulaganja u poduzeća s kontinuiranim gubicima u jednu je statistiku bila uključena kao procijenjena negativna vrijednost ulaganja, a u drugu kao vrijednost jednaku nuli. Nakon usklađivanja obje statistike koriste se istom metodom procjene vrijednosti takvih ulaganja.

Objave novih statističkih podataka i statističkih priopćenja

HNB je krajem svibnja počeo objavljivati dotad nepoznat detalj o kreditima koje su kreditne institucije odobrile nefinancijskim poduzećima – podjelu tih kredita prema veličini poduzeća. Novoobjavljena tablica statističkih pokazatelja prikazuje podjelu tih kredita na kredite odobrene mikro, malim, srednjim i velikim poduzećima, uz dodatnu podjelu prema namjeni te valutnoj i ročnoj strukturi, uključujući i povjesne podatke unatrag do 2010. godine. Objavljanje tih podataka bilo je izrazito zahtjevno jer trebalo je uskladiti više registara kako bi se odredila veličina svakog pojedinog poduzeća. Tokovi kredita prema malim i srednjim, a osobito mikropoduzećima, od presudne su važnosti za kvalitetnu i pouzdanu statistiku.

Počevši s podacima za rujan 2021. godine, HNB objavljuje i podjelu danih kredita i primljenih depozita prema županiji sjedišta dužnika odnosno deponenta kao i podjelu svih kredita odobrenih nefinancijskim društвima prema njihovoј djelatnosti u skladu s Nacionalnom klasifikacijom djelatnosti (NKD). Slično kao i sa statistikama o kreditima prema veličini poduzeća, ova nova statistika pridonijet će kvaliteti ekonomskih analiza kreditnih tokova po regijama i djelatnostima.

Konačno, krajem ožujka, HNB je započeo s objavom statističkih priopćenja s komentarima kretanja odabralih statističkih pokazatelja koja su se prije komentirala samo povremeno. Nova statistička priopćenja¹ donose analizu aktualnih

kretanja vrijednosti statističkih pokazatelja koji se odnose na javni dug, financijske obveze i imovinu institucionalnih sektora hrvatskoga gospodarstva te na kamatne stope kreditnih institucija, uz već postojeće komentare monetarnih kretanja i međunarodne razmjene i inozemnog duga².

Nastavak provođenja anketnih istraživanja

Tijekom 2021. godine HNB je proveo Anketu o financijama i potrošnji kućanstava³, u sklopu tzv. četvrtog vala tog istraživanja na razini EU-a. Intervjuji s kućanstvima iz odabranoga statističkog uzorka provedeni su tijekom 2020., zbog pandemije djelomice uživo, a djelomice “na daljinu”. Konačni rezultati ankete bit će objavljeni krajem 2022., a nositeljima ekonomskih politika i akademskoj zajednici omogućit će bolje razumijevanje financijskih odluka kućanstava te samim time i precizniju procjenu utjecaja financijskih šokova i učinaka ekonomskih i drugih politika na pojedine skupine kućanstava. HNB ovu anketu provodi drugi put, a rezultati prethodnog vala⁴ objavljeni su 2020.

U drugoj polovini 2021. HNB je treći put dosad proveo Anketu o uvjetima financiranja malih i srednjih poduzeća⁵, kojom se istražuju financijske potrebe i prepreke s kojima se susreće ovaj segment gospodarstva. Prvi rezultati ankete objavljeni su u publikaciji Makroekonomski kretanja i prognoze, br. 11 iz prosinca 2021., kao Okvir 5. Anketa o uvjetima financiranja malih i srednjih poduzeća.

Konačno, tijekom 2021. HNB je sudjelovao i u osmom valu ažuriranja baze mikropodataka o konkurentnosti poduzeća u 19 europskih zemalja u sklopu Istraživačke mreže za konkurentnost ESB-a⁶ (engl. Competitiveness Research Network, CompNet), kako bi se korisnicima tih podataka omogućila adekvatna osnova za izradu analiza utjecaja produktivnosti i konkurentnosti poduzeća na izvoz, zaposlenost i gospodarski rast.

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 2

POVEZNICA BR. 3

POVEZNICA BR. 4

POVEZNICA BR. 5

POVEZNICA BR. 6

ISTRAŽIVANJA

Fokus istraživačkih aktivnosti HNB-a pomakao se sredinom 2021. godine s analize učinaka pandemije na problem rastuće inflacije, ali nastavljena su i istraživanja iz područja poput uvođenja eura, uvjeta financiranja, tržišta nekretnina, finansijskih odnosa s inozemstvom, zaduženosti hrvatskih građana i poduzeća, javnih financija, novih tehnologija i klimatskih promjena.

Ciljevi istraživanja HNB-a

Hrvatska narodna banka provodi istraživanja ponajprije radi podrške ostvarivanju svojih ciljeva i zadataka. Glavnina **istraživanja ①** usmjerenja je na provođenje monetarne politike, održavanje finansijske stabilnosti, superviziju i obavljanje platnog prometa. Dobiveni zaključci utkani su u izlaganja članova rukovodstva HNB-a, službena priopćenja i redovne publikacije. Rezultati istraživanja objavljaju se u analitičkim prilozima u redovnim publikacijama, povremenim publikacijama HNB-a, znanstvenim časopisima te drugim stručnim i znanstvenim publikacijama, HNBlogu te izlaganjima na stručnim skupovima i konferencijama.

Područja istraživanja u 2021. godini

Istraživačke aktivnosti u 2021. godini obuhvatile su niz područja od interesa HNB-a, pri čemu se njihov fokus mijenjao tijekom godine.

U prvom polugodištu fokus istraživanja zadržao se na razumijevanju učinaka pandemije i izlaska iz recesije te su aktivnosti pokrivale teme mjerjenja intenziteta pandemije i utjecaja na ciljeve HNB-a, stabilnosti cijena i finansijsku stabilnost. Unaprijeđeni su modeli razvijeni u prethodnoj godini za praćenje gospodarske aktivnosti u realnom vremenu kako bismo što bolje mogli pratiti tekuća kretanja^② i mjerjenje potencijalnog BDP-a^③. Analizirano je kretanje robne razmjene tijekom pandemije, a neočekivani oporavak turizma^④ pridonio je potpunom oporavku gospodarske aktivnosti nakon pada prethodne godine. Pandemija je imala velik utjecaj na finansijski sektor i uvjete financiranja. Razvijeni su novi modeli za uključivanje makroekonomskih uvjeta u prognoziranje neprihodujućih kredita, analiziran je problem tzv. poduzeća zombija i rizika za finansijsku stabilnost te predstavljen indeks sistemskog stresa^⑤. Analiziran je utjecaj

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 2

POVEZNICA BR. 3

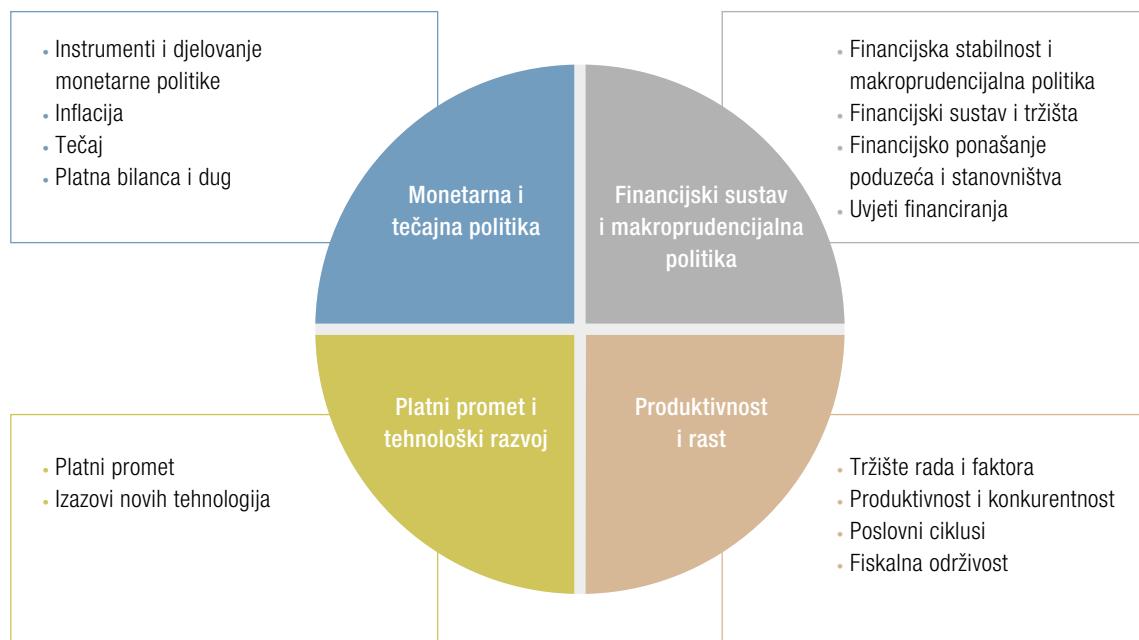
POVEZNICA BR. 4

POVEZNICA BR. 5

Slika 4.2. Istraživanja Hrvatske narodne banke i horizontalne teme

Izvor: Ciljevi i prioriteti istraživanja Hrvatske narodne banke

pandemije na nejednakosti i štednju kućanstava kao i utjecaj na načine plaćanja.

Nakon što su podaci uputili na izvjestan oporavak gospodarske aktivnosti, težište istraživačkih aktivnosti preselilo se na utjecaj normalizacije monetarne politike na kretanje kamatnih stopa, a problem rastuće inflacije vratio se u središte istraživačkih aktivnosti središnje banke. Tako smo istraživali utjecaj prelijevanja rastućih cijena energenata na međunarodnom tržištu na cijene u maloprodaji u Hrvatskoj i percepciju inflacije kao mogući pokretač rasta inflacijskih očekivanja.

Nastavljena su istraživanja usko vezana uz vođenje monetarne politike. Objavljen je rad o ravnotežnom tečaju kune i predstavljen je makroekonomski model kojim se koristimo za izradu analitičkih podloga za vođenje monetarne politike.

Radi (unaprjeđenja) praćenja finansijske stabilnosti, analizirali smo kretanja na tržištu nekretnina, na kojemu su cijene snažno

porasle prateći opći trend rasta cijena imovine u povoljnim uvjetima financiranja na globalnoj razini. Istraživane su hrvatske specifičnosti na tržištu nekretnina (regionalne razlike), analizirani uvjeti kreditiranja stambenih nekretnina i učinci subvencija na njihovu cijenu. U obuhvat analize tržišta nekretnina uključili smo i tržište komercijalnih nekretnina.

Analizirali smo i kretanje produktivnosti banaka i poduzeća zbog uvođenja novih tehnologija, tržišta kapitala i teme iz područja javnih financija.

U prošloj godini pojačali smo aktivnosti središnje banke vezane uz razumijevanje učinaka klimatskih promjena, kao pojave koja utječe na sva područja djelovanja središnje banke. Ocenjivali smo izloženost domaćih kreditnih institucija rizicima povezanim s klimatskim promjenama, analizirajući njihovu izloženost poduzećima u sektorima u kojima se očekuju veći fizički i tranzicijski klimatski rizici kao i ponudu kreditnih instrumenata usmjerenih financiranju energetske tranzicije.

POVEZNICA BR. 1

Navedena istraživanja HNB provodi samostalno, ali i u sklopu međunarodne suradnje i suradnje s akademskom zajednicom. U prošloj godini proveden je istraživački projekt s gostujućom istraživačicom iz područja financiranja poduzeća tijekom pandemije iz Austrijske narodne banke. Zaposlenici HNB-a sudjelovali su i u istraživačkim skupinama Europskog sustava središnjih banaka iz područja produktivnosti, kretanja cijena, strojnog učenja, poslovnih ciklusa i klimatskih promjena.

POVEZNICA BR. 2

Konferencije i publikacije

Rezultate istraživanja zaposlenika i vanjskih suradnika HNB objavljuje u različitim formatima – od analitičkih priloga u [redovnim publikacijama](#)¹, preko [povremenih publikacija](#)² u kojima se objavljaju prvi rezultati istraživanja, izdanjima Europske središnje banke i drugih središnjih banaka, znanstvenim časopisima i drugim znanstvenim publikacijama te [autorskom blogu](#)³ na web-stranici središnje banke. Tijekom 2021. objavljeno je sedam novih povremenih publikacija, od čega pet Istraživanja i dva Pregleda, te četiri priloga u HNBlogu.

POVEZNICA BR. 3

POVEZNICA BR. 4

POVEZNICA BR. 5

Dio nastalih radova zaposlenika HNB-a objavljen je i u znanstvenim časopisima i drugim publikacijama. Tako je u 2021. godini objavljeno dvadesetak radova zaposlenika HNB-a u znanstvenim časopisima i drugim vrstama znanstvenih publikacija (Tablica 4.1.).

Hrvatska narodna banka organizirala je u 2021. godini dvije znanstvene konferencije. U srpanju je održana tradicionalna [27. Dubrovačka ekonomска konferencija](#)⁴ na kojoj je glavna tema bila analiza europskoga gospodarstva nakon krize uzrokovane koronavirusom te dizajn i uloga zajedničkih ekonomskih politika u idućem razdoblju. U prosincu je održana [4. Istraživačka konferencija HNB-a](#)⁵ pod temom 30 godina samostalne monetarne politike HNB-a na kojoj su objašnjeni izbor i promjene u monetarnom i tečajnom režimu tijekom proteklog razdoblja te predstavljeni novi izazovi za središnje banke: klimatske promjene, digitalne valute i nejednakosti. U 2021. održano je pet Ekonomskih radionica, a organizirana su zajednička predavanja i radionice s Institutom za javne financije i institutom Joint Vienna Institute.

Tablica 4.1. Odabrani radovi prema prioritetnim područjima objavljeni u 2021. godini

Prioritetno područje 1. Monetarna i tečajna politika

Deskar-Škrbić, M., Kotarac, K., Kunovac, D. i Nadoveza Jelić, O. (2021.): [Pristupanje Republike Hrvatske tečajnom mehanizmu ERM II i procjena ravnotežnog \(realnog\) tečaja](#), Istraživanja HNB-a, I-64

Deskar-Škrbić, M. i Kunovac, D. (2021.): [20. godišnjica eura: Zašto se neke zemlje još ne žele pridružiti?](#), Pregledi HNB-a, P-49

Lukinić Čardić, G. i Šelebaj, D. (2021.): [Trgovinski tijekovi između Hrvatske i inozemstva od ulaska u EU do izbjijanja pandemije koronavirusa](#), Pregledi HNB-a, P-47

Nadoveza Jelić, O. i Ravnik, R. (2021.): [Predstavljamo makroekonometrijski model za Hrvatsku \(PACMAN\)](#), Pregledi HNB-a, S-41

Palić, I., Palić, P. i Banić, F. (2021.): [The pre-pandemic role of customer online satisfaction in price determination: evidence from hotel industry](#), Croatian Review of Economic, Business & Social Statistics, 7(2)

Prioritetno područje 2. Financijski sustav i makroprudencijalna politika

Allinger, K. i Huljak, I. (2022.): *Operating leverage and its importance during the Covid-19 pandemic*, SUERF Policy Brief, 256

Bošnjak, M., Vukas, J. i Šverko, I. (2021.): *Predicting NPLs for Croatia with macroeconomic variables*, Ekonomski misao i praksa, 12(2)

Duraković, E. (2021.): *Hrvatski indeks sistemskog stresa*, Istraživanja HNB-a, I-61

Huljak, I., Martin, R. i Moccero, D. (2021.): *Bank productivity in CESEE countries*, Focus on European Economic Integration, Q2/21

Kunovac, D. i Žilić, I. (2021.): *The effect of housing loan subsidies on affordability: Evidence from Croatia*, Journal of Housing Economics, 55(1)

Škrinjarić, T. (2021.): *Profiting on the Stock Market in Pandemic Times: Study of COVID-19 Effects on CESEE Stock Markets*, Mathematics, 9(17)

Škrinjarić, T., Quintino, D. i Ferreira, P. (2021.): *Transfer Entropy Approach for Portfolio Optimization: An Empirical Approach for CESEE Markets*, Journal of Risk & Financial Management, 14(8)

Škrinjarić, T. (2021.): *Grey Incidence Analysis as a Tool in Portfolio Selection*. In: Zopounidis C., Benkraiem R., Kalaitzoglou I. (eds): *Financial Risk Management and Modeling. Risk, Systems and Decisions*, Springer, Cham

Žigman, A., Ridzak, T. i Dumičić, M. (2021.): *Crisis management in public institutions – Croatian financial system and the Covid-19 pandemic*, Management, 26

Prioritetno područje 3. Produktivnost i rast

Arčabić, V. i Banić, F. (2021.): *Characteristics of fiscal policy in Croatia: does it depend on the phase of the business cycle?*, Public Sector Economics, 45(2)

Brkić, M. (2021.): *Costs and benefits of government borrowing in foreign currency: is it a major source of risk for EU member states outside the Euro?*, Public Sector Economics, 45(1)

Buljan, A., Švaljek, S. i Deskar-Škrbić, M. (2021.): *In search of the optimal size for local government: an assessment of economies of scale in local government in Croatia*, Istraživanja HNB-a, I-62

Čižmešija, M. i Škrinjarić, T. (2021.): *Economic sentiment and business cycles: A spillover methodology approach*, Economic Systems, 45(3)

Deskar-Škrbić, M., Grdovic Gnip, A. i Šimović, H. (2021.): *Macroeconomic Effects of Exogenous Tax Changes in a Small Open Economy: Narrative Evidence from Croatia*, Post-Communist Economies, 33(6)

Deskar-Škrbić, M. i Milutinović, D. (2021.): *Design of fiscal consolidation packages and model-based fiscal multipliers in Croatia*, Public Sector Economics, 45(1)

Grgurić, L., Nadoveza Jelić, O. i Pavić, N. (2021.): *The interplay of supply and demand shocks: measuring potential output in the COVID-19 pandemic*, Public Sector Economics, 45(2)

Šelebaj, D. i Bule, M. (2021.): *Effects of grants from EU funds on business performance of non-financial corporations in Croatia*, Public Sector Economics, 45(2)

Prioritetno područje 4. Platni promet i tehnološki razvoj

Hrbić, R. i Grebenar, T. (2021.): *Procjena spremnosti hrvatskih poduzeća na uvođenje tehnologija I4.0, Istraživanja HNB-a, I-62*

Škrinjarić, T. (2021.): *Ranking Environmental Aspects of Sustainable Tourism: Case of Selected European Countries*, Sustainability, 13(10)

Izvor: HNB, *Istraživačke vijesti*

ZAŠTITA POTROŠAČA

U području zaštite potrošača finansijskih usluga HNB tijekom 2021. pretežito nadzire postojeće bankovne prakse povezane s ponudom i potražnjom proizvoda i usluga namijenjenih potrošačima. Znatan napor HNB ulaže i u unapređenje finansijske pismenosti i informiranosti potrošača o proizvodima i uslugama koji im se nude na tržištu.

POGLED NA 2021. GODINU: ZAŠTITA POTROŠAČA

1

PRIGOVORI ZAPRIMLJENI
U HRVATSKOJ NARODNOJ
BANCI

906

HNB je zaprimio i obradio 906 obavijesti o prigovorima potrošača, najviše u vezi s odredbama ugovora o kreditima i depozitima.

[VIŠE NA STR. 58](#)**2**

PRIGOVORI ZAPRIMLJENI
U KREDITnim
INSTITUCIJAMA

138.427

Kreditne institucije zaprimile su 138.427 prigovora, što je porast za 3,7% u odnosu na 2020. Najviše prigovora u vezi s platnim karticama.

[VIŠE NA STR. 59](#)**3**

PRIGOVORI ZAPRIMLJENI
U KREDITnim UNIJAMA I
KREDITnim POSREDNICIMA

0

Kreditne unije i kreditni posrednici nisu zaprimili nijedan prigovor svojih klijenata.

[VIŠE NA STR. 59](#)**4**

ZAPISNICI KREDITnim
INSTITUCIJAMA

9

Zbog utvrđenih nezakonitosti HNB je izdao devet zapisnika, od kojih je većina temeljena na prigovorima potrošača.

[VIŠE NA STR. 60](#)**5**

OKRUŽNICE KREDITnim
INSTITUCIJAMA

2

HNB je izdao dvije okružnice zbog prešutnih prekoračenja po tekućim računima građana te obveze ažuriranja podataka o kreditima.

[VIŠE NA STR. 60](#)

ZAŠTITA POTROŠAČA

HNB kontinuirano nadzire primjenu propisa iz područja zaštite potrošača kod pružatelja finansijskih usluga te prati i obrađuje prigovore potrošača. Neizostavni dio zaštite potrošača čine i aktivnosti za finansijsku edukaciju te komunikacija s javnošću. Osnovni je cilj tih aktivnosti povećanje razine zaštite prava i interesa potrošača kao i podizanje razine njihove informiranosti o proizvodima i uslugama koji im se nude.

Bankovne prakse u fokusu aktivnosti

U drugoj godini rada u pandemijskim uvjetima HNB se u području zaštite potrošača pretežito usmjerio na ispitivanje bankovnih praksi i poslovnih procesa povezanih s ponudom i prodajom proizvoda i usluga namijenjenih potrošačima.

Tim je aktivnostima obuhvaćeno cijelo bankarsko tržište, a provedene su na temelju javno dostupnih informacija, upitnika i bilateralne komunikacije s kreditnim institucijama. S ciljem utvrđivanja usklađenosti s postojećim regulatornim zahtjevima izvršena je provjera sadržaja i prikaza informacija te oglašavanja na internetskim stranicama kreditnih institucija kao i uvjeta odobravanja i korištenja prekoračenja po tekućim računima građana, a započeto je i s aktivnostima na području odgovornoga i održivoga kreditiranja potrošača, internih blokada koje kreditne institucije provode radi naplate dospjelog dugovanja te funkcionalnosti određenih usluga koje se omogućuju

potrošačima na temelju debitnih odnosno kreditnih kartica.

Značajnija odstupanja od dobrih praksi uočena su u području odobravanja prekoračenja po tekućim računima građana. Naime, HNB je utvrdio da su na oko 70% tekućih računa odobrena prekoračenja, od kojih je više od 95% prešutnih. Iako je u pravilu trošak za potrošača neznatno veći kod prešutnih prekoračenja nego kod dopuštenih, dopuštena prekoračenja pružaju potrošaču veću zaštitu, pa je **HNB pokrenuo izmjene i dopune Zakona o potrošačkom kreditiranju^①** te iznio očekivanja prema bankama da se odmah počnu usklađivati s odredbama najavljenih izmjena zakona.

Prigovori potrošača

Prigovorom se smatra svaka izjava o nezadovoljstvu koju potrošač upućuje instituciji čiji je klijent, a odnosi se na bankovne i finansijske usluge, ugovore o kreditu, kreditno posredovanje i slično. Na temelju Zakona o

POVEZNICA BR. 1

Tijekom 2021. godine HNB je zaprimio i obradio 906 obavijesti o prigovorima.

Dinamika i raspon prigovora upućuju na to da su potrošači informirani o pravima koja im pripadaju i aktivniji u ostvarivanju tih prava.

kreditnim institucijama potrošači mogu podnosi obavijesti o uloženom prigovoru HNB-u ako nisu dobili odgovor kreditne institucije ili njime nisu zadovoljni. HNB nije ovlašten arbitrirati u ostvarenju prava potrošača koja mogu proizći iz pojedinačnih ugovornih odnosa, ali nadzire postupanje kreditnih institucija.

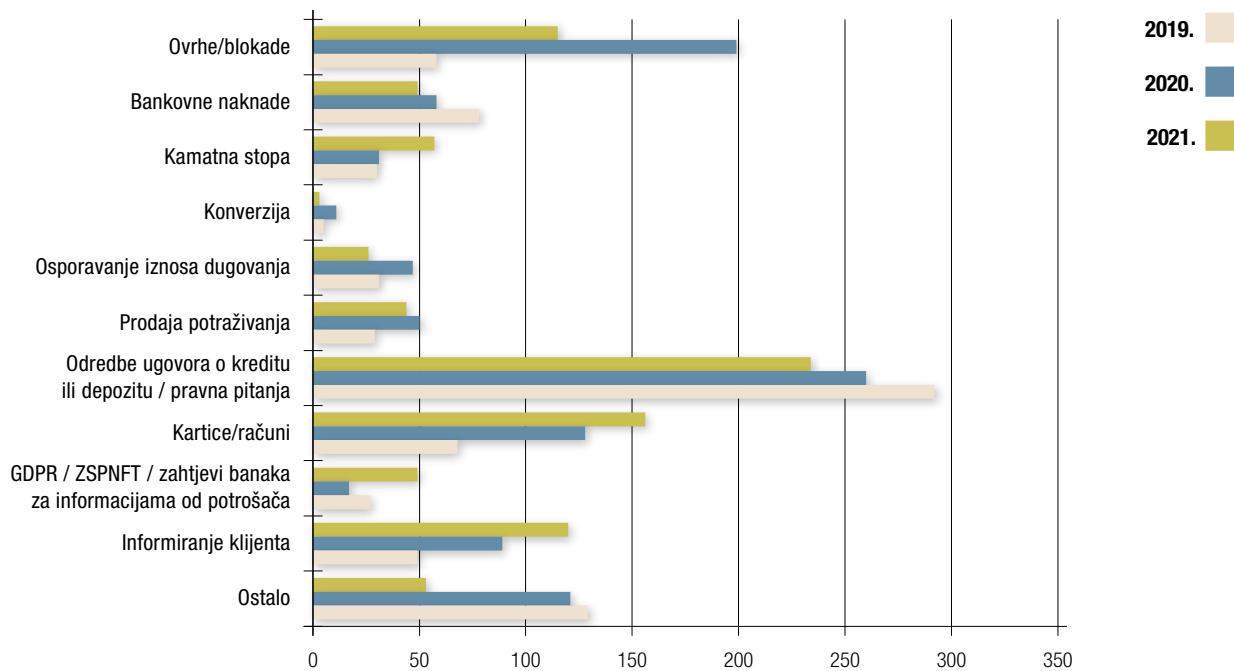
Prigovori zaprimljeni u HNB

Tijekom 2021. godine HNB je zaprimio i obradio 906 obavijesti o prigovorima. Iako ovaj broj značajno nadmašuje broj prigovora zaprimljenih u 2019., ujedno je za 11,6% manji u odnosu na prethodnu 2020. godinu. I u 2021. najveći broj čine prigovori povezani s odredbama ugovora o kreditima i depozitima zaključenima s kreditnim institucijama (25,8%). Došlo je do značajnog

smanjenja broja prigovora na blokade računa ili pokrenute ovršne postupke (smanjenje sa 199 na 115 prigovora odnosno za 73%), ali istodobno se povećao broj prigovora potrošača na informacije koje im se pružaju (povećanje s 89 na 120 odnosno 35%). Posljedica sve većih zahtjeva banaka prema klijentima za dostavom različitih vrsta informacija jest i porast takve vrste prigovora koji su se gotovo utrostručili. Vidljivo je i da su prigovori povezani s kreditnim karticama i računima za plaćanje u posljednje tri godine u kontinuiranom porastu za oko 4% godišnje te u 2021. čine 17,2% ukupno zaprimljenih prigovora.

Tipični primjeri prigovora u 2021. godini odnosili su se na osporavanje visine kamatne stope ili primjenu kamatne stope u slučaju revolving

Slika 5.1. Prigovori zaprimljeni u HNB-u

Izvor: HNB

kredita, blokadu računa zbog neažuriranja podataka, naplatu naknade na pojedine vrste platnih transakcija, ukidanje prekoračenja po tekućem računu, uvjete ugovaranja moratorija, otkaz kredita, odbijanje provođenja reprograma kredita i sl.

Dinamika i raspon prigovora upućuju na to da su potrošači informiraniji o pravima koja im pripadaju i aktivniji u ostvarivanju tih prava.

Prigovori zaprimljeni u institucijama iz nadležnosti

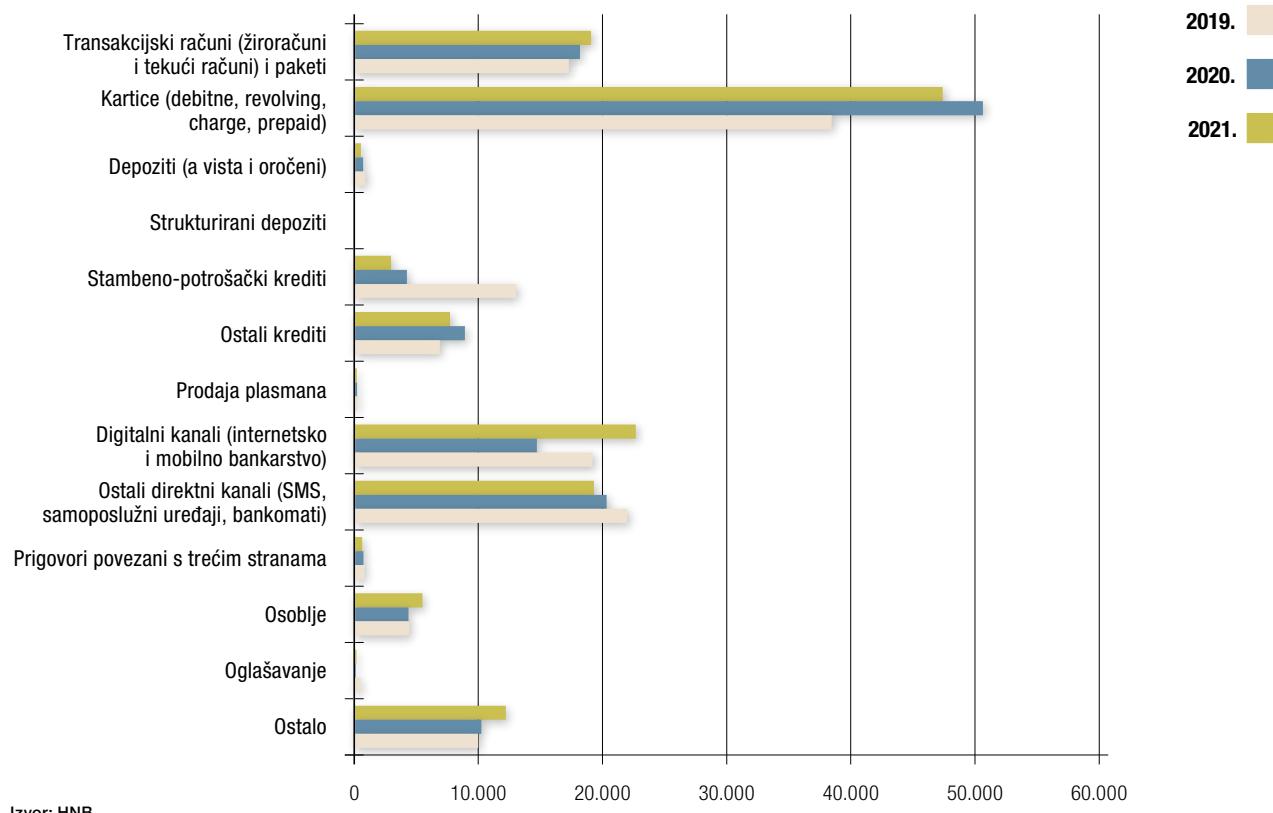
HNB-a

Kreditne institucije u 2021. zaprimile su ukupno 138.427 prigovora, što je porast od 3,7% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi prigovora i dalje su najzastupljeniji prigovori povezani s kreditnim, debitnim i drugim karticama (34,2%). Nakon toga slijede prigovori

povezani s digitalnim kanalima pružanja usluga (internetsko i mobilno bankarstvo), koji čine 16% ukupnih prigovora i čiji je broj u odnosu na prethodnu godinu porastao s 14.719 na 22.677 odnosno za čak 54%. Slično kao i u prethodnoj godini, prigovori vezani uz direktnе kanale kao što su bankomati, samoposlužni uređaji i dr. te prigovori po transakcijskim računima čine po 14% ukupnog broja prigovora. Iako čine razmjerno manji dio ukupnih prigovora, uočen je porast prigovora na osoblje kreditnih institucija, i to za čak 27,7%.

U 2020. godini HNB je započeo s prikupljanjem podataka o prigovorima kreditnim unijama i kreditnim posrednicima. Međutim, i u 2020. i u 2021. godini te su institucije izvjestile HNB da nisu zaprimile nijedan prigovor svojih klijenata – potrošača.

Slika 5.2. Prigovori zaprimljeni u KI

Izvor: HNB

Nadzorne aktivnosti

I u 2021. su se godini nadzorne aktivnosti u području zaštite potrošača finansijskih usluga zbog okolnosti uzrokovanih pandemijom provodile isključivo u prostorima HNB-a na osnovi izvještaja i informacija od subjekata nadzora, sadržaja objavljenih na njihovim internetskim stranicama, odaslanih upitnika i zaprimljenih prigovora.

HNB je tijekom 2021. zbog utvrđenih nezakonitosti izdao ukupno devet zapisnika, od čega je sedam zapisnika proizшло iz postupanja po prigovorima potrošača, a dva su zapisnika rezultat nadzora bankovnih praksi u poslovanju s potrošačima. U jednom je slučaju kreditnoj instituciji izdano i Rješenje za otklanjanje utvrđenih nedostataka. Također su izdane i dvije okružnice, u kojima su kreditnim institucijama prenesena očekivanja HNB-a u vezi s korekcijom poslovnih praksi glede prešutnih prekoračenja po tekućim računima građana te obveze dostave ažurnih podataka za potrebe [informativne liste o kreditima](#)¹ koja se objavljuje na internetskoj stranici HNB-a.

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 2

POVEZNICA BR. 3

POVEZNICA BR. 4

POVEZNICA BR. 5

POVEZNICA BR. 6

praksi nacionalnih nadležnih tijela glede procjene učinkovitosti postojećih odredbi koje reguliraju nagrađivanje prodajnog osoblja kreditnih institucija te formiranje naknada koje se naplaćuju potrošačima.

S obzirom na utvrđena značajnija odstupanja praksi vezanih uz odobravanje prekoračenja po tekućim računima građana, Ministarstvu financija upućena je inicijativa za odgovarajuću dopunu postojećega regulatornog okvira. HNB je uključen i u radnu skupinu za izmjenu direktive EU-a čije su odredbe u zakonodavni okvir Republike Hrvatske prenesene u Zakon o potrošačkom kreditiranju.

Finansijska edukacija

Pandemija bolesti COVID-19 uvelike je utjecala na HNB-ove aktivnosti obrazovanja mladih i djece. Kako bi se i u 2021. nastavilo s podizanjem razine finansijske pismenosti upravo tih budućih korisnika finansijskih usluga, HNB je ponudio nove sadržaje dostupne preko digitalnih kanala.

Na internetskoj stranici HNB-a dostupni su edukacijski videomaterijali osmišljeni kao četiri modula u kojima su obrađene osnovne teme o [bankovnim proizvodima i uslugama](#)³, [kreditima](#)⁴, [štendnji](#)⁵ i [računima za plaćanje](#)⁶. Također su objavljeni i informativni letci o sigurnosti na internetu. U protekloj godini HNB je kao središnji događaj Svjetskog tjedna novca organizirao učeničku debatu s temom "Trebaju li banke biti društveno odgovorne?", koja se prenosila uživo preko YouTube kanala i Facebooka HNB-a, a u suradnji s Hanfom održana je i studentska *online* debata s temom "Alternativno vs. bankovno financiranje". Tradicionalna predavanja za učenike srednjih i osnovnih škola te njihove profesore također su organizirana na *online* platformama. Navedena predavanja održavaju se tijekom cijele godine, a osobito su intenzivna tijekom obilježavanja Svjetskog i Europskog tjedna novca. Dio predavanja održava se i u sklopu programa suradnje s Hrvatskom gospodarskom komorom. Tijekom prošle godine na navedenim su predavanjima sudjelovala ukupno 1992 sudionika.

Kreditni posrednici

HNB je u 2021. godini izdao 18 rješenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja i devet rješenja o ukidanju rješenja o izdavanju odobrenja za pružanje usluga kreditnog posredovanja.

Regulatorne aktivnosti

Regulatorne aktivnosti HNB-a² odvijaju se kontinuiranim unaprjeđivanjem pravnog okvira, donošenjem novih ili izmjenom postojećih propisa te osiguravanjem ujednačene primjene važećih zakona i drugih oblika propisa za sve institucije kao i davanjem mišljenja i odgovora na upite povezane s pojedinim odredbama. Tijekom 2021. najviše mišljenja o primjeni zakonskih i drugih odredbi namijenjenih kreditnim institucijama odnosilo se na kreditiranje potrošača. Dio izdanih mišljenja odnosio se i na način izračuna efektivne kamatne stope.

HNB se uključio i u ispitivanja koja se provode na razini EBA-e radi usklađivanja nadzornih

U strukturi prigovora potrošača najzastupljeniji su prigovori povezani s kreditnim, debitnim i drugim karticama, a slijede prigovori povezani s digitalnim kanalima pružanja usluga.

U 2021. godini HNB je započeo suradnju s HTV-om u emisiji "Dobro jutro, Hrvatska" u kojoj se unutar redovitog termina obrađuju teme značajne za potrošače, a nastavljen je i ciklus kratkih edukacijskih radioemisija u suradnji s Hrvatskim katoličkim radiom.

Predstavnici HNB-a redovito su sudjelovali na virtualnim tribinama, okruglim stolovima, radionicama, edukacijskim skupovima i seminarima s temom finansijske pismenosti.

Međuinstитucionalna suradnja

HNB pridonosi unaprjeđenju zaštite potrošača i sudjelovanjem u radu Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo (EBA), i to članstvom u **Stalnom odboru za zaštitu potrošača i finansijske inovacije**⁷. Tijekom 2021. taj se odbor nastavio baviti usklajivanjem nadzornih praksi nacionalnih nadležnih tijela zemalja članica, a također se raspravljalo i o finansijskoj edukaciji, digitalnim platformama te naknadama i troškovima povezanima s proizvodima i uslugama namijenjenima potrošačima.

Uz to, HNB sudjeluje u radu nacionalne radne skupine za provođenje Uredbe o suradnji između

nacionalnih tijela odgovornih za izvršavanje propisa o zaštiti potrošača i u aktivnostima Europske komisije za evaluaciju Direktive EU-a (za područje stambenih potrošačkih kredita). U protekloj godini HNB je surađivao i s Ministarstvom gospodarstva glede uvođenja izmjena Zakona o zaštiti potrošača kao i s Ministarstvom socijalne politike i mladih o otvorenim pitanjima povezanim s raspolaganjem sredstvima maloljetnika.

HNB je član Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača, a o pravima potrošača redovito izvještava na **Središnjem portalu za potrošače – Sve za potrošače**⁸.

Osim toga, HNB surađuje s Hrvatskom udrugom banaka i pučkom pravobraniteljicom, sudjeluje u aktivnostima regionalne radne skupine za finansijsku edukaciju i finansijsku inkluziju, u radu Nacionalnog vijeća za zaštitu potrošača uz ostale institucije i udruge potrošača koje se brinu o zaštiti širokog spektra potrošačkih prava te u radu operativne radne skupine zadužene za praćenje provedbe mjera i aktivnosti iz područja finansijske edukacije pri Ministarstvu financija.

POVEZNICA BR. 7

POVEZNICA BR. 8

PLATNI PROMET, POSLOVANJE TREZORA I MJENJAČI

U 2021. HNB nastavlja digitalnu tranziciju u sustavu platnog prometa i istodobno omogućuje sigurne i efikasne tokove plaćanja. Implementirani su novi pravni okviri u cilju zaštite potrošača te poboljšanja kvalitete platnih usluga. Unatoč opsežnim završnim aktivnostima prelaska na euro, svi redoviti poslovi povezani s gotovim novcem, a to su izdavanje i opskrba gotovim novcem, izdavanje prigodnoga kovanog novca i numizmatičkih kompleta te suzbijanje krivotvorina, uredno su obavljeni. Oko 850 ovlaštenih mjenjača trgovalo je s 31 valutom te je ostvaren promet od 25,1 mlrd. kuna.

POGLED NA 2021. GODINU: PLATNI PROMET, POSLOVANJE TREZORA I MJENJAČI

1OTVORENI
TRANSAKCIJSKI RAČUNI**6.983.435**

Na kraju 2021. godine građani i poslovni subjekti u bankama su imali ukupno 6.983.435 otvorenih transakcijskih računa.

VIŠE NA STR. 69

2IZDANO BESKONTAKTNIH
PLATNIH KARTICA**5.832.567**

Na dan 31. prosinca 2021. bilo je izdano 5.832.567 beskontaktnih platnih kartica (67% od ukupnog broja izdanih kartica).

VIŠE NA STR. 72

3GOTOV NOVAC U
OPTJECAJU**36,3 mlrd. kuna**

Na dan 31. prosinca 2021. u optjecaju su bile 36,3 mlrd. kuna. U posljednjih se deset godina gotov novac u optjecaju udvostručio.

VIŠE NA STR. 74

4REGISTRIRANE
KRIVOTORINE**198 i 0,7**

Ukupno je registrirano 198 krivotvorina u vrijednosti 62 tis. kuna i 0,7 krivotvorina na mil. novčanica u optjecaju.

VIŠE NA STR. 76

5NAJZASTUPLJENIJI
APOENI NOVČANICA**200 i 10 kuna**

Izvan HNB-a i gotovinskih centara najviše su zastupljene novčanice u apoenuma od 200 i 10 kuna, s vrijednošću od 20,9 mlrd. kuna.

VIŠE NA STR. 74

6OSTVARENI PROMET
OVLAŠTENIH MJENJAČA**25,1 mlrd. kuna**

Djelovalo je oko 850 ovlaštenih mjenjača, koji su trgovali s 31 valutom te ostvarili promet od 25,1 mlrd. kuna, najviše u eurima.

VIŠE NA STR. 81

PLATNI PROMET

Jedna od osnovnih zadaća Hrvatske narodne banke jest osigurati nesmetano funkcioniranje sustava platnog prometa, koji čine pružatelji platnih usluga, platna infrastruktura, korisnici platnih usluga te propisi kojima se uređuje platni promet. HNB ima središnju ulogu u osiguravanju primjene propisa, osobito kada je riječ o zaštiti prava korisnika platnih usluga. HNB također obavlja funkciju upravitelja i nadzornika sistemski važnih platnih sustava te omogućuje sigurne i efikasne tokove plaćanja. Također, u svojoj ulozi katalizatora promjena HNB treba poticati integriranje inovacija u postojeći sustav platnog prometa, a istodobno promicati i sigurnost plaćanja.

Razvoj platnog prometa: implementacija novih pravnih okvira, pružatelji platnih usluga i platni sustavi

Prekogranična plaćanja u eurima u Europskoj uniji rastu te je, radi zaštite potrošača, potrebno kontinuirano poboljšavati i ujednačavati uvjete odvijanja tih transakcija.

Digitalna se tranzicija u EU-u nastavlja, a u pripremi je više novih propisa EU-a kojima se, uz adekvatnu brigu o sigurnosnim rizicima, podupire potencijal digitalnih finančija, inovacija i tržišnog natjecanja. U pripremi je [Prijedlog Uredbe o tržištima kriptoimovine](#)^①, prema kojoj bi se jedan od oblika kriptoimovine smatrao elektroničkim novcem te bi se, u cilju zaštite imatelja, uredili uvjeti i obveze za njegovo izdavanje. U pripremi je također [Prijedlog Uredbe o digitalnoj operativnoj otpornosti za finansijski sektor](#)^②, kojom bi se reguliralo umanjivanje rizika koji se mogu pojaviti u vezi s digitalnom, informacijskom i komunikacijskom tehnologijom.

U HNB-u su tijekom 2021. intenzivno planirane i pripremane potrebne izmjene propisa kojima se uređuje platni promet radi uvođenja eura kao službene valute Republike Hrvatske.

Popis svih pružatelja platnih usluga i izdavatelja elektroničkog novca osnovanih u RH, vrste usluga koje pružaju te države članice EU-a u kojima oni prekogranično pružaju usluge objavljaju se u [registru pružatelja platnih usluga i izdavatelja elektroničkog novca](#)^③ na internetskim stranicama HNB-a.

POVEZNICA BR. 1

U 2021. jedna institucija za elektronički novac i dva registrirana pružatelja usluge informiranja o računu iz RH započeli su prekogranično pružati usluge u drugim državama članicama EU-a, a institucija za elektronički novac započela je i distribuciju elektroničkog novca preko distributera iz drugih država članica.

POVEZNICA BR. 2

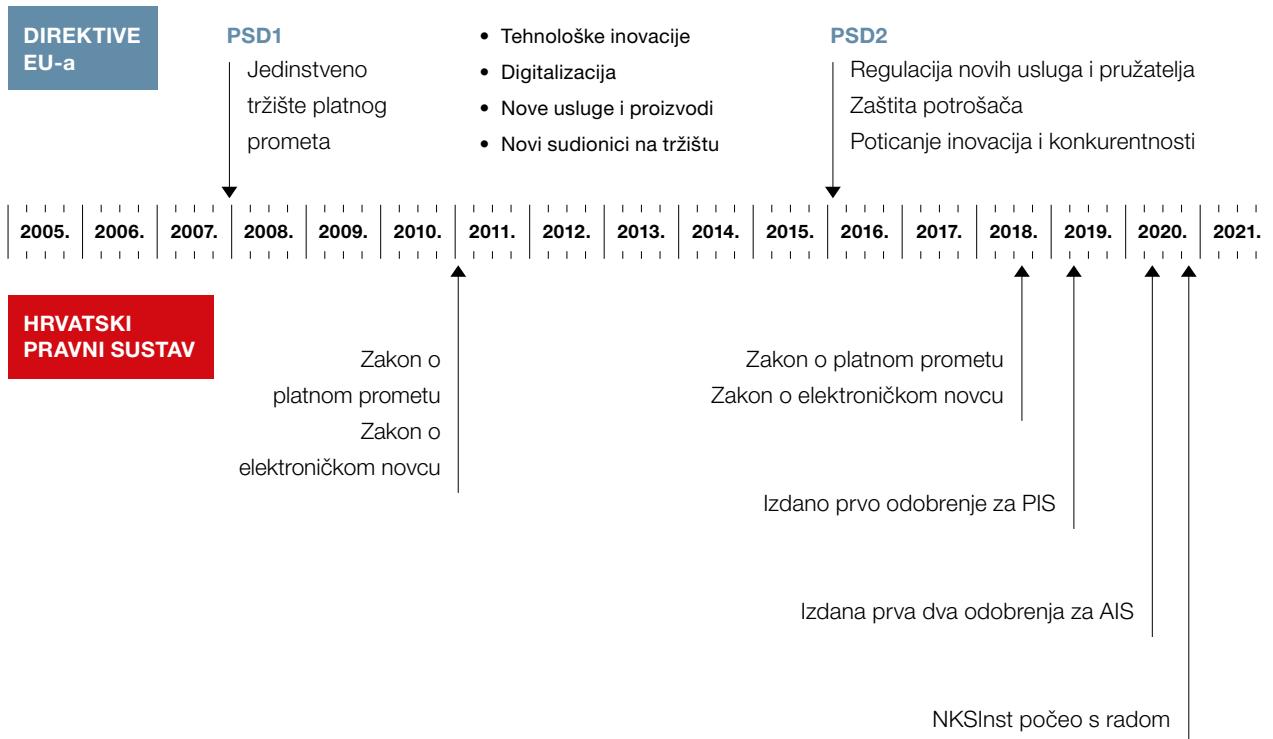

HNB je zaprimio više zahtjeva za izdavanje odobrenja za izdavanje elektroničkog novca i

POVEZNICA BR. 3

Slika 6.1. Odabrana regulativa platnog prometa

Napomena: PSD je direktiva o platnim uslugama (engl. *Payment System Services*), AIS je usluga informiranja o računu (engl. *account information service*), PIS je usluga iniciranja plaćanja (engl. *payment initiation service*), NKSIns je platni sustav u kojem se obračunavaju instant plaćanja.

Izvor: HNB

POVEZNICA BR. 1

za pružanje platnih usluga iniciranja plaćanja i usluga informiranja o računu, što govori o mogućem širenju ponude novih usluga korisnicima platnih usluga, razvoju tržišta i procesu digitalizacije.

Potrošači se o najvažnijim naknadama banaka mogu informirati i usporediti ih na internetskoj stranici HNB-a kao i u besplatnoj aplikaciji za pametne telefone mHNB, gdje je moguće pronaći usporedbu najčešće korištenih platnih usluga.

POVEZNICA BR. 2

Na snagu je stupila kodificirana **Uredba (EU) 2021/1230¹**, prema kojoj su banke koje izdaju platne kartice obvezne svojim klijentima, koji se koriste karticom u drugoj državi EU-a, besplatno poslati informaciju o ukupnoj naknadi za preračunavanje valuta elektroničkom porukom (e-mail, obavijest u aplikaciji mobilnog bankarstva, SMS i sl.)².

U platni sustav NKSInst³ u 2021. uključile su se tri banke, pa ih je krajem godine bilo ukupno šest (Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb, Partner banka d.d., Zagreb, Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb, Istarska banka Umag d.d., Umag, BKS Bank AG, Glavna podružnica Hrvatska, Zagrebačka banka d.d., Zagreb), a još je nekoliko

POVEZNICA BR. 3

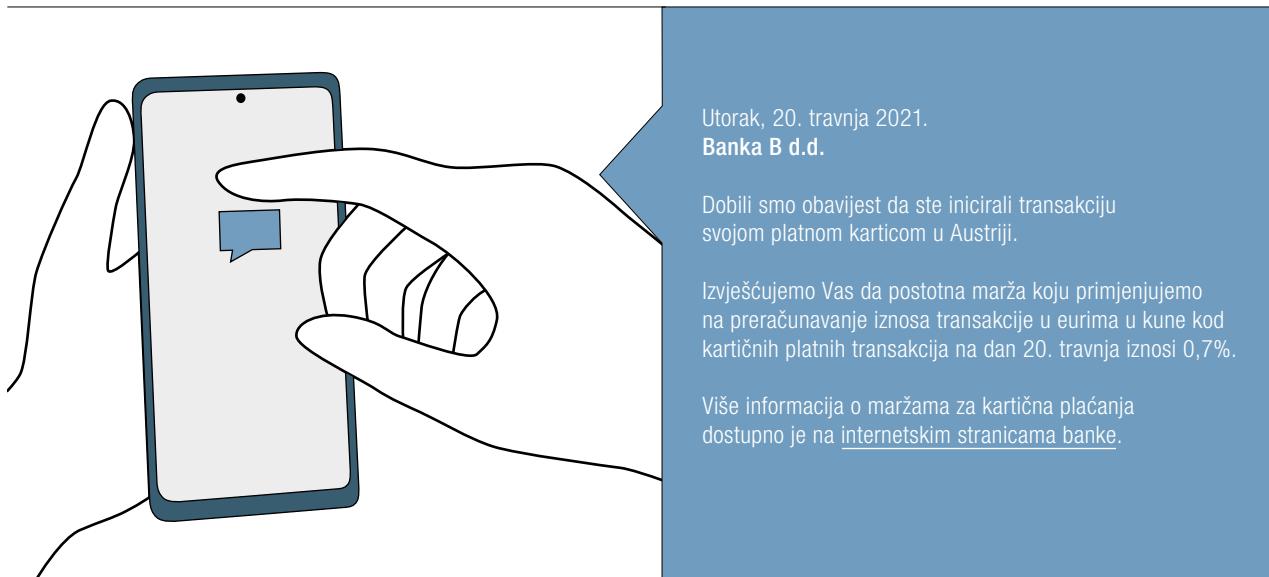

POVEZNICA BR. 4

- 1 Vidi [Obavijest o stupanju na snagu nove Uredbe \(EU\) 2021/1230 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. srpnja 2021. o prekograničnim plaćanjima u Uniji – kodificirani tekst](#) ².
- 2 Vidi [Sve o naknadama za usluge preračunavanja valuta](#) ³.
- 3 Vidi [Obavijest o početku rada NKSInst platnog sustava](#) ⁴.

Slika 6.2. SMS o ukupnoj naknadi za preračunavanje valuta

Izvor: HNB

banaka najavilo uključenje u 2022. NKSInst omogućuje izvršenje platnih transakcija 24 sata dnevno, 7 dana u tjednu i 365 dana u godini. NKSInst platni sustav i povećanje broja njegovih sudionika potvrda su praćenja aktualnih trendova u razvoju modernih usluga plaćanja na području RH.

Infrastruktura platnog prometa – platni sustavi

Infrastruktura platnog prometa omogućuje podmirivanje financijskih obveza između sudionika pružanjem usluga obračuna i namire platnih transakcija na siguran i standardiziran način.

Platni sustavi kao infrastruktura platnog prometa ključna su komponenta svakoga financijskog sustava s obzirom na to da pružaju usluge nužne za nesmetano i učinkovito funkcioniranje platnog prometa. Platni sustavi funkcioniрају na temelju zakonske regulative, operativnih procedura, poslovnih procesa i tehnoloških rješenja koja omogućuju prijenos novca između sudionika sustava. U RH infrastrukturu platnog prometa čini pet platnih sustava: Hrvatski sustav

velikih plaćanja (HSVP), Nacionalni klirinški sustav (NKS), NKSInst te sustavi TARGET2-HR i EuroNKS.

Hrvatski sustav velikih plaćanja (HSVP)^① je platni sustav za namiru platnih transakcija velikih iznosa u kunama između njegovih sudionika (banke, HNB, Središnje klirinško depozitarno društvo d.d. (SKDD) i SKDD-CCP Smart Clear d.d.), u kojemu se platne transakcije namiruju u realnom vremenu na bruto načelu. Upravitelj HSVP-a je HNB. U HSVP-u platne se transakcije namiruju u svrhu provođenja mjera monetarne politike HNB-a, opskrbe banaka gotovim novcem, provođenja konačne namire drugih platnih sustava, provođenja transakcija povezanih sa sudjelovanjem na tržištu kapitala te ostalih platnih transakcija između sudionika sustava. Na temelju Uredbe o poboljšanju namire i o središnjim depozitorijima (engl. *Central Securities Depositories Regulation, CSDR*) SKDD je prilagodio svoje poslovanje kako bi mogao pristupiti europskom sustavu za namiru vrijednosnica TARGET2-Securities (T2S). Također, osnovano je društvo SKDD-CCP Smart Clear d.d. za prijenos poslova poravnjanja

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 1

transakcija finansijskih instrumenata u svojstvu tzv. središnje druge ugovorne strane. Tijekom prosinca 2021. u HSVP-u su otvoreni računi za SKDD-CCP Smart Clear d.d., kojemu je u studenome 2021. dano odobrenje Hrvatske agencije za nadzor finansijskih usluga za pružanje usluga središnje druge ugovorne strane, a u siječnju 2022. društvo je započelo s radom i izvršavanjem platnih transakcija preko HSVP-a.

POVEZNICA BR. 2

Nacionalni klirinški sustav (NKS)^① je platni sustav za multilateralni obračun po neto načelu većeg broja platnih transakcija kreditnog transfera i izravnog terećenja u kunama koje glase na relativno male iznose, a obrađuju se prema nacionalnoj shemi koja je uskladena sa SEPA standardima. Upravitelj NKS-a je Fina, a HNB ima posebnu ulogu agenta za namiru NKS-a jer se namira obračuna iz NKS-a provodi u HSVP-u.

POVEZNICA BR. 3

NKSIInst^② je platni sustav koji omogućuje provođenje tzv. instant platnih transakcija koje se izvršavaju u gotovo realnom vremenu, tj. u standardnom roku od najduže deset sekundi. Maksimalni iznos pojedine instant platne transakcije određen je u iznosu od 100.000 kn. NKSIInst omoguće izvršenje platnih transakcija 24 sata dnevno, 7 dana u tjednu i 365 dana u

POVEZNICA BR. 4

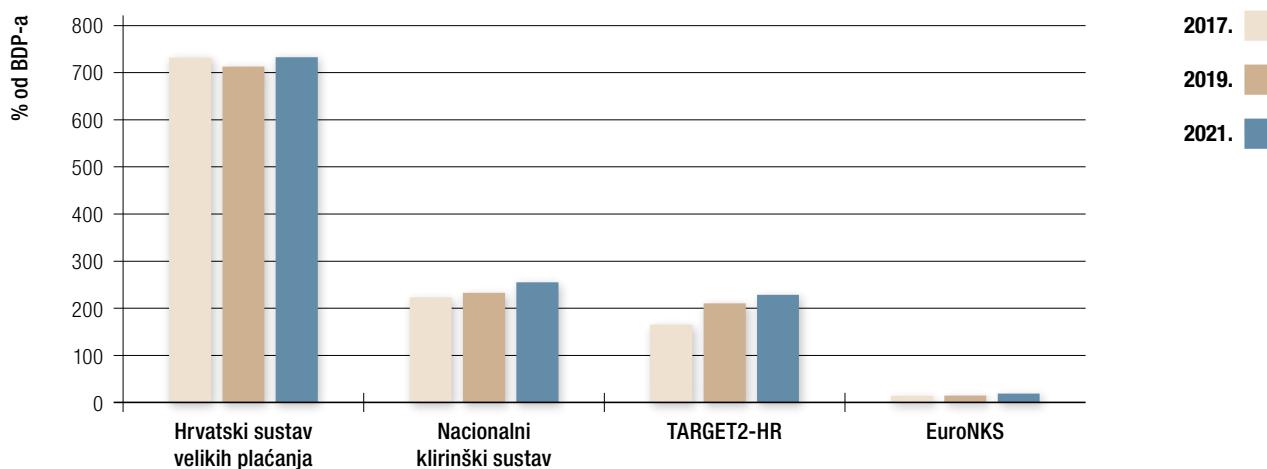

godini (24/7/365). Upravitelj NKSIInst platnog sustava je Fina. Sustav NKSIInst krajem 2021. imao je samo šest banaka sudionica i zasad je njegov udio u ukupnim plaćanjima zanemariv.

TARGET2-HR^③ jest komponenta platnog sustava TARGET2 koji služi za namiru platnih transakcija velikih iznosa u eurima u realnom vremenu na bruto načelu, a sastoji se od nacionalnih komponenata kojima upravljaju središnje banke zemalja članica Europske unije s jedinstvenom tehničkom platformom koja nudi svim svojim sudionicima istu razinu usluge. Upravitelj sustava TARGET2-HR je HNB. Svi sudionici sustava TARGET2-HR tijekom 2021. nastavili su s pripremama za početak rada konsolidirane platforme T2-T2S, koja će zamijeniti postojeći platni sustav TARGET2 i platformu TARGET2-Securities (T2S) s ciljem pružanja bolje usluge namire platnih transakcija i vrijednosnih papira te upravljanja likvidnošću svojim sudionicima. Datum početka rada nove platforme predviđa se u studenome 2022.

EuroNKS^④ je platni sustav koji obrađuje platne transakcije SEPA kreditnih transfera u eurima relativno manjih iznosa. Upravitelj EuroNKS-a je Fina. HNB ima posebnu ulogu agenta za

Slika 6.3. Platni sustavi u Republici Hrvatskoj – pregled prometa

Napomena: Sustav EuroNKS počeo je s radom u svibnju 2016.

Izvor: HNB

NKSInst 2 je platni sustav koji omogućuje provođenje tzv. instant platnih transakcija koje se izvršavaju u gotovo realnom vremenu, tj. u standardnom roku od najduže deset sekundi.

namiru EuroNKS-a s obzirom na to da se namira obračuna iz EuroNKS-a provodi u sustavu TARGET2-HR.

Tijekom 2021. HNB je, zajedno sa SKDD-om, nastavio suradnju s ESB-om u vezi s nužnim aktivnostima koje je potrebno izvršiti s ciljem pristupanja HNB-a i SKDD-a sustavu T2S. T2S je usluga za podršku središnjim depozitorijima vrijednosnih papira sa svrhom pružanja središnje i neutralne usluge namire vrijednosnih papira, koja će se zajedno s platnim sustavom TARGET2 konsolidirati u jedinstvenu platformu T2-T2S u studenome 2022.

S datumom uvođenja eura kao službene valute u RH nastavit će se provođenje platnih transakcija putem platnih sustava u eurima (TARGET i EuroNKS, u kojemu će se obrađivati i platne transakcije SEPA izravnih terećenja), a obustaviti će se provođenje kunskih platnih transakcija u platnim sustavima (HSVP, NKS i NKSInst).

Osim navedenih platnih sustava od 30. studenoga 2018. u sklopu sustava TARGET2-HR dostupna je i usluga TIPS¹, koja svojim sudionicima omogućuje namiru instant transakcija, tj. platnih transakcija u eurima koje se namiruju u nekoliko sekundi, u bilo koje doba dana, tijekom cijele godine (24/7/365). Zasad nijedna hrvatska banka nije sudionik TIPS usluge.

Statistička izvješća o podacima iz platnog prometa

HNB u skladu s Odlukom o obvezi dostavljanja podataka o platnom prometu i elektroničkom novcu od pružatelja platnih usluga prikuplja, obrađuje i objavljuje statističke podatke iz područja platnog prometa.

Pružatelji platnih usluga na dan 31. prosinca 2021. imali su ukupno 874 poslovne jedinice, od kojih se većina odnosi na poslovnice banaka.

Prihvati platnih transakcija obavljali su na 118.731 EFTPOS uređaju i 4.692 bankomata. Istodobno, na kraju 2021. građani (potrošači) i poslovni subjekti u bankama su imali ukupno 6.983.435 otvorenih transakcijskih računa². Od ukupnog broja otvorenih računa, 94,2% otvorili su građani, a ostatak od 5,8% odnosi se na broj otvorenih računa poslovnih subjekata.

Navike korisnika platnih usluga razvijaju se u smjeru stalnog rasta broja i vrijednosti bezgotovinskih plaćanja. Tome je uvelike pridonio razvoj internetskoga i mobilnog bankarstva kao i razvoj kartičnih plaćanja.

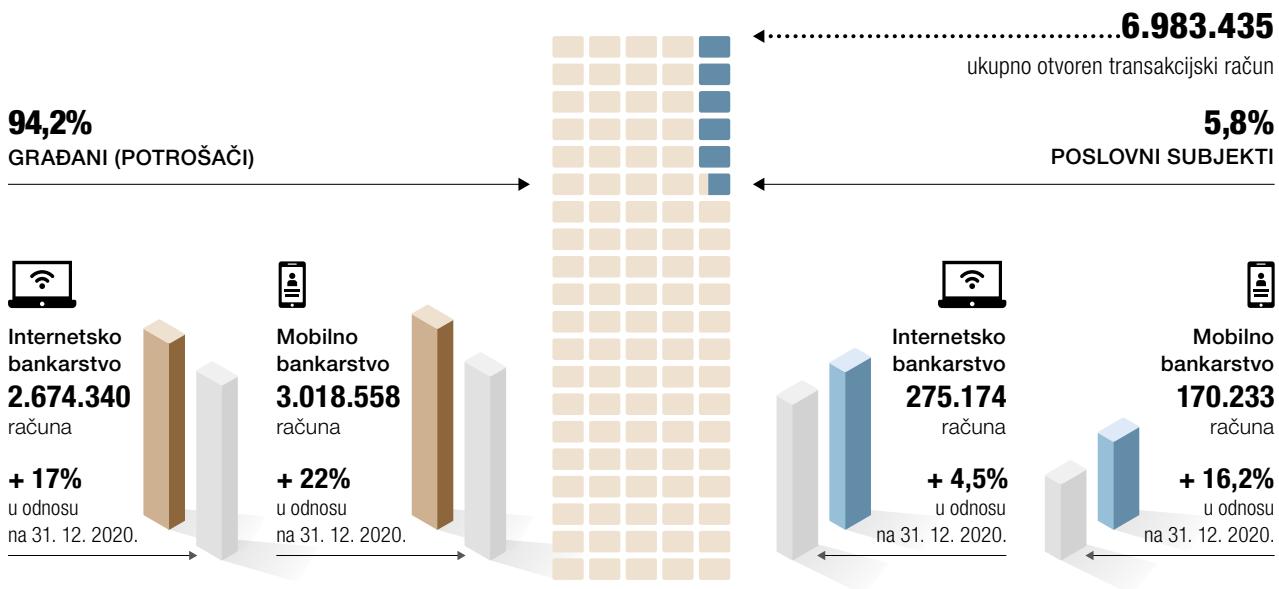
U prilog tome govori i podatak na dan 31. prosinca 2021., prema kojemu su građani ugovorili internetsko bankarstvo za 2.674.340 računa, što čini porast od 17% u odnosu na stanje na dan 31. prosinca 2020., dok je mobilno bankarstvo bilo ugovoreno za 3.018.558 računa, što je porast od 22% u odnosu na stanje na dan 31. prosinca 2020. Poslovni subjekti imali su ugovoreno internetsko bankarstvo za 275.174 računa (porast od 4,5% u odnosu na 31. prosinca 2020.), a mobilno bankarstvo za 170.233 računa (porast od 16,2% u odnosu na 31. prosinca 2020.).

S porastom broja korisnika mobilnog bankarstva istodobno je rastao i broj platnih transakcija zadanih tim kanalom. Tako su građani u RH u 2021. mobilnim bankarstvom zadali ukupno 106.883.063 transakcije, što je porast od 24,5% u odnosu na 2020., odnosno transakcije mobilnim bankarstvom su u 2021. činile 43% ukupnog broja i 41% ukupne vrijednosti

1 Engl. TARGET Instant Payment Settlement

2 Ne uključuju se blokirani transakcijski računi.

Slika 6.4. Otvoreni transakcijski računi i korištenje platnih usluga u 2021.

platnih transakcija prema kanalima zadavanja prikazanima u Tablici 6.1.

Drugi najzastupljeniji kanal zadavanja platnih transakcija građana nakon mobilnog bankarstva još je šalter s 25% u ukupnom broju i 30% u ukupnoj vrijednosti prikazanih transakcija iz Tablice 6.1., a nakon njega slijede transakcije

zadane internetskim bankarstvom i trajnim nalogom.

Poslovni subjekti u RH, kao i građani, najčešće se koriste električnim kanalima zadavanja platnih transakcija. Tako je od svih zadanih platnih transakcija poslovnih subjekata u 2021. njih 96% u broju i vrijednosti transakcija zadano

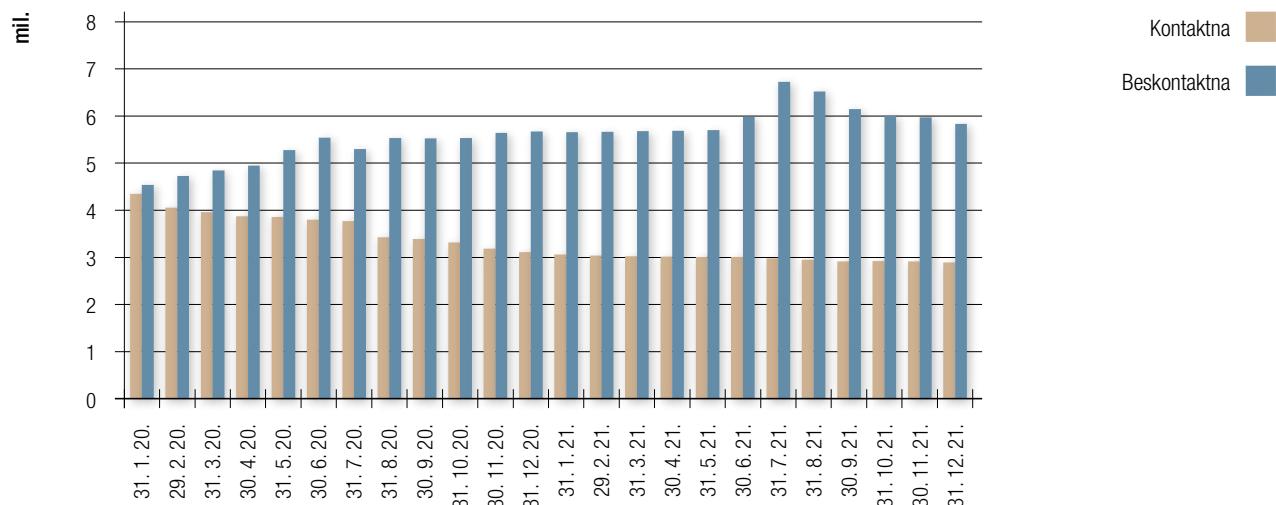
Tablica 6.1. Kanali i načini zadavanja platnih transakcija građana (potrošača) za 2021.

Kanal/način	Broj transakcija	Udio	Vrijednost transakcija (u mlrd. HRK)	Vrijednost transakcija (u % BDP-a)	Udio
Šalter*	60.421.591	25	61,03	14	30
Mobilno bankarstvo	106.883.063	43	83,12	19	41
Internetsko bankarstvo	21.733.267	9	25,95	6	13
Izravna terećenja	19.973.945	8	12,65	3	6
Trajni nalog	23.952.788	10	15,66	4	8
Usluga plaćanja računa	12.813.576	5	4,56	1	2
Ukupno	245.778.230	100	202,97	47	100

* Papirni nalozi za plaćanje zadani na šalterima kreditnih institucija ili drugih osoba koje na osnovi ugovora rade u ime i za račun kreditnih institucija (npr. Fina, HP i sl.)

Napomena: BDP u tekućim cijenama za 2021. iznosi 430,6 mlrd. kuna.

Izvori: DZS i HNB

Slika 6.5. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica u RH

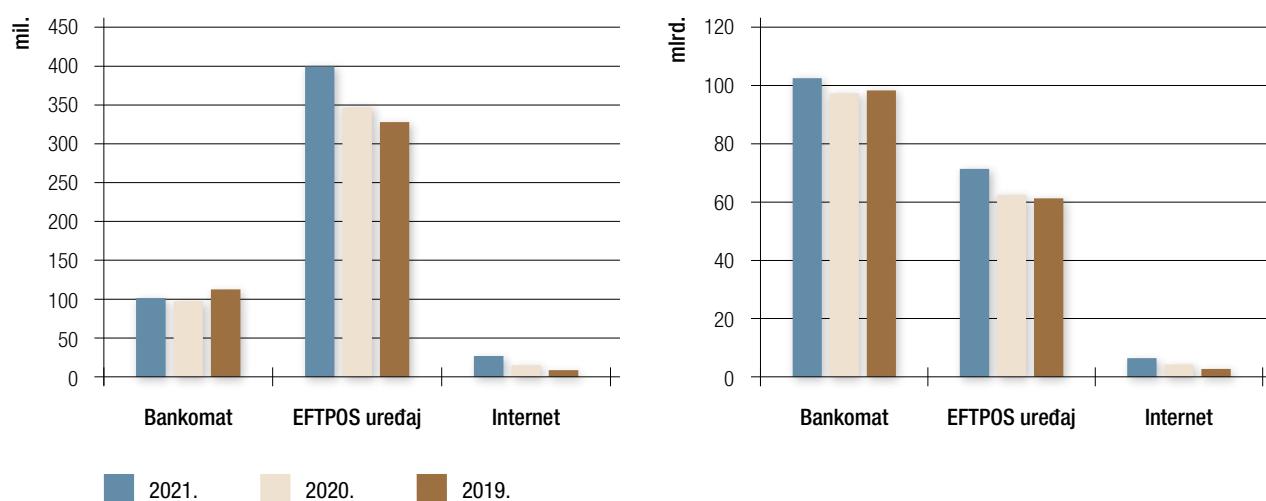
Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica na posljednji dan svakoga izvještajnog mjeseca. Uključene su korištene, nekorištene i blokirane platne kartice.

Izvor: HNB

elektronički. Najzastupljeniji kanal zadavanja transakcija poslovnih subjekata i nadalje je kanal internetskog bankarstva, iako je i među poslovnim subjektima primjetan znatniji rast korištenja mobilnog bankarstva, kojim je u 2021.

u odnosu na 2020. zadano 36% više u broju i 54% više u vrijednosti transakcija.

Najčešće korišteni platni instrument u RH je platna kartica, pa je na dan 31. prosinca 2021.

Slika 6.6. Broj i vrijednost transakcija prihvata na teritoriju RH platnim karticama izdanima u RH

Napomena: Podaci se odnose na transakcije prihvata na prihvatnim uređajima u RH (bankomat, EFTPOS i internet) platnim karticama izdanima u RH.

Izvor: HNB

u RH ukupno bilo izdano 8.722.727¹ platnih kartica. Pritom je 94,6% platnih kartica izdano građanima, a ostatak od 5,4% poslovnim subjektima.

Međutim, od ukupnog broja kartica na dan 31. prosinca 2021. njih 3.491.367, odnosno 40% nije korišteno nijednom u proteklih godinu dana. Podaci upućuju na to da su i nadalje među korisnicima najzastupljenije debitne kartice, koje su činile 78,4% ukupnog broja svih izdanih kartica u RH.

Na kartičnom tržištu RH u posljednje dvije godine dolazi i do promjena zasnovanih na tehnologijama te funkcionalnostima. Jedna je od tih promjena i znatniji porast broja izdanih beskontaktnih platnih kartica, kojih je na dan 31. prosinca 2021. na tržištu RH bilo izdano 5.832.567 odnosno 67% ukupno izdanih platnih kartica.

Da je u RH najčešće korišteni platni instrument platna kartica potvrđuju i podaci o broju i vrijednosti kartičnih transakcija prema prihvatnim uređajima u protekle tri godine. Najveći udio u broju izvršenih kartičnih transakcija platnim karticama izdanima u RH imaju transakcije na EFTPOS uređaju (77,6% u broju i 40% u vrijednosti), a nakon njega slijede transakcije na bankomatima (18,2% u broju i 54,8% u vrijednosti) i internetske transakcije (3,9% u broju i 3,2% u vrijednosti).

Detaljniji pregled i analiza podataka prikupljenih u okviru statistike platnog prometa objavljeni su u publikacijama Platne kartice i kartične transakcije, Platne transakcije i računi i Bezgotovinske platne transakcije.

---

¹ Uključene su korištene, nekorištene i blokirane platne kartice u optjecaju.

POSLOVANJE TREZORA

Jedna je od zadaća Hrvatske narodne banke i osiguravanje neometane opskrbe potrebnom količinom gotovog novca, što uključuje proizvodnju gotovog novca, dopremu, pohranu, obradu i organizaciju distribucije gotovog novca, zaštitu od krivotvorenja i uništavanje neprikladnoga gotovog novca te upravljanje logističkim i strateškim pričuvama gotovog novca. Tijekom 2021. obavljene su važne pripreme za zamjenu kuna eurom, što uključuje i odabir motiva hrvatske strane eurokovanic.

Izdavanje i opskrba gotovog novca

Izdavanje novčanica i kovanog novca te opskrba novčanicama i optjecajnim kovanim novcem na teritoriju Republike Hrvatske među osnovnim su zadacima HNB-a. Opskrba banaka gotovim novcem odnosi se na osiguravanje dovoljne količine gotovog novca za banke i njihove klijente (potrošače i poslovne subjekte), a uređena je *Odlukom o opskrbi banaka gotovim novcem¹*. Organizirana je putem osam gotovinskih centara, kojima su pokriveni svi dijelovi Republike Hrvatske.

Na temelju *Nacionalnog plana zamjene hrvatske kune eurom²* Hrvatska narodna banka zajedno s Vladom Republike Hrvatske i uz sudjelovanje građana odabrala je motive za nacionalnu stranu budućih hrvatskih eurokovanic. To su šahovnica, geografska karta Hrvatske, kuna, glagoljica i Nikola Tesla. Pritom će šahovnica kao

najupečatljiviji dio grba Republike Hrvatske biti zajednička podloga na svim eurokovanicama, a ostali će motivi na apoenima biti raspoređeni na sljedeći način: na eurokovanicu od dva eura bit će prikazana geografska karta Hrvatske, na jednom euru motiv životinje kune, na 50, 20 i 10 centa Nikola Tesla, a na jednom, dva i pet centa naći će se motiv glagoljice. Nakon odabira motiva HNB je pokrenuo i otvoreni natječaj za izbor dizajna nacionalne strane Republike Hrvatske na optjecajnom kovanom novcu eura i centa, koji će biti završen 2022. godine. Donesen je i operativni plan aktivnosti koji je potrebno provesti prije i nakon uvođenja eura, a pripremljen je i Akcijski plan za zamjenu gotovog novca.

POVEZNICA BR. 1

Stanje i kretanje gotovog novca u optjecaju

Unatoč snažnom rastu bezgotovinskih načina plaćanja¹, trend rasta gotovog novca u optjecaju nastavlja se kontinuirano od 2011. godine. Na

POVEZNICA BR. 2

¹ Detaljnije u poglaviju "Platni promet".

dan 31. prosinca 2021. u optjecaju su bile 36,3 mlrd. kuna, što je porast od 6,3% u odnosu na kraj 2020. godine. Od početka 2011. do kraja 2021. godine gotov novac u optjecaju udvostručio se. Pod optjecajem smatra se količina gotovog novca izvan HNB-a i gotovinskih centara umanjena za količinu gotovog novca u blagajnama banaka.

Povlačenje gotovog novca

HNB povlači novčanice i kovani novac koji su postali neprikladni za optjecaj i zamjenjuje ih prikladnjima. Tijekom 2021. ukupno su obrađena 46,3 mil. komada novčanica, od čega je 99,2% ili 45,9 mil. komada uništeno jer novčanice svojom kakvoćom nisu zadovoljile utvrđene kriterije za daljnju upotrebu u optjecaju. Također, iz

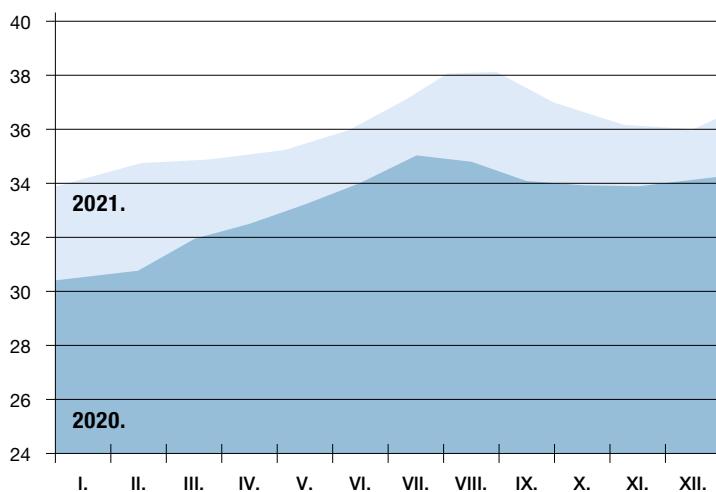
obrađene količine novčanica 296.847 komada ili 0,64% povučeno je kao oštećeno i bit će naknadno uništeno.

Kada količini gotovog novca u optjecaju dodamo stanja u blagajnama i trezorima banaka, na dan 31. prosinca 2021. izvan HNB-a i gotovinskih centara bilo je 291,7 mil. komada novčanica u vrijednosti od 42,5 mlrd. kuna. U usporedbi sa stanjem na kraju 2020. godine, tijekom 2021. količina novčanica izvan HNB-a i gotovinskih centara povećala se za 5,7%, dok se njihova ukupna vrijednost povećala za 6%.

Izvan HNB-a i gotovinskih centara u 2021. najviše su bile zastupljene novčanice u apoenima od 200 kuna (udio od 34,8%) i od 10 kuna (udio od

Slika 6.7. Gotov novac u optjecaju

GOTOV NOVAC U OPTJECAJU NA KRAJU RAZDOBLJA

36,3

34,1

+6,3%

mlrd. HRK

na kraju razdoblja

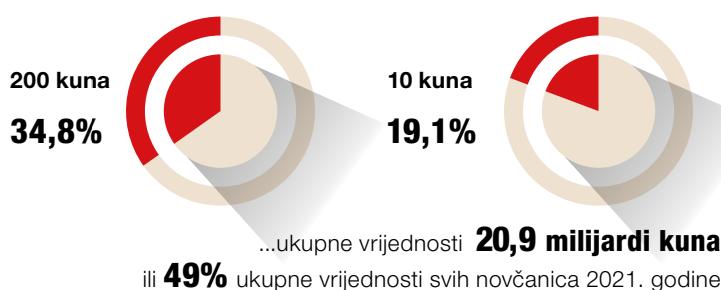
31. 12. 2021.
izvan HNB-a i

gotovinskih centara, uključujući stanje u
blagajnama i trezorima banaka, bilo je

291,7 milijuna

komada novčanica u vrijednosti od
42,5 milijardi kuna

NAJZASTUPLJENIJE NOVČANICE U 2021.

NAJZASTUPLJENIJE KOVANICE U 2021.

KOLIČINSKI:

10 lipa

23%

ukupne količine
kovanih novaca,
ili 619,9
milijuna komada

VRIJEDNOSNO:

5 kuna

38,3%

ukupne vrijednosti
kovanih novaca,
ili 675,5
milijuna kuna

19,1%), čija je ukupna vrijednost iznosila 20,9 mlrd. kuna ili 49% ukupne vrijednosti novčanica te godine.

Apoenom od 200 kuna banke se najviše koriste pri isplati putem bankomata, što je i rezultiralo velikom zastupljenosti tog apoena u strukturi novčanica izvan HNB-a i gotovinskih centara.

Među kovanim novcem količinski je najviše bio zastupljen apoen od 10 lipa (619,9 mil. komada, što čini 23% ukupne količine kovanog novca izvan HNB-a i gotovinskih centara), dok je vrijednosno najviše bio zastupljen apoen od 5 kuna (u iznosu od 675,5 mil. kuna, što čini 38,3% ukupne vrijednosti kovanog novca izvan HNB-a i gotovinskih centara).

Izdavanje prigodnoga kovanog novca i numizmatičkih kompleta

HNB je tijekom 2021. godine imao dva izdanja prigodnoga optjecajnoga kovanog novca od 25 kn: "Međunarodni dan djeteta, 20. studenoga 2021." i "75. obljetnica osnivanja Hrvatske zajednice tehničke kulture 1946. – 2021.".

Osim prigodnoga optjecajnoga kovanog novca od 25 kuna, HNB je u istoj godini imao više izdanja prigodnoga zlatnoga i srebrnoga kovanog novca povodom važnih povijesnih, političkih, znanstvenih i kulturnih događaja za Republiku Hrvatsku.

Prigodni zlatni kovani novac od 2 kn je, nakon Zlatne kune iz 2020., drugo izdanje u seriji

Slika 6.8. Numizmatički kompleti i prigodni kovani novac

PRIGODNI SREBRNI KOVANI NOVAC OD 20 kuna u boji i 10 kuna te s osnovnim motivom "Dalmatinski pas"

PRIGODNI ZLATNI KOVANI NOVAC OD 2 kune

PRIGODNI ZLATNI KOVANI NOVAC OD 1000, 250 i 50 kuna te 1000 kuna u boji s osnovnim motivom "Dalmatinski pas"

Izvor: HNB

Izdavanje
prigodnoga
optjecajnoga
kovanog
novca

25 kn

“Međunarodni dan djeteta, 20. studenoga 2021.”

25 kn

“75. obljetnica osnivanja Hrvatske zajednice
tehničke kulture 1946. – 2021.”

investicijskog zlata s motivom optjecajnoga kovanog novca.

Hrvatska narodna banka izdala je i numizmatičke komplete prigodnoga zlatnoga i srebrnoga kovanog novca nominalnih vrijednosti od 5, 2 i 1 kune te 50, 20, 10, 5, 2 i 1 lipa s motivima devet apoena optjecajnoga kovanog novca Republike Hrvatske s godinom kovanja te izdanja 2021. “Dan neovisnosti, 25 lipnja 2021.”.

Izdavanjem numizmatičkoga kompleta optjecajnoga kovanog novca Republike Hrvatske s godinom izdanja 2021. koji sadržava sve apoene kovanog novca kuna i lipa zaključena je 2021. godina.

Krivotvorene novčanice i kovani novac te njihovo suzbijanje

Tijekom 2021. registrirano je ukupno 198 komada krivotvorenih novčanica kuna u ukupnoj vrijednosti od 61.830,00 kuna, od čega su 96% bile krivotvorine loše kvalitete izrade. U usporedbi s 2020. broj registriranih krivotvorina kuna povećan je za 26,1%. Uzveši u obzir da je tijekom 2021. izvan rezervora HNB-a i gotovinskih centara bio prosječno 291,1 mil. komada novčanica, na mil. komada novčanica kuna u optjecaju registrirano je 0,7 krivotvorenih novčanica. U 2020. godini u optjecaju na mil. komada novčanica kuna registrirano je 0,6 krivotvorenih novčanica.

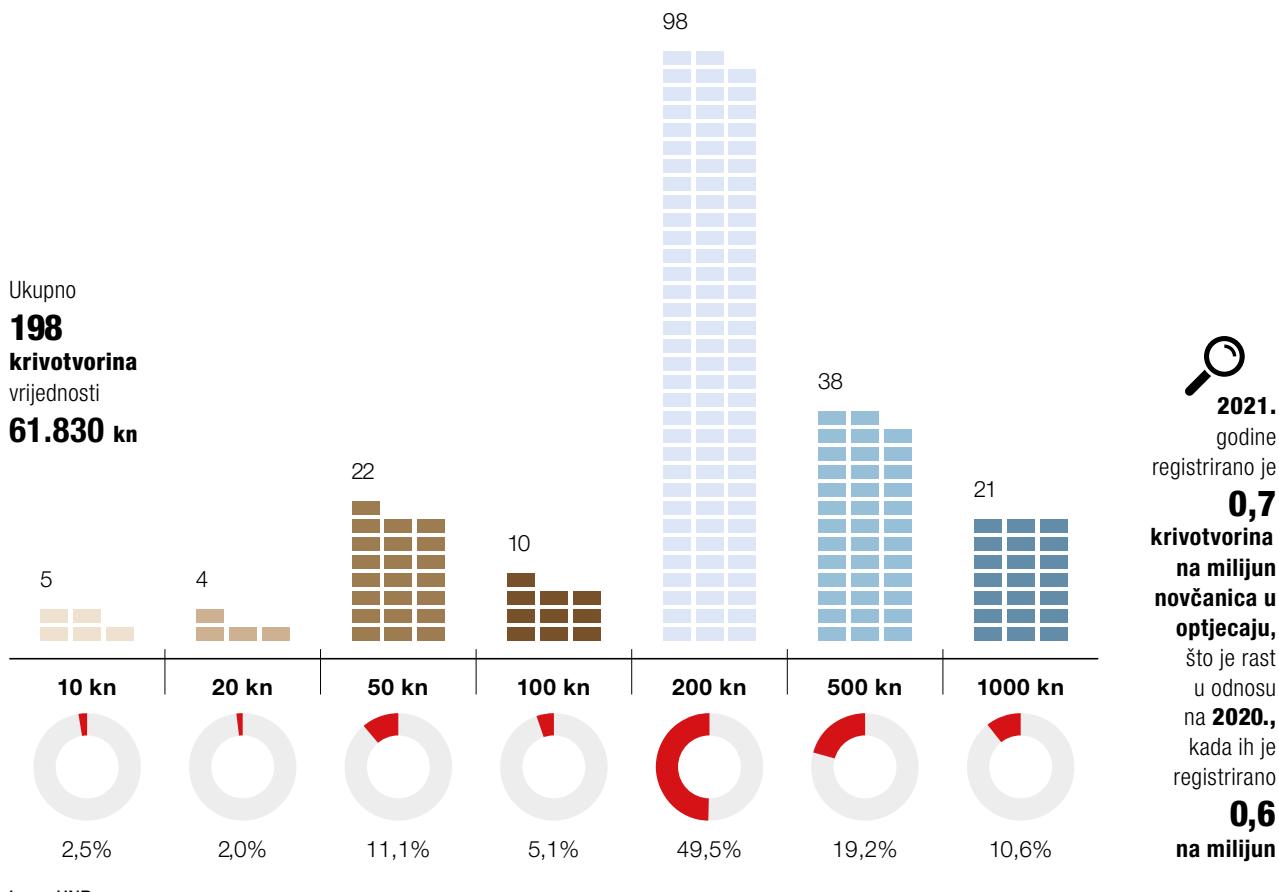
Tijekom 2021. registriran je jedan primjerak, a tijekom 2020. godine registrirana su tri primjerka krivotvorenoga kovanog novca kune (apoen od 5 kuna).

Kada je riječ o krivotvorinama ostalih valuta, njih je tijekom 2021. godine registrirano ukupno 609 komada, od čega se 346 primjeraka odnosi na krivotvorene novčanice američkog dolara. Slijede krivotvorene novčanice eura s 228 primjeraka, krivotvorene novčanice švicarskog franka s 19 primjeraka, krivotvorene novčanice funte sterlinga s 14 primjerka te po jedan primjerak krivotvorene novčanice njemačke marke i švedske krune. Kod registriranih krivotvorenih novčanica eura evidentno je smanjenje krivotvorina za devet komada ili 3,8% u odnosu na 2020. godinu. Udio krivotvorenih novčanica eura loše kvalitete iznosio je 29,8%, odnosno 68 komada, udio primjeraka osrednje kvalitete 42,1% ili 96 primjeraka, udio onih dobre kvalitete bio je 25,9% ili 59 primjeraka, dok je pet primjeraka ili 2,2% bilo vrlo dobre kvalitete.

Tijekom 2021. registrirana su 8.074 primjerka krivotvorenoga kovanog novca eura, što je u odnosu na 2020. povećanje za 7.257 komada ili 888,3%.

Kako bi još više približila provjedu autentičnosti novčanica javnosti, Hrvatska narodna banka izdala je seriju [eksplicativnih videoa o zaštitnim](#)

Prigodni zlatni kovani novac od 2 kn je, nakon Zlatne kune iz 2020., drugo izdanje u seriji investicijskog zlata s motivom optjecajnoga kovanog novca.

Slika 6.9. Registrirane krivotvorene novčanice kuna u 2021.

obilježjima novčanica kuna¹. Za svaki apoen novčanice kune snimljena je videoanimacija u kojoj je detaljno opisan postupak provjere autentičnosti.

Tijekom 2021. godine razvijena je mrežna edukativna aplikacija Nacionalni program obuke zaposlenika banaka i finansijskih institucija za postupak provjere autentičnosti novčanica i kovanog novca koja se sastoji od četiri edukativna programa. Dosad su u

rad pušteni edukativni programi za obveznike **Odluke o postupanju s neprikladnim i sumnjivim gotovim novcem²** i specijalistička edukacija za zaposlenike Ministarstva unutarnjih poslova. Način obuke sadržajem i satnicom prilagođen je svakoj skupini u svrhu što uspješnije edukacije prepoznavanja krivotorenog novca te sprječavanja pokušaja stavljanja takvog novca u optjecaj. Polovinom 2022. započet će edukacija za zaposlenike u maloprodaji i javnost.

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 2

FINTECH I CENTRALNOBANKARSKI DIGITALNI NOVAC

FinTech, u najširem smislu, označuje primjenu tehnoloških inovacija na pružanje finansijskih usluga i proizvoda. Riječ je o širokom spektru tema iz različitih područja finansijske djelatnosti, a koje su pod utjecajem stalnih, dinamičnih i tržišno uvjetovanih promjena. Uspostava centralnobankarskoga digitalnog novca posljednjih je godina jedna od popularnijih ekonomskih tema, a odnosi se na digitalni novac koji uz gotov novac mogu izdavati središnje banke, a građani se mogu njime koristiti za plaćanja.

Razvoj i djelovanje Inovacijskog huba HNB-a

Tijekom 2021. nastavile su se aktivnosti u okviru Inovacijskog huba HNB-a, komunikacijsko-informacijske platforme uspostavljene 2019. i pokrenute s ciljem pružanja neobvezujuće i neformalne podrške poslovnim subjektima koji razvijaju inovativni proizvod ili uslugu iz područja FinTecha. HNB kontinuirano prati tržišne trendove u Hrvatskoj, EU-u i svijetu kako bi na kvalitetan

način pomogao zainteresiranim poslovnim subjektima prepoznati je li njihovo inovativno finansijsko rješenje zakonski regulirano i može li se nastaviti s razradom tog rješenja u sklopu Inovacijskog huba.

Inovacijski hub u prošloj se godini potvrđio kao mjesto susreta regulatora i novih tvrtki iz područja bankarstva i platnih usluga, odnosno kao mjesto na kojem se mogu razmotriti FinTech poslovne ideje te provjeriti njihova

usklađenost s postojećom regulativom. Na osnovi upita i sastanaka poduzetih u sklopu Inovacijskog huba, i nadalje se primjećuje pojačan interes u području koje se odnosi na aktivnosti povezane s pružanjem platnih usluga, i to glede mogućnosti pružanja platnih usluga uključivanjem kupoprodaje kriptoimovine ili izravno putem kriptoimovine kao sredstva plaćanja (Slika 7.10.).

Glede upita javnosti povezanih s FinTech temama koji su pristigli HNB-u, u 2021. u odnosu na 2020. zabilježen je snažan porast interesa za kriptoimovinu (gotovo dvostruko veći broj upita), osobito u vezi s ovlaštenjem za izdavanje i pružanje usluga povezanih s kriptoimovinom (Slika 7.11.). Zbog uočenoga velikog interesa, kao i povezivanja kriptoimovine s HNB-om, HNB je u većoj mjeri upozoravao građane na rizike povezane s ulaganjem u kriptoimovinu. Među ostalim,

objavljeno je priopćenje [Upozorenje na rizike povezane s kriptoimovinom¹](#), o špekulativnoj naravi ulaganja u kriptoimovinu i nizu elemenata zbog kojih se ulagači (potrošači) pozivaju na oprez pri takvom ulaganju.

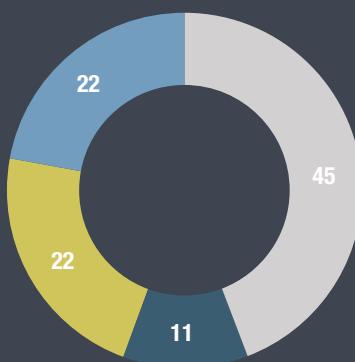
POVEZNICA BR. 1

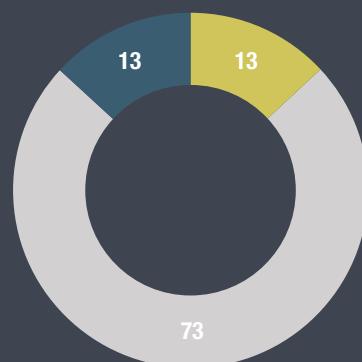
Izdavanje centralnobankarskoga digitalnog novca

Tema mogućeg izdavanja centralnobankarskoga digitalnog novca posljednjih je godina postala iznimno važna i aktualna. Riječ je o mogućnosti izdavanja novca u digitalnom obliku, za koji bi građanima izravno jamčila središnja banka. Mnoge središnje banke provode pilot-projekte, a u 2021. zaživjeli su i prvi primjeri stvarnog plasmana centralnobankarskoga digitalnog novca, kao što je primjerice na Bahamima i Jamajci, te pilot-projekti u Kini, Nigeriji, Urugvaju i Rusiji.

Slika 6.10. Struktura tema obradjenih u Inovacijskom hubu (lijevi panel) i struktura upita javnosti (desni panel)

- alternativni modeli plaćanja
- alternativne metode plaćanja
- kriptoimovina
- umjetna inteligencija/strojno učenje
- ostalo

- alternativni modeli plaćanja
- alternativne metode plaćanja
- kriptoimovina
- umjetna inteligencija/strojno učenje
- ostalo (CBDC, neobanka i sl.)

Napomena: Ukupan broj FinTech tema obradjenih u Inovacijskom hubu u 2021. godini jest šest. Ukupan broj upita javnosti u vezi s FinTechom u 2021. godini jest 15. CBDC je *Central bank digital currency*, digitalna valuta koju izdaje središnja banka.

Izvor: HNB

POVEZNICA BR. 1

HNB je u 2021. zatražio pristup i sudjelovanje u projektu digitalnog eura Europske središnje banke (ESB). Naime, u 2021. ESB je započeo dvogodišnju tzv. istraživačku fazu digitalnog eura u okviru koje je cilj sagledati sve aspekte i opcije dizajna digitalnog eura, a sve kako bi se naposljetku razmotrila moguća odluka o njegovu uvođenju. Pri ESB-u je osnovana visoka radna skupina predstavnika ESB-a i svih središnjih banaka europolodručja za projekt digitalnog eura (tzv. *High Level Task Force on Digital Euro*¹, HLTF), koja će raspravljati i usuglašavati sve teme oko dizajna digitalnog eura. HNB sudjeluje u radu HLTF-a u statusu promatrača (engl. *standing observer*).

HNB je uključen u praćenje teme centralnobankarskoga digitalnog novca i u sklopu Banke za međunarodne namire (BIS). HNB se uključio u rad BIS-ove mreže inovacijskih hubova ([Bank for International](#)

POVEZNICA BR. 2

POVEZNICA BR. 3

POVEZNICA BR. 4

[Settlement Innovation Network](#)², BISIN) sudjelovanjem u radnoj grupi koja se bavi upravo temom centralnobankarskoga digitalnog novca (engl. *Central Bank Digital Currency*, CBDC). Rad se sastoji od postavljanja problemskih zadataka i pokušaja njihova analiziranja na razumljiv način, kako bi se stečena znanja primjenila u radu Inovacijskog huba te naposljetku kvalitetno prezentirala javnosti.

Nastavljeno je sudjelovanje u radu [Europskog foruma za inovacijske facilitatore](#)³ (EIFF), zajedničkom forumu triju europskih regulatora finansijskog tržišta EBA/ESMA/EIOPA, Europske komisije te Europske središnje banke. Uglavnom je bila riječ o uspostavi zajedničke digitalne platforme (engl. *EU Digital Finance Platform*⁴) koja bi služila kao mjesto suradnje, dijeljenja informacija i kao jedinstvena kontakt-točka za FinTech prijavitelje diljem EU-a.

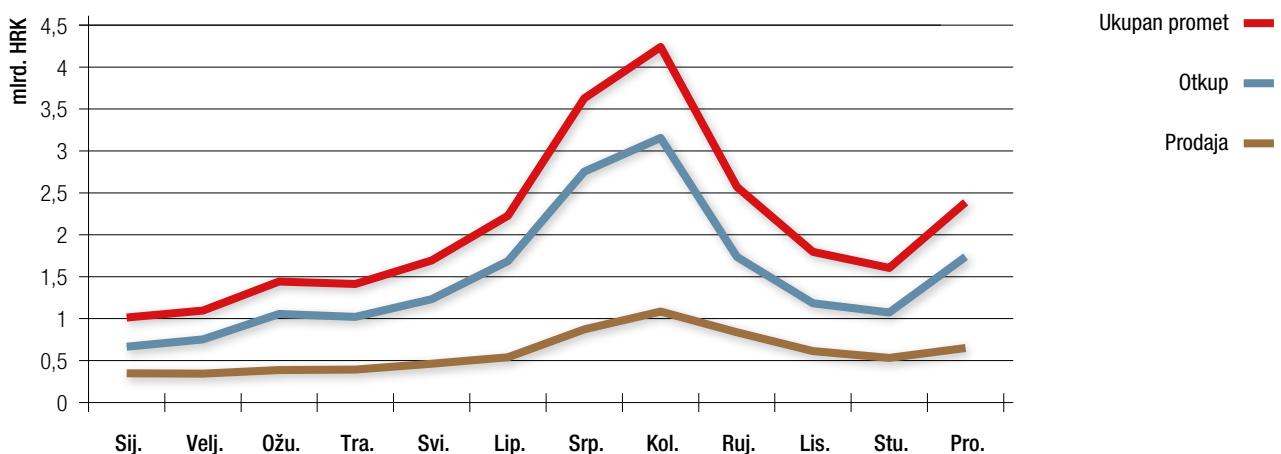
POSLOVANJE OVLAŠTENIH MJENJAČA

Krajem 2021. godine u Hrvatskoj je djelovalo oko 850 ovlaštenih mjenjača, koji su trgovali s 31 valutom te ostvarili promet od 25,1 mlrd. kuna, od čega više od 87% u eurima.

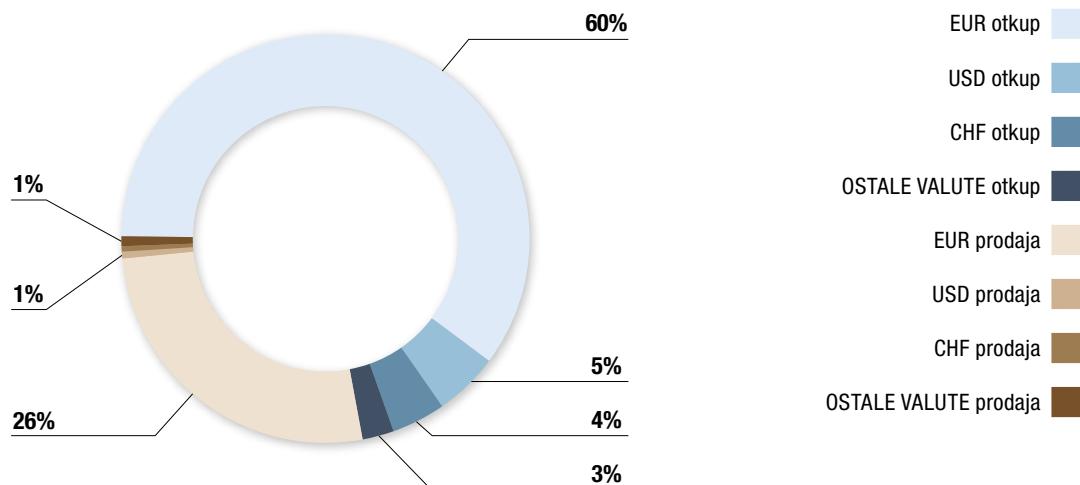
Na dan 31. prosinca 2021. u Republici Hrvatskoj bilo je ukupno 1.146 ovlaštenih mjenjača, kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje mjenjačkih poslova, među kojima je

njih oko 850 aktivno pružalo uslugu zamjene strane gotovine, kontinuirano tijekom cijele godine ili sezonski, i to na oko 3500 mjenjačkih mjestu.

Slika 6.11. Kretanje ukupnog prometa te otkupa i prodaje strane gotovine u 2021.

Izvor: HNB

Slika 6.12. Udio otkupa i prodaje strane gotovine prema valutama u ukupnom prometu u 2021.

Izvor: HNB

Tijekom 2021. godine Hrvatska narodna banka izdala je ukupno 28 odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova, 31 rješenje o oduzimanju odobrenja za obavljanje mjenjačkih poslova te je evidentirala da je 39 odobrenja prestalo vrijediti "po sili zakona", najčešće zbog brisanja ovlaštenog mjenjača iz sudskog registra. Ovlašteni su mjenjači u 2021. trgovali s 31 valutom, pri čemu su otkupili od fizičkih osoba odnosno prodali fizičkim osobama stranu

gotovinu u kunskoj protuvrijednosti od 25,11 mlrd. kuna, od čega se 18,05 mlrd. kuna odnosno 71,88% odnosilo na otkup. Najveći dio ukupnog prometa (87,61%) ovlašteni mjenjači ostvarili su u eurima. U odnosu na prethodnu godinu kunska protuvrijednost ukupnog prometa strane gotovine koji su ostvarili ovlašteni mjenjači veća je za 5,88 mlrd. kuna odnosno 30,54%, dok je udio eura u ukupnom prometu veći za 0,22 postotna boda (povećanje s 87,39% na 87,61%).

HNB U EU-u I MEĐUNARODNOM OKRUŽJU

Hrvatska narodna banka članica je Europskog sustava središnjih banaka, a kreditne institucije sa sjedištem u Hrvatskoj nadzire u bliskoj suradnji s Europskom središnjom bankom. Predstavnici HNB-a uključeni su i u rad Europskog odbora za sistemske rizike, Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo, Jedinstvenoga sanacijskog odbora te radnih tijela Vijeća Europske unije i Europske komisije. I u 2021. godini suradnja HNB-a s MMF-om, BIS-om i drugim međunarodnim finansijskim institucijama bila je intenzivna, a nastavljene su i aktivnosti tehničke suradnje.

POGLED NA 2021. GODINU: HNB U EU-u I MEĐUNARODNOM OKRUŽJU

1**BESPOVRATNA SREDSTVA
EU-a****818,4 mil. EUR**

U rujnu 2021. Hrvatskoj je isplaćeno 818,4 mil. EUR predujma iz Mechanizma za oporavak i otpornost, od ukupno 6,3 mldr. EUR bespovratnih sredstava stavljenih Hrvatskoj na raspolaganje.

[VIŠE NA STR. 87](#)**2****NOVA OPĆA ALOKACIJA
SDR-a****687,6 mil. SDR-a**

MMF je u kolovozu 2021. odobrio novu opću alokaciju SDR-a u sklopu koje je zemljama članicama dodijelio 456,5 mldr. SDR-a (650 mldr. USD, dosad najveći iznos alokacije), od čega je Hrvatskoj dodijeljeno 687,6 mil. SDR-a.

[VIŠE NA STR. 89](#)**3****DOPRINOSI RH
INICIJATIVAMA MMF-a****1,3 mil. SDR-a**

RH je u 2021. sudjelovala u dvije inicijative za pomoć siromašnim zemljama – donacijom MMF-ovu fondu za smanjenje duga visokozaduženih zemalja te donacijom za pomoć Sudanu.

[VIŠE NA STR. 89](#)

MEDUNARODNI ODNOŠI

Hrvatska narodna banka članica je Europskog sustava središnjih banaka te aktivno sudjeluje u obavljanju zadaća u nadležnosti Općeg vijeća Europske središnje banke. Nakon što je Hrvatska 2020. pristupila bankovnoj uniji i HNB uspostavio blisku supervizorsku suradnju s ESB-om, predstavnici HNB-a uključeni su u rad Nadzornog odbora ESB-a i Jedinstvenoga sanacijskog odbora. Guverner HNB-a sudjeluje i u radu Europskog odbora za sistemske rizike, a viceguverneri i stručnjaci HNB-a uključeni su u rad Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo te radnih tijela Vijeća Europske unije i Europske komisije. Suradnja HNB-a s MMF-om, BIS-om i drugim međunarodnim financijskim institucijama nastavljena je i u 2021. godini. Ključni događaj na području međunarodne suradnje u 2021. godini bila je dosad najveća opća alokacija posebnih prava vučenja MMF-a, u sklopu koje je Hrvatskoj dodijeljeno 687,6 mil. SDR-a (832,3 mil. EUR¹).

Aktivnosti povezane s članstvom u Europskoj uniji

Europski sustav središnjih banaka (ESSB)

Hrvatska narodna banka sastavni je dio Europskog sustava središnjih banaka (ESSB), a guverner HNB-a punopravni je član Općeg vijeća Europske središnje banke (ESB). U 2021. godini guverner je sudjelovao na redovitim tromjesečnim sastancima Općeg vijeća, na kojima su se razmatrala makroekonomска, monetarna i financijska kretanja u EU-u, mjere monetarne politike te neravnoteže i ranjivosti u državama članicama izvan europodručja, kao i funkcioniranje tečajnog mehanizma ERM II. U lipnju 2021. održan je seminar Općeg vijeća, na kojemu je guverner predstavio rezultate istraživanja stručnjaka HNB-a o sinkronizaciji poslovnih ciklusa i relativnoj važnosti simetričnih u odnosu na asimetrične šokove.

Stručnjaci HNB-a sudjelovali su u radu 15 odbora ESSB-a te brojnih pododbora i radnih skupina koji pružaju stručnu podršku Općem vijeću i drugim tijelima ESB-a nadležnim za odlučivanje. U okviru ESSB-a HNB sudjeluje i u izradi mišljenja ESB-a o prijedlozima pravnih akata Unije i pojedinih država članica.

Europski sustav financijskog nadzora

Kao sudionik Europskog sustava financijskog nadzora HNB aktivno sudjeluje u radu Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB). Guverner i još jedan predstavnik HNB-a sudjeluju na redovitim tromjesečnim sastancima Općeg odbora ESRB-a. Na sastancima Općeg odbora raspravlja se o sistemskim rizicima za financijski sustav EU-a i mjerama makroprudencijalne politike, a ocijenjeno je da je ukupna razina rizika u 2021. i nadalje bila na povišenoj razini.

¹ Prema tečaju EUR/SDR na dan 23. kolovoza 2021., kada je provedena alokacija.

Slika 7.1. Europska središnja banka, Eurosustav i Europski sustav središnjih banaka i tijela za odlučivanje

Napomena: Države članice EU-a koje su uvele euro jesu Austrija, Belgija, Cipar, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Irska, Italija, Letonija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugal, Slovačka, Slovenija i Španjolska. Države članice EU-a koje nisu uvele euro su Bugarska, Hrvatska, Česka, Danska, Madarska, Poljska, Rumunjska i Švedska.

Izvor: HNB

Jedan od glavnih izvora sistemskih rizika visoke su cijene finansijske imovine, koje znatno odstupaju od čimbenika koji ih obično određuju. Mogući zaokret monetarne politike ili naglo povlačenje fiskalnih mjera potpore gospodarstvu za ublažavanje posljedica pandemije mogli bi dodatno potaknuti korekciju cijena finansijske imovine. Znatan rizik proizlazi iz visokih razina javnog duga, čija održivost može biti ugrožena ako se uvjeti financiranja postrože, a gospodarski oporavak uspori. Pod utjecajem velike potražnje i povoljnijih uvjeta financiranja cijene nekretnina dodatno su porasle u 2021. te je rizik njihove korekcije pojačan.

POVEZNICA BR. ①

POVEZNICA BR. ②

Stručne službe HNB-a uključene su u rad Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo (EBA) te sudjeluju na sastancima njegovih odbora i radnih tijela. Također, nadležni viceguverneri aktivno sudjeluju na sastancima **Odbora supervizora** ① i Sanacijskog odbora.

Bankovna unija

Nakon što je Hrvatska u okviru priprema za uvođenje eura 2020. pristupila bankovnoj

uniji, imenovani predstavnik HNB-a nastavio je tijekom 2021. sudjelovati u radu **Nadzornog odbora** ② ESB-a s punim glasačkim pravima. U okviru jedinstvenoga sanacijskog mehanizma predstavnici HNB-a sudjeluju na svim plenarnim i izvršnim sjednicama Jedinstvenoga sanacijskog odbora, na kojima se donose odluke povezane sa sanacijskim planiranjem i upravljanjem Jedinstvenim sanacijskim fondom. Stručnjaci HNB-a uključeni su također u rad više od 30 odbora i radnih skupina koji pružaju stručnu podršku Nadzornom odboru ESB-a i Jedinstvenom sanacijskom odboru.

Vijeće EU-a i Europska komisija (EK)

Tijekom 2021. stručnjaci HNB-a nastavili su s uobičajenim aktivnostima u radnim tijelima Vijeća EU-a i Europske komisije, što uključuje rasprave o nacrtima zakonodavnih i drugih akata EU-a te sudjelovanje u pripremi stajališta RH o temama iz područja u nadležnosti središnjih banaka, poput poboljšanja kvalitete finansijskih usluga te stabilnosti finansijskog sustava EU-a. Guverner i zamjenica guvernera sudjelovali su na neformalnim sastancima Vijeća EU-a

za ekonomski i finansijska pitanja (ECOFIN). Imenovani predstavnici HNB-a bili su uključeni u rad Gospodarskoga i finansijskog odbora Vijeća (EFC) koje promiče koordinaciju nacionalnih ekonomskih politika te raspravlja o inicijativama EU-a, poput dovršetka uspostave bankovne unije i izgradnje unije tržišta kapitala.

U radnim tijelima Vijeća nastavljene su rasprave o mjerama za smanjenje rizika u bankovnom sustavu i prijedlogu za uspostavu Europskog sustava osiguranja depozita kao trećeg stupa bankovne unije, te su započeti pregovori o prijedlogu provedbe preostalih segmenata globalno dogovorenoga regulatornog okvira za banke (Basel III). U kontekstu europske politike digitalne tranzicije u Vijeću se raspravljalo o novim zakonodavnim aktima vezano uz povećanje operativne otpornosti finansijskih sustava te uvođenje pravila za funkcioniranje tržišta kriptoimovine. Nastavljene su rasprave o novim mjerama za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, uključujući prijedlog uspostave nove europske agencije koja bi imala nadzorne ovlasti na razini EU-a. Vezano uz europsku politiku zelene tranzicije, države članice nastavile su rasprave o održivosti u području finansijskih usluga, s naglaskom na dalnjem razvoju taksonomije te na prilagodbi finansijskih sustava rizicima klimatskih promjena.

U 2021. započela je provedba europskog Mehanizma za oporavak i otpornost (engl. *Recovery and Resilience Facility*, RRF), putem kojega se državama članicama dodjeljuje izdašna finansijska pomoć u obliku bespovratnih sredstava i povoljnijih zajmova za financiranje oporavka od krize uzrokovane pandemijom. U srpnju 2021. Europska je komisija odobrila hrvatski Nacionalni plan oporavka i otpornosti te Hrvatskoj stavila na raspolaganje ukupno 6,3 mlrd. EUR, od čega je u rujnu 2021. Hrvatskoj isplaćen predujam u iznosu od 818,4 mil. EUR. U svrhu financiranja Mehanizma za oporavak

i otpornost Europska komisija započela je sredinom 2021. s aktivnostima zaduživanja EU-a na tržištima kapitala te predložila izmjene u sustavu vlastitih sredstava EU-a koje uključuju postupno uvođenje novih europskih poreza.

Republika Hrvatska i koordinacija ekonomskih politika u Europskoj uniji

Europska komisija uvela je 2021. određene promjene u dosadašnjem procesu Europskog semestra, godišnjeg ciklusa koordinacije ekonomskih politika država članica EU-a, prilagodivši način izvještavanja o ekonomskoj situaciji u državama članicama provedbi Mehanizma za oporavak i otpornost. Tako su uobičajene preporuke Vijeća za države članice u 2021. usmjerene samo na područje fiskalne politike. U tim okolnostima ostala je u 2021. na snazi opća klauzula o odstupanju od uobičajenih proračunskih zahtjeva za države članice, koja im pruža više fiskalnog prostora za provedbu mjera za poticanje gospodarskog oporavka.

U lipnju 2021. Vijeće EU-a preporučilo je Hrvatskoj da u 2022. nastavi primjenjivati poticajnu fiskalnu politiku te da, kada to dopuste gospodarski uvjeti, provodi fiskalnu politiku usmjerenu na očuvanje fiskalne održivosti u srednjem roku, uz istodobno povećanje investicija radi poticanja potencijalnog rasta. Povrh toga, preporučilo je Hrvatskoj da provede fiskalne strukturne reforme, uključujući reforme sustava zdravstvene i socijalne zaštite, te da dâ prednost investicijama koje podupiru zelenu i digitalnu tranziciju.

Nakon što je provela detaljnu analizu hrvatskoga gospodarstva, Europska komisija utvrdila je u lipnju 2021. da u Hrvatskoj i nadalje postoje makroekonomske neravnoteže povezane s visokim razinama vanjskoga, privatnoga i javnog duga u uvjetima niskoga potencijalnog rasta. Komisija smatra kako su potrebne ambiciozne strukturne reforme koje bi pridonijele rastu

Predstavnici HNB-a uključeni su u rad Nadzornog odbora ESB-a i Jedinstvenoga sanacijskog odbora.

Suradnja HNB-a s MMF-om, BIS-om i drugim međunarodnim finansijskim institucijama nastavljena je i u 2021. godini.

produkтивnosti, povećanju učinkovitosti javnog sektora i poboljšanju poslovnog okružja. Bankovni je sektor dobro kapitaliziran te ga posljednjih godina karakterizira poboljšanje kvalitete imovine, iako se udio neprihodujućih plasmana još smatra relativno visokim¹. Krajem 2021., na početku novog ciklusa Europskog semestra, Europska komisija zaključila je da će se za Hrvatsku i još 11 država članica u 2022. provesti detaljna analiza gospodarstva.

Ostale aktivnosti povezane s Europskom unijom

Osim što je sudjelovao u radu institucija i tijela EU-a, HNB je tijekom 2021. nastavio ostvarivati kontakte s predstavnicima središnjih banaka država članica EU-a, Europske središnje banke te ostalih institucija i tijela EU-a. Vrijedi izdvojiti sastanke s predstavnicima ESB-a i Europske komisije, posebice vezano uz pripreme za uvođenje eura, kao i petnaesti godišnji dijalog HNB-a i Austrijske narodne banke.

Međunarodni monetarni fond (MMF)

Republika Hrvatska zastupljena je u MMF-u preko konstitutivne skupine kojom naizmjence predsjedaju Nizozemska i Belgija. Nizozemsко-belgijska konstitutivna skupina broji ukupno 16 zemalja: Andora, Armenija, Belgija, Bosna i Hercegovina, Bugarska, Cipar, Crna Gora, Gruzija, Hrvatska, Izrael, Luksemburg, Sjeverna Makedonija, Moldavija, Nizozemska, Rumunjska i Ukrajina. S 5,46% ukupnih glasova u MMF-u, ova konstitutivna skupina ima četvrtu najveću glasačku snagu pri Odboru izvršnih direktora MMF-a, koji čine 24 izvršna direktora. Usto, Hrvatska ima pravo na imenovanje stalnog predstavnika u Uredu izvršnog direktora na poziciji savjetnika izvršnog direktora. U travnju 2021. godine na tu je poziciju imenovan predstavnik iz HNB-a.

POVEZNICA BR. ①

HNB je fiskalni agent Republike Hrvatske za MMF i depozitar MMF-a, što znači da predstavlja Hrvatsku u odnosima s MMF-om, vodi depozitne račune MMF-a u RH te u ime i za račun RH provodi plaćanja na osnovi članstva u MMF-u. Kvota Republike Hrvatske pri MMF-u iznosi 717,4 mil. SDR-a (887,8 mil. EUR²), na temelju koje Hrvatskoj pripada 0,17% ukupnih glasačkih prava u MMF-u.

U okviru nadzorne aktivnosti MMF-a, stručni tim zadužen za Hrvatsku obavio je s RH redovite konzultacije po članku IV. Statuta MMF-a u lipnju 2021. godine, a izvješće stručnih službi o RH^① usvojeno je na sastanku Odbora izvršnih direktora MMF-a krajem kolovoza. U zaključku sa sastanka izvršni direktori naglasili su otpornost hrvatskoga gospodarstva unatoč izazovima pandemije i posljedicama dvaju velikih potresa. Prema prognozama stručnih službi usvojenima na sastanku, za 2021. godinu predviđao se rast BDP-a od 5,4%, a za 2022. od 5,8%, koji bi se u srednjem roku mogao usporiti prema razinama od oko 3%. Kao najvažniji rizici istaknuti su sporiji oporavak trgovinskih partnera Hrvatske od očekivanog, sporija apsorpcija sredstava iz fondova EU-a i neprovođenje najavljenih reformi, dok bi s druge strane brži i uspješnija kampanja cijepljenja omogućila brži oporavak gospodarstva. Glede fiskalne politike, izvršni su direktori pozdravili napore za postizanje ravnoteže između podupiranja oporavka i razboritosti fiskalne politike te spremnost za nastavak pružanja podrške ako to bude potrebno, ali su naglasili i važnost izbjegavanja daljnog smanjivanja poreza. U okviru strukturnih reformi, direktori su pozvali na jačanje sposobnosti apsorpcije sredstava iz strukturnih fondova EU-a, posebice u području upravljanja javnim investicijama. Direktori su pozdravili ulazak

1 Detaljnije vidi u poglavljju 3. Bankovna unija: [Poslovanje kreditnih institucija](#)

2 Prema tečaju EUR/SDR na dan 31. prosinca 2021.

u tečajni mehanizam ERM II u srpnju 2020. godine, a ekspanzivnost monetarne politike ocijenjena je primjerenom s obzirom na još uvijek potreban oporavak gospodarstva, naglasivši pritom potrebu za nastavkom pomnog praćenja rizika povezanih s tržištem nekretnina.

Suradnja i razmjena mišljenja sa stručnjacima MMF-a tijekom 2021. godine ostvarena je i sudjelovanjem predstavnika RH na redovitim Proljetnim sastancima u travnju i Godišnjoj skupštini MMF-a i Svjetske banke u listopadu (u virtualnom obliku). Kao i godinu prije, najviše se raspravljalo o ekonomskim posljedicama pandemije i povećanim finansijskim potrebama zemalja članica.

Najvažniji potez MMF-a u 2021. godini s ciljem zadovoljavanja povećane globalne potrebe za pričuvama i podupiranja gospodarskog oporavka bila je nova opća alokacija posebnih prava vučenja (engl. *special drawing rights – SDR*³) u iznosu od 456,5 mlrd. SDR-a, što je dosad najveći iznos alokacije u povijesti. Navedena sredstva raspodijeljena su zemljama članicama MMF-a 23. kolovoza, a RH je primila 687.595.635 SDR-a (832,3 mil. EUR⁴). Nova alokacija, kao i prethodne alokacije SDR-a, sastavni je dio međunarodnih pričuva RH⁵.

S obzirom na to da su najveći dio alokacije SDR-a dobine razvijene zemlje, MMF radi i na prijedlozima za preusmjeravanje SDR-a prema najranjivijim članicama. Na Godišnjoj skupštini MMF-a i Svjetske banke postignut je okvirni

dogovor o dobrovoljnem preusmjeravanju SDR-a od zemalja sa snažnim vanjskim pozicijama u korist siromašnih i ranjivih zemalja putem novog MMF-ova fonda – Fonda za otpornost i održivost (engl. *Resilience and Sustainability Trust – RST*). Osnivanje fonda i njegova primjena očekuju se u 2022. godini, a namjena mu je pružati dugoročno financiranje za strukturne prilagodbe ponajprije povezane s klimatskim promjenama i jačanjem spremnosti za borbu protiv pandemije.

MMF je tijekom 2021. godine nastavio aktivno pomagati siromašnim prezaduženim zemljama članicama i inicijativama za oprost i otplate njihovih dugova. Na poziv MMF-a, Hrvatska je u 2021. godini sudjelovala u dvije takve inicijative: Vlada RH u svibnju je donijela odluku o davanju donacije u iznosu od 301.886 SDR-a za fond PRG-HIPC⁶, a u srpnju od 1 mil. SDR-a za pomoć Sudanu u podmirenju njegovih dospjelih obveza prema MMF-u.

Suradnja s Bankom za međunarodne namire (BIS) i ostalim međunarodnim finansijskim institucijama

Guverner HNB-a i u 2021. godini sudjelovao je u radu BIS-a, gdje guverneri središnjih banaka članica BIS-a raspravljaju o aktualnim temama iz područja međunarodnog bankarstva i financija. U lipnju 2021. godine guverner je sudjelovao i na Godišnjoj općoj skupštini BIS-a, na kojoj je odlučeno da BIS svojim članicama isplati "dvostruku" dividendu u iznosu od 520 SDR-a po dionicu: redovnu dividendu od 265 SDR-a i izvanrednu dividendu od 255 SDR-a, čime

3 SDR-i su međunarodna rezervna imovina koju je MMF kreirao 1969. godine s ciljem popune međunarodnih deviznih pričuva te se oni općom alokacijom dodjeljuju (alociraju) zemljama članicama MMF-a proporcionalno njihovim kvotama. Vrijednost SDR-a određuje se prema košarici pet valuta – američkog dolara, eura, juana renminbija i funte sterlinga. SDR također služi kao mjerna jedinica vrijednosti MMF-a i nekih drugih međunarodnih organizacija.

4 Prema tečaju EUR/SDR na dan 23. kolovoza 2021.

5 Detaljnije vidi u poglavlju "Upravljanje međunarodnim pričuvama".

6 *Poverty Reduction and Growth – Heavily Indebted Poor Countries (PRG-HIPC)* Trust je fond za pomoć visokozaduženim siromašnim zemljama kojim upravlja MMF, a putem njega se financira smanjenje duga podobnih zemalja članica prema MMF-u u sklopu inicijative *Heavily Indebted Poor Countries – HIPC initiative* (inicijativa MMF-a i Svjetske banke za pružanje pomoći visokozaduženim siromašnim zemljama u smanjenju duga na održivu razinu).

Najvažniji potez MMF-a u 2021. godini bila je dosad najveća opća alokacija posebnih prava vučenja MMF-a, u sklopu koje je Hrvatskoj dodijeljeno 687,6 mil. SDR-a (832,3 mil. EUR).

je nadoknađena neisplata dividende u 2020. godini zbog niske ostvarene dobiti i okolnosti uzrokovanih pandemijom. Slijedom toga, HNB-u je u srpnju isplaćena dividenda u protuvrijednosti 1.269.320 SDR-a, što je prema tadašnjem tečaju iznosilo 1,5 mil. EUR, odnosno 11,4 mil. kuna. Dividenda BIS-a inače se isplaćuje svim središnjim bankama članicama, odnosno dioničarima BIS-a, a HNB posjeduje 2.441 dionicu ili 0,43% ukupnog broja dionica BIS-a.

Hrvatska narodna banka, u okviru svoje nadležnosti, i u 2021. godini nastavila je ostvarivati suradnju s ostalim međunarodnim finansijskim institucijama i organizacijama, a najveći se dio odnosio na suradnju s multilateralnim razvojnim bankama u kojima je Republika Hrvatska članica. Usto, u prosincu 2021. godine Republika Hrvatska postala je punopravnom članicom Azijске infrastrukturne investicijske banke (engl. *Asian Infrastructure Investment Bank – AIIB*), a HNB je, kao i u slučaju drugih međunarodnih finansijskih institucija u kojima je RH članica, imenovan depozitarom za AIIB.

Ostale aktivnosti

U listopadu 2021. HNB je u Splitu bio domaćin godišnje konferencije **Bečke inicijative**^① (engl. *Vienna 2.0 Initiative*), na kojoj se raspravljalo o brojnim aktualnim temama, među ostalim o izazovima s kojima se suočavaju središnje banke u uvjetima pandemije i ulozi finansijskih institucija u poticanju zelene tranzicije. Bečka inicijativa, čijim Upravljačkim odborom predsjeda guverner HNB-a, jedinstvena je platforma privatno-javnog sektora koja okuplja međunarodne finansijske institucije, nadzorna tijela matičnih zemalja i zemalja domaćina te najveće bankovne grupe koje posluju u zemljama Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe, u nastojanju da pridonese očuvanju finansijske stabilnosti u toj regiji. Osnovana je na vrhuncu globalne finansijske

krize radi sprječavanja naglog odljeva kapitala iz bankovnih sustava država Srednje i Istočne Europe, a u razdoblju poslije krize pokazala se kao korisna platforma za prekograničnu suradnju nadzornih tijela.

Predstavnici HNB-a sudjeluju također u međuresornim aktivnostima u okviru inicijative kojom se potiče suradnja između 16 država Srednje i Istočne Europe i Kine, Radne skupine za suradnju između Republike Hrvatske i Ukrajine te Povjerenstva za pružanje razvojne suradnje i humanitarne pomoći u inozemstvu.

Programi tehničke suradnje

Stručnjaci HNB-a nastavili su i tijekom 2021. godine s prijenosom znanja i iskustava drugim institucijama, prije svega središnjim bankama zemalja kandidata i potencijalnih kandidata za članstvo u EU-u, no te su aktivnosti ipak bile u malo manjem obujmu nego prethodnih godina. Osim toga što je pandemija COVID-19 uzrokovala smanjen interes potencijalnih korisnika, glavni je razlog taj što su 2020. godine završila dva *twinning* projekta u koje je HNB bio uključen (za unaprijeđenje regulative finansijskog sektora u Crnoj Gori i za jačanje institucionalnih kapaciteta Narodne banke Srbije u procesu pristupanja EU-u).

Treći *twinning* projekt u kojem su sudjelovali stručnjaci HNB-a (za jačanje institucionalnih kapaciteta Narodne banke Republike Sjeverne Makedonije u procesu pristupanja ESSB-u) završio je u ožujku 2021. godine. Unatoč tome što je zbog pandemije većina aktivnosti morala biti održana u virtualnom formatu, taj je projekt uspješno završen, a stručnjaci HNB-a u terminima ekspert dana odradili su približno 45% svih aktivnosti predviđenih projektom. HNB je bio angažiran na području statistike finansijskih računa te jednim dijelom na aktivnostima povezanim s platnim sustavima i primjenom

POVEZNICA BR. ①

U 2021. započela je provedba Mechanizma za oporavak i otpornost putem kojega se državama članicama dodjeljuje izdašna finansijska pomoć za financiranje oporavka od krize uzrokovane pandemijom.

bankovne regulative i praksi povezanih s procjenom koeficijenta likvidnosne pokrivenosti (engl. *Internal Liquidity Adequacy Assessment Process*, ILAAP) i neprihodujućim kreditima. Također, funkciju dugoročnog *twinning* savjetnika – osobe koja koordinira sve glavne aktivnosti projekta – imao je predstavnik HNB-a. Kao i kod ostalih dosadašnjih *twinning* projekata i u ovome je HNB bio *twinning* partner (Junior Partner), a vodeću ulogu imala je njemačka središnja banka.

U prosincu 2021. uspješno je završen i dvogodišnji Regionalni program za jačanje kapaciteta središnjih banaka šest zemalja

zapadnog Balkana u kontekstu njihova budućeg uključivanja u ESSB, u kojem je HNB sudjelovao zajedno s 19 drugih središnjih banaka država članica EU-a i ESB-om. Osim već ranije održanih triju seminara (od ukupno 20) o temama iz područja središnjeg bankarstva kojima je domaćin bio HNB, stručnjaci HNB-a bili su uključeni i u dvije bilateralne mjere – na temu monetarne statistike za Centralnu banku Crne Gore i jačanja funkcije međunarodne suradnje Narodne banke Republike Sjeverne Makedonije. U pripremi je već i nastavak ovog programa, koji bi započeo u drugoj polovini 2022. godine.

JAVNOST RADA

HNB je priopćenjima, publikacijama, objavama na društvenim mrežama, odgovorima na medijske upite i sudjelovanjem na tematskim skupovima nastavio informirati i educirati javnost o svom djelovanju. U 2021. obilježena je trideseta obljetnica rada HNB-a kao središnje banke Republike Hrvatske te su nastavljene pripreme za ulazak Hrvatske u europodručje, što je intenziviralo komunikaciju s javnošću i medijima. Napravljena je prva analiza osjetljivosti kreditnih institucija u Hrvatskoj na klimatske rizike i donesena je Klimatska deklaracija, kojom HNB osnažuje svoju ulogu katalizatora klimatske tranzicije u Republici Hrvatskoj.

POGLED NA 2021. GODINU: JAVNOST RADA

1**OBJAVLJENA PRIOPĆENJA****96**

Objavljeno je 96 priopćenja sa sjednica Savjeta HNB-a, kojima je javnost informirana o gospodarskim i finansijskim kretanjima.

[VIŠE NA STR. 95](#)**2****DRUŠTVENE MREŽE****321**

Putem službenih profila na YouTubeu, Facebooku, Twitteru, LinkedInu i Flickr-u HNB je imao 321 objavu.

[VIŠE NA STR. 95](#)**3****UPITI HNB-u****2.500**

HNB je odgovorio na gotovo 2.500 upita, koje su središnjoj banci uputili građani, poduzeća, predstavnici medija i ostali.

[VIŠE NA STR. 97](#)**4****SLOBODNI PRIJEDLOZI
MOTIVA EUROKOVANICA****11.000**

Pri ocjenjivanju motiva nacionalne strane eurokovanica građani su iznijeli i više od 11.000 prijedloga, a dominantan motiv bio je Nikola Tesla.

[VIŠE NA STR. 97](#)**5****PRIJEDLOZI DIZAJNA
EUROKOVANICA****1.299**

Na natječaj za izbor dizajna nacionalne strane eurokovanica pristiglo je 1.299 pojedinačnih prijedloga dizajna.

[VIŠE NA STR. 97](#)**6****SVEOBUVATNA
KLIMATSKA STRATEGIJA****2/20**

Samo su dvije banke do početka 2021. u poslovnu strategiju uključile klimatsku strategiju od 20 anketiranih banaka.

[VIŠE NA STR. 99](#)

JAVNOST RADA

Komunikacijske aktivnosti u 2021. bile su u znaku obilježavanja tridesete obljetnice rada Hrvatske narodne banke kao središnje banke Republike Hrvatske. Ostale komunikacijske aktivnosti odnosile su se na uobičajeno informiranje i educiranje javnosti o radu i ciljevima HNB-a te mjerama za njihovo ostvarivanje. Dodatno, nakon što je krajem 2020. donesen Nacionalni plan zamjene hrvatske kune eurom te su ustrojeni Upravljački odbor i koordinacijski odbori koji će biti zaduženi za njegovu provedbu, Hrvatska narodna banka pristupila je dalnjim pripremama za uvođenje eura te je intenzivirana komunikacija o toj temi.

Hrvatska narodna banka nastavila je u 2021. informirati i educirati javnost o svom djelovanju. Priopćenja o odlukama Savjeta HNB-a objavljivala su se redovito nakon održanih sjednica, a njima je javnost informirana o gospodarskim i finansijskim kretanjima u državi te i nadalje aktualnom utjecaju pandemije na gospodarstvo. U 2021. godini objavili smo 96 priopćenja, a osim priopćenja sa sjednica Savjeta HNB-a, medije smo pravodobno izvješćivali o svim područjima djelovanja HNB-a. Kako bismo na najbolji način predstavili rad stručnih službi HNB-a, veći je napor uložen u medijsko predstavljanje podataka i analiza koje objavljuje HNB te publikacija. Također su se redovito objavljivala priopćenja vezana uz događanja i konferencije koje organizira HNB.

HNB je odgovarao na brojna pitanja novinara kako bi ih upoznao s radom središnje banke te aktivnostima koje prethode uvođenju eura. Dužnosnici i zaposlenici nastupali su u medijima i na tematskim skupovima kako bi te teme približili široj javnosti.

Osnovni je kanal komunikacije kojim se koristilo u 2021. internetska stranica Hrvatske narodne banke www.hnb.hr. Na stranici se objavljaju vijesti o radu HNB-a, regulativi i mjerama iz djelovanja središnje banke, ali i redovne publikacije te znanstveni i stručni radovi zaposlenika banke. HNB posvećuje pozornost i komunikaciji putem službenih profila na YouTubeu, Facebooku, Twitteru, LinkedInu i Flickr-u, na kojima smo u 2021. imali 321 objavu. Najveći doseg i broj komentara te reakcija postigle su objave vezane uz poziv građanima da sudjeluju u odabiru motiva za nacionalnu stranu eurokovanica te informacija o raspisivanju otvorenog natječaja za izbor dizajna za nacionalnu stranu eurokovanica, što pokazuje interes široke javnosti za temu uvođenja eura.

Nadalje, mobilna aplikacija mHNB koja korisnicima pruža servisne informacije (tečajnu listu, informativnu listu ponude kredita i usporedbu bankovnih naknada) od pokretanja do kraja 2021. instalirana je na ukupno 16.647 uređaja, od čega na 2.812 u 2021. godini.

POVEZNICA BR. 1

Boris Vujčić

Željko Rohatinski

Marko Škreb

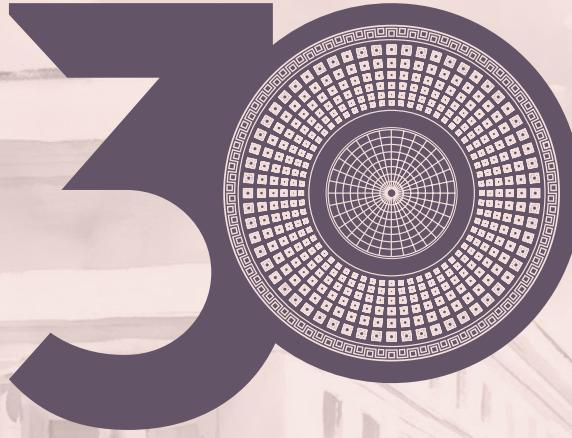

Pero Jurković

Ante Čičin-Šain

TRIDESET GODINA HRVATSKE NARODNE BANKE

Hrvatska narodna banka obilježila je u 2021. svoju 30. obljetnicu. Poslove središnje banke Narodnoj banci Hrvatske povjerio je Ustav 1990. godine, a 23. prosinca 1991. donesena je Uredba o Narodnoj banci. Njome je utemeljena središnja banka, koja otad oblikuje i vodi monetarnu politiku samostalne Hrvatske. O tri desetljeća izazova koja su obilježila povijest središnje banke objavljena je publikacija, 4. istraživačka konferencija, održana 16. prosinca, bila je posvećena obilježavanju 30 godina HNB-a. Govornici i panelisti raspravljali su na konferenciji o monetarnoj politici u prvih trideset godina središnje banke te su dali pogled u budućnost i najavili nove izazove koji je očekuju. Obljetnica je proslavljena i svečanom akademijom na kojoj su govore održali predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović, predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, potpredsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner, guverner Hrvatske narodne banke Boris Vujčić i bivši guverner Marko Škreb.

Uvodjenje hrvatske nacionalne valute

U zamjenju za jugoslovenski dinar 23. prosinca 1991. uveden je hrvatski dinar, kao prijenosna i privremena valuta hrvatske države. Zamjenjuje se izvjesnu vrijednost u skladu s 1. siječnjem 1992. hrvatski dinar postaje podzemni zamjenik prethodnih paralelnih raspodjeli Hrvatske. Izdajatelj je Narodna banka Hrvatske, predsjednik i obavljaju predsjednik i vicepredsjednik, predsjednik i vicepredsjednik trećeg reda, predsjednik i obavljaju predsjednik trećeg reda za deviznu valutu, ali obvezan na to da u skupini 1992. godine ne obvezuje. Teme je ujedno na hrvatsku službenu i europsku temu. Uvedena je na skupu 100 dinara, službeni tečaj bio je na skupu 100 dinara, a europsku marku kupovalo je blizu 37 dinara.

Prvotne i utjecajne valute, i novi dinar

Prvotne i utjecajne valute, i novi dinar, originalno nisu bile potrebne za ukravljanje preduzeća za razvoj stabilne hrvatske načinovne valute. Budući da je u to vrijeme u Hrvatskoj uveden novi hrvatski dinar u usmjerenju prema međunarodnoj finansiji. Ministarstvo finansija s potpisom ministra finansija, Kowarice tako je učinio putem pozive hrvatskim bankama, da ukravljaju novi dinar, poštovajući čimbenik da je novi dinar uveden u skladu s 1. siječnjem 1992. godine. Uveden je novi dinar, a hrvatske bankice preuzele su ugovore sa 8000 dinara amaneta. Jedna kuna ima jednaku vrijednost 1000 novih krunica kuna. Tako je do tada ukravljanje hrvatskih dinara u kuni provedeno bez potrebe.

U proteklim 30 godinama HNB je tokom više od 1,5 milijardi komada novčića uključujući vrijednost veće od 180 milijardi kuna, komplikovanog novčića, komadu novčića u ukupnoj vrijednosti od 1,9 milijarda kuna.

U proteklim 30 godinama HNB je tokom više od 1,5 milijardi komada novčića uključujući vrijednost veće od 180 milijardi kuna, komplikovanog novčića, komadu novčića u ukupnoj vrijednosti od 1,9 milijarda kuna.

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	novčića
58.550	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
62.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
58.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića
6.000	komadu preprodajnog slobodnoga kovanog novčića

U proteklim 30 godinama izradeno je:

8.000	zborni dužnik
20.050	

Velik interes javnosti izazvao je izbor motiva na hrvatskim eurokovanicama – 50.000 građana dalo je svoje ocjene, a iznijeli su i 11.000 slobodnih prijedloga.

Tijekom 2021. HNB je odgovorio na gotovo 2.500 upita koje su središnjoj banci uputili građani, poduzeća, predstavnici medija, državne institucije, veleposlanstva i ostali.

Najveći interes javnosti u 2021. godini izazvale su pripreme za ulazak Hrvatske u europodručje, a to se posebice odnosi na eurokovance. Naime, kovanice eura različite su u pojedinim državama te nose informaciju zemlje koja ih je izdala, odnosno na naličju prikazuju nacionalne simbole te zemlje. U srpnju 2021., nakon što su svoj odabir objavile Komisija za odabir prijedloga likovnog rješenja nacionalne strane Republike Hrvatske na optjecajnome kovanome novcu eura i Komisija za novac Hrvatske narodne banke, pozvali smo građane da ocijene predložene motive. Odabir motiva posebno je važan jer će se kovanice s motivima koji simboliziraju Hrvatsku rabiti i izvan njezinih granica. Najveću prosječnu ocjenu dobila je šahovnica, nakon nje geografska karta Hrvatske, glagoljica, kuna te Dubrovnik. Građani su iznijeli više od 11.000 slobodnih prijedloga, a među njima se dominantno izdvojio motiv Nikole Tesle. Nakon provedenog ocjenjivanja odabrani su motivi geografska karta Republike Hrvatske za naličje kovanice od 2 eura, životinja kuna za naličje kovanice od 1 eura, Nikola Tesla za naličje kovanica od 50, 20 i 10 centa te glagoljica za naličje kovanica od 5, 2 i 1 centa. U pozadini svih motiva nalazit će se šahovnica, kao najupečatljiviji dio grba Republike Hrvatske. U kolovozu je raspisan i natječaj za izbor dizajna nacionalne strane eurokovаницa, koji je bio otvoren do sredine rujna 2021. i na koji je stiglo 1.299 pojedinačnih prijedloga dizajna.

Važan korak dogodio se u rujnu 2021. potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju između Republike Hrvatske, država članica europskog područja i Europske komisije o početku proizvodnje eurokovаницa i o pripremnim aktivnostima prije početka proizvodnje. "Memorandum nam omogućava da nastavimo s pripremnim aktivnostima za proizvodnju

eurokovаницa s hrvatskom nacionalnom stranom. Također, on označava važan korak prema ostvarenju naše namjere da sve učinimo spremnim za uvođenje eura 2023. godine, nakon odluke Vijeća EU-a. Ostajemo potpuno predani ostvarenju našeg cilja uvođenja eura", rekao je tom prilikom guverner Boris Vujčić.

Hrvatska narodna banka obilježila je u 2021. svoju 30. obljetnicu. Poslove središnje banke Narodnoj banci Hrvatske povjerio je Ustav 1990. godine, a 23. prosinca 1991. donesena je Uredba o Narodnoj banci. Njome je utemeljena središnja banka, koja otad oblikuje i vodi monetarnu politiku samostalne Hrvatske. O tri desetljeća izazova koja su obilježila povijest središnje banke objavljena je [publikacija 1](#), a 4. istraživačka konferencija, održana 16. prosinca, bila je posvećena obilježavanju 30 godina HNB-a. Govornici i panelisti raspravljali su na konferenciji o monetarnoj politici u prvih trideset godina središnje banke te su dali pogled u budućnost i najavili nove izazove koji je očekuju. Obljetnica je proslavljena i svečanom akademijom na kojoj su govore održali predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović, predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, potpredsjednik Hrvatskog sabora Željko Reiner, guverner Hrvatske narodne banke Boris Vujčić i bivši guverner Marko Škreb.

U 2021. nastavljena je objava stručnih autorskih tekstova zaposlenika Hrvatske narodne banke u okviru HNBLoga. Tekstovi koji se bave aktualnim temama – utjecaj pandemije COVID-19 na navike plaćanja u RH, praćenje BDP-a tijekom pandemije, odgovor središnjih banaka na izazov klimatskih promjena te inflacija i percepcija inflacije u Hrvatskoj – izazvali su veliku pozornost medija i javnosti. Također, tijekom 2021. održane su četiri Ekonomski radionice na kojima su autori predstavili svoje radove.

U srpnju je održana tradicionalna godišnja [27. Dubrovačka ekonomski konferencija 2](#). Središnje

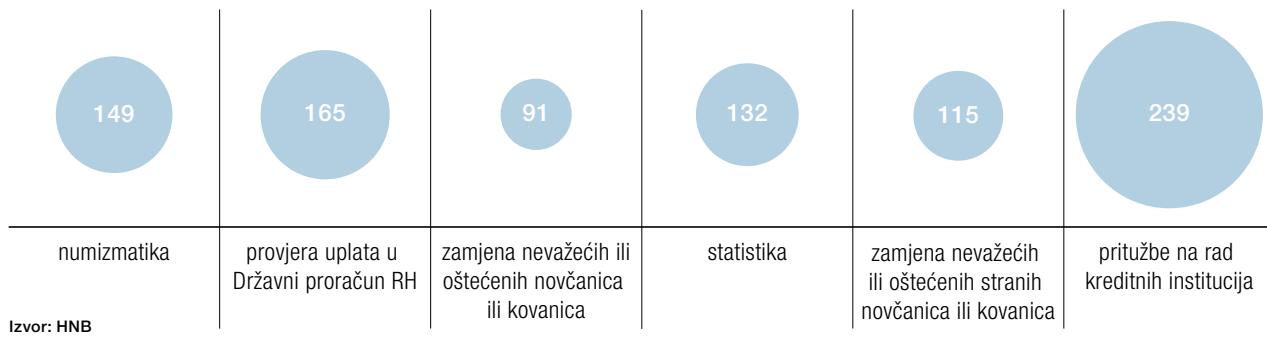
[POVEZNICA BR. 1](#)

[POVEZNICA BR. 2](#)

Slika 8.1. Upiti građana HNB-u prema najzastupljenijim temama u 2021.

POVEZNICA BR. 3

teme konferencije bili su radovi i rasprave posvećeni europskom gospodarstvu nakon krize uzrokovane koronavirusom i ulozi sredstava iz europskih fondova u njegovu oporavku, kao i promjenama koje je kriza donijela na tržištu rada. Sudionici konferencije raspravljali su i o odnosu fiskalne i monetarne politike u novim okolnostima te o ulozi europskoga tečajnog mehanizma, kao i ulozi reitinga države na trošak zaduživanja privatnog sektora te o stečajevima u korporativnom sektoru.

POVEZNICA BR. 4

U rujnu je HNB organizirao 4. međunarodnu konferenciju "Balkan Network for Euro Protection³", koja je okupila predstavnike europskih institucija (Europska komisija, Europska središnja banka, Europol), predstavnike središnjih banaka, policije, pravosuđa te carine, koji aktivno sudjeluju u borbi protiv krivotvorenja novčanica i kovanica.

POVEZNICA BR. 5

Hrvatska narodna banka bila je domaćin godišnje konferencije u organizaciji Bečke inicijative⁴

(engl. *European Bank Coordination Vienna Initiative*), koja je u listopadu 2021. održana u Splitu. Bečka inicijativa jedinstvena je platforma privatno-javnog sektora koja okuplja ključne međunarodne finansijske institucije, Europsku komisiju, Europsku središnju banku i relevantne institucije EU-a, glavne prekogranične bankarske grupe te vlasti matične zemlje i zemlje domaćina u nastojanju da se zaštiti finansijska stabilnost zemalja Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe.

Hrvatska narodna banka posvetila se i novoj temi koja zaokuplja središnje banke – klimatskim promjenama i degradaciji okoliša. Početkom 2021. HNB je proveo istraživanje među hrvatskim bankama o rizicima održivosti koje je predstavila na online skupu "The Role of Banks in Greening Our Economies⁵" u organizaciji Hrvatske narodne banke i Europske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u travnju 2021.

DOPRINOS HNB-a BORBI PROTIV KLIMATSKIH PROMJENA

Tijekom 2021. godine HNB je poduzeo nekoliko važnih koraka u pravcu uključivanja klimatskih promjena i brige o okolišnoj održivosti u različita područja svojeg djelovanja. Među ostalim, provedena je anketa među domaćim kreditnim institucijama o njihovu upravljanju klimatskim i okolišnim rizicima, održan je skup o ulozi banaka u ozelenjivanju gospodarstava, ocijenjena je izloženost hrvatskih banaka klimatskim rizicima, HNB je postao član Mreže za ozelenjivanje finansijskih sustava, provodile su se pripreme za osnivanje Radne skupine Bečke inicijative za ocjenu rizika i uvažavanje klimatskih promjena pri nadzoru banaka te je objavljena Klimatska deklaracija HNB-a.

Odnos banaka prema klimatskim i okolišnim rizicima

Početkom 2021. HNB je proveo anketu među svim domaćim kreditnim institucijama kako bi ispitao u kojoj su mjeri one upoznate s klimatskim i okolišnim rizicima, uvažavaju li ih pri donošenju odluka i na koji način njima upravljaju. Anketa je pokazala da banke uglavnom ocjenjuju da je njihovo razumijevanje tih rizika na zadovoljavajućoj razini, ali većina banaka drži da je njihova izloženost ovim rizicima umjerena ili da je uopće nema. Samo su dvije banke do početka 2021. u svoju

poslovnu strategiju uključile sveobuhvatnu klimatsku strategiju, a većina banaka nije uključila klimatske rizike u kategorije rizika koje obično prate te o njima izvještavaju. Niti jedna institucija do provedbe ankete nije provela analizu i kvalitativnu procjenu izloženosti klimatskim i okolišnim rizicima. Gotovo polovina banaka uvela je u svoju ponudu održive proizvode, uglavnom zelene kredite i kredite za financiranje obnovljivih izvora energije, a ostala polovina banaka to također namjerava učiniti. Anketa je pokazala da kreditne institucije od regulatora očekuju

02

Banke ocjenjuju da je njihova izloženost klimatskim i okolišnim rizicima umjerena ili da je uopće nema.

mjere za poticanje razvoja održivih proizvoda, dodatne smjernice, edukaciju i partnerski odnos u prilagodbi poslovanja klimatskoj tranziciji.

Skup o ulozi banaka u ozelenjivanju gospodarstava

U travnju smo zajedno s Europskom bankom za obnovu i razvoj (EBRD) održali online skup "The Role of Banks in Greening Our Economies¹", čiji je cilj bio povećati razumijevanje važnosti održivog financiranja i uloge banaka i regulatora u podupiranju klimatske tranzicije i zelenoga gospodarskog rasta. U svom [uvodnom govoru²](#) na ovom skupu guverner Vujčić istaknuo je da je posao središnjih bankara pozorno pratiti sve rizike koji mogu ugroziti stabilnost finansijskog sustava. Dodao je da "zbog toga moramo razumjeti i rizike koji se odnose na klimatske promjene, kao i načine na koje bi oni mogli utjecati na ostvarenje naših glavnih ciljeva. Moramo isto tako osigurati da sudionici finansijskog sustava budu jednako svjesni tih rizika". Uvodno predavanje na skupu održao je Frank Elderson, član izvršnog odbora Europske središnje banke, potpredsjednik Nadzornog odbora ESB-a i tadašnji predsjedatelj Mreže za ozelenjivanje finansijskog sustava član. Na skupu je prikazan videomaterijal o glavnim nalazima spomenutog istraživanja o odnosu banaka u Hrvatskoj prema klimatskim i okolišnim rizicima.

Ocjena izloženosti banaka klimatskim rizicima

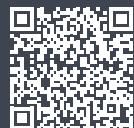
Primjenjujući pristup Battistona i sur.¹ HNB je prvi put ocijenio izloženost [kreditnih institucija u Hrvatskoj fizičkim i tranzicijskim rizicima³](#). Izloženost fizičkom riziku procijenjena je putem izravne povezanosti s poduzećima u

djelatnostima energetike, poljoprivrede, ribarstva, šumarstva i djelatnosti povezanih s turizmom, te je ocijenjeno da se na ova poduzeća u 2020. odnosilo 6% ukupnih izloženosti kreditnih institucija ili 27,5% izloženosti prema svim nefinansijskim poduzećima. Izloženost tranzicijskom riziku procijenjena je putem povezanosti s poduzećima grupiranim u pet područja: fosilna goriva, energetska intenzivne djelatnosti, stanovanje, komunalne usluge i prijevoz. Izloženost kreditnih institucija prema poduzećima tih djelatnosti u 2020. činila je oko 9% ukupnih izloženosti, odnosno čak 39% svih izloženosti prema nefinansijskim poduzećima. Kada se ovim izloženostima pridruže i izloženosti prema poduzećima iz ostalih djelatnosti s prijavljenim emisijama CO₂, ukupna izloženost kreditnih institucija u 2020. iznosi 11%. Ovo je tek prva analiza osjetljivosti kreditnih institucija u Hrvatskoj na klimatske rizike, a HNB namjerava u analizu rizika za finansijsku stabilnost ubuduće uključiti više granularnih podataka o činiteljima klimatskih i okolišnih rizika koje bi se moglo povezati s izloženostima banaka.

Članstvo u Mreži za ozelenjivanje finansijskih sustava

U lipnju 2021. Hrvatska narodna banka postala je članica [Mreže središnjih banaka i regulatora za ozelenjivanje finansijskih sustava⁴](#) kako bi u suradnji s drugim svjetskim središnjim bankama, regulatorima i međunarodnim finansijskim institucijama sudjelovala u zajedničkom naporu oblikovanja primjerenog odgovora na izazov klimatskih promjena i postizanje ciljeva iz Pariškoga klimatskog sporazuma. Mreža je početkom lipnja brojila 108 članova i 17 promatrača. Djeluje u pet tematskih radnih skupina, posvećenih

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 2

POVEZNICA BR. 3

POVEZNICA BR. 4

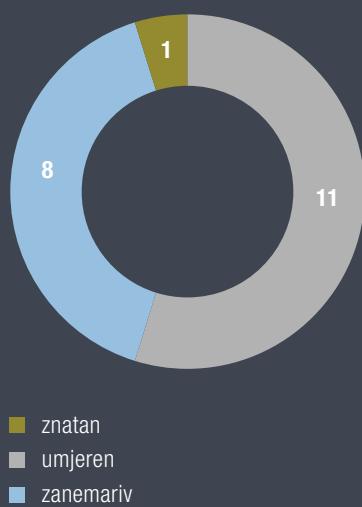
POVEZNICA BR. 5

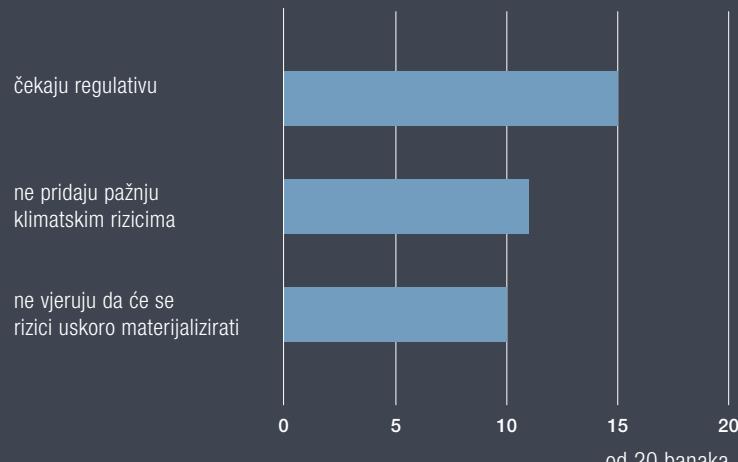
¹ Battiston, S., A. Mandel, I. Monasterolo, F. Schütze i G. Visentin, 2017., A climate stress-test of the EU financial system, *Nature Climate Change* 7, str. 283–288.

Slika 8.2. Klimatske promjene i njihova važnost za kreditne institucije

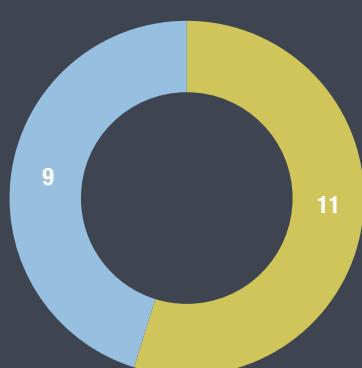
Banke procjenjuju da je učinak klimatskih promjena na poslovanje:

Banke još nisu uključile klimatske rizike u poslovnu strategiju jer:

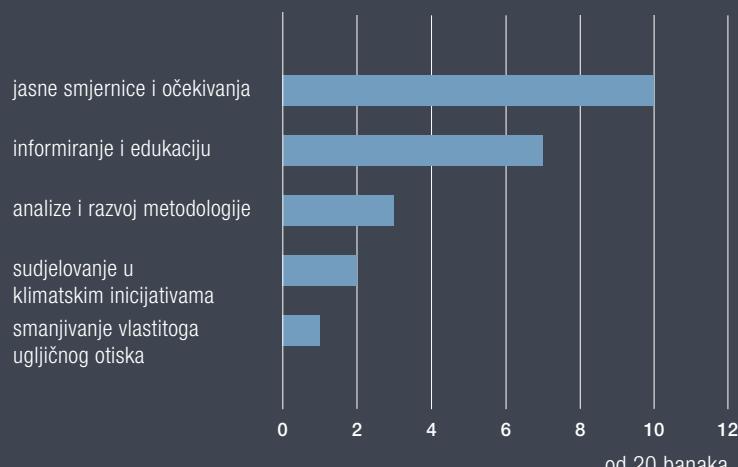

Iako je zasad "zelena" ponuda banaka skromna,

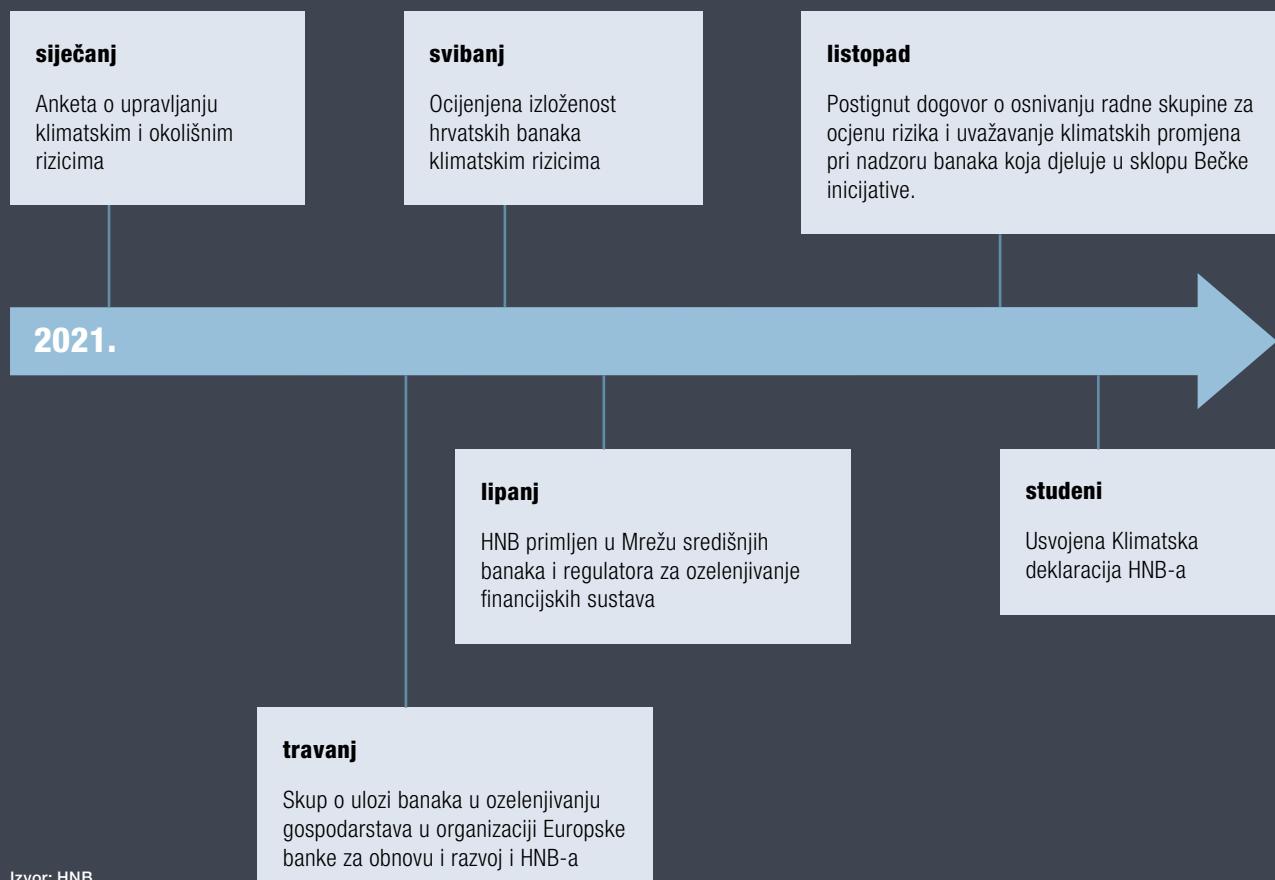
- gotovo polovina banaka, koje čine 90% aktive bankovnog sustava, u ponudu su uvrstile barem neki "zeleni" proizvod*
- preostale banke također namjeravaju u ponudu uskoro uključiti "zelene" proizvode

Poslovne banke od središnje banke očekuju partnerski odnos u identifikaciji, ocjeni i upravljanju klimatskim i okolišnim rizicima, odnosno:

* Zeleni proizvodi uključuju kredite za energetski učinkovitu gradnju ili energetsku obnovu, kupnju električnih vozila i ulaganja radi prelaska na održive izvore energije.

Slika 8.3. Vremenski tijek HNB-ovih aktivnosti povezanih s borbom protiv klimatskih promjena

Izvor: HNB

POVEZNICA BR. 1

Okvir 5. Klimatske promjene i njihova važnost za kreditne institucije u publikaciji Financijska stabilnost br. 22, str. 53, svibanj 2021.¹

POVEZNICA BR. 2

The Role of Banks in Greening Our Economies – “Climate and environmental risks as perceived by Croatian banks”²

POVEZNICA BR. 3

Okvir 4. Djelovanje protiv klimatskih promjena i ozelenjivanje finansijskih sustava – uloga središnjih banaka, Godišnje izvješće HNB-a za 2020., str. 124³

uključivanju klimatskih promjena u važna područja nadležnosti središnjih banaka i regulatora – istraživanje, superviziju, monetarnu politiku i vlastita ulaganja, prikupljanja statističkih podataka, financijsku stabilnost i ocjenu makroekonomskog utjecaja klimatskih promjena. HNB ima svoje predstavnike u četiri radne skupine.

Radna skupina Bečke inicijative za ocjenu rizika i uvažavanje klimatskih promjena pri nadzoru banaka

Zelena tranzicija i promicanje održivog rasta bila je jedna od središnjih tema konferencije⁴ koju je HNB održao u listopadu u suradnji s Bečkom inicijativom. Tom prilikom najavljeno je osnivanje radne skupine Bečke inicijative za ocjenu klimatskih i okolišnih rizika te uvažavanje klimatskih promjena pri nadzoru banaka. Hrvatska narodna banka podržala je osnivanje takve radne skupine i najavila kako će uspostava ove radne skupine Bečke inicijative i djelovanje unutar nje biti jedan od ciljeva iz njezine Klimatske deklaracije. Bečka inicijativa okuplja ključne međunarodne finansijske institucije, Europsku komisiju, Europsku središnju banku i druge relevantne institucije EU-a, glavne prekogranične

bankarske grupe te vlasti matične zemlje i zemlje domaćina zemalja Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe. Kao takva, Bečka inicijativa idealna je platforma za razmjenu informacija i iskustava, suradnju, podršku i stvaranje konsenzusa u smislu usuglašenog načina identificiranja i ocjene klimatskih i okolišnih rizika te koordinacije politika za ublažavanje tih rizika.

Klimatska deklaracija HNB-a

U studenome 2021., a u povodu održavanja Konferencije UN-a o klimatskim promjenama u Glasgowu, HNB je donio [Klimatsku deklaraciju⁵](#) kojom je izrazio odlučnost da ojača svoju ulogu katalizatora klimatske tranzicije u Republici Hrvatskoj. U Klimatskoj deklaraciji definirani su srednjoročni klimatski ciljevi koji izražavaju opredijeljenost HNB-a da potakne ispravno sagledavanje klimatskih i okolišnih rizika neophodno za očuvanje finansijske stabilnosti u okolnostima klimatske krize, njegovu podršku usmjeravanju finansijskih tokova prema klimatski neutralnom gospodarstvu te nastojanje da vlastitim aktivnostima pridonese smanjenju ugljikovog otiska.

POVEZNICA BR. 4

POVEZNICA BR. 5

LJUDSKI RESURSI, ORGANIZACIJA, ČLANOVI SAVJETA I USTROJ

Upravljanje ljudskim resursima i organizacija poslovanja uspješno su prilagođeni uvjetima pandemije i posljedicama potresa i tijekom 2021. HNB je nastavio niz aktivnosti za očuvanje

zdravlja svih zaposlenika i osiguranje kontinuiteta poslovanja. Zbog povećanog opsega posla zaposlena je 41 nova osoba, nastavljena je edukacija, uglavnom virtualna, te dodjela stipendija i obavljanje stručne prakse u HNB-u. Hrvatska narodna banka promiče integritet i najviše etičke standarde, što je definirano Etičkim kodeksom. Svrha je Etičkoga kodeksa ostvarivanje pretpostavki za etično postupanje i poslovno odgovorno ponašanje te promicanje vrijednosti organizacijske kulture.

POGLED NA 2021. GODINU: LJUDSKI RESURSI, ORGANIZACIJA, ČLANOVI SAVJETA I USTROJ

1UKUPAN BROJ
ZAPOSLENIH**711**

Krajem 2021. HNB je imao 711 zaposlenika, što je za 3% više u odnosu na 2020. Od toga je 679 zaposlenih na neodređeno, a 32 na određeno vrijeme.

[VIŠE NA STR. 108](#)**2**UDIO ŽENA U UKUPNOM
BROJU ZAPOSLENIH**65%**

Udio žena i nadalje je nepromijenjen u ukupnom broju zaposlenih, odnosno veći je od udjela muškaraca.

[VIŠE NA STR. 108](#)**3**PROSJEČNA DOB I STAŽ
ZAPOSLENIKA**46 i 21**

Prosječna dob zaposlenika je 46 godina. Prosječna godina rada u HNB-u iznosi 15 godina, a ukupni je radni staž 21 godina.

[VIŠE NA STR. 109](#)**4**VISOKOOBRAZOVANI
ZAPOSLENICI**563**

Od ukupno 563 visokoobrazovane osobe (79%) 141 ima završen studij na poslijediplomskoj razini.

[VIŠE NA STR. 109](#)

UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA I ORGANIZACIJA

Cilj upravljanja ljudskim resursima u HNB-u i nadalje je privući, razvijati i zadržati stručnjake različitih profila koji će svojim profesionalnim pristupom poslu, znanjima, vještinama i sposobnostima te visokom razinom predanosti pridonijeti ostvarivanju poslovnih ciljeva HNB-a. Kako je poslovanje u uvjetima pandemije i posljedica potresa ušlo u drugu godinu, prilagodili smo organizaciju rada u interesu očuvanja zdravlja zaposlenika i osiguranja kontinuiteta ispunjavanja obveza HNB-a.

Organizacija poslovanja u uvjetima pandemije traje i dalje

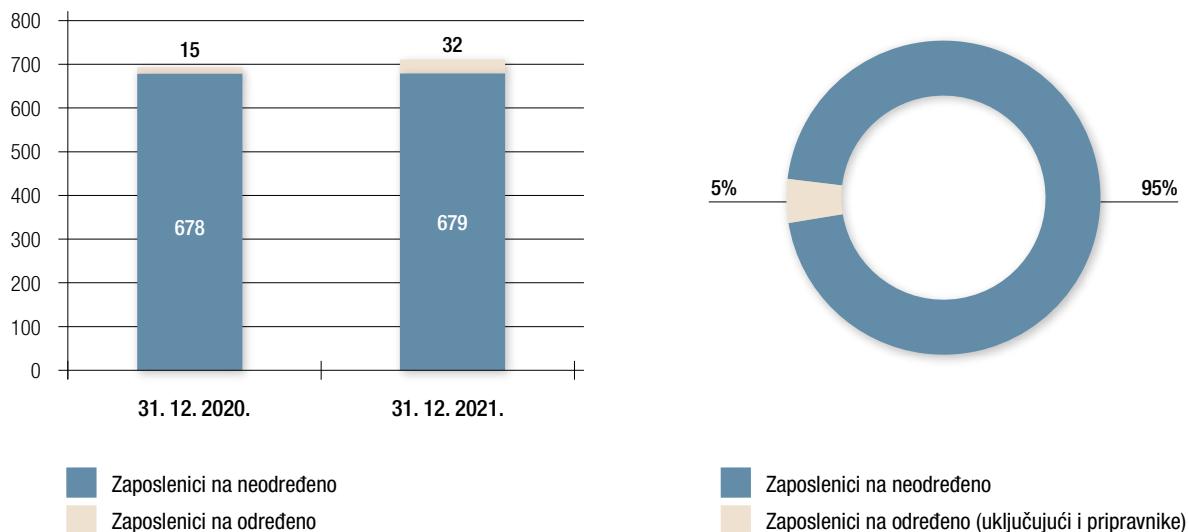
Kako pandemija COVID-19 ni tijekom 2021. nije prestala, HNB je nastavio s postojećim aktivnostima za očuvanje zdravlja zaposlenika i za osiguranje kontinuiteta poslovanja. Nastavljena je primjena jedinstvenih pravila postupanja u smislu rada od kuće i provedbe mjera zaštite te je vođena evidencija kretanja zaraze među zaposlenicima u svrhu sprječavanja lokalne transmisije zaraze u HNB-u. HNB je u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo organizirao cijepljenje protiv bolesti COVID-19 u lipnju i srpnju 2021. Navedenim aktivnostima osiguran je kontinuitet poslovanja svih funkcija HNB-a te posebice onih koje su usmjereni prema građanima i gospodarstvu, a epidemiološka slika HNB-a bila je održiva i kontrolirana.

HNB je osigurao kontinuitet poslovanja svih funkcija, a posebice usmijerenih prema građanima i gospodarstvu, u drugoj pandemijskoj godini.

Izmjene i dopune Pravilnika o unutrašnjem ustroju

HNB neprekidno usklađuje unutrašnji ustroj kako bi uspješno ostvario cilj i zadaće koji proizlaze iz sve širega i sve složenijeg mandata. Izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjem ustroju prošle godine bili su obuhvaćeni Sektor za informatičke tehnologije (Direkcija za razvoj aplikacijskih sustava), Sektor istraživanja (Direkcija za finansijsku stabilnost), Ured za procjenu mogućnosti sanacije kreditnih institucija i Ured za usklađenost poslovanja.

U Sektoru za informatičke tehnologije, odnosno Direkciji za razvoj aplikacijskih sustava, izmjene i dopune odnosile su se na promjenu naziva dvaju odjela unutar Direkcije te na opisivanje i razgraničenje opisa poslova koje obavlja pojedini odjel unutar Direkcije. Naziv Odjela za

Slika 9.1. Zaposlenici prema vrsti radnog odnosa – stanje i struktura

Izvor: HNB

projektiranje promijenjen je u Odjel za skladište podataka, a Odjel za programiranje promijenio je naziv u Odjel za izradu poslovnih aplikacijskih sustava.

U Sektoru istraživanja, odnosno u Direkciji za finansijsku stabilnost, izmjene i dopune odnosile su se na jasnije definiranje opisa poslova kao i nazive funkcionalnih cjelina. Izmjene su potaknute promjenama u regulativi (ispunjavanje obveza preuzetih radi ulaska u ERM II, uvođenje regulatornog paketa CRD V) i zahtjevima iz vanjskog okružja Banke.

Postojeći naziv ureda Ured za procjenu mogućnosti sanacije kreditnih institucija promijenjen je u Ured za sanaciju kreditnih institucija zbog promjene uloge i aktivnosti Banke kao sanacijskog tijela za kreditne institucije. Povod za izmjene nalazio se u promjenama regulative povezane sa sanacijom kreditnih institucija.

U Uredu za usklađenost poslovanja precizirane su nadležnosti koje se obavljaju u okviru Ureda te je povećan broj osnovnih funkcionalnih cjelina zbog proširivanja djelokruga poslovanja koje

sada uključuje i sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, i to na razini Banke.

Zapošljavanje i radni odnosi

Na dan 31. prosinca 2021. HNB je imao 711 zaposlenika, što je za 3% više u odnosu na kraj 2020. (693). Od ukupnog broja zaposlenika, 679 zaposlenika imalo je ugovor o radu na neodređeno vrijeme, a 32 zaposlenika imala su ugovor o radu na određeno vrijeme, što čini 5% zaposlenih.

Većina zaposlenica su žene (459 ili 65%). S obzirom na to, HNB je i nadalje jedna od rijetkih središnjih banaka u ESSB-u koja u strukturi zaposlenih ima veći udio žena. Žene u visokom postotku sudjeluju na rukovodećim razinama te rade na svim vrstama poslova (istraživačkim, analitičkim, supervizorskim, pravnim, informatičkim i drugima) u Banci.

Utjecaj uvođenja eura na ljudske resurse

Tijekom 2021., najvećim dijelom zbog novih poslova ulaska u blisku suradnju s ESB-om te oko uvođenja eura, u HNB-u je zaposlena 41 nova osoba, od toga 21 na neodređeno vrijeme i 20 na određeno vrijeme. Novozaposleni su

ponajviše ekonomski strukture i uglavnom su primljeni na poslove niže razine složenosti. U 2021. zamjetan je porast zapošljavanja informatičara te stručnjaka grafičke strukture povezano s nadolazećom potrebom tehničke analize (vještačenja) novčanica i kovanog novca nakon uvođenja eura. Naime, jedno od osnovnih zaštitnih obilježja novčanica jesu tehnike tiska koje se kombinirano primjenjuju tijekom izrade novčanica, a vještačenje gotovog novca provodi se isključivo u HNB-u kao nacionalnom tijelu za borbu protiv krivotvorena.

Tijekom 2021. HNB je trajno napustilo ukupno 20 zaposlenika, u najvećem broju radi odlaska u mirovinu.

Prosječna dob zaposlenika je 46 godina. Prosječni ukupni radni staž zaposlenika iznosi 21 godinu, s tim da prosjek godina radnog iskustva u Banci iznosi 15 godina (podaci su u odnosu na 2020. ostali nepromijenjeni).

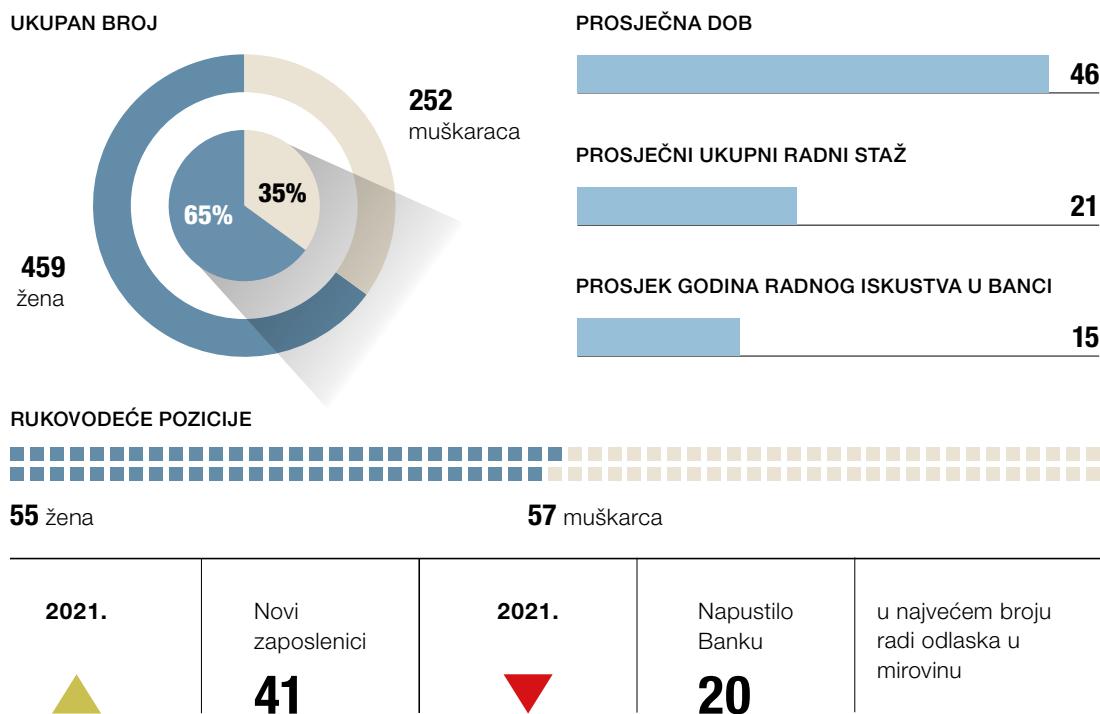
S obzirom na to da HNB podržava i njeguje interdisciplinarnost u pristupu poslu, iako je većina visokoobrazovanih osoba ekonomski strukture, u Banci radi relativno velik broj stručnjaka iz prirodnih, tehničkih, društvenih i ostalih područja.

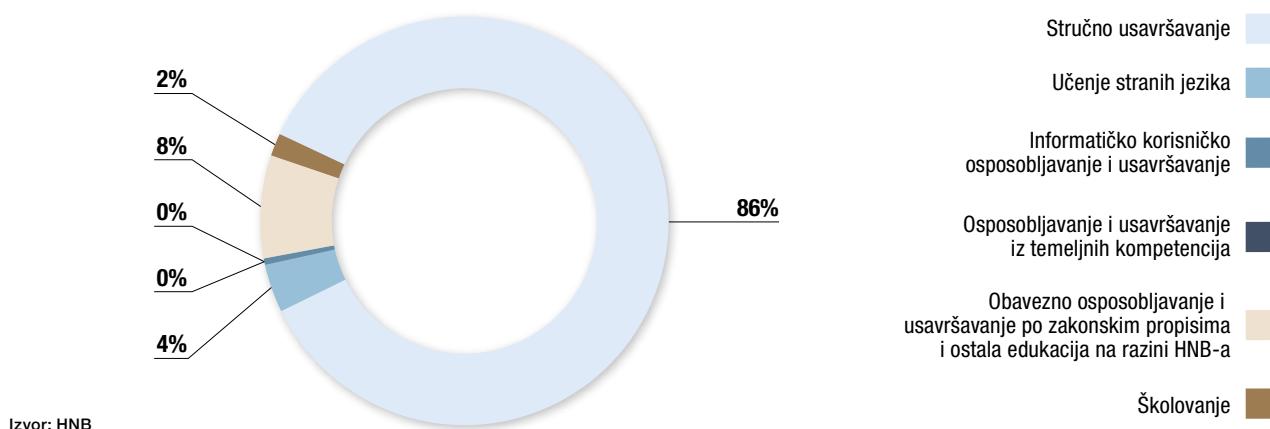
Od ukupno 563 visokoobrazovane osobe, 141 ima završen studij na poslijediplomskoj razini (doktorat, magisterij ili neka druga vrsta završenoga poslijediplomskog studija).

Razvoj zaposlenih – i u 2021. nastavlja se uglavnom virtualna edukacija

Većina sudjelovanja u obrazovnim programima i tijekom 2021. odvijala se virtualno. Manji broj edukacija bio je izveden i na klasičan način. Uglavnom je bila riječ o sudjelovanju zaposlenika Banke u programima koji su se odvijali ili u prostoru Banke (npr. Tableu i sl.) ili u zemlji, naravno uz poštivanje svih potrebnih epidemioloških mjera. Najviše sudjelovanja u

Slika 9.2. Struktura zaposlenih u Hrvatskoj narodnoj banci

Slika 9.3. Razvoj zaposlenih po vrsti obrazovanja

inozemnim programima realizirano je također online, i to uglavnom u organizaciji ESB-a i SSM-a.

Slično je stanje bilo i sa sudjelovanjem u programima učenja stranih jezika kao i kod ostalih vrsta obrazovanja, koji su se također izvodili uglavnom online.

Stipendiranje i praksa studenata

Dodjela stipendija Hrvatske narodne banke

I u 2021. nastavljeno je s dodjelom stipendija, što se pokazalo vrlo uspješnim načinom za privlačenje i zapošljavanje stručnjaka odgovarajućeg profila za rad u Banci.

Hrvatska narodna banka objavila je tijekom listopada 2021. natječaj za dodjelu osam stipendija Hrvatske narodne banke iz polja ekonomije, matematike, informatike / računarstva i grafičke tehnologije.

Na natječaj su se prijavile ukupno 133 kandidatkinje / kandidata (89 ekonomiske, 16 matematičke, 19 informatičke i 9 grafičke struke). Nakon cijelokupnog postupka odabira (testiranja, stručnih razgovora i obavljene psihologische procjene), Direkcija za upravljanje ljudskim resursima u suradnji s organizacijskim jedinicama odabrala je osam kandidata koji su predloženi za dodjelu stipendije Hrvatske narodne banke.

Obavljanje studentske stručne prakse u HNB-u

Bez obzira na pandemiju, na natječaj za obavljanje studentske stručne prakse pristiglo je 45 prijava (36 iz polja ekonomije, 8 iz polja matematike te 1 iz polja računarstva, tj. informatike). Za realizaciju prakse u Hrvatskoj narodnoj banci odabrano je ukupno deset studentica/studenata. Praksa se pokazala kao dobar način za upoznavanje studenata s funkcijama i radom središnje banke te poticanjem njihova interesa za rad u Banci.

ETIČKI KODEKS

Kao središnja banka Republike Hrvatske i dio Europskog sustava središnjih banaka Hrvatska narodna banka promiče integritet i najviše etičke standarde. Etičke vrijednosti važne za njezinu neovisnu te profesionalnu i javnu ulogu utvrđene su **Etičkim kodeksom zaposlenika Hrvatske narodne banke¹**. Svrha je Etičkoga kodeksa ostvarivanje pretpostavki za etično postupanje i poslovno odgovorno ponašanje te promicanje vrijednosti organizacijske kulture.

Načela kodeksa

HNB sustavno promiče odgovorno ponašanje, profesionalnost, neovisnost, nepristranost i transparentnost svojih zaposlenika, a etička pravila i načela na odgovarajući se način primjenjuju i na vanjske suradnike koji sudjeluju u obavljanju poslova povezanih sa zadacima Banke. Etičkim kodeksom primijenjene su odredbe Smjernice Europske središnje banke o utvrđivanju načela etičkog okvira jedinstvenog nadzornog mehanizma², koja sadržava etičke standarde za sve središnje banke u jedinstvenom nadzornom mehanizmu, a HNB je jedna od njih.

Promicanje usklađenosti postupanja zaposlenika i nadzor nad provedbom Etičkoga kodeksa u nadležnosti su Ureda za usklađenost poslovanja, kontrolne funkcije Banke koja neposredno odgovara guverneru. Ured je osnovan u rujnu 2019. u skladu s primjerom dobre prakse na razini Europske središnje banke u odnosu na pitanja etičke usklađenosti poslovanja te provodi brojne aktivnosti u cilju približavanja etičkih pravila i načela zaposlenicima provođenjem edukacija o etici putem radionica, prezentacija, e-learning aplikacije i individualnog savjetovanja zaposlenika.

POVEZNICA BR. 1

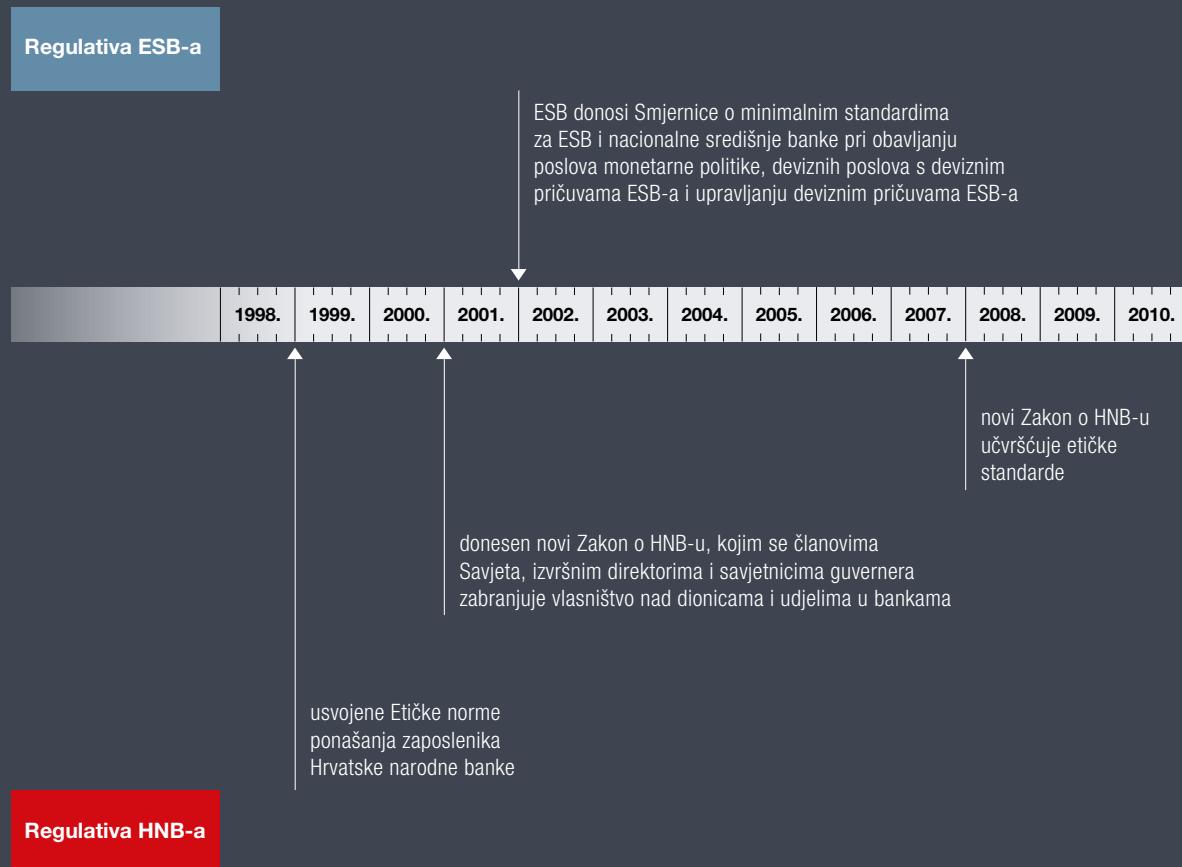
POVEZNICA BR. 2

03

¹ (EU) 2015/856

Slika 9.4. Vremenska lenta uvođenja i razvoja etičkih standarda HNB-a

HNB 1999. donosi Etičke norme ponašanja zaposlenika Hrvatske narodne banke, a 2001. donesen je novi Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci, kojim je članovima Savjeta HNB-a, izvršnim direktorima i savjetnicima guvernera, kao i njihovim bračnim drugovima i djeci s kojom žive u zajedničkom kućanstvu zabranjeno vlasništvo nad dionicama i udjelima u bankama. Tek godinu dana kasnije Europska središnja banka donosi **Smjernice o minimalnim standardima za ESB i nacionalne središnje banke pri obavljanju poslova monetarne politike, deviznih poslova s deviznim pričuvama ESB-a i upravljanju deviznim pričuvama ESB-a¹**.

Nastavkom usavršavanja sustava promicanja etičkih standarda **Zakonom o HNB-u²** iz 2008. i **Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona**

POVEZNICA BR. 1

POVEZNICA BR. 2

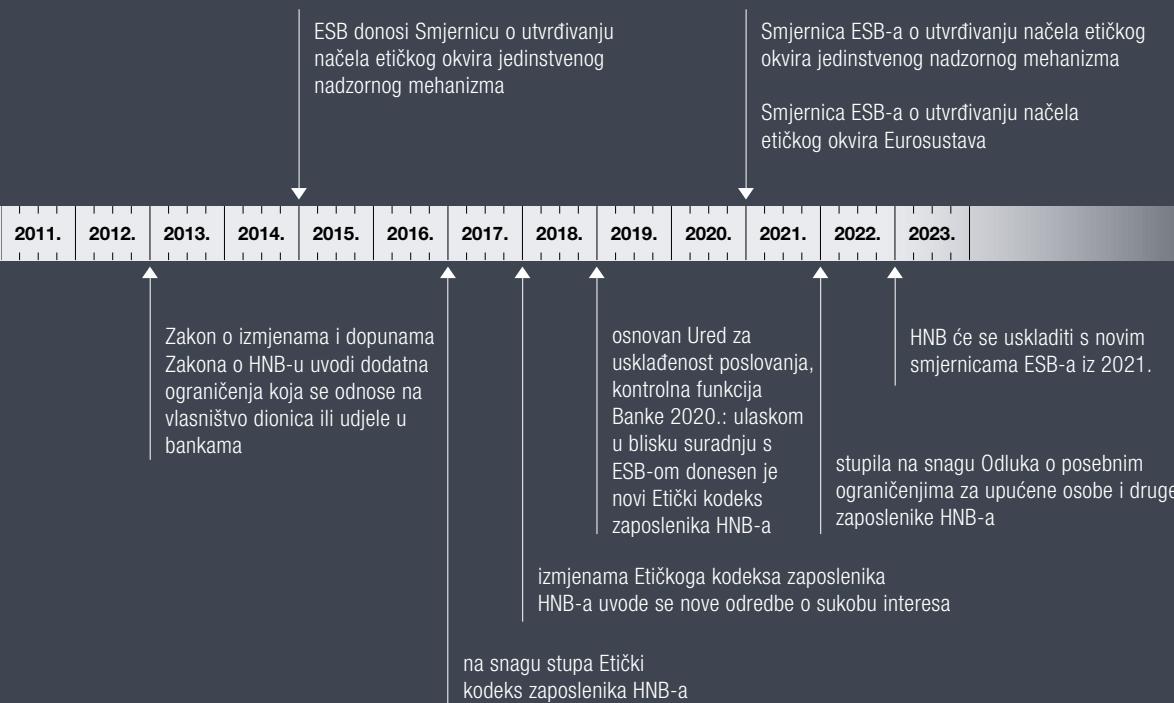
POVEZNICA BR. 3

o HNB-u³ iz 2013. definiraju se dodatna ograničenja koja se odnose na vlasništvo dionica ili udjela u bankama za članove Savjeta HNB-a i izvršne direktore, s tim da se od 2008. ta ograničenja primjenjuju u odnosu na sve pravne osobe kojima HNB izdaje odobrenje za rad ili čije poslove nadzire.

Aktivnosti na primjeni kodeksa

Od 2017. do danas provode se intenzivne aktivnosti na unaprjeđenju etičkih načela i pravila, njihova razumijevanja i nadzora nad njihovom primjenom, pa 1. siječnja 2017. na snagu stupa Etički kodeks zaposlenika HNB-a, a u kolovozu 2018. izmjene Etičkoga kodeksa zaposlenika HNB-a koje donose nove odredbe o sukobu interesa. Nadalje, Statut HNB-a iz 2018. predviđa proširenje zabrana koje se odnose na vlasništvo dionica ili udjela u

Izvor: HNB

pravnim osobama kojima HNB izdaje odobrenje za rad ili čije poslovanje nadzire, na poslovnom direktora i glavnog ekonomista.

Ulaskom u blisku suradnju s Europskom središnjom bankom 2020. na HNB se počinje primjenjivati **Smjernica ESB-a o utvrđivanju načela etičkog okvira jedinstvenog nadzornog mehanizma**⁴², zbog čega je krajem 2020. donesen novi Etički kodeks zaposlenika HNB-a. U ožujku 2022. na snagu je stupila Odluka o posebnim ograničenjima za upućene osobe i druge zaposlenike HNB-a. Odlukom je detaljno razrađeno pravilo o zabrani zlouporabe povlaštenih informacija na način da se detaljno uređuju posebna ograničenja za sklapanje ključnih osobnih finansijskih transakcija za zaposlenike koji imaju pristup povlaštenim informacijama (upućene osobe i

zaposlenike s pristupom) i na taj se način, u odnosu na ranije propise, dodatno proširuje krug osoba na koje se ograničenja odnose. Nove smjernice ESB-a iz 2021., **Smjernica o utvrđivanju načela etičkog okvira jedinstvenog nadzornog mehanizma**⁵³ i **Smjernica o utvrđivanju načela etičkog okvira Eurosustava**⁶⁴, dodatno povećavaju transparentnost rada središnjih banaka, ograničavaju se ulaganja u osiguravajuća društva ili vrijednosne papire koje kupuju banke Eurosustava, a HNB će se s njima uskladiti do lipnja 2023. donošenjem novoga Etičkoga kodeksa i nove Odluke o posebnim ograničenjima za upućene osobe i druge zaposlenike HNB-a.

POVEZNICA BR. 4

POVEZNICA BR. 5

POVEZNICA BR. 6

1 ESB/2002/6; 2 (EU) 2015/856; 3 (EU) 2021/2256;
4 (EU) 2021/2253

ČLANOVI SAVJETA I OSOBE NA RUKOVODEĆIM ZANIMANJIMA U HRVATSKOJ NARODNOJ BANCI

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Boris Vujčić, guverner

Sandra Švaljek, zamjenica guvernera

Michael Faulend, viceguverner

Bojan Fras, viceguverner

Martina Drvar, viceguvernerka (do 30. rujna 2021.)

Slavko Tešija, viceguverner

Roman Šubić, viceguverner

Ivana Jakir-Bajo, viceguvernerka

Glavni ekonomist: **Vedran Šošić**

Poslovni direktor: **Tomislav Presečan**

Izvršni direktori i izvršne direktorice

Sektor istraživanja

Ljubinka Jankov

Sektor kontrolinga i računovodstva

Diana Jakelić

Sektor za informatičke tehnologije

Mario Žgela

Sektor podrške poslovanju

Boris Zaninović

Sektor za centralnobankarske operacije

Irena Kovačec

Sektor komunikacija

Alemka Lisinski

Sektor statistike

Tomislav Galac

Sektor bonitetne regulative i metodologije

Sanja Petrinić Turković

Sektor specijalističke supervizije i nadzora

Damir Blažeković

Sektor bonitetne supervizije

Renata Samodol

Sektor pravnih poslova

Dražen Odorčić

Sektor platnog prometa

Ivan Biluš

Sektor za međunarodne odnose

Sanja Tomičić

Sektor za gotov novac

Tihomir Mavriček

Direktori i direktorice ureda

Ured za sigurnost

Zoran Bogdanović

Ured unutarnje revizije

Boris Bušac

Ured za reguliranje deviznog poslovanja

Zoran Jurak

Ured za usklađenost poslovanja

Vjekoslav Kozina

Ured za praćenje zaštite potrošača

Snježana Levar

Ured za sanaciju kreditnih institucija

Lidija Pranjić

Ured za koordinaciju poslova sukcesije

Snježana Raić

Ured guvernera

Nina Srkalović

Ured za koordinaciju poslova bonitetne supervizije, nadzora i upravljanja rizicima

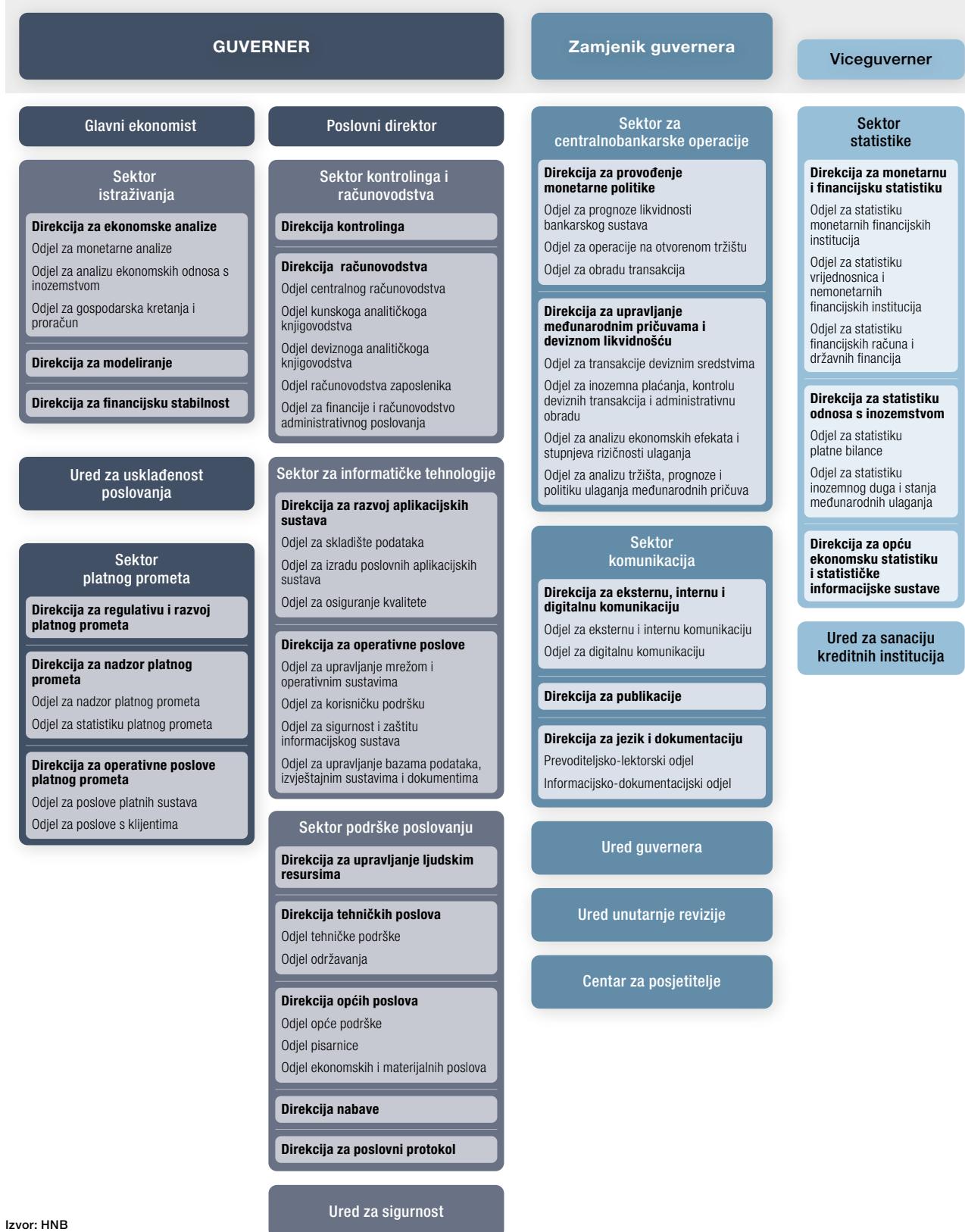
Mario Varjačić

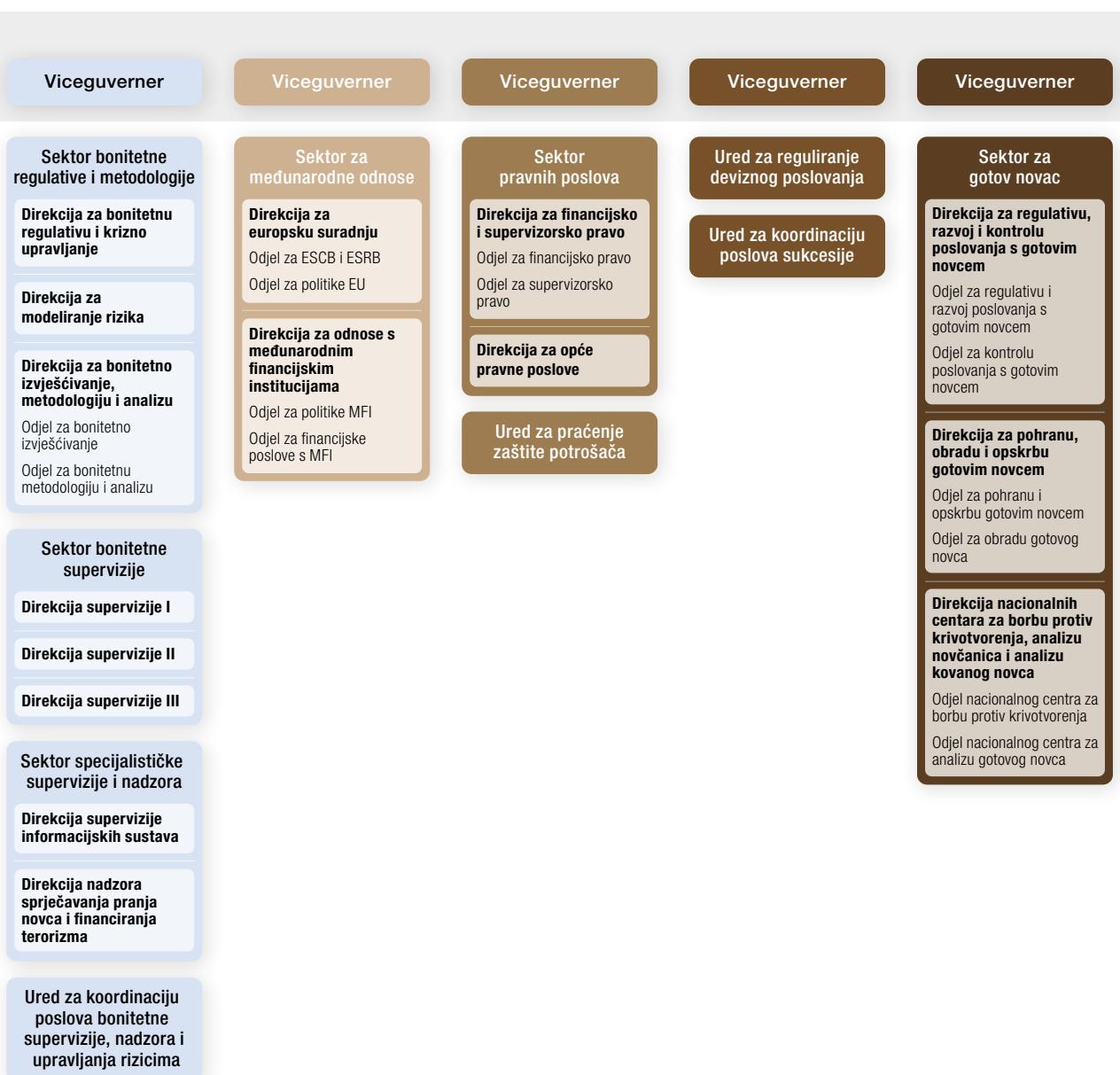
Direktorica Centra za posjetitelje

Centar za posjetitelje

Dejana Rebernik

Slika 9.5. Unutrašnji ustroj Hrvatske narodne banke

FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2021.

Izvješće neovisnog revizora Savjetu Hrvatske narodne banke

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Hrvatske narodne banke, koji obuhvaćaju bilancu na dan 31. prosinca 2021. godine te račun dobiti i gubitka za tada završenu godinu, kao i bilješke koje sadrže značajne računovodstvene politike i ostala pojašnjenja (u nastavku „finansijski izvještaji“).

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Hrvatske narodne banke na dan 31. prosinca 2021. godine te njezinu finansijsku uspješnost za godinu koja je tada završila, sukladno članku 60. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (»Narodne novine«, br. 75/08., 54/13. i 47/20.), kojim se uređuje primjena Smjernice (EU) 2016/2249 Europske središnje banke od 3. studenoga 2016. o pravnom okviru za računovodstvo i finansijsko izvještavanje u Europskom sustavu središnjih banaka (ESB/2016/34), sa svim izmjenama („osnova pripreme“).

Osnova za izražavanje mišljenja

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima. Naše odgovornosti, u skladu s tim standardima, podrobnije su opisane u našem izvješću neovisnog revizora u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Hrvatske narodne banke u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Hrvatskoj i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima. Uvjereni smo da su nam pribavljeni revizijski dokazi dostatni i primjereni te da čine odgovarajuću osnovu za potrebe izražavanja našeg mišljenja.

Isticanje pitanja

Skrećemo pažnju na bilješku 1.2.1 *Osnova pripreme*, u kojoj je navedeno da su priloženi finansijski izvještaji prvi finansijski izvještaji Hrvatske narodne banke sastavljeni sukladno osnovi pripreme navedenoj u toj bilješki. Prijelaz na novu osnovu pripreme daljnje je objašnjen u bilješkama 1.2.2 *Izmjene i dopune Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci vezane uz prelazak na Smjernicu ESB-a*, 1.2.3 *Najznačajnije promjene u računovodstvenim politikama* i 1.2.4 *Utjecaj izmjene računovodstvenih politika na bilancu*. Naše mišljenje nije modificirano po ovoj osnovi.

Odgovornosti Savjeta Hrvatske narodne banke za finansijske izvještaje

Savjet Hrvatske narodne banke je odgovoran za sastavljanje finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s osnovom pripreme te za one interne kontrole za koje Savjet Hrvatske narodne banke odredi da su potrebne, kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izvještaja, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Savjet Hrvatske narodne banke je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Hrvatske narodne banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem te objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja u skladu s relevantnim zakonskim odredbama.

Savjet Hrvatske narodne banke odgovoran je za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja, uspostavljenog od strane Hrvatske narodne banke.

Izvješće neovisnog revizora Savjetu Hrvatske narodne banke (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijski izvještaji, kao cjelina, bez značajno pogrešnog iskaza uslijed prijevare ili pogreške te izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešnih iskaza. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške, a smatraju se značajnim, ako se razumno može očekivati da bi, pojedinačno ili zbrojeni s drugim pogrešnim iskazima, utjecali na ekonomske odluke korisnika financijskih izvještaja, donesene na osnovi ovih financijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima, donosimo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog iskaza financijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao odgovor na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni kako bi osigurali osnovu za donošenje našeg mišljenja. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog iskaza nastalog uslijed prijevare, veći je od rizika neotkrivanja onog nastalog uslijed pogreške, budući da prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrol relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i u svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrol Hrvatske narodne banke.
- ocjenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava od strane Savjeta Hrvatske narodne banke.
- donosimo zaključak o primjerenošći korištenja prepostavke vremenske neograničenosti poslovanja od strane Savjeta Hrvatske narodne banke te, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Hrvatske narodne banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ukoliko zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvješću neovisnog revizora na povezane objave u financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim do datuma izdavanja našeg izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Hrvatska narodna banka ne bude u mogućnosti nastaviti s vremenski neograničenim poslovanjem.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvještaja, uključujući i objave te razmatramo odražavaju li financijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kako bi se postigla fer prezentacija.

Izvješće neovisnog revizora Savjetu Hrvatske narodne banke (nastavak)

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Komuniciramo sa Savjetom Hrvatske narodne banke u vezi s, između ostalog, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i one u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama, koji su otkriveni tijekom naše revizije.

K P M G Croatia
d.o.o. za reviziju
Eurotower, 17. kat
Ivana Lučića 2a, 10000 Zagreb

KPMG BALTICS SIA
STAMPED FOR IDENTIFICATION
PURPOSES ONLY

KPMG Croatia d.o.o. za reviziju
Hrvatski ovlašteni revizori
Ivana Lučića 2a
10000 Zagreb
Hrvatska

KPMG Baltics AS

Vesetas iela 7
Riga, LV 1013
Latvija

U ime i za KPMG Croatia d.o.o. za reviziju:

Goran Horvat
Predsjednik Uprave, Hrvatski ovlašteni revizor

Zagreb, 15. ožujka 2022.

U ime i za KPMG Baltics AS:

Armine Movsisjana
Predsjednica Uprave

Riga, 15. ožujka 2022.

BILANCA

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Imovina	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.
1. Zlato i potraživanja u zlatu	4.601	4.405
2. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti	200.179.428	147.846.407
2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF)	9.253.337	2.703.837
2.2. Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina	190.926.091	145.142.570
3. Potraživanja od rezidenata u Hrvatskoj nominirana u stranoj valuti	—	—
4. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u kunama	—	—
4.1. Salda kod banaka, ulaganja u vrijednosne papire i krediti	—	—
4.2. Potraživanja koja proizlaze iz kredita u sklopu Europskoga tečajnog mehanizma ERM II	—	—
5. Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama	3.067.000	4.517.000
5.1. Redovite operacije	—	—
5.2. Strukturne operacije	3.067.000	4.517.000
5.3. Operacije fine prilagodbe	—	—
5.4. Prekonočni krediti	—	—
6. Ostala potraživanja od kreditnih institucija iz Hrvatske nominirana u kunama	—	—
7. Vrijednosni papiri rezidenata u Hrvatskoj nominirani u kunama	18.357.930	19.842.649
7.1. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike	18.357.930	19.842.649
7.2. Ostali vrijednosni papiri	—	—
8. Ostala imovina	1.332.428	1.335.408
8.1. Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina	645.652	610.168
8.2. Ostala finansijska imovina	120.224	113.024
8.3. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	27.336	—
8.4. Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi	506.635	527.469
8.5. Razno	32.581	84.747
9. Gubitak tekuće godine	—	—
Ukupno	222.941.387	173.545.869

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Obveze	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.
1. Novčanice i kovanice u optjecaju	44.260.230	41.792.678
2. Obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske vezane uz operacije monetarne politike, nominirane u kunama	103.934.113	83.235.638
2.1. Tekući računi (koji obuhvaćaju sustav obveznih pričuva)	103.934.113	83.235.638
2.2. Prekonočni depoziti	—	—
2.3. Oročeni depoziti	—	—
2.4. Depoziti vezani uz poziv na upлатu marže	—	—
3. Ostale obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske nominirane u kunama	92.888	270.124
4. Dužnički vrijednosni papiri Hrvatske narodne banke	—	—
5. Obveze prema ostalim rezidentima u Hrvatskoj nominirane u kunama	14.385.151	16.342.330
5.1. Opća država	14.142.448	16.230.669
5.2. Ostale obveze	242.703	111.661
6. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama	474.754	287.910
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	16.843.088	8.715.990
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti	17.224.820	3.757.361
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	17.224.820	3.757.361
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	—	—
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	9.227.912	2.688.716
10. Ostale obveze	1.472.000	2.277.216
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	—	—
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	17.811	9.996
10.3. Razno	1.454.189	2.267.220
11. Rezervacije	3.563.833	3.562.703
12. Računi revalorizacije	7.877.426	7.092.014
13. Kapital i pričuve	3.528.784	3.523.189
13.1. Kapital	2.500.000	2.500.000
13.2. Pričuve	1.028.784	1.023.189
14. Dobit tekuće godine	56.388	—
Ukupno	222.941.387	173.545.869

RAČUN DOBITI I GUBITKA

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2021.

1.1. Kamatni prihodi	1.777.024
1.2. Kamatni rashodi	(1.478.329)
1. Neto kamatni prihod/rashod	298.695
2.1. Realizirani dobici/gubici od finansijskih operacija	380.961
2.2. Umanjenje finansijske imovine i pozicija	(3.489)
2.3. Prijenos na/iz rezervacija za finansijske rizike	—
2. Neto rezultat finansijskih operacija, umanjenja i rezervacija za rizike	377.472
3.1. Prihodi od naknada i provizija	64.115
3.2. Rashodi od naknada i provizija	(23.505)
3. Neto prihod/rashod od naknada i provizija	40.610
4. Prihod od dionica i sudjelujućih udjela	11.425
5. Ostali prihodi	7.962
Ukupni neto prihod	736.164
6. Troškovi za zaposlenike	(218.756)
7. Administrativni troškovi	(110.992)
8. Amortizacija materijalne i nematerijalne dugotrajne imovine	(40.045)
9. Troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna	(161.664)
10. Ostali troškovi	(148.319)
Troškovi poslovanja	(679.776)
11. Dobit/(gubitak) tekuće godine	56.388

Finansijske izvještaje prikazane na stranicama od 4. do 71. odobrili su dana 15. ožujka 2022.:

direktor Direkcije računovodstva:

Mario Varović

guverner:

Boris Vujčić

Bilješka br. 1 – opći podaci i računovodstvene politike

1.1. Opći podaci

Hrvatska narodna banka središnja je banka Republike Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu, na Trgu hrvatskih velikana 3. Njezin je status utvrđen Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008., 54/2013. i 47/2020.). Hrvatska narodna banka sastavni je dio Europskog sustava središnjih banaka.

Republika Hrvatska ušla je u europski tečajni mehanizam (ERM II) 10. srpnja 2020., što je ključan korak u procesu uvođenja eura u Republici Hrvatskoj. Europska središnja banka donijela je istodobno odluku o uspostavljanju bliske suradnje s Hrvatskom narodnom bankom, čime je HNB postao dijelom jedinstvenoga nadzornog mehanizma (SSM). Od datuma stupanja na snagu odluke Europske središnje banke o bliskoj suradnji Republika Hrvatska sudjeluje i u jedinstvenome sanacijskom mehanizmu (SRM).

Hrvatska narodna banka u vlasništvu je Republike Hrvatske, koja jamči za njezine obveze, a u ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka samostalna je i neovisna.

Cilj Hrvatske narodne banke jest održavanje stabilnosti cijena. Hrvatska narodna banka obaveštava Hrvatski sabor o finansijskom stanju, stupnju ostvarenja stabilnosti cijena i provedbi monetarne politike, a zastupa je guverner Hrvatske narodne banke.

Zadaci su Hrvatske narodne banke:

- utvrđivanje i provođenje monetarne i devizne politike
- držanje i upravljanje međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske
- izdavanje novčanica i kovanog novca
- izdavanje i oduzimanje odnosno ukidanje odobrenja i suglasnosti te donošenje drugih rješenja u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija i poslovanje kreditnih unija, pružatelja platnih usluga, izdavatelja elektroničkog novca i platnih sustava, platni promet, izdavanje elektroničkog novca te devizno poslovanje i poslovanje ovlaštenih mjenjača
- obavljanje supervizije i nadzora u skladu sa zakonima kojima se uređuje poslovanje kreditnih institucija i poslovanje kreditnih unija, pružatelja platnih usluga, izdavatelja elektroničkog novca i platnih sustava, platni promet i izdavanje elektroničkog novca
- provođenje ovlasti za sanaciju u skladu s propisima kojima se uređuje sanacija kreditnih institucija
- vođenje računa kreditnih institucija i obavljanje platnog prometa po tim računima, davanje kredita kreditnim institucijama i primanje u depozit sredstava kreditnih institucija
- uređivanje i unapređivanje platnog prometa i osiguravanje njegova nesmetanog funkcioniranja
- obavljanje zakonom utvrđenih poslova za Republiku Hrvatsku
- donošenje podzakonskih propisa u poslovima iz svoje nadležnosti
- provođenje makrobonitetne politike radi pridonošenja očuvanju stabilnosti finansijskog sustava u cjelini i
- obavljanje ostalih zakonom utvrđenih poslova.

Tijela su Hrvatske narodne banke Savjet Hrvatske narodne banke i guverner Hrvatske narodne banke. Savjet Hrvatske narodne banke sastoji se od osam članova, a čine ga guverner, zamjenik guvernera i šest viceguvernera Hrvatske narodne banke. Savjet Hrvatske narodne banke nadležan je i odgovoran za ostvarivanje cilja i izvršavanje zadataka Hrvatske narodne banke te utvrđuje politike povezane s djelovanjem Hrvatske narodne banke.

Članovi su Savjeta Hrvatske narodne banke:

- prof. dr. sc. Boris Vučić, guverner
- dr. sc. Sandra Švaljek, zamjenica guvernera
- dr. sc. Michael Faulend, viceguverner
- Bojan Fras, viceguverner
- mr. sc. Slavko Tešija, viceguverner
- dr. sc. Roman Šubić, viceguverner
- mr. sc. Martina Drvar, viceguvernerka (do 1. listopada 2021.)
- mr. sc. Ivana Jakir-Bajo, viceguvernerka.

Konsolidirani finansijski izvještaji ne sastavljaju se i u finansijskim izvještajima Hrvatske narodne banke ne iskazuju se finansijski izvještaji ovisnog društva Hrvatske kovnice novca d.o.o. jer nisu značajni za finansijske izvještaje Hrvatske narodne banke.

1.2. Računovodstvene politike

1.2.1. Osnova pripreme

Finansijski izvještaji Hrvatske narodne banke za 2021. pripremljeni su u skladu s člankom 60. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008., 54/2013. i 47/2020.), kojim se uređuje primjena Smjernice (EU) 2016/2249 Europske središnje banke od 3. studenoga 2016. o pravnom okviru za računovodstvo i finansijsko izvještavanje u Europskom sustavu središnjih banaka (ESB/2016/34), sa svim izmjenama (u nastavku teksta: Smjernica ESB-a). Člankom 60. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci utvrđeno je da Hrvatska narodna banka sastavlja finansijske izvještaje u skladu sa Smjernicom ESB-a, a za izvještavanje o transakcijama koje nisu regulirane Smjernicom ESB-a Hrvatska narodna banka primjenjuje, pod uvjetom da ne postoji suprotna odluka Savjeta Hrvatske narodne banke, načela vrednovanja u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja koje je prihvatile Europska unija, a koji su bitni za poslove i izvještaje Hrvatske narodne banke. U izvještajnom razdoblju nije bilo odluka Savjeta Hrvatske narodne banke iz članka 60. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci. Načela vrednovanja u skladu s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja koje je prihvatile Europska unija, u svrhu pripreme ovih finansijskih izvještaja, uključuju načela mjerena i umanjenja vrijednosti.

Ovo su prvi finansijski izvještaji pripremljeni u skladu s novom osnovom pripreme.

Računovodstvene politike Hrvatske narodne banke, u dijelu koji nije primjenjiv dok Republika Hrvatska ne uvede euro kao službenu novčanu jedinicu, jesu sljedeće:

1. U Bilanci i Računu dobiti i gubitka izrazi "europodruče" i "euro" zamjenjuju se izrazima "Hrvatska" i "kuna".
2. U razdoblju dok Hrvatska ne uvede euro kao službenu valutu, finansijski izvještaji Hrvatske narodne banke ne mogu sadržavati sve pozicije koje propisuje Smjernica ESB-a te su stoga pozicije u finansijskim izvještajima prilagođene trenutačnom poslovanju HNB-a.
3. Pozicije u bilanci vezane uz operacije monetarne politike uskladene su s Odlukom o provođenju monetarne politike Hrvatske narodne banke.
4. Kovanice kuna u optjecaju iskazuju se zajedno s novčanicama u optjecaju u okviru bilančne stavke Novčanice i kovanice u optjecaju. Nakon uvođenja eura kao službene novčane jedinice Republike Hrvatske novčanice se prema Smjernici ESB-a iskazuju pod bilančnom stavkom Novčanice u optjecaju, a kovanice pod stavkom Ostale obvezne.

Podaci u Bilanci i Računu dobiti i gubitka prezentirani su u skladu s propisanom strukturom prema Smjernici ESB-a.

Usporedne informacije za sve iznose prikazane u Bilanci na kraju izvještajnog razdoblja jesu podaci na početku izvještajnog razdoblja prezentirani u skladu s propisanom strukturom Smjernice ESB-a.

Usporedne informacije u Računu dobiti i gubitka nisu prezentirane. Zakon o Hrvatskoj narodnoj banci ne zahtjeva prepravljanje usporednih podataka u Računu dobiti i gubitka, a njihova prezentacija zbog značajnih promjena u vrednovanju i promjenama u strukturi bilance nije moguća bez neopravdanih troškova i napora.

Dodatno, u skladu s člankom 35. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 47/2020.) raspored dobiti za finansijsku godinu 2020. izvršen je prema odredbama Zakona o Hrvatskoj narodnoj

banci ("Narodne novine", br. 75/2008. i 54/2013.), a počevši s financijskom godinom 2021. sastavljanje financijskih izvještaja, izračun dobiti odnosno gubitka i raspored dobiti odnosno pokrivanje gubitka provode se u skladu s odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 47/2020.).

Nekonsolidirani financijski izvještaji Hrvatske narodne banke za 2020. pripremljeni su u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji obuhvaćaju Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), njihove dopune i povezana tumačenja te Međunarodne standarde financijskog izvještavanja (MSFI), njihove dopune i povezana tumačenja, koje je utvrdila Europska komisija, a objavljeni su u Službenom listu Europske unije.

Financijski izvještaji Hrvatske narodne banke prezentirani su u kunama.

1.2.2. Izmjene i dopune Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci vezane uz prelazak na Smjernicu ESB-a

Člankom 35. stavkom 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 47/2020.) propisano je da će se, iz dijela općih pričuva zatečenih na dan 1. siječnja 2021. koji se odnosi na nerealizirane dobitke proizašle iz ponovnog vrednovanja imovine i obveza u prethodnim godinama, formirati revalorizacijski računi u skladu s člankom 13. tog Zakona, u dijelu kojim se dodaje članak 55.a Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008. i 54/2013.), i to u iznosu koji će odrediti Savjet Hrvatske narodne banke. Člankom 35. stavkom 2. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci propisano je da će se iz dijela općih pričuva zatečenih na dan 1. siječnja 2021. formirati rezervacije za rizike u skladu s člankom 13. ovog Zakona, u dijelu kojim se dodaje članak 55.b Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008. i 54/2013.), i to u iznosu koji će odrediti Savjet Hrvatske narodne banke. U skladu s navedenim Savjet Hrvatske narodne banke donio je Odluku o općim pričuvama Hrvatske narodne banke na dan 1. siječnja 2021. (detaljne informacije nalaze se pod 1.2.3. od (i) do (k)), kojom se:

- zbog promjene računovodstvene politike priznavanja troškova tiskanja novčanica i kovanja kovanog novca na temelju primjene Smjernice ESB-a postojeće stanje nerazgraničenih troškova izrade novčanica i kovanog novca zatečeno na dan 1. siječnja 2021. priznaje u punom iznosu na teret općih pričuva HNB-a
- stanje priznatih rezervacija za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke za financijsku imovinu HNB-a koja se prema Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja mjerila po amortiziranom trošku i po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a koje se ne priznaje kao umanjenje vrijednosti financijske imovine po Smjernici ESB-a, već isključivo po Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja, zatečeno na datum 1. siječnja 2021. u punom iznosu priznaje u korist općih pričuva HNB-a
- formiraju rezervacije za financijske rizike u iznosu od 3.500.000 tisuća kuna, i to iz dijela općih pričuva HNB-a zatečenih na dan 1. siječnja 2021. i
- formiraju revalorizacijski račun radi ponovnog vrednovanja vrijednosnih papira koji se ne drže do dospijeća u iznosu od 700.000 tisuća kuna i revalorizacijski račun radi ponovnog vrednovanja svih stavki imovine, obveza i kapitala te izvanbilančnih stavki koje su izražene u stranim valutama ili su vezane uz stranu valutu u iznosu od 6.050.000 tisuća kuna, i to iz dijela općih pričuva HNB-a zatečenih na dan 1. siječnja 2021.

1.2.3. Najznačajnije promjene u računovodstvenim politikama

Najznačajnije su promjene u računovodstvenim politikama:

- Financijske izvještaje prema novim računovodstvenim politikama čine Bilanca, Račun dobiti i gubitka i Bilješke uz finansijske izvještaje. Počevši od finansijske godine 2021. Hrvatska narodna banka više ne sastavlja Izvještaj o novčanim tokovima i Izvještaj o promjenama kapitala.
- Dužnički vrijednosni papiri grupiraju se u sljedeće kategorije: Utrživi vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike, Utrživi dužnički vrijednosni papiri osim onih koji se drže do dospijeća i Utrživi dužnički vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća.
- Prema Smjernici ESB-a i tzv. asimetričnom pristupu nerealizirani dobici od tečajnih razlika i promjene cijena ne priznaju se u računu dobiti i gubitka, već se evidentiraju na revalorizacijskim računima. Nerealizirani gubici od tečajnih razlika i promjena cijena prenose se na kraju godine u račun dobiti i gubitka ako prelaze prethodno evidentirane revalorizacijske dobitke na odgovarajućem revalorizacijskom računu.
- Za svaku se valutu izračunava prosječni trošak valute, a usporedbom transakcijskog tečaja i prosječnog troška valute izračunavaju se realizirani dobici/gubici od tečajnih razlika, dok se usporedbom prosječnog troška valute i srednjega

tržišnog tečaja valute (srednji tečaj HNB-a) izračunavaju nerealizirani dobici/gubici od tečajnih razlika. Tečajna revalorizacija provodi se zasebno za svaku valutu jer se ne smiju prebijati pozitivni efekti revalorizacije po jednoj valuti s negativnim efektima revalorizacije po drugoj valuti. Prema MSFI-jima prihodi i rashodi nastali pri kupoprodaji deviza uključivani su u realizirane prihode i rashode razdoblja u kojem su nastali. Sve ostale tečajne razlike iskazivane su kao nerealizirani dobici ili gubici u razdoblju kada se pojave. Pozitivni efekti revalorizacije po jednoj valuti prebijani su s negativnim efektima revalorizacije po drugoj valuti.

- Troškovi tiskanja novčanica i kovanja kovanog novca kuna više se ne razgraničavaju, već se priznaju u računu dobiti i gubitka onda kada su fakturirani ili kada nastaju na neki drugi način.
- Obračunate kamate iskazuju se na posebnoj poziciji u Bilanci.

1.2.4. Utjecaj izmjene računovodstvenih politika na bilancu

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Imovina	31. 12. 2020.	Bilješka	Utjecaj primjene Smjernice ESB-a 1. 1. 2021. nakon uvođenja 1. 1. 2021.	1. 1. 2021. Smjernice ESB-a
1. Zlato i potraživanja u zlatu	4.405	–	–	4.405
2. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti	154.517.053	–	(6.670.646)	147.846.407
2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF)	9.064.146	(a)	(6.360.309)	2.703.837
2.2. Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina	145.452.907	(b)	(310.337)	145.142.570
3. Potraživanja od rezidenata u Hrvatskoj nominirana u stranoj valuti	–	–	–	–
4. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–
4.1. Salda kod banaka, ulaganja u vrijednosne papire i krediti	–	–	–	–
4.2. Potraživanja koja proizlaze iz kredita u sklopu Europskoga tečajnog mehanizma ERM II	–	–	–	–
5. Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama	4.515.683	–	1.317	4.517.000
5.1. Redovite operacije	–	–	–	–
5.2. Strukturne operacije	4.515.683	(c)	1.317	4.517.000
5.3. Operacije fine prilagodbe	–	–	–	–
5.4. Prekonočni krediti	–	–	–	–
6. Ostala potraživanja od kreditnih institucija iz Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–
7. Vrijednosni papiri rezidenata u Hrvatskoj nominirani u kunama	19.825.464	–	17.185	19.842.649
7.1. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike	19.825.464	(d)	17.185	19.842.649
7.2. Ostali vrijednosni papiri	–	–	–	–
8. Ostala imovina	1.801.010	–	(465.602)	1.335.408
8.1. Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina	610.168	–	–	610.168
8.2. Ostala finansijska imovina	113.024	–	–	113.024
8.3. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–
8.4. Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi	993.111	(e)	(465.642)	527.469
8.5. Razno	84.707	(f)	40	84.747
9. Gubitak tekuće godine	–	–	–	–
Ukupno	180.663.615		(7.117.746)	173.545.869

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Obveze	31. 12. 2020.	Bilješka	Utjecaj primjene Smjernice ESB-a 1. 1. 2021.	1. 1. 2021. nakon uvođenja Smjernice ESB-a
1. Novčanice i kovanice u optjecaju	41.792.678	—	—	41.792.678
2. Obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske vezane uz operacije monetarne politike, nominirane u kunama	83.235.638	—	—	83.235.638
2.1. Tekući računi (koji obuhvaćaju sustav obveznih pričuva)	83.235.638	—	—	83.235.638
2.2. Prekonočni depoziti	—	—	—	—
2.3. Oročeni depoziti	—	—	—	—
2.4. Depoziti vezani uz poziv na uplatu marže	—	—	—	—
3. Ostale obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske nominirane u kunama	270.124	—	—	270.124
4. Dužnički vrijednosni papiri Hrvatske narodne banke	—	—	—	—
5. Obveze prema ostalim rezidentima u Hrvatskoj nominirane u kunama	16.342.330	—	—	16.342.330
5.1. Opća država	16.230.669	—	—	16.230.669
5.2. Ostale obveze	111.661	—	—	111.661
6. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama	287.910	—	—	287.910
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	8.715.990	—	—	8.715.990
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti	3.757.361	—	—	3.757.361
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	3.757.361	—	—	3.757.361
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	—	—	—	—
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	9.049.025	(g)	(6.360.309)	2.688.716
10. Ostale obveze	287.327	—	1.989.889	2.277.216
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	—	—	—	—
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	9.996	—	—	9.996
10.3. Razno	277.331	(h)	1.989.889	2.267.220
11. Rezervacije	62.703	(i)	3.500.000	3.562.703
12. Računi revalorizacije	2.668.769	(j)	4.423.245	7.092.014
13. Kapital i pričuve	14.193.760	—	(10.670.571)	3.523.189
13.1. Kapital	2.500.000	—	—	2.500.000
13.2. Pričuve	11.693.760	(k)	(10.670.571)	1.023.189
14. Dobit tekuće godine	—	—	—	—
Ukupno	180.663.615		(7.117.746)	173.545.869

- (a) Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda umanjena su za iznos od 6.360.309 tisuća kuna zbog različitog načina iskazivanja transakcija s MMF-om prema Smjernici ESB-a u odnosu na pravila MSFI-ja. Pričuvna tranša se prema pravilima Smjernice ESB-a iskazuje netirano na poziciji 2.1. u okviru aktive, dok prema pravilima MSFI-ja nema netiranja, već se stanja na računu mjenice, računu Međunarodnoga monetarnog fonda 1 i 2 iskazuju u okviru obveza.
- (b) Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina umanjeni su za iznos od 310.337 tisuća kuna koji čine ukidanje Rezervacija za očekivane kreditne gubitke koje su se izračunavale u skladu s MSFI-jem 9 Financijski instrumenti u iznosu od 15.985 tisuća kuna, svođenje na fer vrijednost vrijednosnih papira koji su se prema MSFI-ju 9 klasificirali kao financijska imovina po amortiziranom trošku, a prema Smjernici ESB-a klasificiraju se kao dužnički vrijednosni papiri koji se ne drže do dospjeća i vrednuju se po tržišnim cijenama pa se njihova vrijednost povećala za 311.283 tisuće kuna te isknjiženje pozitivnog efekta vrijednosnog usklađenja za dužničke vrijednosne papire koji su prema MSFI-ju 9 bili klasificirani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu

- dobit, a prema Smjernici ESB-a klasificiraju se kao vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća i vrednuju se po amortiziranom trošku, u iznosu od 637.605 tisuća kuna.
- (c) Strukturne operacije u okviru pozicije Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama uvećane su za iznos od 1.317 tisuća kuna zbog ukidanja Rezervacija za očekivane kreditne gubitke za kredite uz financijsko osiguranje koje su se izračunavale u skladu s MSFI-jem 9.
  - (d) Vrijednosni papiri rezidenata koji se drže za potrebe monetarne politike uvećani su za iznos od 17.185 tisuća kuna koji se odnosi na ukinute Rezervacije za očekivane kreditne gubitke za vrijednosne papire RH koje su se izračunavale u skladu s MSFI-jem 9.
  - (e) U okviru Ostale imovine smanjena je pozicija Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi zbog promjene računovodstvene politike priznavanja troškova tiskanja novčanica i kovanja kovanog novca pa je postojeće stanje nerazgraničenih troškova izrade novčanica i kovanog novca zatečeno na dan 1. siječnja 2021. u iznosu od 465.642 tisuće kuna priznato u punom iznosu na teret općih pričuva HNB-a.
  - (f) Povećanje u iznosu od 40 tisuća kuna na poziciji Razno u okviru Ostale imovine rezultat je ukidanja Rezervacija za očekivane kreditne gubitke koje su se izračunavale u skladu s MSFI-jem 9.
  - (g) Na poziciji Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF na dan 31. prosinca 2020. iskazana su i stanja na računu mjenice, računu Međunarodnoga monetarnog fonda 1 i 2 u iznosu od 6.360.309 tisuća kuna jer su stanja na ovim računima prema pravilima MSFI-ja iskazivana u okviru obveza, a prema Smjernici ESB-a iskazuju se kako je navedeno pod a).
  - (h) Povećanje pozicije Razno u okviru Ostalih obveza u iznosu od 1.989.889 tisuća kuna čine zatečeni nerealizirani dobici od ponovnog vrednovanja vrijednosnih papira koji su se prema MSFI-jevima mjerili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a prema Smjernici klasificiraju se kao vrijednosni papiri koji se ne drže do dospijeća u iznosu od 1.678.606 tisuća kuna i zatečeni nerealizirani dobici u iznosu od 311.283 tisuće kuna nastali pri svođenju na fer vrijednost vrijednosnih papira koji su se prema MSFI-jevima mjerili po amortiziranom trošku, a prema Smjernici ESB-a klasificirani su u kategoriju vrijednosnih papira koji se ne drže do dospijeća. Zatečeni nerealizirani dobici i gubici amortiziraju se linearном metodom do dospijeća ili prodaje vrijednosnog papira, a obračunata amortizacija iskazuje se kao kamatni prihod ili rashod.
  - (i) Rezervacije su povećane u iznosu od 3.500.000 tisuća kuna jer su slijedom Odluke o općim pričuvama Hrvatske narodne banke na dan 1. siječnja 2021. godine formirane rezervacije za finansijske rizike u iznosu od 3.500.000 tisuća kuna, i to iz dijela općih pričuva HNB-a zatečenih na dan 1. siječnja 2021.
  - (j) Računi revalorizacije povećali su se za 4.423.245 tisuća kuna, od čega se iznos od 10.544 tisuće kuna odnosi na ukidanje Rezervacija za očekivane kreditne gubitke, a iznos od 637.605 tisuća kuna na isknjiženje vrijednosnog usklađenja za dužničke vrijednosne papire koji su prema MSFI-ju 9 bili klasificirani po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a prema Smjernici ESB-a klasificiraju se kao vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća i vrednuju po amortiziranom trošku. Nadalje, umanjenje revalorizacijskih računa za 1.678.606 tisuća kuna čine zatečeni nerealizirani dobici za vrijednosne papire koji su se prema MSFI-jevima mjerili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, a prema Smjernici klasificiraju se kao vrijednosni papiri koji se ne drže do dospijeća. Računi revalorizacije povećali su se jer je u skladu s Odlukom o općim pričuvama Hrvatske narodne banke na dan 1. siječnja 2021. formiran revalorizacijski račun radi ponovnog vrednovanja vrijednosnih papira koji se ne drže do dospijeća u iznosu od 700.000 tisuća kuna, kao i revalorizacijski račun radi ponovnog vrednovanja svih stavki imovine, obveza i kapitala te izvanbilančnih stavki koje su izražene u stranim valutama ili su vezane uz stranu valutu u iznosu od 6.050.000 tisuća kuna, i to iz dijela općih pričuva HNB-a zatečenih na dan 1. siječnja 2021.
  - (k) Pričuve su se smanjile za 10.670.571 tisuću kuna jer je prema Odluci o općim pričuvama Hrvatske narodne banke na dan 1. siječnja 2021. stanje nerazgraničenih troškova izrade novčanica i kovanog novca zatečeno na dan 1. siječnja 2021. priznato u iznosu od 465.642 tisuće kuna na teret općih pričuva HNB-a, stanje priznatih rezervacija za umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke zatečeno na datum 1. siječnja 2021. u iznosu od 45.071 tisuću kuna priznato u korist općih pričuva HNB-a, formirane su rezervacije za finansijske rizike u iznosu od 3.500.000 tisuća kuna te su formirani revalorizacijski računi u iznosu od 6.750.000 tisuća kuna.

1.2.5. Kvalitativna obilježja i računovodstvene prepostavke

Primjenjuju se sljedeća kvalitativna obilježja u skladu sa Smjernicom ESB-a:

- Računovodstvene metode i financijsko izvještavanje odražavaju gospodarsku stvarnost, transparentni su i poštuju kvalitativna obilježja razumljivosti, relevantnosti, pouzdanosti i usporedivosti. Transakcije se evidentiraju i prikazuju u skladu sa svojim sadržajem i ekonomskom stvarnošću, a ne samo u skladu sa svojim pravnim oblikom.
- Vrednovanje imovine i obveza i priznavanje prihoda provode se na razborit način, što znači da se nerealizirani dobici ne priznaju kao prihod u računu dobiti i gubitka, već se evidentiraju izravno na računu revalorizacije te da se nerealizirani gubici knjiže na kraju godine u računu dobiti i gubitka ako premašuju prethodne revalorizacijske prihode evidentirane na odgovarajućem računu revalorizacije. Skrivene pričuve ili namjerno pogrešno iskazivanje stavki u bilanci i u računu dobiti i gubitka nisu u skladu s prepostavkom razboritosti.
- Odstupanja od računovodstvenih pravila dopuštena su samo ako se opravdano mogu smatrati beznačajnima u uku-tnom kontekstu i prikazu financijskih izvještaja izvještajnog subjekta.
- Kriteriji za vrednovanje bilance i priznavanje prihoda i rashoda primjenjuju se dosljedno kako bi se osigurala usporedivost podataka u financijskim izvještajima.

Primjenjuju se sljedeće računovodstvene prepostavke:

- Izvještaji se sastavljaju prema načelu trajnosti poslovanja.
- Prihodi i rashodi priznaju se u obračunskom razdoblju u kojem su zarađeni ili nastali, a ne u razdoblju u kojim su primljeni ili plaćeni.
- Imovina i obveze usklađuju se za događaje koji su se zbili između datuma godišnje bilance i datuma kada je Savjet Hrvatske narodne banke odobrio financijske izvještaje, ako oni utječu na stanje imovine ili obveza na datum bilance. Ne provodi se usklađivanje imovine i obveza, već se objavljuju oni događaji koji se zbivaju nakon datuma bilance ako ne utječu na stanje imovine i obveza na datum bilance, no takvog su značaja da bi njihovo neobjavljanje utjecalo na sposobnost korisnika financijskih izvještaja da donesu ispravne ocjene i odluke.

1.2.6. Osnova mjerena

Financijski izvještaji sastavljeni su primjenom obračunske metode i načela povijesnog troška, osim za utržive vrijednosne papire (osim onih koji se drže do dospijeća i za potrebe monetarne politike), zlato, sredstva dana na upravljanje međunarodnim institucijama i srebro, koji se mjere po tržišnoj vrijednosti te zemljišta i zgrade, koji se mjere po revaloriziranoj vrijednosti, što je njihova fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za naknadno akumuliranu amortizaciju za zgrade i naknadno akumulirane gubitke od umanjenja, ako postoje.

1.2.7. Evidentiranje poslovnih događaja

Pristup evidentiranja poslovnih događaja prema datumu sklapanja posla primjenjuje se kao osnova za evidentiranje deviznih transakcija, financijskih instrumenata nominiranih u stranoj valuti i obračuna povezanih s njima, a za provedbu tog pristupa rabi se standardni pristup.

Transakcije s vrijednosnim papirima, uključujući vlasničke instrumente nominirane u stranoj valuti, evidentiraju se u skladu s pristupom evidentiranja poslovnih događaja na datum plaćanja/namire. S tim povezane obračunate kamate, uključujući premije ili diskonte, evidentiraju se na dnevnoj osnovi od datuma promptne namire. Obračunate kamate, uključujući premije ili diskonte, za vrijednosne papire koji se drže za potrebe monetarne politike evidentiraju se na mjesечноj osnovi.

Za evidentiranje svih specifičnih transakcija, financijskih instrumenata i povezanih obračuna, nominiranih u kunama, primjenjuje se pristup evidentiranja poslovnih događaja prema datumu plaćanja/namire.

1.2.8. Priznavanje imovine i obveza

Financijska ili druga imovina ili obveze priznaju se u bilanci HNB-a jedino ako su zadovoljeni svi sljedeći uvjeti:

- vjerojatno je da će svaka buduća gospodarska korist povezana sa stavkom imovine ili obveza pritijecti HNB-u ili od njega otjecati

- svi rizici i nagrade povezani s imovinom ili obvezama, u značajnom dijelu, prenose se na HNB
- trošak ili vrijednost imovine za HNB ili iznos obveza moguće je pouzdano izmjeriti.

1.2.9. Pravila vrednovanja bilance

Revalorizacija zlata, instrumenata u stranoj valuti, vrijednosnih papira (osim vrijednosnih papira koji su razvrstani kao vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća, neutrživih vrijednosnih papira i vrijednosnih papira koji se drže za potrebe monetarne politike koji su evidentirani po amortiziranom trošku), kao i financijskih instrumenata, bilančnih i izvanbilančnih, provodi se po srednjim tržišnim tečajevima i cijenama na datum izvještavanja.

Nema razlikovanja između revalorizacijskih razlika zbog promjene cijene i tečaja u odnosu na zlato, već se evidentira samo jedna razlika zbog revalorizacije zlata, koja se temelji na cijeni određene jedinice težine zlata u kunama, dobivenoj na temelju tečaja HRK/USD na datum izvještavanja.

Za stranu valutu, uključujući bilančne i izvanbilančne transakcije, revalorizacija se provodi za svaku valutu posebno. Udjeli u posebnim pravima vučenja, uključujući određene pojedinačne udjele u stranim valutama, koji su osnovica za košaricu valuta za posebna prava vučenja, tretiraju se kao jedan udjel.

Tečajevi najznačajnijih valuta na dan 31. prosinca 2021. iznosili su:

1 USD = 6,643548 HRK (2020.: 6,139039 HRK)
 1 EUR = 7,517174 HRK (2020.: 7,536898 HRK)
 1 XDR = 9,314231 HRK (2020.: 8,869642 HRK).

Tržišne cijene i tečajevi koji su vrijedili na dan 31. prosinca 2020., a koji su primjenjeni u početnim stanjima 1. siječnja 2021. na početku primjene Smjernice ESB-a, smatraju se početnim prosječnim troškom imovine i obveza Hrvatske narodne banke.

Za vrijednosne papire revalorizacija se provodi prema pojedinim oznakama, odnosno prema istom međunarodnom identifikacijskom broju vrijednosnog papira / istoj vrsti, pri čemu se bilo kakve ugrađene opcije neće odvajati za potrebe vrednovanja. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike ili koji su uključeni u stavke Ostala financijska imovina ili Razno tretiraju se kao zasebni udjeli.

Utrživi vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike tretiraju se kao zasebni udjeli i vrednuju se po amortiziranom trošku (podliježu umanjenju).

Vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća vrijednosni su papiri s fiksnim ili točno utvrđenim plaćanjima i fiksnim rokom dospijeća koje izvještajni subjekt namjerava držati do dospijeća. Vrijednosni papiri koji se razvrstavaju kao oni koji se drže do dospijeća tretiraju se kao zasebni udjeli i vrednuju se po amortiziranom trošku (podliježu umanjenju). Neutrživi vrijednosni papiri tretiraju se jednako. Vrijednosni papiri koji su razvrstani u one koji se drže do dospijeća mogu se prodati prije njihova dospijeća ako nastupi bilo koji od navedenih slučajeva:

- ako se smatra da prodana količina nije značajna, u usporedbi s ukupnim iznosom portfelja vrijednosnih papira koji se drže do dospijeća
- ako se vrijednosni papiri prodaju tijekom jednog mjeseca prije datuma dospijeća
- u iznimnim okolnostima, kao što je značajno pogoršanje kreditne sposobnosti izdavatelja.

1.2.10. Priznavanje i vrednovanje financijske imovine

Financijska imovina je sva imovina koja je:

- gotovina
- ugovorno pravo na primanje gotovine ili drugoga financijskog instrumenta od drugog društva
- ugovorno pravo na razmjenu financijskog instrumenta s drugim društvom pod uvjetima koji su potencijalno povoljni ili
- vlasnički instrument drugog društva.

Zlato se vrednuje po tržišnoj vrijednosti.

Devizni utrživi dužnički vrijednosni papiri, osim onih koji se drže do dospijeća, vrednuju se po tržišnoj cijeni i tržišnom tečaju, sve premije ili diskonti amortiziraju se.

Devizni utrživi dužnički vrijednosni papiri klasificirani kao oni koji se drže do dospijeća vrednuju se po trošku nabave koji podliježe umanjenju i po tržišnom tečaju, sve premije ili diskonti amortiziraju se.

Utrživi dužnički vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike vrednuju se po trošku nabave koji podliježe umanjenju, sve premije ili diskonti amortiziraju se.

Potraživanja, salda kod banaka i krediti vrednuju se po nominalnoj vrijednosti, a strane valute preračunavaju se po tržišnom tečaju.

Sudjelujući udjeli, neutržive dionice i svi ostali vlasnički instrumenti koji se drže kao trajno ulaganje vrednuju se po trošku nabave koji podliježe umanjenju.

Načelo vrednovanja ulaganja u društva kćeri ili značajne udjele jest neto vrijednost imovine. Obračuni po neto vrijednosti ove imovine izračunavaju se i evidentiraju na računima jednom godišnje, i to na kraju poslovne godine prema tada dostupnim podacima.

Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama vrednuju se po tržišnoj cijeni i tržišnom tečaju. Revalorizacija se provodi na neto osnovi, a ne na odnosnoj imovini.

Tržišna cijena

Tržišna cijena je cijena koja se kotira za instrument za zlato, stranu valutu ili vrijednosne papire, obično ne uključuje obračunate ili umanjene kamate, ili na organiziranom tržištu, npr. burzi, ili na neorganiziranom tržištu, npr. izvanburzovnom tržištu.

Umanjenje vrijednosti financijske imovine

Financijska imovina procjenjuje se na datum bilance kako bi se utvrdilo postoji li objektivan dokaz umanjenja vrijednosti financijske imovine. Umanjenje vrijednosti jest smanjenje nadoknadivog iznosa ispod knjigovodstvene vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost jest sadašnja vrijednost procijenjenih budućih novčanih tokova diskontirano uz originalnu efektivnu kamatnu stopu financijskog ulaganja.

1.2.11. Repo ugovori

Hrvatska narodna banka ugovara kupnje/prodaje vrijednosnih papira ugovarajući ponovnu prodaju/kupnju u biti istih instrumenata na određeni datum u budućnosti po fiksnoj cijeni.

Obratna transakcija koja se provodi u sklopu obratnog repo ugovora evidentira se kao kolateralizirani dani kredit na strani imovine u bilanci u visini iznosa kredita. Vrijednosni papiri stečeni u sklopu obratnih repo ugovora ne revaloriziraju se, a dobit ili gubitak koji iz njih proizlaze ne iskazuju se u računu dobiti ili gubitka Hrvatske narodne banke.

Obratna transakcija koja se provodi u sklopu repo ugovora evidentira se kao kolateralizirani primljeni depozit na strani obveza u bilanci, dok stavka koja čini kolateral ostaje na strani imovine u bilanci. Prodane vrijednosne papire, koji se ponovno otkupljuju u skladu s repo ugovorima, Hrvatska narodna banka tretira kao da je ta imovina još uvijek dio portfelja iz kojeg je prodana.

1.2.12. Priznavanje i vrednovanje obveza

Obveza je sadašnja obveza Hrvatske narodne banke, proizila iz prošlih događaja, za namiru koje se očekuje odljev resursa Hrvatske narodne banke kojima se ostvaruju gospodarske koristi, a iznos kojim će se ona podmiriti može se pouzdano izmjeriti.

Financijska obveza je svaka obveza koja je zakonska obveza isporuke gotovine ili drugoga financijskog instrumenta drugom društvu ili razmjene financijskog instrumenta s drugim društvom pod uvjetima koji su potencijalno nepovoljni.

Novčanice i kovanice u optjecaju, obveze za uzete kredite i primljene depozite, obveze po tekućim računima, obveze prema dobavljačima, obveze za plaće i druge obveze prema zaposlenicima te ostale obveze evidentiraju se u poslovnim knjigama i u financijskim izvještajima iskazuju prema nominalnoj vrijednosti transakcije koja se zasniva na ugovoru ili drugoj vjerodostojnoj ispravi koja potvrđuje nastanak obveze.

Troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna iskazuju se u računu dobiti i gubitka onda kada su fakturirani ili kada nastaju na neki drugi način.

1.2.13. Priznavanje prihoda

Realizirani dobici i realizirani gubici iskazuju se u računu dobiti i gubitka.

Nerealizirani dobici ne priznaju se kao prihod, već se evidentiraju izravno na računu revalorizacije.

Na kraju godine nerealizirani gubici iskazuju se u računu dobiti i gubitka, ako premašuju prethodne revalorizacijske prihode, evidentirane na odgovarajućem računu revalorizacije. Nerealizirani gubici, iskazani u računu dobiti i gubitka, ne poštuju se u sljedećim godinama na teret novih nerealiziranih dobitaka. Nerealizirani gubici po bilo kojem vrijednosnom papiru, valutu ili udjelu u zlatu ne smiju se netirati s nerealiziranim dobiticima u drugim vrijednosnim papirima, valutama ili zlatu.

Gubici zbog umanjenja iskazuju se na kraju godine u računu dobiti i gubitka i ne smiju se poništavati u sljedećim godinama, osim ako se umanjenje smanji, a to smanjenje može se povezati s konkretnim događajem koji je nastupio nakon što je to umanjenje bilo prvi put evidentirano.

Dobici i gubici od tečajnih razlika po računima MMF-a koji su vezani uz stranu valutu (SDR) i izraženi su u kunama te dobici i gubici od tečajnih razlika po depozitima za stambene kredite s valutnom klauzulom priznaju se u računu dobiti i gubitka.

Premije ili diskonti koji proizlaze iz izdanih i kupljenih vrijednosnih papira izračunavaju se i prikazuju kao dio kamatnog rashoda ili prihoda i amortiziraju se tijekom preostalog ugovornog razdoblja do dospjeća vrijednosnih papira, prema metodi interne stope prinosa (efektivna kamatna stopa).

Obračuni nominirani u stranoj valuti preračunavaju se po tečaju na datum evidentiranja i utječu na valutnu poziciju.

Valutni odljevi koji uključuju promjenu u udjelu u određenoj valuti mogu dovesti do realizirane pozitivne ili negativne tečajne razlike.

Obračunate kamate koje proizlaze iz negativnih kamatnih stopa na finansijsku imovinu prikazuju se kao kamatni rashod.

Obračunate kamate koje proizlaze iz negativnih kamatnih stopa na finansijske obveze prikazuju se kao kamatni prihod.

1.2.14. Trošak transakcije

Metoda prosječnog troška primjenjuje se na dnevnoj osnovi za zlato, instrumente i vrijednosne papire u stranoj valuti, za izračun troškova stjecanja prodanih stavki, uzimajući u obzir utjecaj kretanja tečaja i/ili cijena.

Prosječni trošak imovine ili obveza smanjuje se ili povećava za nerealizirane gubitke iskazane u računu dobiti i gubitka na kraju godine.

Za potrebe izračuna prosječnog troška nabave vrijednosnog papira sve kupnje tijekom dana dodaju se prema njihovoj kupovnoj cijeni držanju iz prethodnog dana kako bi se dobio novi ponderirani prosječni trošak prije primjene iznosa prodaje za isti dan.

Kad postoji duga pozicija, neto priljevi valuta i zlata tijekom dana dodaju se stanju udjela prethodnog dana, po prosječnom tečaju ili cijeni zlata priljeva tijekom dana za svaku pojedinačnu valutu i zlato, kako bi se dobio novi ponderirani prosječni trošak. U slučaju neto odljeva izračun realiziranog dobitka ili gubitka temelji se na prosječnom trošku udjela u pojedinom valutu ili udjela u zlatu za prethodni dan, tako da prosječni trošak ostane isti.

1.2.15. Revalorizacijski računi

Hrvatska narodna banka formira revalorizacijske račune radi ponovnog vrednovanja imovine i obveza. Revalorizacijski računi formiraju se iz nerealiziranih dobitaka od ponovnog vrednovanja imovine i obveza.

1.2.16. Rezervacije

Rezervacije za buduće obveze

Hrvatska narodna banka priznaje rezervaciju ako ima sadašnju pravnu ili izvedenu obvezu koja je nastala na osnovi prošlih događaja, ako postoji vjerojatnost da će za podmirenje obveze biti potreban odljev resursa te ako je moguće pouzdano procijeniti iznos obveze. Ako sva tri navedena uvjeta nisu ispunjena, rezervacija se ne priznaje.

Rezerviranja se pregledavaju na kraju svakoga izvještajnog razdoblja i uskladjuju kako bi odražavala najbolju tekuću procjenu. Ako više nije vjerojatno da će podmirenje obveze zahtijevati odljev resursa s gospodarskim koristima, rezerviranje se poništava.

Prihodi ili rashodi nastali na osnovi rezerviranja priznaju se u Računu dobiti i gubitka na kraju obračunskog razdoblja na koje se odnose.

Rezervacije za financijske rizike

Hrvatska narodna banka može formirati rezervacije za financijske rizike u skladu s odlukom koju donosi Savjet Hrvatske narodne banke.

Odluku o povećanju ili smanjenju rezervacija za financijske rizike donosi Savjet Hrvatske narodne banke. Visina rezervacija za financijske rizike i daljnja potreba za njima preispituje se jednom godišnje na temelju procjene Hrvatske narodne banke o vlastitoj izloženosti navedenim rizicima. Prihodi i/ili rashodi od rezervacija za rizike evidentiraju se na izvještajni datum u skladu s Odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

1.2.17. Računovodstvena pravila za izvanbilančne financijske instrumente

Terminske transakcije u stranoj valuti, termske strane valutnih ugovora o razmjeni i drugi valutni instrumenti koji uključuju razmjenu jedne valute za drugu na određeni datum u budućnosti, uključuju se u neto valutne pozicije za izračun prosječnog troška i pozitivnih i negativnih tečajnih razlika.

Dobici i gubici koji proizlaze iz izvanbilančnih instrumenata priznaju se i tretiraju na sličan način kao i kod bilančnih instrumenata.

Terminske transakcije u stranoj valuti

Terminske kupnje i prodaje priznaju se u računima izvanbilančne evidencije od datuma trgovanja do datuma namire po promptnom tečaju termske transakcije. Realizirani dobici i gubici od prodajnih transakcija izračunavaju se primjenom prosječnog troška valutne pozicije na datum trgovanja, u skladu s postupkom dnevног netiranja za kupnje i prodaje.

Razlika između promptnog i termskog tečaja tretira se kao obveza ili potraživanje na temelju kamata na obračunskom načelu (načelo nastanka događaja). Na datum namire izvanbilančna se knjiženja poništavaju. Na valutnu poziciju utječu termske transakcije od datuma trgovanja po promptnom tečaju.

Terminske pozicije vrednuju se povezano s promptnom pozicijom iste valute, s prebijanjem svih razlika koje mogu nastati unutar jedne valutne pozicije. Saldo neto gubitka evidentira se terećenjem računa dobiti i gubitka kada premašuje prethodne revalorizacijske prihode evidentirane na računu revalorizacije. Saldo neto dobiti knjiži se u korist računa revalorizacije.

Valutni ugovori o razmjeni

Terminske i promptne kupnje i prodaje priznaju se u bilančnim računima na odgovarajući datum namire.

Terminske i promptne kupnje i prodaje priznaju se u računima izvanbilančne evidencije od datuma trgovanja do datuma namire po promptnom tečaju transakcija.

Prodajne transakcije priznaju se po promptnom tečaju transakcije. Stoga ne dolazi do dobitka ili gubitka.

Razlika između promptnog i termskog tečaja tretira se kao obveza ili potraživanje na temelju kamata na obračunskom načelu (načelo nastanka događaja) i za kupnje i za prodaje. Na datum namire izvanbilančna se knjiženja poništavaju. Pozicija u stranoj valuti mijenja se samo zbog obračunatih transakcija nominiranih u stranoj valuti.

Terminska pozicija vrednuje se u vezi s povezanom promptnom pozicijom.

1.2.18. Oporezivanje

U skladu sa zakonskim odredbama Hrvatska narodna banka nije obveznik poreza na dobit.

1.2.19. Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina

Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina priznaje se u bilanci prema trošku nabave umanjenom za akumuliranu amortizaciju i akumulirane gubitke od umanjenja. Iznimku čine zemljišta i zgrade koji se iskazuju u revaloriziranom iznosu, što je njihova fer vrijednost na datum revalorizacije umanjena za naknadno akumuliranu amortizaciju za zgrade i naknadno akumulirane gubitke od umanjenja. Pri obračunu amortizacije primjenjuje se linearna metoda.

Fer vrijednost zemljišta i zgrada zasnovana je na procjenama neovisnih stručnjaka, a pri vrednovanju upotrijebljeni su određeni značajni ulazni podaci koji nisu tržišno provjerljivi.

Revalorizacijski dobitak od zemljišta i zgrada iskazuje se kao posebna stavka unutar pozicije Računi revalorizacije. Gubici iz revalorizacije terete revalorizacijske rezerve do visine prije priznatih revalorizacijskih viškova, a gubici iznad prije priznatih viškova terete račun dobiti i gubitka izvještajnog razdoblja.

Revalorizacijska se rezerva prenosi pri uporabi odnosne imovine. U tom je slučaju iznos prenesene rezerve razlika između amortizacije zasnovane na revaloriziranoj knjigovodstvenoj vrijednosti imovine i amortizacije zasnovane na izvornom trošku nabave imovine. Revalorizacijska rezerva u vezi sa zemljištem i zgradama prenosi se u opće pričuve kad se imovina prestane priznavati. To uključuje prijenos cijele rezerve kad se imovina povuče iz uporabe ili otudi. Prijenosi iz revalorizacijske rezerve u opće pričuve ne provode se preko računa dobiti i gubitaka.

Korisni vijek uporabe materijalne i nematerijalne dugotrajne imovine

Naziv amortizacijske skupine	Korisni vijek uporabe za 2021. (broj godina uporabe)	Korisni vijek uporabe za 2020. (broj godina uporabe)
Nekretnine	20 – 50	20 – 50
Računalna i računalna infrastruktura	5 – 8	5 – 8
Namještaj i oprema	2 – 20	2 – 20
Motorna vozila	4	4
Programska oprema i licencije	do 10	do 10

Najmovi

Na datum početka najma Hrvatska narodna banka priznaje imovinu s pravom uporabe te obveze po najmu.

Imovina s pravom uporabe početno se mjeri po trošku, a obveza po najmu mjeri se po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena do tog datuma. Sadašnja vrijednost obveze na osnovi najma izračunava se s pomoću eskontne stope Hrvatske narodne banke. Nakon datuma početka najma imovina s pravom uporabe mjeri se primjenom modela troška.

Hrvatska narodna banka ne priznaje imovinu s pravom uporabe kod kratkoročnih najmova i najmova s odnosnom imovinom niske vrijednosti. Plaćanja najmova povezana s kratkoročnim najmovima i najmova s odnosnom imovinom niske vrijednosti priznaju se kao trošak na linearu osnovi tijekom razdoblja najma.

Komponente ugovora o najmu koje se ne odnose na najam ne odvajaju se od komponenata koje se odnose na najam, već se svaka komponenta koja se odnosi na najam i sve povezane komponente koje se ne odnose na najam obračunavaju kao jedinstvena komponenta najma.

Imovina s pravom uporabe amortizira se primjenom linearne metode, od datuma početka najma do kraja njezina korisnog vijeka uporabe ili do kraja razdoblja najma, ovisno o tome koji je datum raniji.

Umanjenje vrijednosti nefinancijske imovine

Neto knjigovodstvena vrijednost nefinancijske imovine preispituje se na kraju svakoga izvještajnog razdoblja kako bi se utvrdilo postoje li pokazatelji mogućeg umanjenja vrijednosti. Ako takvi pokazatelji postoje, procjenjuje se nadoknadići iznos imovine. Za imovinu s neodređenim korisnim vijekom upotrebe te nematerijalnu imovinu koja još nije u upotrebi nadoknadići iznos procjenjuje se na svaki datum izvještavanja.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se kada je neto knjigovodstvena vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac veća od njezina nadoknadivog iznosa. Jedinica koja stvara novac najmanja je odrediva skupina imovine koja stvara priljeve novca koji su uglavnom neovisni o priljevu novca od druge imovine ili drugih skupina imovine. Jedinica koja stvara novac za Hrvatsku narodnu banku cijela je Hrvatska narodna banka.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznaje se u dobit ili gubitak.

Nadoknadiva vrijednost imovine ili jedinice koja stvara novac njezina je fer vrijednost umanjena za troškove otuđenja ili njezina vrijednost pri uporabi, ovisno o tome što je više. Vrijednost pri uporabi sadašnja je vrijednost budućih novčanih tokova za koju se очekuje da će proizaći iz imovine ili jedinice koja stvara novac. Vrijednost pri uporabi procjenjuje se diskontiranjem očekivanih budućih gotovinskih tokova na njihovu sadašnju vrijednost s pomoću diskontne stope koja odražava trenutačnu tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za tu imovinu.

Gubitak od umanjenja vrijednosti priznat prethodnih godina procjenjuje se na svaki datum izvještavanja da bi se utvrdilo je li gubitak umanjen ili više i ne postoji. Gubitak od umanjenja vrijednosti ukida se ako je došlo do promjena u procjenama koje su bile primjenjene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti ukida se samo do knjigovodstvene vrijednosti imovine umanjene za akumuliranu amortizaciju, kakva bi bila izračunata da nije bio priznat gubitak od umanjenja vrijednosti.

1.3. Primjena procjena i prosudba

Pri pripremi finansijskih izvještaja za 2021. rukovodstvo se koristilo određenim prosudbama, procjenama i prepostavkama koje utječu na primjenu računovodstvenih politika te na objavljene iznose imovine, obveza, prihoda i rashoda. Te se procjene zasnivaju na najboljim saznanjima rukovodstva o aktualnim događajima i radnjama, a stvari se rezultati na kraju mogu razlikovati od tih procjena. Procjene se primjenjuju pri procjeni korisnog vijeka uporabe materijalne i nematerijalne dugotrajne imovine te visine rezervacija za buduće obvezu kao i pri procjeni izloženosti Hrvatske narodne banke finansijskim rizicima u svrhu formiranja rezervacija za finansijske rizike.

1.4. Raspored dobiti i pokrivanje gubitaka

Raspored dobiti i pokrivanje gubitaka Hrvatske narodne banke provodi se u skladu s člankom 57. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci. Dobit Hrvatske narodne banke iskazana u finansijskoj godini raspoređuje se u opće pričuve i u korist državnog proračuna u skladu s odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke tako da se 20% dobiti rasporedi u opće pričuve, a 80% dobiti je prihod državnog proračuna. Iznimno, ako visina općih pričuva na posljednji dan finansijske godine bude niža od donjeg iznosa općih pričuva utvrđenog u skladu s člankom 55. stavkom 2. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci, Savjet Hrvatske narodne banke donijet će odluku da se u opće pričuve raspoređuje iznos dobiti potreban za dosezanje donjeg iznosa općih pričuva, dok se preostala dobit raspoređuje tako da se 20% dobiti rasporedi u opće pričuve, a 80% dobiti je prihod državnog proračuna.

Gubitak Hrvatske narodne banke najprije se pokriva iz općih pričuva, a ako je gubitak Hrvatske narodne banke veći od iznosa općih pričuva, iznos gubitka koji prelazi visinu općih pričuva pokrit će se iz dobiti sljedećih godina. Dobit koju će Hrvatska narodna banka iskazati u sljedećim godinama najprije će se iskoristiti za pokriće gubitka iz prethodnih godina.

Ako je tijekom dužeg razdoblja ukupni kapital Hrvatske narodne banke umanjen za gubitak iz prethodnih godina manji od temeljnoga kapitala Hrvatske narodne banke, potrelni iznos do visine temeljnoga kapitala osigurat će se u državnom proračunu u sljedećem srednjoročnom razdoblju. U smislu ove odredbe ukupni kapital Hrvatske narodne banke čine temeljni kapital, opće pričuve, revalorizacijski računi i rezervacije za finansijske rizike.

Bilješka br. 2 – Stavke imovine

1. Zlato i potraživanja u zlatu

	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Količina u uncama zlata	378,78	378,78	–	–
Cijena				
USD/unca zlata	1.828,45	1.894,13	(65,68)	(3,47)
HRK/USD	6,643548	6,139039	0,50	8,22
Knjigovodstvena vrijednost u tisućama kuna	4.601	4.405	196	4,45

2. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti

2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF)

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Sredstva kod MMF-a nominirana u kunama:				
Članska kvota	6.682.066	6.363.088	318.978	5,01
Mjenice nominirane u kunama	(6.662.142)	(6.344.334)	317.808	5,01
Račun MMF-a 1	(16.705)	(15.908)	797	5,01
<i>Rezervna pozicija u MMF-u</i>	3.219	2.846	373	13,11
Račun MMF-a 2	(72)	(67)	5	7,46
<i>Ukupno</i>	3.147	2.779	368	13,24
Sredstva kod MMF-a nominirana u posebnim pravima vučenja:				
Devizni tekući račun kod MMF-a	9.245.354	2.696.453	6.548.901	242,87
Depozit PRG-HIPC fonda	4.836	4.605	231	5,02
<i>Ukupno</i>	9.250.190	2.701.058	6.549.132	242,47
Ukupno	9.253.337	2.703.837	6.549.500	242,23

Hrvatska narodna banka fiskalni je agent Republike Hrvatske za Međunarodni monetarni fond i depozitar Međunarodnoga monetarnog fonda.

Devizni tekući i depozit te obveze za neto kumulativnu alokaciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda nominirani su u posebnim pravima vučenja (SDR) i mjeru se po nominalnoj vrijednosti.

Članska kvota, mjenice te računi Međunarodnoga monetarnog fonda 1 i 2 mjeru se po nominalnoj vrijednosti, nominirani su u kunama i vezani uz SDR (revaloriziraju se na izvještajni datum primjenom tečaja SDR-a na taj datum).

Odbor izvršnih direktora Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF) na sjednici održanoj 8. srpnja 2021. podržao je prijedlog za opću alokaciju posebnih prava vučenja (SDR) u iznosu od 456.485.292 tisuće SDR-a, kako bi se pridonijelo zadovoljenju globalne potrebe za deviznim pričuvama. Slijedom toga, glavna direktorica MMF-a pozvala je Odbor guvernera na glasovanje u korist opće alokacije, a glasovanje je dovršeno 2. kolovoza 2021. Predmetna opća alokacija SDR-a u protuvrijednosti od 456.485.292 tisuće SDR-a odgovor je na dosad najveću globalnu zdravstvenu i ekonomsku krizu, s ciljem zadovoljenja globalnih potreba za deviznim pričuvama na dulji rok. Alokacija se provela 23. kolovoza 2021., odnosno 21 dan nakon stupanja na snagu rezolucije Odbora guvernera o odobravanju alokacije, te je Hrvatskoj alocirano približno 687.596 tisuća SDR-a. Vlada Republike Hrvatske donijela je 23. rujna 2021. Odluku o prihvaćanju sredstava na osnovi opće alokacije posebnih prava vučenja Međunarodnoga monetarnog fonda. Slijedom navedenog, stanje na deviznom tekućem računu kod Međunarodnoga monetarnog fonda povećalo se za 687.596 tisuća SDR-a.

Na temelju Odluke o davanju suglasnosti za sklapanje novoga Sporazuma o beskamatnemu depozitu kod Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) u korist Poverty Reduction and Growth – Heavily Indebted Poor Countries Trust-a (PRG-HIPC fond), koju je Vlada Republike Hrvatske donijela na sjednici održanoj 20. prosinca 2018., potpisani je Sporazum o beskamatnom depozitu između Hrvatske narodne banke i MMF-a, kao upravitelja PRG-HIPC fonda, kojim se sredstva u iznosu od 519.161 SDR-a deponiraju beskamatno u korist PRG-HIPC fonda do 31. prosinca 2023. PRGT – Poverty Reduction and Growth Trust poseban je fond unutar MMF-a koji pruža financijsku potporu zemljama s niskim dohotkom, uz vrlo povoljne (koncesionalne) uvjete.

2.2. Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Vrijednosni papiri	91.745.493	87.614.886	4.130.607	4,71
Salda kod banaka, inozemni krediti i ostala inozemna imovina	99.180.598	57.527.684	41.652.914	72,40
Ukupno	190.926.091	145.142.570	45.783.521	31,54

2.2.1. Vrijednosni papiri

U tablici u nastavku prikazana su Ulaganja u vrijednosne papire izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Utrživi dužnički vrijednosni papiri osim onih koji se drže do dospjeća	54.365.256	60.733.004	(6.367.748)	(10,48)
Utrživi dužnički vrijednosni papiri koji se drže do dospjeća	37.380.237	26.881.882	10.498.355	39,05
Ukupno	91.745.493	87.614.886	4.130.607	4,71

Ulaganja u vrijednosne papire po pojedinim valutama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
EUR	74.326.039	71.823.038	2.503.001	3,48
USD	15.757.524	15.791.848	(34.324)	(0,22)
Ostale valute	1.661.930	–	1.661.930	–
Ukupno	91.745.493	87.614.886	4.130.607	4,71

2.2.2. Salda kod banaka, inozemni krediti i ostala inozemna imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Gotovina i sredstva na tekućim računima	59.659.098	33.701.622	25.957.476	77,02
Depoziti kod drugih banaka	8.164.056	12.076.502	(3.912.446)	(32,40)
Obratni repo ugovori	17.569.486	4.729.855	12.839.631	271,46
Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim financijskim institucijama	1.326.339	1.228.635	97.704	7,95
Sredstva na računu HNB-a u sustavu TARGET2	70.134	64.615	5.519	8,54
Sredstva ostalih sudionika u sustavu TARGET2	12.391.485	5.726.455	6.665.030	116,39
Ukupno	99.180.598	57.527.684	41.652.914	72,40

Salda kod banaka, inozemni krediti i ostala inozemna imovina po pojedinim valutama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
EUR	95.995.230	54.969.144	41.026.086	74,63
USD	3.107.730	2.532.092	575.638	22,73
Ostale valute	77.638	26.448	51.190	193,55
Ukupno	99.180.598	57.527.684	41.652.914	72,40

5. Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Redovite operacije	–	–	–	–
Strukturne operacije	3.067.000	4.517.000	(1.450.000)	(32,10)
Operacije fine prilagodbe	–	–	–	–
Prekonočni krediti	–	–	–	–
Ukupno	3.067.000	4.517.000	(1.450.000)	(32,10)

U skladu s Odlukom o provođenju monetarne politike Hrvatske narodne banke, Hrvatska narodna banka provodi monetarnu politiku: operacijama monetarne politike, obveznom pričuvom u skladu s odlukom o obveznoj pričuvi i drugim instrumentima i mjerama u skladu s posebnim odlukama Hrvatske narodne banke.

Operacije monetarne politike HNB-a jesu operacije na otvorenom tržištu i stalno raspoložive mogućnosti. Operacije na otvorenom tržištu pokreće HNB, a stalno raspoložive mogućnosti pokreće druga ugovorna strana.

HNB provodi operacije na otvorenom tržištu povratnim i konačnim transakcijama radi reguliranja kreditne aktivnosti i likvidnosti kreditnih institucija te radi reguliranja količine novca u optjecaju. Vrste operacija na otvorenom tržištu jesu: redovite operacije, operacije fine prilagodbe i strukturne operacije.

5.1. Redovite operacije

Redovite operacije provode se svaki tjedan, u pravilu imaju rok dospjeća od tjedan dana i provode se standardnim aukcijama.

5.2. Strukturne operacije

Strukturne operacije imaju učestalost i rok dospjeća koji nisu standardizirani, a provode se standardnom aukcijom, brzom aukcijom ili bilateralnim postupkom, ovisno o odluci HNB-a.

5.3. Operacije fine prilagodbe

Operacije fine prilagodbe imaju učestalost i rok dospjeća koji nisu standardizirani i u pravilu se provode brzom aukcijom, ali HNB može odlučiti provesti određene operacije fine prilagodbe drugim postupkom (standardnom aukcijom ili bilateralnim postupkom).

5.4. Prekonočni krediti

HNB omogućava pristup stalno raspoloživim mogućnostima putem prekonočnoga kredita. Prekonočni kredit je kredit uz finansijsko osiguranje s rokom dospjeća od jednoga radnog dana. Iznos likvidnosti koji se može pustiti prekonočnim kreditom ograničen je samo vrijednošću skupa prihvatljive imovine.

7. Vrijednosni papiri rezidenata u Hrvatskoj nominirani u kunama

7.1. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Obveznice Republike Hrvatske	18.357.930	19.842.649	(1.484.719)	(7,48)
Ukupno	18.357.930	19.842.649	(1.484.719)	(7,48)

Hrvatska narodna banka s ciljem održavanja likvidnosti i stabilnosti finansijskog sustava zbog pandemije bolesti COVID-19 poduzela je niz mjera iz područja monetarne politike, uključujući kupnju obveznica Republike Hrvatske.

8. Ostala imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina	645.652	610.168	35.484	5,82
Ostala finansijska imovina	120.224	113.024	7.200	6,37
Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	27.336	–	27.336	–
Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi	506.635	527.469	(20.834)	(3,95)
Razno	32.581	84.747	(52.166)	(61,55)
Ukupno	1.332.428	1.335.408	(2.980)	(0,22)

8.1. Materijalna i nematerijalna dugotraina imovina

8.2. Ostala financijska imovina

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Dionice BIS-a	41.914	41.914	–	–
Dionice SWIFT-a	80	80	–	–
Uplaćeni kapital ESB-a	19.954	19.954	–	–
Ulaganje u Hrvatsku kovnicu novca	58.276	51.076	7.200	14,10
Ukupno	120.224	113.024	7.200	6,37

Na osnovi posjedovanja 2.441 dionice Banke za međunarodne namire (engl. *Bank for International Settlements* – BIS), nominalne vrijednosti 5.000 SDR-a po dionici, Hrvatska narodna banka članica je BIS-a, što joj pruža mogućnost korištenja usluga BIS-a središnjim bankama i drugim financijskim organizacijama. U skladu sa Statutom BIS-a od vrijednosti upisanih dionica uplaćeno je 25%, a ostatak od 75% čini "kapital na poziv", tj. uplaćuje se po pozivu BIS-a. U 2021. Hrvatska narodna banka dobila je dividendu u iznosu od 11.425 tisuća kuna.

Hrvatska narodna banka također je članica Udruženja za međunarodne međubankovne financijske telekomunikacije (engl. *Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication* – SWIFT). Na osnovi tog članstva Hrvatska narodna banka sudjeluje u međunarodnom transferu financijskih poruka. Šest dionica SWIFT-a nominalne vrijednosti od 125 eura po dionici koje Hrvatska narodna banka posjeduje plaćene su u cijelosti.

Uplaćeni kapital Europske središnje banke – ESB-a (engl. *European Central Bank* – ECB) čini sudjelujući interes Hrvatske narodne banke u ESB-u. Prema članku 28. Statuta Europskog sustava središnjih banaka – ESSB-a (engl. *European System of Central Banks* – ESCB) nacionalne središnje banke – NSB (engl. *National Central Bank* – NCB) iz ESSB-a jedini su upisnici kapitala ESB-a. Upisi kapitala ovise o udjelima koji su utvrđeni u skladu s člankom 29. Statuta ESSB-a, a koji se prilagođuju svakih pet godina i kad god se promijeni broj nacionalnih središnjih banaka koje pridonose kapitalu ESB-a. Budući da Republika Hrvatska nije dio europodručja, primjenjuju se prijelazne odredbe članka 47. Statuta ESSB-a, prema kojem je Hrvatska narodna banka imala obvezu platiti ESB-u 3,75% iznosa upisanoga kapitala kao doprinos za pokriće troškova poslovanja ESB-a. Hrvatska narodna banka, kao nacionalna središnja banka izvan europodručja, nema pravo na primitak odgovarajućeg udjela pri raspodjeli dobiti ESB-a, a nema ni obvezu pokrića gubitka ESB-a.

Bank of England napustila je Europski sustav središnjih banaka zbog izlaska Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije 31. siječnja 2020., a ponderi u ključu za upis kapitala Europske središnje banke, pripisani preostalim nacionalnim središnjim bankama, prilagođeni su s učinkom od 1. veljače 2020.

Tablica 1. Doprinosi nacionalnih središnjih banaka kapitalu ESB-a

NSB	Ključ za upis kapitala %	Uplaćeni kapital (u tisućama eura)
Nationale Bank van België / Banque Nationale de Belgique	2,9630	298.518
Deutsche Bundesbank	21,4394	2.159.988
Eesti Pank	0,2291	23.081
Central Bank of Ireland	1,3772	138.751
Bank of Greece	2,0117	202.676
Banco de España	9,6981	977.070
Banque de France	16,6108	1.673.514
Banca d'Italia	13,8165	1.391.992
Central Bank of Cyprus	0,1750	17.631
Latvijas Banka	0,3169	31.927
Lietuvos bankas	0,4707	47.422
Banque centrale du Luxembourg	0,2679	26.991
Central Bank of Malta	0,0853	8.594
De Nederlandsche Bank	4,7662	480.188
Oesterreichische Nationalbank	2,3804	239.822
Banco de Portugal	1,9035	191.775
Banka Slovenije	0,3916	39.453
Národná banka Slovenska	0,9314	93.837
Suomen Pankki – Finlands Bank	1,4939	150.508
Ukupno za nacionalne središnje banke europolodručja	81,3286	8.193.738
Българска народна банка (Bulgarian National Bank)	0,9832	3.991
Česká národní banka	1,8794	7.629
Danmarks Nationalbank	1,7591	7.141
Hrvatska narodna banka	0,6595	2.677
Magyar Nemzeti Bank	1,5488	6.287
Narodowy Bank Polski	6,0335	24.492
Banca Națională a României	2,8289	11.484
Sveriges Riksbank	2,9790	12.093
Ukupno za nacionalne središnje banke izvan europolodručja	18,6714	75.794
Sveukupno	100,00	8.269.532

Ukupan upisani kapital ESB-a potječe iz nacionalnih središnjih banaka svih država članica EU-a i iznosi 10.825.007 tisuća eura. Iznosi upisanoga kapitala pojedinačnih nacionalnih središnjih banaka europolodručja, uvećani zbog izlaska središnje banke Bank of England iz Europskog sustava središnjih banaka, podijeljeni su na dva godišnja obroka. Prvi obrok plaćen je krajem 2021., a drugi dospijeva na naplatu krajem 2022.

Udio Hrvatske narodne banke u upisanom kapitalu Europske središnje banke iznosi 0,6595%, pa je slijedom toga Hrvatska narodna banka upisala kapital ESB-a u iznosu od 71.391 tisuću eura, a uplatila iznos od 2.677 tisuća eura.

Hrvatska kovnica novca d.o.o. (Hrvatski novčarski zavod d.o.o. promijenio je naziv/tvrtku u Hrvatska kovnica novca d.o.o. 21. listopada 2021.) domaće je trgovačko društvo čija je osnovna djelatnost proizvodnja novca i medalja od zlata i drugih plemenitih metala, proizvodnja kovanoga i prigodnoga optjecajnog novca, proizvodnja nakita i srodnih proizvoda te trgovina zlatom i drugim plemenitim metalima, jubilarnim kovanim novcem i medaljama od zlata i drugih plemenitih metala. Vlasnički udio Hrvatske narodne banke u kapitalu Hrvatske kovnice novca iznosi 100%, a načelo vrednovanja jest neto vrijednost imovine. Obračuni po neto vrijednosti ove imovine izračunavaju se i evidentiraju na računima jednom godišnje,

i to na kraju poslovne godine prema tada dostupnim podacima. Konsolidirani finansijski izvještaji ne sastavljaju se jer ulaganje u Hrvatsku kovnicu novca nije kvantitativno ni kvalitativno značajno.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Neto vrijednost imovine 1. 1. 2021.	51.076
Revalorizacija u 2021.	7.200
Neto vrijednost imovine 31. 12. 2021.	58.276

8.3. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente

Na ovoj poziciji iskazuju se neto rezultati vrednovanja izvanbilančnih instrumenata u stranim valutama od datuma trgovanja do datuma namire. U tablici koja slijedi iskazane su revalorizacijske razlike izvedenih instrumenata po instrumentima i valutama, a koje su priznate u bilanci.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.
Valutni ugovori o razmjeni (FX SWAP) u JPY	15.195	–
Valutni ugovori o razmjeni (FX SWAP) u USD	8.552	–
Valutni ugovori o razmjeni (FX SWAP) u EUR	3.589	–
Ukupno	27.336	–

8.4. Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Depoziti kod drugih banaka	95	310	(215)	(69,35)
Devizni vrijednosni papiri koji se ne drže do dospijeća	139.279	168.855	(29.576)	(17,52)
Devizni vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća	178.825	174.096	4.729	2,72
Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike	136.796	151.521	(14.725)	(9,72)
Krediti kreditnim institucijama iz RH vezani uz operacije monetarne politike	23.576	16.333	7.243	44,35
Devizni obratni repo ugovori	61	14	47	335,71
Valutni ugovori o razmjeni (FX SWAP)	795	–	795	–
Negativna remuneracija za sudionike TARGET2	1.779	1.744	35	2,01
Negativne kamate (repo depoziti)	8.047	583	7.464	1.280,27
Unaprijed plaćeni troškovi	15.801	10.836	4.965	45,82
Ostalo	1.581	3.177	(1.596)	(50,24)
Ukupno	506.635	527.469	(20.834)	(3,95)

8.5. Razno

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Novac u blagajni HNB-a	286	379	(93)	(24,54)
Numizmatika	11.180	11.377	(197)	(1,73)
Potraživanja	6.840	26.015	(19.175)	(73,71)
Dani predujmovi	2.520	34.614	(32.094)	(92,72)
Ostala materijalna imovina	9.351	9.563	(212)	(2,22)
Ostalo	2.404	2.799	(395)	(14,11)
Ukupno	32.581	84.747	(52.166)	(61,55)

Bilješka br. 3 – Stavke pasive

1. Novčanice i kovanice u optjecaju

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2021.	Promjena
		%
Gotov novac stavljen u optjecaj – početno stanje 1. siječnja	41.792.678	
Povećanje/(smanjenje)	2.467.552	5,90
Gotov novac stavljen u optjecaj – stanje 31. prosinca	44.260.230	

U tablici koja slijedi iskazana je apoenска struktura novčanica i kovanica u optjecaju.

Kune	Nominalna vrijednost	31. 12. 2021.		1. 1. 2021.	
		Komada	Vrijednost u tisućama kuna	Komada	Vrijednost u tisućama kuna
Kovani novac	0,01	128.917.880	1.289	128.096.234	1.281
Kovani novac	0,02	85.940.198	1.719	85.746.912	1.715
Kovani novac	0,05	433.722.399	21.686	418.770.808	20.939
Kovani novac	0,10	619.830.928	61.983	602.359.529	60.236
Kovani novac	0,20	488.997.610	97.800	470.993.381	94.199
Kovani novac	0,50	283.957.151	141.979	273.545.238	136.773
Kovani novac	1	320.952.373	320.952	308.756.200	308.756
Kovani novac	2	201.374.879	402.750	190.830.614	381.661
Kovani novac	5	135.057.778	675.289	129.006.476	645.032
Kovani novac	25	1.404.104	35.103	1.364.201	34.105
Novčanice	5	4.120.763	20.604	4.122.545	20.613
Novčanice	10	55.801.984	558.020	53.218.620	532.186
Novčanice	20	40.265.969	805.319	37.639.522	752.790
Novčanice	50	20.012.423	1.000.621	18.722.968	936.148
Novčanice	100	50.303.499	5.030.350	47.539.398	4.753.940
Novčanice	200	101.430.201	20.286.040	96.089.661	19.217.932
Novčanice	500	9.698.321	4.849.160	9.461.267	4.730.634
Novčanice	1.000	9.949.566	9.949.566	9.163.738	9.163.738
Ukupno		44.260.230			41.792.678

2. Obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske vezane uz operacije monetarne politike, nominirane u kunama

2.1. Tekući računi (koji obuhvaćaju sustav obveznih pričuva)

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Obvezna pričuva	22.550.089	19.956.987	2.593.102	12,99
Računi za namiru	68.031.877	53.434.695	14.597.182	27,32
Računi za limite u Nacionalnom klirinškom sustavu	675.000	575.000	100.000	17,39
Računi za gotovinu	12.677.147	9.268.956	3.408.191	36,77
Ukupno	103.934.113	83.235.638	20.698.475	24,87

3. Ostale obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske nominirane u kunama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Depoziti izdvojeni po nalogu suda	92.888	270.124	(177.236)	(65,61)
Ukupno	92.888	270.124	(177.236)	(65,61)

Depoziti izdvojeni po nalogu suda jesu novčana sredstva zaplijenjena na temelju Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima.

5. Obveze prema ostalim rezidentima u Hrvatskoj nominirane u kunama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Opća država	14.142.448	16.230.669	(2.088.221)	(12,87)
Ostale obveze	242.703	111.661	131.042	117,36
Ukupno	14.385.151	16.342.330	(1.957.179)	(11,98)

6. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Obveze prema Europskoj komisiji	474.611	287.636	186.975	65,00
Ostale obveze	143	274	(131)	(47,81)
Ukupno	474.754	287.910	186.844	64,90

Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama obuhvaćaju depozite i transakcijske račune drugih banaka, središnjih banaka i međunarodnih/nadnacionalnih institucija, uključujući Europsku komisiju. Europska komisija otvorila je kod Hrvatske narodne banke račun vlastitih sredstava u kunama za obavljanje platnih transakcija.

7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Obveze prema državi i državnim institucijama	4.434.304	2.981.934	1.452.370	48,71
Devizni računi sudionika u sustavu TARGET2	12.391.485	5.726.455	6.665.030	116,39
Ostale obveze	17.299	7.601	9.698	127,59
Ukupno	16.843.088	8.715.990	8.127.098	93,24

Na poziciji Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti iskazani su i devizni računi sudionika u sustavu TARGET2. TARGET2 (engl. *Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system*) platni je sustav za namiru platnih transakcija u eurima u realnom vremenu na bruto načelu. TARGET2 je sustav s jedinstvenom tehničkom platformom – engl. *Single Shared Platform* (SSP) kojom zajednički upravljaju u ime Eurosustava Banca d'Italia, Banque de France i Deutsche Bundesbank. Osim u navedenoj bilješci poslovni događaji vezani uz TARGET2 iskazani su u bilješci br. 2, pod 2.2.2. Salda kod banaka, inozemni krediti i ostala inozemna imovina.

U okviru ostalih obveza najveći iznos čini depozit Ministarstva financija za sredstva primljena od MMF-a u SDR-ima na temelju tzv. mehanizma *burden sharing* u iznosu od 12.435 tisuća kuna.

8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti

8.1. Depoziti, salda i ostale obveze

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Devizni repo ugovori	17.224.021	3.756.698	13.467.323	358,49
Obveze prema Europskoj komisiji	799	663	136	20,51
Ukupno	17.224.820	3.757.361	13.467.459	358,43

Europska komisija otvorila je kod Hrvatske narodne banke svoje transakcijske račune u eurima: račun vlastitih sredstava i račun Europskoga razvojnog fonda.

9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Obveze za neto kumulativnu alokaciju	9.227.912	2.688.716	6.539.196	243,21
Ukupno	9.227.912	2.688.716	6.539.196	243,21

Ova pozicija bilance obuhvaća kunsku protuvrijednost 990.733 tisuće SDR-a (1. siječnja 2021.: 303.137 tisuća SDR-a), a do povećanja u 2021. došlo je zbog primljenih sredstava na osnovi opće alokacije posebnih prava vučenja Međunarodnoga monetarnog fonda kako je opisano u bilješci br. 2, pod 2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF).

10. Ostale obveze

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–
Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	17.811	9.996	7.815	78,18
Razno	1.454.189	2.267.220	(813.031)	(35,86)
Ukupno	1.472.000	2.277.216	(805.216)	(35,36)

10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Depoziti RH	994	653	341	52,22
Valutni ugovori o razmjeni (FX SWAP)	316	–	316	–
Negativna remuneracija u sustavu TARGET2	1.811	1.771	40	2,26
Negativne kamate	13.291	2.697	10.594	392,81
Ostalo	1.399	4.875	(3.476)	(71,30)
Ukupno	17.811	9.996	7.815	78,18

Negativne kamate uključuju obračunate negativne kamate na tekuće račune, depozite i obratne repo ugovore.

10.3. Razno

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Obveze prema zaposlenicima	9.869	9.011	858	9,52
Porezi i doprinosi	7.956	8.073	(117)	(1,45)
Obveze prema Ministarstvu financija	16.341	229.240	(212.899)	(92,87)
Obveze prema dobavljačima	49.885	23.338	26.547	113,75
Ostalo	1.370.138	1.997.558	(627.420)	(31,41)
Ukupno	1.454.189	2.267.220	(813.031)	(35,86)

Pod stavkom Ostalo u 2021. iskazana je sadašnja vrijednost obveza na osnovi najma u iznosu od 14.885 tisuća kuna (1. siječnja 2021.: 4.864 tisuće kuna). Sadašnja vrijednost obveze na osnovi najma izračunava se s pomoću eškontne stope Hrvatske narodne banke, koja na dan 31. prosinca 2021. iznosi 3% (1. siječnja 2021. iznosila je 3%).

Stavka Ostalo uključuje i zatečene nerализirane dobitke za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit i finansijsku imovinu po amortiziranom trošku u iznosu od 1.353.165 tisuća kuna (1. siječnja 2021.: 1.989.889 tisuća kuna), a koji su nastali pri prelasku na Smjernicu ESB-a i amortiziraju se linearnom metodom do prestanka priznavanja pripadajuće imovine.

11. Rezervacije

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Rezervacije za finansijske rizike	3.500.000	3.500.000	–	–
Rezervacije za sudske sporove	36.535	36.535	–	–
Rezervacije za primanja zaposlenih	27.298	26.168	1.130	4,32
Ukupno	3.563.833	3.562.703	1.130	0,03

Odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke rezervacije za finansijske rizike na dan 31. prosinca 2021. nisu se mijenjale u odnosu na visinu rezervacija za finansijske rizike na dan 1. siječnja 2021. na temelju procjene Hrvatske narodne banke o vlastitoj izloženosti finansijskim rizicima.

Izloženost Hrvatske narodne banke finansijskim rizicima detaljnije se opisuje u bilješci br. 6 Upravljanje rizicima.

12. Računi revalorizacije

U sljedećoj su tablici iskazana stanja na revalorizacijskim računima.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Vrijednosni papiri	2.149	–	2.149	–
Devizne pozicije	1.431.162	–	1.431.162	–
Zlato	197	–	197	–
Značajni udjeli	7.200	–	7.200	–
Revalorizacijske pričuve dugotrajne imovine	336.419	342.014	(5.595)	(1,64)
Revalorizacijski računi prema Zakonu o HNB-u	6.100.299	6.750.000	(649.701)	(9,63)
Ukupno	7.877.426	7.092.014	785.412	11,07

U sljedećoj su tablici iskazana stanja na revalorizacijskom računu za devizne pozicije po valutama.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.
EUR	—	—
USD	1.430.887	—
XDR	238	—
Ostale valute	37	—
Ukupno	1.431.162	—

U sljedećoj su tablici iskazana stanja na revalorizacijskim računima formiranim prema Odluci Savjeta HNB-a, a slijedom odredbi Zakona o HNB-u pri prelasku na izvještavanje prema Smjernici ESB-a.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Vrijednosni papiri	328.168	700.000	(371.832)	(53,12)
Devizne pozicije	5.772.131	6.050.000	(277.869)	(4,59)
Ukupno	6.100.299	6.750.000	(649.701)	(9,63)

Revalorizacijski računi rabe se za pokriće negativnih utjecaja promjena cijena i tečajeva, a izloženost Hrvatske narodne banke ovim rizicima detaljnije se opisuje u bilješci br. 6 Upravljanje rizicima.

13. Kapital i pričuve

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Apsolutno	%
Temeljni kapital	2.500.000	2.500.000	—	—
Opće pričuve	1.028.784	1.023.189	5.595	0,55
Ukupno	3.528.784	3.523.189	5.595	0,16

Temeljni kapital u iznosu od 2.500.000 tisuća kuna nije prenosiv i ne može služiti kao sredstvo osiguranja. Opće pričuve formiraju se radi pokrića općih rizika poslovanja Hrvatske narodne banke, a donji iznos općih pričova određen je na temelju Odluke o određivanju donjeg iznosa općih pričova Hrvatske narodne banke koju je donio Savjet HNB-a i iznosi 500.000 tisuća kuna.

Opće pričuve na dan 31. prosinca 2021. iznose 1.028.784 tisuće kuna i veće su za 5.595 tisuća kuna u odnosu na 1. siječnja 2021., kada su iznosile 1.023.189 tisuća kuna. Na povećanje općih pričova utjecao je prijenos revalorizacijskih rezervi za dugotrajnu materijalnu imovinu (zgrade) u opće pričuve (realizacija revalorizacijske rezerve zbog amortizacije i otuđenja imovine).

Bilješka br. 4 – Izvanbilančna evidencija i sustav trezorskih zaliha

Valutni ugovori o razmjeni (FX SWAP)

U 2021. Hrvatska narodna banka zaključila je valutne ugovore o razmjeni, a iznosi potraživanja i obveze koje proizlaze iz ovih transakcija na dan 31. prosinca 2021. iskazani su u tablici u nastavku.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Valutni ugovori o razmjeni				31. 12. 2021.	1. 1. 2021.
	USD	EUR	JPY	Ukupno	Ukupno
Potraživanja	1.224.530	464.989	–	1.689.519	–
Obveze	–	–	(1.662.183)	(1.662.183)	–
Ukupno	1.224.530	464.989	(1.662.183)	27.336	–

Kolaterali

Ukupna fer vrijednost primljenih kolateralala po kreditima uz financijsko osiguranje na dan 31. prosinca 2021. iznosi je 3.539.437 tisuća kuna (1. siječnja 2021.: 5.160.822 tisuće kuna).

Ukupna fer vrijednost primljenih kolateralala po deviznim obratnim repo ugovorima (obveznice država i državnih institucija rejtinga od AAA do A– i vrijednosni papiri međunarodnih finansijskih institucija rejtinga AAA do AA+) na dan 31. prosinca 2021. iznosi 17.542.969 tisuća kuna (1. siječnja 2021.: 4.689.013 tisuća kuna).

Ukupna fer vrijednost danih kolateralala po deviznim repo ugovorima na dan 31. prosinca 2021. iznosi 17.182.851 tisuću kuna (1. siječnja 2021.: 3.752.077 tisuća kuna).

Nepredviđena imovina

U ranije pravomoćno okončanom parničnom postupku u kojem je tužitelj bila Hrvatska narodna banka, Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem je ukinuo pravomoćnu presudu te je predmet vraćen prvostupanjskom судu na ponovno odlučivanje. U tijeku je ponovljeni parnični postupak čiji je ishod neizvjestan pa je u izvanbilančnoj evidenciji evidentirana nepredviđena imovina u iznosu od 170.788 tisuća kuna.

Potencijalne i preuzete obveze

Sudski sporovi: Na dan 31. prosinca 2021. u tijeku je bilo nekoliko pravnih sporova. Prema mišljenju rukovodstva i internih pravnih savjetnika Hrvatske narodne banke postoji mogućnost da Hrvatska narodna banka izgubi neke sporove, pa su rezervirana sredstva za potencijalne gubitke u tim sporovima u iznosu od 36.535 tisuća kuna (vidi bilješku br. 3, pod 11. Rezervacije).

Preuzete obveze za kapitalna ulaganja: Na dan 31. prosinca 2021. Hrvatska narodna banka imala je preuzetih obveza za kapitalna ulaganja u iznosu od 7.298 tisuća kuna (1. siječnja 2021.: 2.977 tisuća kuna).

Sustav trezorskih zaliha

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	31. 12. 2021.	1. 1. 2021.	Promjena	
			Absolutno	%
Novčanice i kovani novac koji nisu u optjecaju	52.440.227	46.494.179	5.946.048	12,79
Zalihe državnih biljega i obrazaca mjenica	89.828	54.375	35.453	65,20
Ukupno	52.530.055	46.548.554	5.981.501	12,85

Bilješka br. 5 – Bilješke uz Račun dobiti i gubitka

1. Neto kamatni prihod/rashod

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2021.
Kamatni prihod u devizama:

Devizni depoziti	558
Devizni obratni repo ugovori	1.369
Devizni vrijednosni papiri koji se ne drže do dospijeća	299.299
Devizni vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća	494.549
Valutni ugovori o razmjeni (SWAP)	797
Devizni repo ugovori (negativne kamate)	79.158
Ostalo	367.260
Ukupno	1.242.990

Kamatni prihod u kunama:

Krediti domaćim bankama	11.721
Vrijednosni papiri koje se drže za potrebe monetarne politike	522.311
Ostalo	2
Ukupno	534.034

Ukupno kamatni prihod
1.777.024
Kamatni rashod u devizama:

Devizni repo ugovori	(26)
Amortizacija premija za vrijednosne papire koji se ne drže do dospijeća	(615.157)
Amortizacija premija za vrijednosne papire koji se drže do dospijeća	(254.613)
Valutni ugovori o razmjeni (FX SWAP)	(315)
Valutne termske transakcije (FX FORWARD)	(108)
Devizni depoziti (negativne kamate)	(81.062)
Devizni obratni repo ugovori (negativne kamate)	(144.188)
Ostalo	(419)
Ukupno	(1.095.888)

Kamatni rashod u kunama:

Depoziti Ministarstva financija	(7.744)
Amortizacija premija za vrijednosne papire koji se drže za potrebe monetarne politike	(374.476)
Najmovi	(221)
Ukupno	(382.441)
Ukupno kamatni rashod	(1.478.329)

Ukupno neto kamatni prihod/(rashod)
298.695

2. Neto rezultat finansijskih operacija, umanjenja i rezervacija za rizike

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2021.

Realizirani dobici/(gubici) od finansijskih operacija:

Tečajne razlike	42.558
Vrijednosni papiri	338.403
Ukupno	380.961

Umanjenje finansijske imovine i pozicija:

Promjene tečaja:

Tečajne razlike	(277.869)
Prihod od otpuštanja revalorizacijskih rezervi za tečajne razlike	277.869

Ukupno tečajne razlike

—

Promjene cijena:

Vrijednosni papiri	(371.832)
Prihod od otpuštanja revalorizacijskih rezervi za promjene cijena vrijednosnih papira	371.832
Sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim finansijskim institucijama	(3.266)
Zlato	—
Ostali plemeniti metali	(223)
Značajni udjeli	—
Ukupno promjene cijena	(3.489)

Ukupno

(3.489)

Prijenos na/iz rezervacija za finansijske rizike:

Prihod od otpuštanja rezervacija za finansijske rizike	—
Troškovi rezerviranja za finansijske rizike	—
Ukupno	—

Ukupno neto rezultat finansijskih operacija, umanjenja i rezervacija za rizike

377.472

Gubici od tečajnih razlika i promjena cijena vrijednosnih papira u cijelosti su pokriveni iz revalorizacijskih računa koji su formirani odlukom Savjeta HNB-a, a slijedom odredbi Zakona o HNB-u pri prelasku na izvještavanje prema Smjernici ESB-a.

3. Neto prihod/rashod od naknada i provizija

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

2021.

Prihodi od naknada i provizija

Naknade za superviziju kreditnih institucija	55.426
Ostalo	8.689
Ukupno	64.115

Rashodi od naknada i provizija

Troškovi pohrane i čuvanja vrijednosnih papira	(11.402)
Obvezni doprinos proračunu EBA-e	(4.881)
Ostalo	(7.222)
Ukupno	(23.505)

Neto prihod/(rashod) od naknada i provizija

40.610

Hrvatska narodna banka naplaćuje naknadu za superviziju kreditnih institucija na temelju Zakona o kreditnim institucijama, a obveznici plaćanja naknade za superviziju jesu kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i podružnice kreditnih institucija sa sjedištem izvan Republike Hrvatske. Visina, način izračuna i način plaćanja naknade za superviziju određuju se Odlukom o naknadi za superviziju kreditnih institucija koju donosi guverner Hrvatske narodne banke.

Uredbom (EU) br. 1093/2010 o osnivanju Europskoga nadzornog tijela za bankarstvo (engl. *European Banking Authority – EBA*) definirano je da su nadležna tijela članovi Europskog sustava financijskog nadzora (engl. *European System of Financial Supervision – ESFS*), koji čini i Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (EBA). Hrvatska narodna banka prema navedenoj je Uredbi kao tijelo nadležno za nadzor kreditnih institucija sastavni dio Europskog sustava financijskog nadzora (ESFS-a) te u skladu s njom predstavnik Hrvatske narodne banke sudjeluje kao član u rukovodećem tijelu EBA-e Odboru nadzornih tijela (engl. *Board of Supervisors – BoS*). Odbor nadzornih tijela svake godine na način propisan člankom 63. navedene Uredbe donosi proračun EBA-e. Prihodi EBA-e iz kojih se financira proračun sastoje se, među ostalim, i od obveznih doprinosa nacionalnih nadležnih tijela koji se uplaćuju u skladu s formulom koja se zasniva na ponderiranju glasova.

4. Prihod od dionica i sudjelujućih udjela

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2021.
Prihod od dividenda BIS-a	11.425
Ukupno	11.425

5. Ostali prihodi

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2021.
Prihodi od prodaje numizmatike i investicijskog zlata	1.653
Ostali prihodi	6.309
Ukupno	7.962

6. Troškovi poslovanja

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2021.
Troškovi za zaposlenike	(218.756)
Administrativni troškovi	(110.992)
Amortizacija materijalne i nematerijalne dugotrajne imovine	(40.045)
Troškovi izrade novčanica i kovanog novca kuna	(161.664)
Ostali troškovi	(148.319)
Ukupno	(679.776)

U sklopu administrativnih troškova iskazani su troškovi održavanja zgrada i druge materijalne imovine, režijski troškovi, troškovi održavanja mrežnih programa, troškovi uredskog materijala, troškovi sitnog inventara, troškovi stručnog usavršavanja, troškovi rezervacija za sudske sporove te drugi tekući troškovi. Troškovi amortizacije imovine s pravom uporabe u 2021. iznose 3.715 tisuća kuna i iskazuju se u okviru Troškova amortizacije.

U Ostalim troškovima najveći udio ima trošak vezan uz parnični postupak u iznosu od 147.979 tisuća kuna. Naime, nakon što je prethodnih godina, na temelju pravomoćne presude u jednom parničnom postupku koja je glasila u njezinu korist, Hrvatska narodna banka zaprimila uplate od tužene parnične strane, nakon ukidanja iste pravomoćne presude po rješenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske, Hrvatska narodna banka morala je u 2021. sve zaprimljene uplate vratiti uplatitelju.

6.1. Troškovi za zaposlenike

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	2021.
Neto plaće	114.635
Doprinosi iz plaća i na plaće	58.954
Porezi i prirezi	21.060
Ostali troškovi za zaposlenike	22.977
Troškovi rezervacija za primitke zaposlenika	1.130
Troškovi za zaposlenike	218.756

Prosječan broj zaposlenika u 2021. godini bio je 696.

11. Dobit/(gubitak) tekuće godine

Hrvatska narodna banka ostvarila je dobit za 2021. u iznosu od 56.388 tisuća kuna. Raspored dobiti izvršit će se u sljedećoj finansijskoj godini slijedom Odluke Savjeta Hrvatske narodne banke o finansijskim izvještajima Hrvatske narodne banke za 2021.

Bilješka br. 6 – Upravljanje rizicima

Hrvatska narodna banka upravlja međunarodnim pričuvama Republike Hrvatske na osnovi načela likvidnosti i sigurnosti ulaganja, što znači da održava visoku likvidnost pričuva i primjerenu izloženost rizicima te uz dana ograničenja nastoji ostvariti povoljne stope povrata na svoja ulaganja.

Rizici prisutni pri upravljanju međunarodnim pričuvama ponajprije su finansijski rizici, a to su kreditni, likvidnosni i tržišni rizik, ali velika se pozornost posvećuje i operativnom riziku.

Operativni rizik podrazumijeva rizik od gubitka koji nastaje zbog neprimjerenih ili neuspješnih unutarnjih procesa, zaposlenika ili sustava ili zbog vanjskih događaja. Operativni rizik kontrolira se strogim razdjeljivanjem funkcija i odgovornosti, točno propisanim metodologijama i procedurama te redovitim unutarnjim i vanjskim revizijama.

Revalorizacijski računi i rezervacije za finansijske rizike čine zaštitne slojeve za rizike s time da se revalorizacijski računi rabe kao prva razina zaštite od rizika pada cijena i tečaja, a rezervacije za finansijske rizike mogu se upotrebljavati za pokriće negativnih utjecaja na račun dobiti i gubitka proizašlih iz svih finansijskih rizika.

6.1. Kreditni rizik

Kreditni rizik jest rizik nepodmirenja obveza, odnosno mogućnost da se uložena sredstva neće pravodobno i/ili u potpunosti vratiti ili da se neće vraćati planiranim dinamikom.

Hrvatska narodna banka ograničuje izloženost kreditnom riziku ulaganjem međunarodnih pričuva u visokokvalitetne instrumente s najmanjim stupnjem rizičnosti poput državnih obveznica, obveznica za koje jamči država, bankovnih obveznica s državnim jamstvom i osiguranih obveznica, u instrumente međunarodnih finansijskih institucija visokoga kreditnog rejtinga te u kolateralizirane i nekolateralizirane depozite. Kolateralizirani depoziti osigurani su državnim obveznicama iste vrijednosti ili vrijednosti veće od one samog depozita, a nekolateralizirani depoziti ulažu se samo kod središnjih banaka i međunarodnih finansijskih institucija.

Ocjena kreditne sposobnosti finansijskih institucija zasniva se na rejtinzima koje su objavile velike međunarodne agencije za procjenu rejtinga (Moody's, Standard & Poor's i Fitch).

Ulaganja sredstava međunarodnih pričuva limitirana su po vrstama izdavatelja i finansijskim institucijama, čime se kreditni rizik diversificira.

Hrvatska narodna banka ulaže sredstva međunarodnih pričuva u obveznice država i obveznice za koje jamči država rejtinga od Aaa do Baa3 (po agenciji Moody's), u osigurane obveznice rejtinga od Aaa do Aa2, u obratne repo ugovore kod komercijalnih banaka rejtinga od Aaa do Baa3, u depozite kod središnjih banaka rejtinga od Aaa do Baa3, u instrumente

kod međunarodnih finansijskih institucija od Aaa do A2, kao i u depozite po viđenju kod komercijalnih banaka rejtinga od Aaa do A3 za potrebe obavljanja deviznoga platnog prometa.

6.1.1. Maksimalna bilančna izloženost kreditnom riziku

U tablicama u nastavku iskazana je maksimalna izloženost kreditnom riziku na osnovi iznosa priznatih u bilanci.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Pozicija Bilance	Oznaka	Iznos	Obračunate kamate (pozicija Bilance A8.4.)	Obračunate negativne kamate (pozicija Bilance 010.2.)	Maksimalna izloženost kreditnom riziku 31. 12. 2021.
Stanje 31. prosinca 2021.					
Potraživanja od MMF-a	2.1.	9.250.190	–	–	9.250.190
Devizni vrijednosni papiri koji se ne drže do dospijeća	2.2.				
Državni vrijednosni papiri		52.431.707	134.506	–	52.566.213
Osigurane obveznice		60.471	76	–	60.547
Vrijednosni papiri međunarodnih finansijskih institucija		774.566	3.131	–	777.697
Bankovne obveznice s državnim jamstvom		1.098.512	1.566	–	1.100.078
Ukupno devizni vrijednosni papiri koji se ne drže do dospijeća		54.365.256	139.279	–	54.504.535
Devizni vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća	2.2.				
Državni vrijednosni papiri		30.997.487	154.372	–	31.151.859
Osigurane obveznice		1.815.087	1.941	–	1.817.028
Vrijednosni papiri međunarodnih finansijskih institucija		2.588.303	18.208	–	2.606.511
Bankovne obveznice s državnim jamstvom		1.979.360	4.304	–	1.983.664
Ukupno devizni vrijednosni papiri koji se drže do dospijeća		37.380.237	178.825	–	37.559.062
Devizni depoziti	2.2.				
Sredstva na tekućim računima		27.041.120	–	(2.058)	27.039.062
Depoziti kod drugih banaka		8.164.056	95	(4.014)	8.160.137
Sredstva u sustavu TARGET2		12.461.619	–	–	12.461.619
Ukupno devizni depoziti		47.666.795	95	(6.072)	47.660.818
Devizni obratni repo ugovori	2.2.	17.569.486	61	(7.219)	17.562.328
Valutni ugovori o razmjeni	8.3.	27.336	795	(316)	27.815
Ostala finansijska imovina u devizama	8.4. i 8.5.	10.905	–	–	10.905
Krediti u kunama	5.2.	3.067.000	23.576	–	3.090.576
Obveznice Republike Hrvatske koje se drže za potrebe monetarne politike	7.1.	18.357.930	136.796	–	18.494.726
Ostala finansijska imovina u kunama	8.4. i 8.5.	6.928	–	–	6.928
Sveukupno		187.702.063	479.427	(13.607)	188.167.883

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

Pozicija Bilance		Oznaka	Iznos	Obračunate kamate (pozicija Bilance A8.4.)	Obračunate negativne kamate (pozicija Bilance 010.2.)	Maksimalna izloženost kreditnom riziku 1. 1. 2021.
Opis						
Stanje 1. siječnja 2021.						
Potraživanja od MMF-a	2.1.	2.701.058		–	–	2.701.058
Devizni vrijednosni papiri koji se ne drže do dospjeha	2.2.					
Državni vrijednosni papiri		57.143.376	163.236	–	57.306.612	
Osigurane obveznice		179.587	183	–	179.770	
Vrijednosni papiri međunarodnih finansijskih institucija		2.054.377	3.866	–	2.058.243	
Bankovne obveznice s državnim jamstvom		1.355.664	1.570	–	1.357.234	
Ukupno devizni vrijednosni papiri koji se ne drže do dospjeha		60.733.004	168.855	–	60.901.859	
Devizni vrijednosni papiri koji se drže do dospjeha	2.2.					
Državni vrijednosni papiri		21.538.262	151.030	–	21.689.292	
Osigurane obveznice		1.706.915	1.860	–	1.708.775	
Vrijednosni papiri međunarodnih finansijskih institucija		2.414.227	17.630	–	2.431.857	
Bankovne obveznice s državnim jamstvom		1.222.478	3.576	–	1.226.054	
Ukupno devizni vrijednosni papiri koji se drže do dospjeha		26.881.882	174.096	–	27.055.978	
Devizni depoziti	2.2.					
Sredstva na tekućim računima		8.534.873	–	–	8.534.873	
Depoziti kod drugih banaka		12.076.502	310	(1.886)	12.074.926	
Sredstva u sustavu TARGET2		5.791.070	–	–	5.791.070	
Ukupno devizni depoziti		26.402.445	310	(1.886)	26.400.869	
Devizni obratni repo ugovori	2.2.	4.729.855	14	(811)	4.729.058	
Ostala finansijska imovina u devizama	8.4. i 8.5.	2.552	–	–	2.552	
Krediti u kunama	5.2.	4.517.000	16.333	–	4.533.333	
Obveznice Republike Hrvatske koje se drže za potrebe monetarne politike	7.1.	19.842.649	151.521	–	19.994.170	
Ostala finansijska imovina u kunama	8.4. i 8.5.	27.505	–	–	27.505	
Sveukupno		145.837.950	511.129	(2.697)	146.346.382	

6.2. Likvidnosni rizik

Likvidnosni rizik proizlazi iz nemogućnosti podmirenja dospjelih obveza ili ostalih obveza u stranoj valuti iz poslovanja Hrvatske narodne banke u ugovorenom roku. Zbog toga Hrvatska narodna banka svojom strategijom upravljanja deviznom likvidnošću mora dnevno osigurati dostatnu raspoloživost sredstava za namiru svih dospjelih i ugovorenih obveza. Likvidnosni rizik kontrolira se ulaganjem međunarodnih pričuva u lako utržive obveznice i djelomično u depozitne instrumente s kratkim dospjjećem.

Likvidna sredstva obuhvaćaju svu imovinu koju je moguće unovčiti u roku od jednog do tri dana. Hrvatska narodna banka ulaže ukupne međunarodne pričuve u depozite ročnosti do najviše tri mjeseca i u vrijednosne papire, s tim da se vrijednosni papiri portfelja koji se ne drži do dospjeha mogu unovčiti u svakom trenutku. Na dan 31. prosinca 2021. likvidno je bilo oko 66% neto međunarodnih pričuva, a početkom 2021. bilo je likvidno oko 68% neto međunarodnih pričuva.

U skladu s računovodstvenim politikama Hrvatske narodne banke u sljedećim tablicama iskazuje se izloženost Hrvatske narodne banke likvidnosnom riziku za strane valute. U tablicama se prikazuju finansijske obveze Hrvatske narodne banke razvrstane prema vremenu preostalom od datuma bilance do ugovornog roka dospjeha. Analiza je izvedena iz

nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obveza u stranoj valuti zasnovanih na najranijem očekivanom datumu dospeća, a uključuje novčane tokove kamata i glavnica kao i buduće izdatke po kamatama.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Stanje 31. prosinca 2021.							
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	16.843.088	–	–	–	–	16.843.088	16.843.088
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti	17.209.728	–	–	–	–	17.209.728	17.224.820
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	17.209.728	–	–	–	–	17.209.728	17.224.820
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	–	–	–	–	–	–	–
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	–	–	–	–	9.227.912	9.227.912	9.227.912
10. Ostale obveze	1.359.325	–	–	–	–	1.359.325	1.372.616
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	–	–
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	2.403	–	–	–	–	2.403	15.694
10.3. Razno	1.356.922	–	–	–	–	1.356.922	1.356.922
Ukupno obveze	35.412.141	–	–	–	9.227.912	44.640.053	44.668.436

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Ukupno	Knjigovodstvena vrijednost
Stanje 1. siječnja 2021.							
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	8.715.990	–	–	–	–	8.715.990	8.715.990
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti	3.755.004	–	–	–	–	3.755.004	3.757.361
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	3.755.004	–	–	–	–	3.755.004	3.757.361
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	–	–	–	–	–	–	–
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	–	–	–	–	2.688.716	2.688.716	2.688.716
10. Ostale obveze	1.997.329	–	–	–	–	1.997.329	2.000.022
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	–	–
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	5.468	–	–	–	–	5.468	8.161
10.3. Razno	1.991.861	–	–	–	–	1.991.861	1.991.861
Ukupno obveze	14.468.323	–	–	–	2.688.716	17.157.039	17.162.089

Napomena: Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti sadrže obračunate negativne kamate koje se iskazuju kao imovina u Bilanci na poziciji A8.4. Ostale obveze ne sadrže obračunate negativne kamate po finansijskoj imovini koje se iskazuju kao obveze u Bilanci na poziciji O10.2.

6.3. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova finansijskog instrumenta zbog promjena tržišnih cijena. Tržišni rizik obuhvaća valutni rizik, kamatni rizik i ostale cjenovne rizike.

Valutni rizik (rizik promjene vrijednosti jedne valute u odnosu na drugu) rizik je fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova finansijskog instrumenta zbog promjena tečaja stranih valuta.

Kamatni rizik je rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova finansijskog instrumenta zbog promjena tržišnih kamatnih stopa.

Ostali cjenovni rizici obuhvaćaju rizik fluktuacije fer vrijednosti ili budućih novčanih tokova po finansijskim instrumentima zbog promjena tržišnih cijena koje ne proizlaze iz kamatnog rizika ili valutnog rizika.

6.3.1. Valutni rizik

Hrvatska narodna banka većinu svoje imovine drži u stranoj valuti, zbog čega je izložena valutnom riziku, odnosno fluktuaciji međuvalutnih odnosa između kune i eura te između kune i američkog dolara. Te međuvalutne promjene utječu na stanje revalorizacijskih računa u Bilanci i na konačan finansijski rezultat u Računu dobiti i gubitka.

Hrvatska narodna banka izložena je valutnom riziku samo za neto međunarodne pričuve koje obuhvaćaju dio pričuva kojim se upravlja u skladu s vlastitim odrednicama (u neto međunarodne pričuve nisu uključena sredstva Ministarstva financija, Europske komisije, SDR-i kod MMF-a ni ulaganja u repo poslove). Visok udio eura pridonosi smanjenju kolebljivosti zbog stabilnog tečaja eura u odnosu na kunu. Premda se izrađuje VaR analiza za valutni rizik te različiti testovi otpornosti na stres, valutna struktura nije definirana tim mjerama, već prije svega valutnom strukturon duga i uvoza. U skladu s tim ne postavljaju se VaR limiti niti se provodi retroaktivno testiranje.

Dijelom pričuva prikupljenih s osnove sredstava izdvojene devizne obvezne pričuve, sredstava Ministarstva financija, repo poslova i sredstava u posebnim pravima vučenja (SDR) središnja banka upravlja pasivno, u skladu s valutnom strukturon ugovorenih deviznih obveza, te nije izložena valutnom riziku.

Valutni VaR za razdoblje od jedne godine s razinom pouzdanosti od 95% iznosi 4,4 mlrd. kuna.

6.3.1.1. Analiza osjetljivosti – utjecaj promjena valutnih tečajeva za određeni postotak na Račun dobiti i gubitku i Bilancu

Analiza osjetljivosti za 31. prosinca 2021.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. 12. 2021.	USD	EUR
Porast/pad tečaja	±5%	±1%
Utjecaj promjene tečaja na revalorizacijski račun / Račun dobiti i gubitka	982.390/(982.390)	1.422.068/(1.422.068)

Tablica pokazuje osjetljivost Bilance i rezultata Računa dobiti i gubitka Hrvatske narodne banke u slučaju porasta odnosno pada tečaja kune prema euru za ±1% i u slučaju porasta odnosno pada tečaja kune prema američkom dolaru za ±5%. Prema podacima za prethodna razdoblja godišnja kolebljivost tečaja kune prema američkom dolaru veća je oko pet puta od kolebljivosti tečaja kune prema euru.

Pozitivan broj znači povećanje stanja na revalorizacijskom računu u Bilanci ako tečaj kune poraste u odnosu na relevantnu valutu za odabrani postotak (odnosno vrijednost kune oslabi u odnosu na promatranoj valutu), a ako se zabilježi pad tečaja kune (odnosno vrijednost kune ojača u odnosu na relevantnu valutu) negativan broj znači smanjenje rezultata u Računu dobiti i gubitka (ako premašuje prethodne revalorizacijske prihode, evidentirane na odgovarajućem računu revalorizacije).

U slučaju tečaja kune prema euru nižeg za 1% na datum 31. prosinca 2021. negativan utjecaj iznosio bi približno 1.422.068 tisuća kuna, a u slučaju tečaja kune prema američkom dolaru nižeg za 5% negativan bi utjecaj iznosio približno 982.390 tisuća kuna.

Metodologija izračuna

Iznos neto eurskih i neto dolarskih međunarodnih pričuva sa stanjem na dan bilance pomnožen je s razlikom između tečaja kune prema euru odnosno kune prema američkom dolaru koji je vrijedio na datum bilance i istih tečajeva koji su uvećani odnosno umanjeni za odabrani postotak.

Analiza osjetljivosti za 1. siječnja 2021.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. 1. 2021.	USD	EUR
Porast/pad tečaja	±5%	±1%
Utjecaj promjene tečaja na revalorizacijski račun / Račun dobiti i gubitka	924.931/(924.931)	1.199.195/(1.199.195)

6.3.1.2. Izloženost HNB-a valutnom riziku – analiza imovine i obveza po pojedinim valutama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	EUR	HRK vezan uz EUR	USD	XDR	HRK vezan uz XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2021.								
Imovina								
1. Zlato i potraživanja u zlatu	–	–	–	–	–	–	4.601	4.601
2. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti	170.321.269	–	18.865.254	9.250.190	3.147	1.739.568	–	200.179.428
2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF)	–	–	–	9.250.190	3.147	–	–	9.253.337
2.2. Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina	170.321.269	–	18.865.254	–	–	1.739.568	–	190.926.091
3. Potraživanja od rezidenata u Hrvatskoj nominirana u stranoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–	–
4.1. Salda kod banaka, ulaganja u vrijednosne papire i krediti	–	–	–	–	–	–	–	–
4.2. Potraživanja koja proizlaze iz kredita u sklopu Europskoga tečajnog mehanizma ERM II	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama	–	–	–	–	–	–	3.067.000	3.067.000
5.1. Redovite operacije	–	–	–	–	–	–	–	–
5.2. Strukturne operacije	–	–	–	–	–	–	3.067.000	3.067.000
5.3. Operacije fine prilagodbe	–	–	–	–	–	–	–	–
5.4. Prekonočni krediti	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Ostala potraživanja od kreditnih institucija iz Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–	–
7. Vrijednosni papiri rezidenata u Hrvatskoj nominirani u kunama	–	3.260.725	–	–	–	–	15.097.205	18.357.930
7.1. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike	–	3.260.725	–	–	–	–	15.097.205	18.357.930
7.2. Ostali vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	–	–
8. Ostala imovina	251.423	25.449	78.835	–	–	314	976.407	1.332.428
8.1. Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina	–	–	–	–	–	–	645.652	645.652
8.2. Ostala finansijska imovina	–	–	–	–	–	–	120.224	120.224
8.3. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	–	27.336	27.336
8.4. Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi	251.281	23.930	78.835	–	–	314	152.275	506.635
8.5. Razno	142	1.519	–	–	–	–	30.920	32.581
9. Gubitak tekuće godine	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno imovina	170.572.692	3.286.174	18.944.089	9.250.190	3.147	1.739.882	19.145.213	222.941.387

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	EUR	HRK vezan uz EUR	USD	XDR	HRK vezan uz XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2021.								
Obveze								
1. Novčanice i kovanice u optjecaju	—	—	—	—	—	—	44.260.230	44.260.230
2. Obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske vezane uz operacije monetarne politike, nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	103.934.113	103.934.113
2.1. Tekući računi (koji obuhvaćaju sustav obveznih pričuva)	—	—	—	—	—	—	103.934.113	103.934.113
2.2. Prekonočni depoziti	—	—	—	—	—	—	—	—
2.3. Oročeni depoziti	—	—	—	—	—	—	—	—
2.4. Depoziti vezani uz poziv na uplatu marže	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Ostale obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	92.888	92.888
4. Dužnički vrijednosni papiri Hrvatske narodne banke	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Obveze prema ostalim rezidentima u Hrvatskoj nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	14.385.151	14.385.151
5.1. Opća država	—	—	—	—	—	—	14.142.448	14.142.448
5.2. Ostale obveze	—	—	—	—	—	—	242.703	242.703
6. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	474.754	474.754
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	16.712.369	—	37.452	17.299	—	75.968	—	16.843.088
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti	16.590.222	—	634.598	—	—	—	—	17.224.820
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	16.590.222	—	634.598	—	—	—	—	17.224.820
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	—	—	—	9.227.912	—	—	—	9.227.912
10. Ostale obveze	1.221.382	14.885	151.228	—	—	6	84.499	1.472.000
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	—	—	—	—	—	—	—	—
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	15.688	—	—	—	—	6	2.117	17.811
10.3. Razno	1.205.694	14.885	151.228	—	—	—	82.382	1.454.189
Ukupno obveze	34.523.973	14.885	823.278	9.245.211	—	75.974	163.231.635	207.914.956
Neto pozicija	136.048.719	3.271.289	18.120.811	4.979	3.147	1.663.908	(144.086.422)	15.026.431

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	EUR	HRK vezan uz EUR	USD	XDR	HRK vezan uz XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2021.								
Imovina								
1. Zlato i potraživanja u zlatu	–	–	–	–	–	–	4.405	4.405
2. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti	126.792.182	–	18.323.940	2.701.058	2.779	26.448	–	147.846.407
2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF)	–	–	–	2.701.058	2.779	–	–	2.703.837
2.2. Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina	126.792.182	–	18.323.940	–	–	26.448	–	145.142.570
3. Potraživanja od rezidenata u Hrvatskoj nominirana u stranoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–	–
4.1. Salda kod banaka, ulaganja u vrijednosne papire i krediti	–	–	–	–	–	–	–	–
4.2. Potraživanja koja proizlaze iz kredita u sklopu Europskoga tečajnog mehanizma ERM II	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama	–	–	–	–	–	–	4.517.000	4.517.000
5.1. Redovite operacije	–	–	–	–	–	–	–	–
5.2. Strukturne operacije	–	–	–	–	–	–	4.517.000	4.517.000
5.3. Operacije fine prilagodbe	–	–	–	–	–	–	–	–
5.4. Prekonočni krediti	–	–	–	–	–	–	–	–
6. Ostala potraživanja od kreditnih institucija iz Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–	–
7. Vrijednosni papiri rezidenata u Hrvatskoj nominirani u kunama	–	3.297.577	–	–	–	–	16.545.072	19.842.649
7.1. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike	–	3.297.577	–	–	–	–	16.545.072	19.842.649
7.2. Ostali vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	–	–
8. Ostala imovina	271.639	26.104	77.297	–	–	20	960.348	1.335.408
8.1. Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina	–	–	–	–	–	–	610.168	610.168
8.2. Ostala finansijska imovina	–	–	–	–	–	–	113.024	113.024
8.3. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	–	–	–
8.4. Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi	271.405	24.001	77.297	–	–	20	154.746	527.469
8.5. Razno	234	2.103	–	–	–	–	82.410	84.747
9. Gubitak tekuće godine	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno imovina	127.063.821	3.323.681	18.401.237	2.701.058	2.779	26.468	22.026.825	173.545.869

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	EUR	HRK vezan uz EUR	USD	XDR	HRK vezan uz XDR	Ostale strane valute	HRK	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2021.								
Obveze								
1. Novčanice i kovanice u optjecaju	—	—	—	—	—	—	41.792.678	41.792.678
2. Obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske vezane uz operacije monetarne politike, nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	83.235.638	83.235.638
2.1. Tekući računi (koji obuhvaćaju sustav obveznih pričuva)	—	—	—	—	—	—	83.235.638	83.235.638
2.2. Prekonočni depoziti	—	—	—	—	—	—	—	—
2.3. Oročeni depoziti	—	—	—	—	—	—	—	—
2.4. Depoziti vezani uz poziv na uplatu marže	—	—	—	—	—	—	—	—
3. Ostale obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	270.124	270.124
4. Dužnički vrijednosni papiri Hrvatske narodne banke	—	—	—	—	—	—	—	—
5. Obveze prema ostalim rezidentima u Hrvatskoj nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	16.342.330	16.342.330
5.1. Opća država	—	—	—	—	—	—	16.230.669	16.230.669
5.2. Ostale obveze	—	—	—	—	—	—	111.661	111.661
6. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama	—	—	—	—	—	—	287.910	287.910
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	8.597.392	—	85.941	7.601	—	25.056	—	8.715.990
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti	3.757.361	—	—	—	—	—	—	3.757.361
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	3.757.361	—	—	—	—	—	—	3.757.361
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	—	—	—	—	—	—	—	—
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	—	—	—	2.688.716	—	—	—	2.688.716
10. Ostale obveze	1.828.914	4.864	171.102	—	—	6	272.330	2.277.216
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	—	—	—	—	—	—	—	—
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	8.153	—	2	—	—	6	1.835	9.996
10.3. Razno	1.820.761	4.864	171.100	—	—	—	270.495	2.267.220
Ukupno obveze	14.183.667	4.864	257.043	2.696.317	—	25.062	142.201.010	159.367.963
Neto pozicija	112.880.154	3.318.817	18.144.194	4.741	2.779	1.406 (120.174.185)	14.177.906	

Bilješka br. 6.3.2. Kamatni rizik

Kamatni rizik je rizik pada vrijednosti deviznih portfelja međunarodnih pričuva Hrvatske narodne banke zbog mogućeg porasta kamatnih stopa na tržišta instrumenata s fiksnim prinosom.

Neto međunarodne pričuve, kojima se upravlja u skladu s vlastitim odrednicama, uložene su u portfelje vrijednosnih papira za trgovanje i investicijski portfelj vrijednosnih papira. Investicijski portfelj vrijednosnih papira može biti formiran kao portfelj koji se ne drži do dospijeća te kao portfelj koji se drži do dospijeća, a oba služe kao dugoročniji izvor stabilnih prihoda i dugoga su prosječnog dospijeća.

Hrvatska narodna banka kroz Račun dobiti i gubitka ima otvorenu izloženost kamatnom riziku samo s portfeljima za trgovanje, dok s investicijskim portfeljima gotovo da nema izloženosti kamatnom riziku.

Dijelom pričuva koji se sastoji od sredstava Ministarstva financija, sredstava na osnovi repo ugovora s bankama, kao i na osnovi swap intervencija na domaćem deviznom tržištu te na osnovi članstva u MMF-u i druge imovine koja je vlasništvo drugih pravnih osoba, HNB upravlja u skladu s preuzetim obvezama, a radi zaštite od kamatnog rizika.

6.3.2.1. Analiza osjetljivosti zbog izloženosti neto međunarodnih pričuva HNB-a promjenama kamatnih stopa

Analiza osjetljivosti za 31. prosinca 2021.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	USD	EUR
Porast/pad krivulje prinosa	±1 b. b.	±1 b. b.
Utjecaj promjene razine krivulje prinosa na revalorizacijski račun i Račun dobiti i gubitka	(551)/551	(4.615)/4.615

Kada bi na datum 31. prosinca 2021. cijela dolarska krivulja prinosa bila na razini višoj za jedan bazni bod (0,01%), rezultat u Računu dobiti i gubitka Hrvatske narodne banke bio bi manji približno za 551 tisuću kuna, dok bi u slučaju razine eurske krivulje prinosa više za jedan bazni bod konačni rezultat u Računu dobiti i gubitka bio manji približno za 4.615 tisuća kuna.

U slučaju razine krivulja prinosa niže za jedan bazni bod stanja na revalorizacijskim računima u Bilanci bila bi veće za približno iste iznose.

Metodologija izračuna

Iznos dolarskoga, tj. eurskog portfelja za trgovanje sa stanjem na dan bilance pomnožen je s modificiranim prosječnim vremenom vezivanja (modificirani duration) i s jednim baznim bodom u postotnom obliku (0,01%). Modificirano prosječno vrijeme vezivanja označuje za koliko će stotih dijelova postotka pasti vrijednost portfelja ako krivulja prinosa poraste za jedan postotni bod.

Analiza osjetljivosti za 1. siječnja 2021.

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

	USD	EUR
Porast/pad krivulje prinosa	±1 b. b.	±1 b. b.
Utjecaj promjene razine krivulje prinosa na revalorizacijski račun i Račun dobiti i gubitka	(567)/567	(4.148)/4.148

6.3.2.2. Analiza kamatnog rizika

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2021.							
Imovina							
1. Zlato i potraživanja u zlatu	–	–	–	–	–	4.601	4.601
2. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti	124.450.033	7.480.611	2.832.804	15.968.322	15.495.358	33.952.300	200.179.428
2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF)	9.245.354	–	–	–	–	7.983	9.253.337
2.2. Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina	115.204.679	7.480.611	2.832.804	15.968.322	15.495.358	33.944.317	190.926.091
3. Potraživanja od rezidenata u Hrvatskoj nominirana u stranoj valuti	–	–	–	–	–	–	–
4. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–
4.1. Salda kod banaka, ulaganja u vrijednosne papire i krediti	–	–	–	–	–	–	–
4.2. Potraživanja koja proizlaze iz kredita u sklopu Europskoga tečajnog mehanizma ERM II	–	–	–	–	–	–	–
5. Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama	–	–	150.000	2.917.000	–	–	3.067.000
5.1. Redovite operacije	–	–	–	–	–	–	–
5.2. Strukturne operacije	–	–	150.000	2.917.000	–	–	3.067.000
5.3. Operacije fine prilagodbe	–	–	–	–	–	–	–
5.4. Prekonočni krediti	–	–	–	–	–	–	–
6. Ostala potraživanja od kreditnih institucija iz Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–
7. Vrijednosni papiri rezidenata u Hrvatskoj nominirani u kunama	–	1.436.668	407.683	9.248.791	7.264.788	–	18.357.930
7.1. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike	–	1.436.668	407.683	9.248.791	7.264.788	–	18.357.930
7.2. Ostali vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	–
8. Ostala imovina	–	–	–	–	–	1.332.428	1.332.428
8.1. Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina	–	–	–	–	–	645.652	645.652
8.2. Ostala financijska imovina	–	–	–	–	–	120.224	120.224
8.3. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	27.336	27.336
8.4. Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi	–	–	–	–	–	506.635	506.635
8.5. Razno	–	–	–	–	–	32.581	32.581
9. Gubitak tekuće godine	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno imovina	124.450.033	8.917.279	3.390.487	28.134.113	22.760.146	35.289.329	222.941.387

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mј do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 31. prosinca 2021.							
Obveze							
1. Novčanice i kovanice u optjecaju	–	–	–	–	–	44.260.230	44.260.230
2. Obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske vezane uz operacije monetarne politike, nominirane u kunama	–	–	–	–	–	103.934.113	103.934.113
2.1. Tekući računi (koji obuhvaćaju sustav obveznih pričuva)	–	–	–	–	–	103.934.113	103.934.113
2.2. Prekonočni depoziti	–	–	–	–	–	–	–
2.3. Oročeni depoziti	–	–	–	–	–	–	–
2.4. Depoziti vezani uz poziv na uplatu marže	–	–	–	–	–	–	–
3. Ostale obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske nominirane u kunama	–	–	–	–	–	92.888	92.888
4. Dužnički vrijednosni papiri Hrvatske narodne banke	–	–	–	–	–	–	–
5. Obveze prema ostalim rezidentima u Hrvatskoj nominirane u kunama	10.665.261	–	–	–	–	3.719.890	14.385.151
5.1. Opća država	10.665.261	–	–	–	–	3.477.187	14.142.448
5.2. Ostale obveze	–	–	–	–	–	242.703	242.703
6. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama	–	–	–	–	–	474.754	474.754
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	12.391.485	–	–	–	–	4.451.603	16.843.088
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valuti	17.224.021	–	–	–	–	799	17.224.820
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	17.224.021	–	–	–	–	799	17.224.820
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	–	–	–	–	–	–	–
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	9.227.912	–	–	–	–	–	9.227.912
10. Ostale obveze	–	–	4.025	10.860	–	1.457.115	1.472.000
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	–	–
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	–	–	–	–	–	17.811	17.811
10.3. Razno	–	–	4.025	10.860	–	1.439.304	1.454.189
Ukupno obveze	49.508.679	–	4.025	10.860	–	158.391.392	207.914.956
Neto pozicija	74.941.354	8.917.279	3.386.462	28.123.253	22.760.146	(123.102.063)	15.026.431

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mј. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2021.							
Imovina							
1. Zlato i potraživanja u zlatu	–	–	–	–	–	4.405	4.405
2. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u stranoj valuti	93.078.911	2.164.785	357.276	17.670.829	8.171.838	26.402.768	147.846.407
2.1. Potraživanja od Međunarodnoga monetarnog fonda (MMF)	2.696.453	–	–	–	–	7.384	2.703.837
2.2. Salda kod banaka i ulaganja u vrijednosne papire, inozemni krediti i ostala inozemna imovina	90.382.458	2.164.785	357.276	17.670.829	8.171.838	26.395.384	145.142.570
3. Potraživanja od rezidenata u Hrvatskoj nominirana u stranoj valuti	–	–	–	–	–	–	–
4. Potraživanja od rezidenata izvan Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–
4.1. Salda kod banaka, ulaganja u vrijednosne papire i krediti	–	–	–	–	–	–	–
4.2. Potraživanja koja proizlaze iz kredita u sklopu Europskoga tečajnog mehanizma ERM II	–	–	–	–	–	–	–
5. Krediti kreditnim institucijama iz Hrvatske vezani uz operacije monetarne politike, nominirani u kunama	–	–	–	4.517.000	–	–	4.517.000
5.1. Redovite operacije	–	–	–	–	–	–	–
5.2. Strukturne operacije	–	–	–	4.517.000	–	–	4.517.000
5.3. Operacije fine prilagodbe	–	–	–	–	–	–	–
5.4. Prekonočni krediti	–	–	–	–	–	–	–
6. Ostala potraživanja od kreditnih institucija iz Hrvatske nominirana u kunama	–	–	–	–	–	–	–
7. Vrijednosni papiri rezidenata u Hrvatskoj nominirani u kunama	–	–	1.123.124	6.119.324	12.600.201	–	19.842.649
7.1. Vrijednosni papiri koji se drže za potrebe monetarne politike	–	–	1.123.124	6.119.324	12.600.201	–	19.842.649
7.2. Ostali vrijednosni papiri	–	–	–	–	–	–	–
8. Ostala imovina	–	–	–	–	–	1.335.408	1.335.408
8.1. Materijalna i nematerijalna dugotrajna imovina	–	–	–	–	–	610.168	610.168
8.2. Ostala finansijska imovina	–	–	–	–	–	113.024	113.024
8.3. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	–	–
8.4. Obračunati prihodi i unaprijed plaćeni troškovi	–	–	–	–	–	527.469	527.469
8.5. Razno	–	–	–	–	–	84.747	84.747
9. Gubitak tekuće godine	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno imovina	93.078.911	2.164.785	1.480.400	28.307.153	20.772.039	27.742.581	173.545.869

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)	Do 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mj. do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Dulje od 5 godina	Beskamatno	Ukupno
Stanje 1. siječnja 2021.							
Obveze							
1. Novčanice i kovanice u optjecaju	–	–	–	–	–	41.792.678	41.792.678
2. Obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske vezane uz operacije monetarne politike, nominirane u kunama	–	–	–	–	–	83.235.638	83.235.638
2.1. Tekući računi (koji obuhvaćaju sustav obveznih pričuva)	–	–	–	–	–	83.235.638	83.235.638
2.2. Prekonočni depoziti	–	–	–	–	–	–	–
2.3. Oročeni depoziti	–	–	–	–	–	–	–
2.4. Depoziti vezani uz poziv na uplatu marže	–	–	–	–	–	–	–
3. Ostale obveze prema kreditnim institucijama iz Hrvatske nominirane u kunama	–	–	–	–	–	270.124	270.124
4. Dužnički vrijednosni papiri Hrvatske narodne banke	–	–	–	–	–	–	–
5. Obveze prema ostalim rezidentima u Hrvatskoj nominirane u kunama	10.501.815	–	–	–	–	5.840.515	16.342.330
5.1. Opća država	10.501.815	–	–	–	–	5.728.854	16.230.669
5.2. Ostale obveze	–	–	–	–	–	111.661	111.661
6. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u kunama	–	–	–	–	–	287.910	287.910
7. Obveze prema rezidentima u Hrvatskoj nominirane u stranoj valuti	5.726.455	–	–	–	–	2.989.535	8.715.990
8. Obveze prema rezidentima izvan Hrvatske nominirane u stranoj valutni	3.756.698	–	–	–	–	663	3.757.361
8.1. Depoziti, salda i ostale obveze	3.756.698	–	–	–	–	663	3.757.361
8.2. Obveze koje proizlaze iz kredita u sklopu ERM-a II	–	–	–	–	–	–	–
9. Protustavka posebnim pravima vučenja koja dodjeljuje MMF	2.688.716	–	–	–	–	–	2.688.716
10. Ostale obveze	–	–	2.317	2.547	–	2.272.352	2.277.216
10.1. Revalorizacijske razlike za izvanbilančne instrumente	–	–	–	–	–	–	–
10.2. Obračunati rashodi i odgođeni prihodi	–	–	–	–	–	9.996	9.996
10.3. Razno	–	–	2.317	2.547	–	2.262.356	2.267.220
Ukupno obveze	22.673.684	–	2.317	2.547	–	136.689.415	159.367.963
Neto pozicija	70.405.227	2.164.785	1.478.083	28.304.606	20.772.039	(108.946.834)	14.177.906

Bilješka br. 6.3.3 – Ostali cjenovni rizici

Hrvatska narodna banka izložena je ostalim cjenovnim rizicima za sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim finansijskim institucijama i plemenite metale jer cjenovni rizici utječu na promjenu vrijednosti tih finansijskih instrumenata.

6.3.3.1. Analiza osjetljivosti – utjecaj promjena cijena finansijskih instrumenata za određeni postotak na Bilancu i Račun dobiti i gubitka

Analiza osjetljivosti za 31. prosinca 2021. – sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim finansijskim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. 12. 2021.

Porast/pad cijena finansijske imovine izložene cjenovnom riziku	±1%
Utjecaj promjene cijena na revalorizacijski račun i Račun dobiti i gubitka	13.263/(13.263)

Tablica pokazuje osjetljivost Bilance i rezultata Računa dobiti i gubitka u slučaju porasta odnosno pada cijene finansijskih instrumenata za ±1%.

Pozitivan broj znači povećanje revalorizacijskih računa u Bilanci ako dođe do porasta cijene finansijskih instrumenata za odabran postotak, a negativan broj znači smanjenje rezultata u Računu dobiti i gubitka ako se zabilježi pad cijena finansijskih instrumenata.

U slučaju porasta cijena finansijskog instrumenta za 1% u odnosu na cijene zabilježene na datum 31. prosinca 2021. iznos na revalorizacijskom računu u Bilanci bio bi veći približno za 13.263 tisuće kuna, a u slučaju pada cijena za 1% rezultat u Računu dobiti i gubitka bio bi manji približno za 13.263 tisuće kuna.

Analiza osjetljivosti za 31. prosinca 2021. – zlato i ostali plemeniti metali

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

31. 12. 2021.

Porast/pad cijena finansijske imovine izložene cjenovnom riziku	±5%
Utjecaj promjene cijena na revalorizacijski račun i Račun dobiti i gubitka	469/(469)

Tablica pokazuje osjetljivost Bilance i rezultata Računa dobiti i gubitka u slučaju porasta odnosno pada cijene plemenitih metala za ±5%.

Pozitivan broj znači povećanje revalorizacijskih računa u Bilanci ako dođe do porasta cijene finansijskih instrumenata za odabran postotak, a negativan broj znači smanjenje rezultata u Računu dobiti i gubitka ako se zabilježi pad cijena finansijskih instrumenata.

U slučaju porasta cijena plemenitih metala za 5% u odnosu na cijene zabilježene na datum 31. prosinca 2021. revalorizacijski račun u Bilanci bio bi veći približno za 469 tisuća kuna, a u slučaju pada cijena za 5% rezultat u Računu dobiti i gubitka bio bi manji približno za 469 tisuća kuna.

Metodologija izračuna

Stanje ulaganja u finansijsku imovinu izloženu cjenovnim rizicima na dan bilance uvećano je odnosno umanjeno za odabran postotak promjene cijene finansijskih instrumenata.

Analiza osjetljivosti za 1. siječnja 2021. – sredstva povjerena na upravljanje međunarodnim finansijskim institucijama

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. 1. 2021.

Porast/pad cijena financijske imovine izložene cjenovnom riziku	±1%
Utjecaj promjene cijena na revalorizacijski račun i Račun dobiti i gubitka	12.286/(12.286)

Analiza osjetljivosti za 1. siječnja 2021. – zlato i ostali plemeniti metali

(svi iznosi izraženi su u tisućama kuna)

1. 1. 2021.

Porast/pad cijena financijske imovine izložene cjenovnom riziku	±5%
Utjecaj promjene cijena na revalorizacijski račun i Račun dobiti i gubitka	471/(471)

Bilješka br. 7 – Događaji nakon izvještajnog razdoblja

Izbijanje ratnog sukoba u Ukrajini i uvođenje sankcija Rusiji nemaju značajnoga negativnog utjecaja na financijske izvještaje Hrvatske narodne banke jer Hrvatska narodna banka nema izloženosti prema Ukrajini i Rusiji.

Nakon 31. prosinca 2021. nije bilo drugih značajnih događaja koji bi imali utjecaja na financijske izvještaje Hrvatske narodne banke.

KRATICE I ZNAKOVI

Kratice

AIIB	Azijska infrastrukturna investicijska banka (engl. <i>Asian Infrastructure Investment Bank</i>)
AIS	usluga pružanja informacija o računu (engl. <i>account information service</i>)
AMLSCO	odbor za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (engl. <i>Standing Committee on anti money laundering and countering terrorist financing</i>)
AnaCredit	skup podataka s analitičkim podacima o kreditima (engl. <i>analytical credit database</i>)
API	sučelje za programiranje aplikacija (engl. <i>application programming interface</i>)
APN	Agencija za promet nekretninama
AQR	pregled kvalitete imovine (engl. <i>asset quality review</i>)
BDP	bruto domaći proizvod
BDV	bruto dodana vrijednost
BIS	Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)
BISIN	BIS-ova mreža Inovacijskih hubova (engl. <i>Bank for International Settlement Innovation Network</i>)
CBDC	digitalna valuta središnje banke (engl. <i>central bank digital currency</i>)
CHF	švicarski franak
CIR	pokazatelj opterećenosti neto prihoda općim troškovima (engl. <i>cost-to-income ratio</i>)
CompNet	Istraživačka mreža za konkurentnost (engl. <i>Competitiveness Research Network</i>)
CSDB	centralizirana baza podataka o vrijednosnim papirima (engl. <i>Centralised Securities Database</i>)
DLT	tehnologija distribuirane glavne knjige (engl. <i>distributed ledger technology</i>)
DWH	spremište statističkih podataka (engl. <i>Data Warehouse</i>)
DZS	Državni zavod za statistiku
EBA	Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (engl. <i>European Banking Authority</i>)
EBRD	Europska banka za obnovu i razvoj (engl. European Bank for Reconstruction and Development)
ECL	očekivani gubici po kreditima (engl. <i>expected credit loss</i>)
EDIS	europski sustav osiguranja depozita (engl. <i>European deposit insurance scheme</i>)
EFC	Gospodarski i finansijski odbor (engl. <i>Economic and Financial Committee</i>)
EIFIF	Europski forum za inovacijske facilitatore (engl. <i>European Forum for Innovation Facilitators</i>)
EFTPOS	uredaj za korištenje platnih instrumenata na prodajnom mjestu (engl. <i>Electronic Funds Transfer at Point of Sale</i>)
EGMLTF	ekspertna skupina za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma (engl. <i>Expert group on Money Laundering and Terrorist Financing</i>)
EGP	Europski gospodarski prostor
EIOPA	Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje (engl. <i>European Insurance and Occupational Pension Authority</i>)
EK	Europska komisija

ESB	Europska središnja banka
ESM	europski stabilizacijski mehanizam
ESRB	Europski odbor za sistemske rizike (engl. <i>European Systemic Risk Board</i>)
ESMA	Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (engl. <i>European Securities and Markets Authority</i>)
ESSB	Europski sustav središnjih banaka
EU	Europska unija
EUR	euro
EuroNKS	Nacionalni klirinški sustav za transakcije u eurima (engl. <i>Euro National Clearing System</i>)
Fed	američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
Fina	Financijska agencija
FinTech	financijske tehnologije
GDPR	Uredba o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka (engl. <i>General Data Protection Regulation</i>)
Hanfa	Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HAOD	Hrvatska agencija za osiguranje depozita
HFCN	Mreža za financije i potrošnju kućanstava (engl. <i>Household Finance and Consumption Network</i>)
HLTF	Radna grupa za digitalni euro (engl. <i>High Level Task Force on Digital Euro</i>)
HNB	Hrvatska narodna banka
HRK	hrvatska kuna
HSVP	Hrvatski sustav velikih plaćanja
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
IMFC	Međunarodni monetarni i financijski odbor (engl. <i>International Monetary and Financial Committee</i>)
IMI	nadzor internih modela (engl. <i>internal model inspection</i>)
IReF	Okvir za integrirano izvještavanje (engl. <i>Integrated Reporting Framework</i>)
ILAAP	interni postupak procjene likvidnosti kreditne institucije (engl. <i>Internal Liquidity Adequacy Assessment Process</i>)
IRT	interni sanacijski timovi (engl. <i>Internal Resolution Team</i>)
IT	informacijske tehnologije
LCR	koeficijent likvidnosne pokrivenosti (engl. <i>liquidity coverage ratio</i>)
LGD	procjena gubitka zbog nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. <i>loss given default</i>)
MF	Ministarstvo finančija
mil.	milijun
mlrd.	milijarda
MMF	Međunarodni monetarni fond
MREL	minimalni zahtjev za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (engl. <i>minimum requirement for own funds and eligible liabilities</i>)
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvještavanja

NKD	Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NKS	Nacionalni klirinški sustav
NGFS	Mreža za ozelenjivanje finansijskih sustava (engl. <i>Network for Greening of the Financial Systems</i>)
NPE	neprihodujuće izloženosti (engl. <i>non-performing exposures</i>)
NPL	neprihodujući krediti (engl. <i>non-performing loans</i>)
OSI	neposredni nadzor (engl. <i>on-site inspection</i>)
OSV	ostale sistemske važne (institucije)
PD	vjerovatnost nastanka statusa neispunjavanja obveza (engl. <i>probability of default</i>)
PIS	usluga iniciranja plaćanja (engl. <i>payment initiation service</i>)
PRG-HIPC	Fond za pomoć visokozaduženim siromašnim zemljama putem rasta i smanjenja siromaštva (engl. <i>Poverty Reduction and Growth – Heavily Indebted Poor Countries</i>)
PSD2	Druga direktiva o platnim uslugama (engl. <i>Payment System Directive Regulation</i>)
RTA	dugoročni <i>twinning</i> savjetnik (engl. <i>Resident Twinning Adviser</i>)
RH	Republika Hrvatska
RIAD	Registar podataka o institucijama i povezanim društvima (engl. <i>Register of Institutions and Affiliates Data</i>)
RIAD TS	transakcijski sustav (engl. <i>Register of Institutions and Affiliates Data, Transaction System</i>)
ROAA	profitabilnost prosječne imovine (engl. <i>return on average assets</i>)
ROAE	profitabilnost prosječnoga kapitala (engl. <i>return on average equity</i>)
RST	Fond za otpornost i održivost (engl. <i>Resilience and Sustainability Trust</i>)
RRF	Mehanizam za oporavak i otpornost (engl. <i>Resilience and Recovery Fund</i>)
SAD	Sjednjene Američke Države
SCT SEPA	kreditni transferi (engl. <i>SEPA Credit Transfer</i>)
SCTInst SEPA	instant kreditni transfer (engl. <i>SEPA Credit Transfer Instant</i>)
SDR	posebna prava vučenja (engl. <i>special drawing rights</i>)
SEPA	jedinstveno područje plaćanja u eurima (engl. <i>Single Euro Payment Area</i>)
SGRE	Podgrupa za izvršenje sanacije (engl. <i>Sub-Group on Resolution Execution</i>)
SGRPP	Podgrupa za sanacijsko planiranje (engl. <i>Sub-Group on Resolution Planning Preparedness</i>)
SHSDB	statistička baza podataka o držanju vrijednosnih papira (engl. <i>Securities Holdings Statistics Database</i>)
SKDD	Središnje klirinško i depozitarno društvo
SMS	kratka poruka (engl. <i>Short message system</i>)
SPNFT	sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma
SRB	Jedinstveni sanacijski odbor (engl. <i>Single Resolution Board</i>)
SREP	postupak nadzorne provjere i ocjene (engl. <i>Supervisory Review and Evaluation Process</i>)
SRM	jedinstveni sanacijski mehanizam (engl. <i>Single Resolution Mechanism</i>)
SSM	jedinstveni nadzorni mehanizam (engl. <i>Single Supervisory Mechanism</i>)
SudReg	Sudski registar

TARGET2	Transeuropski automatizirani sustav ekspresnih novčanih transakcija u realnom vremenu na bruto načelu (engl. <i>Trans-European Automated Real-time Gross settlement Express Transfer system</i>)
TARGET2-HR	nacionalna komponenta sustava TARGET2
TIPS	namira trenutačnih plaćanja u sustavu TARGET (engl. <i>TARGET instant payment settlement</i>)
tis.	tisuća
TREA	ukupan iznos izloženosti riziku (engl. <i>total risk exposure amount</i>)
USD	američki dolar
ZSPNFT	Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma

Znakovi

–	–	nema pojave
....	–	ne raspolaže se podatkom
0	–	podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
	–	prosjek
a, b, c,...	–	oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	–	ispravljen podatak
( )	–	nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

Izdavač

Hrvatska narodna banka
Trg hrvatskih velikana 3
10000 Zagreb

www.hnb.hr

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

ISSN 1331-6397 (tisk)
ISSN 1334-0093 (online)

HRVATSKA NARODNA BANKA : GODIŠNJE IZVJEŠĆE 2021 ISSN 1331-6397

